DORIS LESSING

ARGOSTAKİ KANOPUS ARŞİVLERİ II

Evlilikler

Çiviyazıları / Bilimkurgu-Fantezi

Argostaki Kanopus Arşivleri II

Üçüncu, Dördüncü ve Beşinci Kuşaklar Arasındaki Evlilikler

Doris Lessing

Çeviri:
Erol Özbek

Çiviyazıları

Kitabın Özgün Adı:
Canopus In Argos: Archives
The Marriages Between Zones Three, Four And Five

Yazar:
Doris Lessing

İngilizceden Çeviren:
Erol Özbek

Yayıma Hazırlayan:
Hüseyin Demirel

Seri / Sıra No:
Çiviyazıları:49 / Bilimkurgu-fantezi:2

ISBN:
975-8086-44-8

Adres:
Sakız Sk. No: 6/9
Bahariye / Kadıköy - İstanbul
Tel & Faks: 0216 347 05 62 - 330 83 16 - 330 83 99

Copyright:
Doris Lessing 1980
Onk Ajans Ltd.
Türkçe Baskı İçin Çiviyazıları 1999

Kapak:
Özcan Sapan

Baskı:
Berdan Matbaası

Baskı/Tarih:
Birinci Basım: Eylül 1999

Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Kuşaklar Arasındaki Evlilikler, "Argos'taki Kanopus Arşivleri" genel başlığı altında toplanan dizinin ikinci romanıdır; ilki Şikasta (1979); üçüncüsü Sirius Deneyleri (1981); dördüncüsü 8. Gezegen (1982); beşincisi ise Duygusal Ajanlar (1983) adını taşımaktadır.

Dizinin Diğer Kitapları:

Argostaki Kanopus Arşivleri lll
Sirius Deneyleri

Argostaki Kanopus Arşivleri lV
8. Gezegen

Argostaki Kanopus Arşivleri V
Duygusal Ajanlar

Çiviyazıları **Bilimkurgu-Fantezi** dizisinde, insan kavrayışını, yaratıcılığını, hayal gücünün sınırlarını genişletmeyi amaçlayan, özgür bir yarının bilgisini bugünden kurmak ve yaşamda karşılıklarını üretmek yolunda çaba harcayan yazar ve okurlarla buluşmayı amaçlıyoruz.

"Üçüncü, Dördüncü, Beşinci Kuşaklar Arasında Evlilikler", Doris Lessing'in, "Argostaki Kanopus Arşivleri" adlı beşlemesinin ikinci kitabı. İlk kitap Şikasta, yayınlandığı 1979 yılında, büyük gürültüler koparmış, sansasyonel etkilere yol açmış, emperyalizmin gücünü ve dayattığı kültü, uzayın ve zamanın derinliklerine yayan Amerikan bilimkurgu edebiyatına, Holywood kültürüne ya da Clark'ın mistisizmine sert bir cevap olarak kabul edilmişti.

Bu ikinci kitapta, Lessing'in Şikasta'da oluşturduğu kozmolojiyi sürdürmekle birlikte, o yoğun, yer yer okuru yıldıran anlatımın yerine, düpedüz izlenimci bir biçem oturttuğunu ve okuyucusunu, soluk soluğa akan bir tempoyla buluşturduğunu görüyoruz.

Bugün artık türünün klasikleri arasında yer alan beşlemenin bu durağında, ilk romanda ayrımına fazla varamadığımız bir olgu, kuşaklar olgusu öne çıkıyor...

İlk kitapta olaylar asıl olarak, Şikasta'nın altıncı kuşağında geçiyordu. Bu kez diğer kuşaklarla tanışıyoruz. Dünyanın çeşitli kültürlerinin başlıca mitlerinden birini, cenneti ve cehennemi sembolize eden Üçüncü ve Dördüncü kuşakların tanıtımıyla başlayan roman, olay örgüsü içinde, İkinci ve Beşinci Kuşaklara da uzanacak... Elbette tüm anlatıların ardında yine insanlık durumunun başlıca sorunlarının birer birer elden geçirilmesi kaygısı yer alıyor.

Çevirmenin Notu

Lessing'in bu kitabında kişi adları, yabancı bir diyarı hatırlatacak şekilde (özelinde Arap ve İbrani isimlerini hatırlatıyorlar) seçilmiş. Bu yüzden Alis'ten kaynaklandığı belli olan Al-Ith adını da, Dabeeb'i de Türkçe harflerle yazmak doğru görünmüyordu. Beşinci Kuşak kraliçesi 'Vahşi'nin adı ise özellikle ilginç. Bu ad seçimi bizler için biraz aşırı dolaysızca anlam kazanıyor. Oysa İngilizce okuyanlar için bu ad, örneğin Arusi ya da Kunzor'dan daha somut görünmez.

'Yüce Kişiler'in özgün metindeki kavramı 'Providers', yani 'sunanlar, düzeni sağlayanlar' filan gibi anlamlara sahipti. Ancak bu kelimenin öykü içinde kazandığı mitselliği yansıtmak daha önemli olduğundan, burada biraz anlamdan sapma zorunluluğu ortaya çıktı.

Erol Özbek

ARGOSTAKİ KANOPUS ARŞİVLERİ II

ÜÇÜNCÜ, DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ KUŞAKLAR ARASINDAKİ

EVLİLİKLER

Söylentiler, dedikodunun dölleyicisidir. Daha da çok, şarkıların dölleyicisidirler. Kuşağımızın tarihçileri ve şarkı yazıcıları olan bizler, daha bu örnek evliliğin eşleri, yeni gelen talimatların kendileri için ne anlama geldiğine uyanamadan, şarkılarının aramızda dolaştığını ve Üçüncü Kuşağın bir ucundan ötekine güçlendirildiğini ve geliştirildiğini iddia ediyoruz. Ve elbette aynı şey Dördüncü Kuşakta da olmaktaydı.

Büyük küçüğe,
Yüksek alçağa,
Dört üçe,
Varamaz

Bu, çocukların bir saymaca oyunuydu. Haberleri duyduğumun ertesi günü penceremden onları seyrediyordum. Ve içlerinden biri sokakta koşarak yanıma geldi ve ana babasından duyduğu bir 'bilmeceyi' sordu: Bir dişi kuğu ile bir erkek kazı çiftleştirirsen, hangisi üstte olur?

Dördüncü Kuşağın kamplarında ve kışlalarında nelerin konuşulduğunu ve hangi şarkıların söylendiğini kaydetmemeyi tercih ediyoruz. Kibar ağızlı olduğumuzdan değil. Daha ziyade, her tarihçenin uygun bir adaba sahip olması gerektiği için.

İki tarafın da birbirini küçümsediğini mi söylüyorum? Hayır, bizlerin, 'Yüce Kişiler'in düzenlemelerini aktif olarak eleştirmesine izin yoktu, ama diyelim ki Üçüncü Kuşaktaki bizler, -o günlerde söylenen tekerlemenin vurguladığı gibi- şunu unutmamıştık:

Üç dörtten önce gelir.
Usulümüz barış ve bolluktur.
Onların usulü - savaştır!

Günlerce hiçbir şey olmadı.

Bu ünlü evlilik her iki âlemin hayalinde kutlanmaya başlandığı sırada, evliliğin en yakından ilgilendirdiği iki kişi, oldukları yerlerde kaldılar. Kendilerinden neyin istendiğini bilmiyorlardı.

Evliliği hiç kimse beklememişti. Halk arasında spekülasyon bile yapılmamıştı. Üçüncü ve Dördüncü Kuşakların işleri yolundaydı, bizde Al-Ith, onlarda Ben Ata baştayken. Ya da, bizler öyle düşünüyorduk.

Evlilik bir yana, çok sayıda ikinci dereceden soru da vardı. Al-Ith'in Ben Ata'nın topraklarına yolculuk yapmasının emredilmesi, böylece düğünün onun ülkesinde gerçekleştirilmesi, ne anlama geliyor olabilirdi? Kendimize sorduğumuz sorulardan biri buydu.

Peki bu bağlamda, bir düğün neydi?

Hatta, bir evlilik, neydi?

Al-Ith emri ilk duyduğunda bunun bir şaka olduğunu düşündü. O ve kız kardeşi güldüler. Üçüncü Kuşağın tümü, kahkahalarını duydu. Sonra, ancak bir azarlama olarak değerlendirilebilecek bir mesaj geldi ve insanlar tüm kuşak boyunca

konferanslarda ve konseylerde bir araya toplandı. Bizleri çağırttılar - tarihçileri ve şairleri ve ozanları ve hatırlayıcıları. Haftalarca düğün ve evliliklerden başka bir şey konuşulmadı ve bulunabilen tüm eski masallar ve baladlar, içerdikleri bilgi açısından irdelendi.

İlkel türden düğünlerin gerçekleştirildiğine inandığımız Beşinci Kuşağa ulaklar gönderildi. Ama onların, Dördüncü Kuşak ile tüm sınırları boyunca savaş vardı ve giriş yapmak mümkün olmadı.

Merak ediyorduk, bu evliliğin çağlar öncesinin örneklerini izlemesi, Üçüncü ve Dördüncü kuşakların bir şenlik içerisinde bir araya gelmesi mi amaçlanmıştı? Ama kuşaklar kaynaşamazdı, doğaları itibarıyla birbirine zıttılar. Hatta, sınırın tam olarak nereden geçtiğinden bile emin değildik. Bizim tarafta muhafız yoktu. Çocukların ya da genç insanların zaman zaman yaptığı gibi meraktan sınır boyunca dolaşan ya da sınıra ilerleyen Üçüncü Kuşak insanları bir tiksinmeye ya da en azından yabancı hava ve atmosferlere karşı bir antipatiye kapılıyordu ve bu duygu kendini soğuk bir kayıtsızlık ya da sıkıntı ile gösteriyordu. Dördüncü Kuşağın, bizde, yasaklanmış olanın gizli cazibesine ya da büyüleyiciliğine sahip olduğu söylenemezdi. Bu konuda söyleyebileceğim en yerinde söz, onu unutmuş olduğumuzdu.

Acaba aynı anda iki şenlik mi yapılmalıydı ve şenliklerin her biri, birbirinden bu kadar farklı olan ülkelerimizin her şeye rağmen, en azından bu şekilde, bir şeyi ortaklaşa yansıtabileceğinin kutlaması mı olacaktı? Ama bunun esprisi neydi? Eninde sonunda, şenlikler ve törenler, tatmadığımız zevkler değildi.

O halde, bu olayın hafızalarda yer etmesi için kendi aramızda küçük düğün partileri mi yapılmalıydı?

Yeni giysiler? Umumi alanların süslenmesi? Hediye alıp vermeler? Bütün bunlar eski şarkılar tarafından övülmüştü.

Daha fazla zaman geçti. Al-Ith'in moralinin bozuk olduğunu ve barınağına kapandığını biliyorduk. Bunu daha önce hiç yapmamıştı, her zaman kendisine ulaşabilmiştik ve bize karşı açık olmuştu. Ülkenin her tarafında, kadınlar sinirli ve umutsuzdu.

Çocuklar acı çekmeye başlamıştı.

Sonra, yeni devrin ilk görünür ve açık tezahürü geldi. Ben Ata, adamlarının ona refakat etmek üzere geleceğine ilişkin bir haber gönderdi. Onun kuşağından da işte bu yalınlık beklenirdi. Savaştaki bir âlemin nezakete ihtiyacı yoktu. İşte, Dördüncü Kuşağın seviyesine inmekte tereddüt etmemizde haklı olduğumuzun bir kanıtı gelmişti.

Al-Ith üzgündü, isyan halindeydi. Gitmeyeceğini ilân etti.

Tekrar emir geldi ve çok basit bir şekilde, gitmek zorunda olduğu söylendi.

Al-Ith lacivert yas giysilerini giydi, çünkü içindeki duyguları dışa vurmak için hâlâ kullanma serbestliğine sahip olduğu tek şeyin bu olduğu hissindeydi. Bir yas emri vermedi, ama hepimizin hissettiği şey oydu.

Karışık hisler içindeydik ve hatalıydık -bundan kuşkulanıyorduk. Bu tür duygular bizde takdir edilmez. O kadar uzun zamandır böyleydi ki bu, başka türlüsünün kaydedildiğini bilmeyiz. Bireyler olarak, ağlamayı sızlanmayı, acı çekmeyi bilmeyiz- bu bizden beklenmez. Herhangi birimizin başına, eninde sonunda herkesin başına gelmeyecek olan ne gelebilir ki? Ölümden, yakınımızı kaybetmekten duyulan keder resmileştirilmiştir, ritüelleştirilmiştir, umumi vesilelerde hepimiz tarafından kendi küçük kişisel hislerimizin kanalları ve araçları olarak görülmüştür. Hissetmediğimizden değil! - Ama hislerin her zaman dışa yöneltilmesi ve kendimiz ve âlemimiz hakkındaki genel bir kavrayışı güçlendirmek üzere kullanılması öngörülmüştür. Ama Al-Ith'in içinde bulunduğu bu yeni durum ile, bunun tam tersi meydana gelmekteydi.

Kuşağımız daha önce hiçbir zaman bu kadar çok gözyaşı,

suçlama, akıldışı kötü hisler görmemişti.

Al-Ith tüm çocuklarını yanına getirtmişti ve ağladıklarında onları susturmuyordu.

Kendisine bu kadar müsamaha gösterilmesi gerektiğinde, bunun aktif isyan sayılamayacağında ısrarlıydı.

İçimizde huzursuz olan -çoğumuz öyleydi- onu eleştirmeye başlayan, pek çok kişi vardı.

Buna benzer bir durumu hiç hatırlamıyorduk ve çok geçmeden, yüce kişilerden en son emrin gelmesinden bu yana ne kadar zaman geçmiş olduğunu konuşur olduk. Gereklilikteki - bunu hep bu kadarıyla, başkaca bir tanım kullanmaksızın, tek kelimeyle ifade ederdik- daha önceki değişimlerin nasıl algılandığı; şimdi böylesi bir altüst oluşun niye olabileceği, konuşuldu. Kendimize, acaba kendimizi olduğumuzdan farklı görme alışkanlığına mı kapıldık diye sorduk. Ama, kendi ahenklerimizi, ülkemizin zenginliklerini ve hoşluğunu olumlamanın nesi yanlış olabilirdi? Kuşağımızın refah düzeyi ve ahenksizliğin olmayışı bakımından, diğer kuşaklarla en azından eşit olduğuna inanıyorduk. O halde kuşağımızdan gurur duymamız hata mıydı?

Ve sınırlarımızın ötesinde bulunanları, en son düşündüğümüz zamanın üstünden, ne kadar zaman geçmiş olduğunu fark ettik. Üçüncü Kuşağın, genel olarak, yukarıdan idare edilen âlemlerden sadece birisi olduğunu biliyorduk. Bu açıdan düşündüğümüz zaman, kendimizi bu diğer âlemlerle etkileşim içerisinde düşünüyorduk, ama bu etkileşim soyut biçimdeydi. Acaba tecrit mi olmuştuk? Kendini beğenmiş hale mi gelmiştik?

Al-Ith evinde oturuyor ve bekliyordu.

Sonra, hafif zırhlar içinde yirmi atlıdan oluşan bir birlik ortaya çıktı. Kendilerini alıştıklarından daha yüksek ve ince olan havaya karşı korumak üzere kalkanlar taşıyorlardı, öteki türlü, hava onları hasta edeceğinden, bu kalkanları taşımak zorundaydılar. Ama miğferler ve Dördüncü Kuşağın ünlü, her

tür silahı püskürtebilen yelekleri niyeydi? İstenmeyen misafirlerimizin seçtiği yolun etrafında bulunanlarımız asık suratlı ve tetikteydi. Herhangi bir hoşnutluk belirtisi göstermemekte kararlıydık. Atlılar da bizi selamlamadı. Süvariler sessizlik içinde saraya doğru ilerlediler ve Al-Ith'in pencereleri önünde durdular. Yanlarında eyerlenmiş ve yularlı, binicisiz bir at getirmişlerdi. Al-Ith pencerelerinden onları gördü. Uzun bir bekleyiş oldu. Sonra beyaz basamaklı uzun merdivenlerde göründü; koyu renk cübbe içindeki karanlık bir şekil halinde. Sessizce durdu, onun ülkesinde bu şekilde ortaya çıkışlarıyla, ancak rehin alma izlenimi bırakabilecek askerleri inceledi. Onların kendisini incelemesi, güzelliğini, güçlü kişiliğini, soyunun kendinden duyduğu gururu görmeleri için zaman tanıdı. Sonra basamaklardan ağır ağır, tek başına indi. Doğruca onun için getirilmiş ata yürüdü, onun gözlerinin içine baktı ve elini atın çenesine koydu. Bu at, sonradan bu andan dolayı kutlanan Yori idi. Yori siyah ve güzel bir attı, ama belki de, askerlerin bindiği diğer atlardan daha fazla dikkat çeken bir at değildi. Atı selamladıktan sonra, Al-Ith ağır eyeri çıkardı. Elinde eyerle durup adamların tek tek yüzüne baktı, ta ki nihayet, askerlerden biri onun ne istediğini anlayıncaya kadar. Eyeri ona attı, adam eyeri yakalarken atı, ağırlığı dengelemek için geriledi. Al-Ith kollarını kavuşturmuş, onları seyrederken, adam komik bir küçük sırıtışla arkadaşlarına baktı. Sırıtış, boyundan büyük bir işe kalkışan, ama bunu başaran afacan bir çocuğa göstereceğiniz türdendi. Bu elbette Al-Ith'in dikkatini çekti ve onların asıl noktayı gözden kaçırdıklarını göstermek üzere, yuları özellikle ağır ağır çıkardı ve sonra onu da bir askere attı.

Sonra başını geriye savurdu, böylece hafifçe bağlamış olduğu saçları sırtından aşağıya döküldü. Kadınlarımız saçlarını pek çok şekilde biçimlendirir, ama topuz ya da başka bir şekilde bağlıysa ve bir kadın başını belirli bir şekilde salla-

yarak saçlarını dökerse, bunun anlamı kederdir. Ama askerler bunu anlamamışlardı ve onu budalaca bir hayranlıkla süzüyorlardı; belki de bu hareket, bu arada küçük meydanı doldurmaya başlayan izleyici topluluğa yönelikti. Al-Ith'in dudakları askerlere karşı küçümsemeyle ve sabırsızlıkla bükülmekteydi. Burada kaydetmeliyim ki, bu tür bir -evet bunu böyle adlandırmam gerekiyor- kibirlilik, ondan beklediğimiz bir şey değildi. Daha sonra olayı tartıştığımızda herkes, Al-Ith'in evlilikten dolayı içinde biriken acının belki de ona zarar vermiş olduğu üzerinde fikir birliği etti.

Dağınık saçlarla ve alev alev gözlerle dururken, yavaşça ince siyah bir tülü başına ve omuzlarına sardı. Yine - yas. Saydam siyahın içinden gözleri alevler saçıyordu. Askerlerden biri onun ata binmesine yardımcı olmak üzere atından inmeye koyuldu, ama o daha inemeden Al-Ith yukarı sıçramıştı bile. Sonra da dönüş yapıp bahçelerin içinden dörtnala, Dördüncü Kuşak sınırına doğru ilerledi. Askerler onu izledi. Biz seyirciler açısından, sanki onu kovalıyorlarmış gibi görünüyordu.

Kentimizin dışına çıktığında atını durdurdu ve yürüyüş hızında devam etti. Askerler onu izledi. Yollardaki insanlar onu selamladılar, askerlere gözlerini diktiler, artık halleri bir kovalamacayı andırmıyordu, çünkü askerler şaşkınlık içindeydi ve budalaca gülümsüyorlardı ve Al-Ith yeniden, herkesin bildiği Al-Ith olmuştu.

Merkez topraklarımızın yüksek platosundan, geçitlerden ve boğazlardan geçilerek aşağı iniliyordu. Bu yüzden hızlı at sürmek mümkün değildi, kaldı ki Al-Ith onunla konuşmak isteyen çıktıkça durup konuşuyordu. Ne zaman kendisiyle konuşmak isteyen birilerini görse atını durduruyor ve yanına yaklaşmalarını bekliyordu.

Artık askerlerin suratları değişmişti, homurdanıyorlardı, çünkü gece olmadan sınırı aşıp kendi topraklarına varmayı ummuşlardı. Sonunda, bir grup insan daha ona el sallayıp

seslendiğinde ve arkasında askerlerin seslerini yükselttiklerini duyduğunda, atını çevirdi ve onlara doğru sürdü, atlıların birkaç adım önünde durdu, böylece onlar da apar topar durmak zorunda kaldılar.

"Mesele nedir?" diye sordu. "Küçük çocuklar gibi birbirinize sızlanıp duracağınıza, ne söyleyecekseniz bana açıkça söyleseniz daha iyi olmaz mıydı?"

Bu tavrı sevmediler, küçük bir öfke dalgası yükseldi ve komutanları tarafından bastırıldı.

"Emirlerimiz var," dedi.

"Ben kendi ülkemde bulunduğum sürece," dedi Al-Ith, "âdetlere göre davranırım."

Onların anlamadığını görünce, açıklamak zorunda kaldı. "Bu mevkide bulunma nedenim halkın iradesidir. Bana bir şey söylemek istediklerini belli ederlerse, kibir içinde yanlarından geçip gitmek bana düşmez."

Yine birbirlerine baktılar. Komutanın yüzünde açıkça sabırsızlık vardı.

"Adetlerimizi sizin için öylesine bir kenara bırakmamı bekleyemezsiniz," dedi.

"Yanımızda sadece hafif bir yemek için acil tayınlarımız var."

Al-Ith duyduklarına inanamıyormuş gibi başını hafifçe salladı.

Bunu küçümseme olarak yapmamıştı, ama onların algıladığı bu oldu. Süvarilerin komutanı kızardı ve ağzından, "Her birimiz seferdeyken gerekirse günler boyunca oruç tutabilecek güçteyizdir," sözleri döküldü.

"O kadarını istememiştim," dedi Al-Ith ciddiyetle ve bu sefer duydukları bir espriydi. Minnetle kahkaha attılar ve Al-Ith onlara kısa bir gülücük gösterdi, sonra iç çekip, "Burada kendi isteğinizle değil, yüce kişiler yüzünden bulunduğunuzu biliyorum," dedi.

Ama bunu bir hakaret ve meydan okuma olarak algıladılar ve duygularının yansımasıyla atları da gerginlik içinde kıpırdandı, oysa Al-Ith için anlaşılmaz bir tepkiydi bu.

Omuz silkti ve dönüp, yolun kenarında onu bekleyen genç adamlar grubunun yanına gitti. Altlarında artık geniş bir düzlük, arkalarında dağlar vardı. Düzlükler hâlâ akşam güneşinin ışığıyla sarıydı, dağların yüksek zirvelerinde güneş parlıyordu, ama bulundukları yer soğuk ve alacakaranlık içindeydi. Genç adamlar onunla konuşurken atının etrafını sarmışlardı ve yüzlerinde ne korku, ne de saygılı bir çekinme belirtisi vardı; izleyen atlıların yüzlerinden, bunu akıllarının almadığı belli oluyordu. Gençlerden biri atın çenesini okşamak için elini kaldırdığında, adamların hepsinden birden, uzun uzun homurdandılar. Ama kuşku ve tereddüt içindeydiler. Bu büyük ülkeyi ya da hükümranlarını küçümsemeleri mümkün değildi, bunu çok iyi biliyorlardı. Ama yine de her an gördükleri, neyin doğru olduğu hakkındaki kendi fikirlerine ters düşüyordu.

Al-Ith genç adamlara veda etmek için elini kaldırdı ve arkasındaki adamlar sanki onlara bir işaret verilmiş gibi atlarını ileri sürdüler. Hepsi düzlüğün içine girene kadar onların önünde at sürdü, sonra tekrar arkasına döndü.

"Dağları sırtınıza alıp burada kamp yapmanızı öneriyorum."

"Birincisi," dedi komutan, gayet keskin bir tonla -çünkü askerlerinin yine kendisini beklemeden, içgüdüsel şekilde tepki vermeye başlamasından rahatsız olmuştu- "birincisi, sınıra varıncaya kadar hiç mola vermemeyi düşünmüştüm. İkincisi de..." Ama öfkesinden konuşamadı.

"Sadece öneride bulunuyorum," dedi Al-Ith. "Sınıra ulaşmak dokuz-on saat alacak."

"Bu hızla alır."

"Herhangi bir hızla. Bu düzlükte geceleri genellikle sert bir rüzgâr eser."

"Hanımefendi! Bu adamları ne sanıyorsunuz? Bizleri ne sanıyorsunuz?"

"Asker olduğunuzu görüyorum," dedi. "Ama hayvanları düşünüyordum. Yorgunlar."

"Kendilerine emredileni yapacaklar. Tıpkı bizim gibi."

Tarihçilerimiz ve sanatçılarımız, Al-Ith ile askerler arasındaki bu tartışmaya büyük anlam yüklemiştir. Hikayelerin kimi bu sahneyle başlar. Atının üstünde dimdik, askerlerin karşısında durmaktadır ve atı uzun ve zorlu yolculuğun yorgunluğu içinde başını eğmiştir. Mücevherlerle parıldayan beyaz eliyle atını yatıştırmaktadır... Oysa Al-Ith basit giyimiyle, mücevher ve süsler takmayışıyla bilinir! Uzun siyah saçlarını dalgalanırken resmederler, peçesi de saçlarıyla birlikte dalgalanmaktadır ve başına, parıltılı bir tokayla tutturulmuştur. Komutanın yüzünü kızgınlıktan buruk halde ve arkasındaki askerleri de, tezahürat halinde resmederler. Keskin rüzgâr ise gökyüzündeki benekli bulutlarla ve düzlüğün otlarının neredeyse yere değecek kadar eğilmiş olmasıyla gösterilir.

Bu tabloya her türlü hayvan doluşmuştur. Al-Ith'in başının üzerinde kuşlar uçuşmaktadır. Küçük bir geyik- bu özellikle çocuklarımızın çok hoşuna gitmekte- tozlu yolun üstüne çıkmış, burnunu, ona sevgi göstermek ya da başka hayvanlardan haberler aktarmak üzere Al-Ith'in atının burnuna yaklaştırmıştır. Bu tablolar sıklıkla, 'Al-Ith'in hayvanları' adını taşır. Kimi hikayelerde askerlerin kuşları ve geyiği yakalamaya çalıştıkları ve Al-Ith tarafından azarlandıkları anlatılır.

Haddim olmayarak, gerçek olayın askerlerde, hatta Al-Ith üzerinde, böylesine dramatik bir izlenim bıraktığını şüpheyle karşılıyorum. Askerler yola devam etmeyi ve anlamadıkları, onları sürekli şaşırtan bu ülkeden uzaklaşmayı istiyorlardı. Komutan ona danışıyor durumuna düşmek istemiyordu, ama saatlerce soğuk rüzgârda yol almayı da istemiyordu.

Nitekim rüzgâr şimdiden kendini hissettirmeye başlamıştı.

Al-Ith haftalardır olmadığı kadar kendindeydi. Odasında yas tuttuğu süre içerisinde yapması gereken başka şeyler olduğunu görüyordu! Görevleri ihmal edilmişti. Kendisine ülkenin her yanından haberler gelmiş olduğunu, hiddet dolu düşüncelere fazla daldığı için, bunlara cevap vermemiş olduğunu hatırladı.

Kendi içinde itaatsizliği ve bunun sonuçlarını görüyordu. Bu, o anda bu barbarlar birliğine ve onların komutanı küçük oğlana daha nazik davranmasına yol açtı.

"Bana adını söylemedin," diye sordu.

Komutan tereddüt etti. Sonra: "Jarnti" dedi.

"Kralın süvarilerine mi komuta ediyorsun?"

"Tüm kuvvetlerinin komutanıyım. Kralın altında."

"Özür dilerim." İç çekti ve bunu hepsi duydu. Bunu zayıflık olarak düşündüler. Onunla tüm ilişkilerinde, zayıflıkla karşılaşan barbarların hissettiği şeyleri hissetmemek ellerinde değildi ve güçlü bir kişilikle karşılaştıklarında da sinmek ve toplaşmaktan başka bir şey yapamazlardı.

"Sizlerden birkaç saatliğine ayrılmak istiyorum," dedi.

Bu sözlerle birlikte hepsi, tek vücut gibi, liderlerinden hiçbir işaret beklemeden, etrafında toplaştılar. Kendisini esir alanlarla çevrilmiş gibiydi.

"Buna izin veremem," dedi Jarnti.

"Kraldan aldığınız emirler neydi?" diye sordu. Sessiz ve sabırlıydı, ama onlar bunu bağımlılık olarak algıladı.

Hepsinden büyük bir kahkaha dalgası yükseldi. İçlerinde birikmiş uzun gerginlik patladı. Güldüler ve bağırıştılar ve arkalarındaki kayalar seslerini yankıladı. Gece için dinlenmeye çekilmiş kuşlar uçuştu. Yol kenarındaki yüksek otların arasından, gizlenip yatmış hayvanlar gürültüyle uzaklaştılar.

Ben Ata'nın, kuvvetlerinin komutanına nihayet haykırdığı emir şuydu: "Git ve o _____ _____ ____ yakalayıp buraya getir. Eğer yapmazsam _____ _____" Al-Ith barınaklarında

ağlayıp isyan ederken, Ben Ata öfkeyle ve küfrederek ordularının kampları arasında dolaşmıştı. Kamplar onun acısını paylaşırken, içip kahkahalar atarken, Dördüncü Kuşağın bir ucundan ötekine tekrarlanan müstehcen şakalar yaparken, kralın bu zorunlu evlilik hakkında ne düşündüğünü duymayan tek bir asker kalmamıştı.

Bu sahne de, öykü anlatıcılarımızın ve sanatçılarımızın en sevdikleri arasındadır. Yorgun atının üzerinde, vahşice gülen adamlar tarafından kuşatılmış haldeki Al-Ith. Düzlüklerin soğuk rüzgârı, cübbesini vücuduna yapıştırmaktadır. Komutan üzerine eğilmektedir, yüzü bir yırtıcı hayvanınki gibidir. Al-Ith tehlike içindedir.

Ve gerçekten de öyleydi. Belki de tehlikede olduğu an buydu.

Artık karanlık inmişti. Sadece arkalarındaki gökyüzünde biraz ışık kalmıştı. Gün batımı gökyüzünün üzerine ışınlar saçıyor ve karlı zirvelerin ışıldamasına neden oluyordu. Önlerinde, şimdi simsiyah olan düzlük uzanıyordu ve uzaklarda köy ve yerleşimlerin ışıkları görünüyordu. İçinden geçmiş oldukları arkalarındaki plato, bizim köy ve kasabalarımızla doluydu. Burası yoğun bir nüfusu barındıran topraklardı. Ama şimdi, hiçliğin, karanlığın eşiğinde görünüyorlardı. Askerlerin ülkesi alçak ve genellikle düzdü; kasabaları asla tepelere ve sırtlara kurulmuyordu. Yüksek yerleri sevmiyorlardı. Dahası, göreceğimiz gibi, onlara bunlardan korkmaları öğretilmişti. Kule gibi yükselen zirvelerin arasındaki o yüksek ve itici platodan çıkabilecekleri anın özlemini çekiyorlardı. Platodan inmişlerdi; ama bitişiğindeki düzlüklerde sadece boşluk görünüyordu. Kahkahalarında panik vardı. Dehşet vardı. Kahkahalarını durduramıyor gibiydiler. Ve ortalarında Al-Ith'in küçük ve suskun bedeni sessizce oturuyordu, onlar ise eyerlerinin üstünde sallanıp duruyor, onun ürkmüş hayvanlarınkine benzettiği sesler çıkarıyorlardı.

Gülmeleri bir noktada sona ermek durumundaydı. Ve sona

erdiğinde, hiçbir şey değişmemişti. O hâlâ oradaydı. Gürültüleriyle onu etkileyememişlerdi. Uçsuz bucaksız karanlık hâlâ önlerinde uzanıyordu.

"Ben Ata'nın emri neydi?" diye tekrar sordu.

Hepsi birden kıkırdadı, ama komutan saygısızlara sert bir kınayıcı bakış yöneltti, oysa kendisi de onlar kadar dizginsiz gülmüştü.

"Emirleri neydi?" diye ısrar etti.

Sessizlik.

"Beni ona götürmeniz, buydu herhalde."

Sessizlik.

"Beni ona yarından önce götürmeyeceksiniz."

Olduğu yerde kaldı. Rüzgâr şimdi düzlük üzerinde uğulduyordu, atlar ayakta durmakta zorluk çekiyordu.

Komutan, biraz mahcup bir havayla kısa bir emir verdi. Güruh ayrıldı, düzlüğün kenarı boyunca at sürerek kamp yeri aradı. O ve komutan, yorgun atlarının üzerinde oturdular, seyrettiler. Oysa normalde komutan, emir almaya ve yönlendirilmeye alışık olduklarından, onsuz çaresiz kalan adamlarının yanında olurdu. Uzaktan, öyle bir yerin uygun olduğu yolunda seslendi ve hepsi atlarından indi.

Dördüncü Kuşağın alçak, dingin havasına alışık olan hayvanlar, bu yerin yüksek irtifasından dolayı tükenmişlerdi ve durdukları yerde titriyorlardı.

"Şu kayalık çıkıntının arkasında su var," dedi Al-Ith. Komutan itiraz etmedi, askerlerine atlarını kayaların arkasına götürüp su içirmelerini söyledi. Atından indi, Al-Ith de öyle. Bir asker, onların iki hayvanını da suya götürmek üzere geldi. Derin kayalıkların arasındaki bir açıklıkta bir ateş yanıyordu. Eyerler aralıklarla otların üzerine yayılmıştı. Bunlar adamların yastığı olacaktı.

Jarnti hâlâ Al-Ith'in yanındaydı. Ona nasıl davranacağını bilemiyordu.

Adamlar tayınlarını çantalarından çıkarmış yiyordu. Kurumuş etin ekşi, kuru kokusu. Ruhların buğusu.

Jarnti, kötücül bir gülümsemeyle, "Hanımefendi, askerlerimiz size çok ilginç geliyor gibi görünüyor! Sizinkilerden çok mu farklılar?"

"Bizim askerlerimiz yok," dedi.

Bu sahne de bizim aramızda çok anılır. Askerler, yüzleri çatırdayan ateşle aydınlanmış, otların üstündeki eyerlerine oturmuşlar, kurutulmuş etlerini yemekte ve mataralarından su içmektedir. Bir kısım asker, görünmeyen, kayaların arkasında kalan, bir akarsudan su içmiş atları geri getirmektedir. Al-Ith, Jarnti'nin yanında, bu küçük doğal kalenin girişinde durmaktadır. Atların, yüksek kayalar tarafından oluşturulan bir ağıla kapatılmalarını seyretmektedirler. Atlar açtır ve o gece onlar için yiyecek yoktur. Al-Ith onlara acıma ile bakmaktadır. Jarnti, küçük, ama boyun eğmez kraliçemizin tepesinde kibir ve gösterişle dikilmiştir.

"Asker yok ha?" dedi Jarnti, inanamayarak. Gerçi hep bu türden söylentiler duymuştu.

"Düşmanımız yok," dedi Al-Ith. Sonra da gözlerinin içine gülümseyerek, "Sizin var mı?" dedi.

Bu onu gafil avladı.

Onun sorusunun harekete geçirdiği düşüncelere inanamıyordu.

Al-Ith hâlâ ona gülümsemekteyken, küçük kampın girişinden bir asker çıkageldi ve çok yakınlarında rahat bir halde durdu.

"O niye orada duruyor?"

"Nöbetçi diye bir şey hiç duymadın mı?" diye sordu, alaycı bir edayla.

"Evet. Ama size kimse saldırmayacak."

"Biz her zaman nöbetçi dikeriz," dedi Jarnti.

Al-Ith irkildi.

Bazı askerler şimdiden uyumuştu. Atlar başlarını eğdi ve kayalık çitlerinin arkasında dinlendi.

"Jarnti, sizden birkaç saatliğine ayrılacağım," dedi Al-Ith.

"Size izin veremem."

"Eğer bana yasak koyarsan, emirleri aşmış olursun."

Komutan sessiz kaldı.

İşte yine, sevilerek anlatılan bir sahne. Ateşin alevleri yükselmekte ve ışığı içinde uyuyan askerler, zavallı atlar ve kendisine gülümseyen Al-Ith karşısında bezgin bir şaşkınlıkla iki eliyle sakalını çekiştiren Jarnti görünmekte.

"Ayrıca," dedi komutan, "yemek yemediniz."

Neşeyle sordu: "Aldığınız emirler arasında bana zorla yemek yedirmek var mı?"

Bunun üzerine komutan ona zıt giderek, Al-Ith'in tutumları ve içinde bulunduğu durum yüzünden afallamış olduğundan, sevimsiz ve kör bir inatla "Evet," dedi. "Benim anladığım kadarıyla, emirler, sizin yemenizi sağlamayı da dolaylı olarak içeriyor. Hatta belki de, iş o noktaya gelirse, uyumanızı bile sağlayacak."

"Bak, Jarnti," dedi Al-Ith ve on adım ötede duran bodur bir çalıya yürüdü. Çalının meyvelerinden biraz aldı. Kağıdımsı yapraklarla kaplı, yumru biçimli meyvelerdi. Yapraklarını soydu. Her birinde dört bölme halinde beyaz bir öz vardı. Birkaçını yedi. Ağzının buruşmasından, zevk almadığı belli oluyordu.

"Uyanık kalmak istemediğin sürece bundan yeme," dedi, ama tabii ki komutan karşı koyamadı. Çalıya yürüyüp kendine birkaç tane topladı ve ekşi, kırıntılanan şeyin tadına baktı.

"Jarnti," dedi, "komutan olduğun için bu kamptan ayrılamazsın. Öyle değil mi?"

"Öyle," dedi, sarsak bir içtenlikle, Al-Ith'in samimiyetine cevap vermenin başka şeklini bilmiyordu.

"Evet, ben buradan birkaç mil uzağa yürüyeceğim. Şu zavallı adamı zaten boşu boşuna bütün gece uyanık tutmayı düşündüğüne göre, benim geri döneceğimden emin olmak için benimle birlikte göndermeni öneriyorum."

Jarnti şimdiden meyvenin etkilerini hissetmeye başlamıştı. Uyanıktı ve artık uykuya dalmayacağını biliyordu.

"Onu nöbette bırakıp kendim geleceğim," dedi.

Ve gerekli emirleri vermeye gitti.

O emirlerini verirken Al-Ith uyuyan askerlerin arasından geçip atların yanına gitti ve her ikisine avucundan, çalının meyvesinden birkaç tane verdi. Atlar küçük hapishanelerinden çıkmadan önce, başlarını kaldırmış ve gözleri parlamıştı bile.

Al-Ith ve Jarnti düzlüğün karanlığı arasında, parıldayan ışıkların ilkine doğru yola koyuldu.

Bu sahne hep şöyle resmedilir; yıldızlarla dopdolu bir gökyüzü, parlak bir mehtap dilimi ve göğüs zırhı ve kafasındaki miğfer ve ışıl ışıl kalkanı yüzünden iyice seçilebilen ve belirginleşen asker ilerlemektedir. Onun yanında Al-Ith, sadece koyu bir gölge olarak görünmekte, ama gözleri, peçesinin ardında yumuşak bir şekilde ışıldamaktadır.

Oysa hiçbir şekilde öyle olmuş olamazdı. Rüzgâr doğrudan yüzlerine esiyordu, sert ve soğuk bir rüzgârdı. Al-Ith başını tamamen sarmıştı ve Jarnti bedenini ve yüzünün alt kısmını mantosuyla sıkıca örtmüştü ve kalkanını da her ikisini rüzgâra karşı koruması için önde tutmaktaydı. Bu kraliçeye, pek de keyifli bir gezide refakat ediyor değildi ve herhalde pişman olmuştu.

Yerleşime ulaşmak üç saat aldı. Sürü yetiştiricilerinin karargâhı, çadır ve kulübelerden oluşuyordu. Onlar geçerken başlarını kaldıran, ama ne yaklaşan, ne de kaçışan yüzlerce hayvanın arasından yürüdüler. Rüzgâr ancak karşı koyabilecekleri kadar sertti ve başka hiçbir şeye ayıracak enerji bırak-

mıyordu. Ama ilk çadırların seslenme mesafesine geldiklerinde, orada alçak bodur ağaçlardan bir barınak vardı, Al-Ith hayvanlarla konuştu ve ellerini, koklamaları için bir selamlama halinde uzattı.

Bir çadırın dışında küçük bir ateşin etrafında, erkekler ve kadınlar oturmaktaydı.

Onlar da, yabancıların yaklaştığını hissederek başlarını kaldırmıştı ve Al-Ith onlara seslendi: "Ben Al-Ith," onlar da selamlamak üzere seslendiler.

Al-Ith ile birlikte, ama onun birkaç adım gerisinde, ateşin yanına giden Jarnti için bütün bunlar hayret vericiydi.

Ateş nöbetçileri onu gördüklerinde, yadırgadılar.

"Bu Jarnti, Dördüncü Kuşaktan," dedi Al-Ith, sanki söyledikleri sıradan bir şeymiş gibi. "Beni krallarına götürmeye geldi."

Ülkemizde, onun bu evlilik hakkında neler hissettiğini bilmeyen tek bir kişi kalmamıştı ve çoğu onun yüzüne ve gözlerine, merak içinde baktı. Ama o, şu andaki kaygısının bu olmadığını belli etmekteydi. Bir çadırdan kilimler getirilmesini bekledi, kilimler yayıldıktan sonra birine oturdu ve Jarnti'ye aynı şeyi yapmasını işaret etti. Onlara, Jarnti'nin yemek yememiş olduğunu söyledi, ona ekmek ve yulaf ezmesi getirildi. Kendisine yemek istemediğini işaret etti. Ama ikram edilen bir kupa şarabı kabul etti, Jarnti ise o şeyden sürahiler dolusu içti. İçimi hoştu, ama sertti ve Jarnti rahatsızlık, hatta belki de hastalanma belirtileri göstermeye başlamıştı. Platomuzun irtifası onu etkilemişti; uyarıcı meyvelerden çok fazla almıştı ve yemek yememişti. Hepsinin küçük ateşin etrafında büzüldüğü yerde başlarının üzerinden esen rüzgârlar, onu sarstıkça sarsmıştı.

Bu sahne de, pek çok kere resmedilmiştir.

Hepsi de Al-Ith'i uyanık ve gülümser halde, tasvir eder, yerleşimin erkek ve kadınlarıyla çevrili, elinde şarap kupası,

yanında Jarnti, sersemlemiş ve sarhoş. Tepelerinde, rüzgâr göğü silip süpürmüş, camlaştırmıştır. Küçük ağaçlar neredeyse yere kadar eğilmektedir. Sürüler bu ateş başı sahnesini kuşatmış, oraya bakmakta ve merak içinde, kraliçelerinin bir bakışını yakalamayı beklemektedir.

Hemen şunları söyledi: "Bugün başkentten çıkıp geçitler boyunca aşağıya doğru at sürdüğümde, pek çoğunuz beni durdurdu. Hayvanlar hakkında söyledikleri şeyler nedir?"

Sözcüleri yaşlı bir adamdı.

"Sana ne dediler, Al-Ith?"

"Bir terslik olduğunu."

"Al-Ith, biz bilgi götürmeleri için başkente haberciler gönderdik."

Al-Ith sessiz kaldı, sonra "Bütün suç bende. Haberciler geldi, ama ben, onları dinleyemeyecek kadar kendi derdimle meşguldüm" dedi.

Jarnti başı öne düşmüş, yarı uyur halde oturmaktaydı, ama başı birden dikildi, kaba bir zafer kahkahası attı ve başı tekrar düşmeden önce mırıldandı: "Cezalandırın onu, dövün onu, duyuyor musunuz? İtiraf etti!" Ağzı açık kaldı, kupa gevşek bir şekilde elindeydi. Kızlardan biri yavaşça kupayı elinden aldı. Jarnti kupayı kapmak için atıldı, alt dudağını öne uzatıp çenesini dövüşken bir edayla kaldırdı, onun güzel ve dişi olduğunu gördü ve kollarını ona dolayacaktı, ama kız çevik bir hareketle geri çekildi, o da yeniden sarhoşluğuna gömüldü.

Al-Ith'in gözleri yaşlarla dolmuştu. Önce kadınlar, sonra erkekler, bu serseriye ve edalarına bakıp, Al-Ith'i nelerin beklediğini anladıla ve şikayet için seslerini yükseltmek üzereydiler, bunu yapmak istiyorlardı, ama o elini kaldırıp onları durdurdu.

"Bunun çaresi yok," dedi, alçak sesle, dudakları titriyordu. "Emirler aldık. Ayrıca aşağıdakilerin, dördüncü kuşaktakilerin de bu durumdan bizden daha fazla hoşlanmadığı açık."

Soran gözlerle ona baktılar ve o başıyla onayladı. "Evet, Ben Ata çok kızgın. Bugün söylenen bir sözden bunu çıkardım."

"Ben Ata... Ben Ata..." diye mırıldandı asker, başı devriliyordu. "Sen daha büyülü meyvelerini ve numaralarını sergileyemeden, o senin elbiselerini çıkarmış olacak."

Bu noktada erkeklerden biri ayağa kalktı ve iki eliyle koltuk altlarından kavrayarak Jarnti'yi sürükleyip götürecekti ki, Al-Ith elini kaldırarak onu durdurdu.

"Hayvanlarla daha çok ilgiliyim," dedi. "Bana gönderdiğiniz haberlerde ne vardı?"

"Belirli bir şey değil, Al-Ith. Yalnızca, hayvanlarımızın zihninde bir rahatsızlık var. Kederliler.

"Bu, düzlüklerin her yanı için geçerli mi?"

"Duyduğumuza göre kuşağımızın her yanında öyle. Sana yukarıda, platoda söylemediler mi?"

"Tüm kabahatin bende olduğunu söyledim ya. Görevlerimi ihmal ediyordum."

Bir sessizlik. Rüzgâr tepelerinde ıslıklar çalıyordu, ama gürültüsü azalmıştı.

Jarnti yığılıp kalmıştı, kupası elinde, ateşe bakıyordu. Aslında dinliyordu, çünkü meyvelerin etkisi, kaslar gevşek ve irade dışı olduğu zaman bile zihnin dikkatli kalmasını sağlıyordu. Bu konuşma Dördüncü Kuşağın tüm kamplarında anlatılıp durdu, hem de çarpıtılmadan, gerçi onlar daha ziyade, tüm ülkenin kraliçesinin 'tıpkı bir serf gibi' ateşin başında oturduğunu vurgulamışlardır. Ve elbette, 'yukarıda' hayvanlardan, sanki insanmış gibi söz ettiklerini.

Al-Ith yaşlı adama, "hayvanlara sordunuz mu?" dedi.

"Fark edildiği günden beri sürülerin arasında bulundum. Günbe gün onlarla birlikte oldum. Hiçbiri farklı konuşmuyor. Neden bilmiyorlar, ama ölesiye üzüntülüler. Yaşama şevklerini kaybettiler, Al-Ith."

"Dölleniyorlar mı? Doğuruyorlar mı?"

"Hâlâ doğum yapıyorlar. Ama dölleniyorlar mı, diye sormakta haklısın..."

O anda Jamti'den bir söylenme yükseldi. "Kraliçeye haklısın diyorlar! Ne cüret! Götürün onları! Dövün..."

Onu duymazdan geldiler. Bu sefer merhamet duyarak. Orada gevşek ve sallanarak oturuyordu, yüzü al aldı ve onu hayvanlarından daha aşağı görüyorlardı. Onu izlerken kadınlardan birkaçı sessizce, kız kardeşlerinin kaderine ağlıyordu.

"Döllenmediklerine inanıyoruz."

Sessizlik. Rüzgâr artık ıslık çalmıyordu. Boğuk bir iniltiydi. Etraflarında daire oluşturmuş hayvanlar havayı koklamak üzere burunlarını kaldırdı. Birazdan rüzgâr kesilecek, her geceki sıkıntı sona erecekti.

"Ya siz, insanlar?"

Hepsi ağır ağır başlarıyla onayladı. "Bizim de aynı durumda olduğumuza inanıyoruz."

"Yani, hayvanların hissettiklerini siz de içinizde hissetmeye başlıyorsunuz mu demek istiyorsunuz?"

"Evet, Al-Ith."

Bunun üzerine epey bir süre sessizce oturdular. Birbirlerinin yüzüne baktılar, sorarak, onaylayarak, göz göze gelerek ve gözlerini ayırarak, her birinin hissettiklerini birinden diğerine aktararak, ta ki tümü kendini tek vücut halinde hissedip kavrayana dek.

Bu devam ederken asker hareketsizdi. Daha sonra, kamplarda, 'yukarıdakilerin' şeytani ilaçlara sahip olduklarını ve bunları vicdansızca kullandıklarını söyleyecekti.

Rüzgâr kesilmişti. Ortalık sessizdi. Berrak bir gökyüzünde yıldızlar soğuk pırıltılar saçıyordu. Ama doğuda, Dördüncü Kuşak sınırının üzerinde bulut kümeleri toplaşmaktaydı.

Nihayet kızlardan biri konuştu. "Al-Ith, bazılarımız, yüce kişilerden gelen bu yeni emrin, bizim bu üzüntülü halimizle

bir ilgisi var mı diye merak ediyordu."

Al-Ith başıyla onayladı.

"Hiçbirimiz buna benzer bir şeyi yaşadığını hatırlamıyor," dedi yaşlı adam.

Al-Ith, "Hatırlayıcılar bu tür bir zamandan söz eder. Ama o kadar uzun zaman öncesine ait ki, tarihçiler bu konuda hiçbir şey bilmiyor."

"Ne oldu peki?" diye sordu Jarnti, birden dili çözülerek.

"İstila edilmiştik," dedi Al-Ith. "Dördüncü Kuşak tarafından. Sizin tarihinizde bu konuda hiçbir şey yok mu? Ya da öykülerinizde?"

Bu söz üzerine Jarnti sivri sakalını onlara doğru salladı, sırıttı - muzaffer bir edayla.

"Bize söyleyebileceğin hiçbir şey yok mu?" diye sordu Al-Ith.

Yılışık bir gülümsemeyle kadınlara tek tek baktı, sonra başı önüne düştü.

"Al-Ith," dedi oturmakta olan bir kız, gözlerinden yaşlar akıtarak, "Al-Ith, böylesi erkeklerle ne yapacaksın?"

"Belki de Ben Ata bu kadar berbat değildir," dedi bir başkası.

"Bu adam tüm orduların komutanı," dedi Al-Ith, tüylerinin diken diken olmasına engel olamayarak.

"Bu adam mı? Bu mu?"

Jarnti dehşetlerini ve uğradıkları şoku içinde hissetti ve elinden gelseydi onları cezalandırırdı. Başını kaldırmayı ve dik dik bakmayı başardı, ama titriyordu, bitkindi.

"Dağın eteklerindeki kampa geri gitmesi gerekiyor," dedi Al-Ith.

Genç erkeklerden ikisi bakıştı ve ayağa kalktı. Jarnti'yi koltuk altlarından kavradılar, onu ayağa kaldırdılar ve aşağı yukarı yürütmeye başladılar. Sendeledi, söylendi, ama boyun eğdi, nihayet, bütün bu zaman boyunca berrak halde olan aklı

ona, bunun gerekli olduğunu söylüyordu.

Bu sahne 'Jarnti'nin yürüyüşü' diye bilinir ve sanatçılarımız ve öykücülerimiz için epey mizah malzemesi olmuştur.

"Anlamıyorum, biz buna ne yapabiliriz ki?" diye sordu Al-Ith diğerlerine. "Eğer eski bir hastalıksa, tıbbımızda onun hakkında bir bilgi yok. Eğer yeni bir hastalıksa da, doktorlarımız kısa zamanda onunla başa çıkmanın yolunu bulur. Ama eğer yüreğin bir hastalığı ise, o zaman ne yapılacağını Yüce Kişiler bilir."

Sessizlik.

"Ne yapacağımızı şimdiden biliyorum," dedi, gülümseyerek, ama keyifli bir gülümseme değildi bu. "Lütfen düzlükteki herkese, bu gece bir araya geldiğimizi ve konuştuğumuzu ve birlikte düşündüğümüzü anlatın."

Anlatacağız, dediler. Sonra hepsi ayaklandı ve onunla birlikte sürülerin arasından yürüdü. Genç bir kız üç at çağırdı, atlar geldi ve istekle durup beklediler, bu arada genç adam Jarnti'yi birine bindirdi, Al-Ith ikincisine bindi ve kız da üçüncüsüne bindi. Hayvanlar, at üstündeki Al-Ith'in etrafında toplaştılar ve üçü giderken, ona seslendiler.

Düzlükte kampa doğru yol alırlarken, artık otlar alaca karanlıkta gri gölgeler halinde dimdik duruyordu, gökyüzünün doğusu alevler içindeydi.

Jarnti iyice ayılmıştı ve artık atının üstünde dimdik, askerce oturuyordu.

"Hanımefendi," diye sordu. "Sizler hayvanlarınızla nasıl konuşuyorsunuz?"

"Siz kendi hayvanlarınızla konuşmuyor musunuz?"

"Hayır."

"Onlarla birlikte olursun. Onları seyredersin. Ellerini onların üstüne koyup kendilerini nasıl hissettiklerini hissedersin. Gözlerine bakarsın. Seslerinin ve birbirlerine seslenişlerinin tonunu dinlersin. Onları anladığını anlamaya başladıkları za-

man, sana söylediklerinin ilk tınılarını kaçırmamaya dikkat edersin. Çünkü eğer duymazsan, bir daha denemek için uğraşmayacaklardır. Çok geçmeden neler hissettiklerini hissedersin ve sana söylemeseler bile, neler düşündüklerini bilirsin."

Jarnti bir süre hiçbir şey söylemedi. Artık sürüleri geride bırakmışlardı.

"Tabii onları izleyip nasıl göründüklerine, hastalıkları ya da buna benzer bir şeyleri var mı diye bakarız."

"Aranızda, hayvanlarınızla birlikte hissetmeyi bilenleriniz yok mu?"

"Bazılarımızın hayvanlarla arası iyidir, evet."

Al-Ith daha fazla konuşmaya meyilli görünmüyordu.

"Belki fazla sabırsızız," dedi Jarnti.

Ne Al-Ith, ne de kız buna cevap vermedi. Dağın eteklerine doğru ilerlediler. Artık dağların büyük zirveleri delişmen sabah göğü tarafından pembeye boyanmış, ışıl ışıldı.

"Hanımefendi," dedi Jarnti böbürlenerek, çünkü onunla ya da başka herhangi birisiyle eşit düzeyde olmayı bilemiyordu, "bizim yanımızdayken, atlarla ilgilenen askerlerin bir kısmına bu yönteminizi öğretebilir misiniz?"

Al-Ith sessiz kaldı. Sonra: "Bana Al-Ith'ten başka bir şekilde hitap edilmediğini bilmiyor musun? Bundan önce hiçbir zaman hanımefendi ya da buna benzer bir adla çağrılmadığımın farkında değil misin?"

Bu sefer Jarnti sessizleşti.

"Peki, öğretecek misiniz?" diye sordu hırçınlıkla.

"Mümkün olursa öğretirim," dedi nihayet.

Jarnti minnet, hoşnutluk ifade etmek için kendisiyle boğuşuyordu. Sonuçta hiçbir ses çıkmadı.

Sürülerle kamp arasındaki yolun yarıdan fazlasını geçmişlerdi.

Jarnti birden topuklarını atının böğrüne dayadı, at kişneyip şahlandı. Sonra durdu.

İki kadın da durdu.

"Öne mi geçmek istemiştin?" diye sordu kız.

Jarnti'nin suratı asıktı.

"Artık seni taşımaz," dedi kız ve atından indi. Jarnti de kendi atından indi. "Şimdi benimkine bin." Öyle yaptı. Kız onun topuklayıp irkilttiği atı yatıştırdı ve ona bindi.

"Bizim önümüzde gitmek istediğini düşün," dedi kız.

Jarnti utanmış, mahcup görünüyordu. Kızardı.

"Korkarım bize ayak uydurman gerekecek," dedi Al-Ith sonunda.

Kamp göründüğünde, Al-Ith atından atladı. At hemen döndü ve sürülere doğru tırıs gitmeye başladı. Jarnti kendi atından indi. Ve bu at da tırıs adımlarla geri gitti. Jarnti, geri gitmek üzere dönüş yapmakta olan, at üstündeki sevimli kıza hayran hayran bakıyordu.

Ona, "Eğer bir gün Dördüncü Kuşağa gelirsen, beni ara," diye seslendi.

Kız Al-Ith'e acıma ile uzun uzun baktı ve "Talihim varmış ki, ben bir kraliçe değilim," dedi. Ve iki yanında kişneyerek ve nallarını savurarak koşturan atlarla, düzlük üzerinde hızla uzaklaştı.

Al-Ith ve Jarnti sırtlarını doğan güneşe çevirerek kampa doğru yürüdüler.

Kampa varmalarından çok önce, kesif bir yanık et kokusu havayı doldurdu.

Al-Ith bir şey söylemedi, ama yüzü konuşuyordu.

"Siz hayvan öldürmez misiniz?" diye sordu Jarnti isteksizce, merakının zorlamasıyla.

"Yalnız vazgeçilmez olunca. Başka bir sürü yiyecek var."

"Şu korkunç meyveleriniz gibi," dedi, neşeli olmaya çalışarak.

Kampta bir geyiği öldürmüşlerdi. Jarnti etten hiç yemedi.

Yemek biter bitmez atlar eyerlendi, Al-Ith'inki hariç.

Al-Ith gem takılırken hayvanların ağızlarını ve dişlerini rahatsızlıkla oynatışını seyretti.

Kendi atına yürüdü ve ona fısıldadı. Jarnti onu seyrediyordu, huzursuzdu.

"Ona ne söylediniz?" diye sordu.

"Onun dostu olduğumu."

Ve yine önden gidip yolu gösterdi, doğuya doğru, yeniden düzlük üzerinde ilerlediler.

Gece boyunca çeşitli sürülerin yanından geçtiler; gecenin etkisiyle uzaktan ancak karaltı halinde farkediliyorlardı.

Jarnti, Al-Ith'in hemen arkasından geliyordu.

Şimdi, dün gece ateşin başındaki sohbeti hatırlıyordu, sohbetin tonunu, rahatlığını. Bunu özlemle hatırlıyordu - ya da oradaki bir şeyi, çünkü böylesine rahat biçimde samimiyet kurulduğunu hiç görmemişti. Bazen bir kızla olduğu zaman hariç, diyordu kendine, iyi bir becermeden sonra.

Neredeyse hasretle, Al-Ith'e, "Oradaki hayvanların üzüntülü olduklarını hissedebiliyor musunuz?" dedi. Çünkü Al-Ith sürekli onlara doğru bakıyordu ve yüzü kaygılıydı.

"Sen hissedemiyor musun?" diye sordu.

Jarnti, onun at sürerken sürekli ağladığını gördü.

Jarnti deli gibiydi. Tedirgin olmuştu. Hakkı olan bir şeyden dışlandığı hissindeydi.

Arkalarından askerler gürültüyle geliyordu.

Önlerinde, çok uzakta, sınır vardı. Birden Al-Ith ata fısıldamak için eğildi ve at hızla ileri atıldı. Jarnti ve birliği de peşinden hızlandı. Ona sesleniyorlardı. Kendisini Dördüncü Kuşağın -onun için- öldürücü atmosferinden koruyacak kalkanı yoktu. Her gece şafağa kadar düzlükleri kavuran deli rüzgârlar gibi at koşturuyordu, uzun saçları arkasından uçuşuyor, göz yaşları durmaksızın yüzünden boşanıyordu.

Jarnti ona ancak kilometreler sonrasında yetişebildi -askerlerden biri kalkanı ona atmıştı, kalkanı yakalayıp almış, şimdi

de Al-Ith ile neredeyse baş başa at sürmekteydi.

"Al-Ith" diye bağırıyordu, "bunu almalısınız." Ve kalkanı uzattı. Al-Ith onu duyana kadar epey zaman geçti. Nihayet yüzünü ona döndü, çılgın koşusunu biraz olsun yavaşlatmadan ve Jarnti onun kireç gibi, acı dolu yüzünü gördüğünde sarardı. Kalkanı uzattı. Al-Ith yakalamak üzere elini kaldırdı. Jarnti tereddüt etti, çünkü hiç de hafif değildi. Onun bir gün önce ağır eyeri nasıl atıverdiğini hatırladı ve kalkanı ona doğru savurdu. Al-Ith onu tek eliyle yakaladı ve hızını biraz olsun düşürmedi. Sınıra yaklaşıyorlardı. Onun havanın yoğunluğundaki ani değişimden nasıl etkileneceğini görmek üzere ona baktılar, çünkü bir gün önce hepsi şu ya da bu derecede hasta olmuştu. Al-Ith görünmez engeli tökezlemeden geçti, gerçi yüzü sararmıştı ve iyi görünmüyordu. Sınır çizgisinin öteki tarafında, birbirinden sekiz yüz metre aralıklarla yükselen, asker ve silahla tepeden tırnağa dolu gözlem kuleleri vardı. Hiç durmadı. Jarnti ve diğerleri onun peşinden koşturdular, kulelerdeki askerlere ateş etmeyin diye bağırdılar. Al-Ith kulelere hiç bakmadan aralarından geçti.

Yine geniş bir düzlüğün tepesinde tepelerin ve kayalıkların arasından geçen bir geçitteydiler. Geçidin bir kıvrımına geldiğinde nihayet durdu.

Hepsi onun arkasında durdu. Al-Ith, kale ve kamplarla dolu bir ülkeye bakıyordu.

Atından aşağı atladı. Kalelerden çıkan askerler, dinç atların yularından tutarak onlara doğru koşmaktaydı. Birliğin bitkin atları, dinlenmeleri için güdülerek götürüldü. Ama Al-Ith'inki ondan ayrılmak istemiyordu. Titriyor ve inliyor ve Al-Ith'in etrafında dörtnal koşuyordu ve askerler onu yakalamaya geldiğinde karşı koydu.

"Onu bir hediye olarak ister misiniz?" diye sordu Jarnti, Al-Ith memnun kaldı ve biraz gülümsedi, kendini zorlayabildiği kadarıyla.

Yeni atın eyerini, sonra da gemini çıkardı ve şaşkın askerlere doğru fırlattı. Ve atını sürüp Dördüncü Kuşağın içlerine ilerlerken, Yori onun yanında koşturdu ve yol boyunca Al-Ith'in kokusunu almak için burnunu kaldırdı.

Böylece Al-Ith, hepimizin hakkında o kadar çok şey duyduğu, tahminler yürüttüğü, ama hiç içinde bulunmamış olduğu kuşağa, yolculuğunu yapmış oldu.

Kalkan ile bile kendini kendisi olarak hissedemiyordu. Hava basık, ruh karartıcıydı. Manzara içini daraltıyor, onu eziyor gibiydi. Kendi diyarımızda baktığınız her yerde, yaylaların, dağların çizgilerinde delidolu bir canlılık, tekdüzeliğe yer vermeyen bir çeşitlilik vardır. Kentlerimizden pek çoğunun kurulu bulunduğu merkez platosu hiç de düz değildir, dağlarla çevrili ve yarlarla ve derin nehir vadileriyle doludur. Bizde gözler sürekli hareketlilik içinde olur ve sonra da her zaman, rüzgarla ve göklerimizin renkleriyle biçimlenmiş karlı yüce zirvelere döner. Ve hava, kanımızda serinlik ve tazelikle kaynar. Ama Al-Ith burada, tekdüze, sıkıcı bir düzlüğe bakıyordu ve düzlük üzerinde, yerleri budanmış ağaçların oluşturduğu düz sıralardan belli olan kanallar, uysal ırmaklar ve noktalar halinde de, askeri yaşam tarzına özgü kamplar seçiliyordu. Kent ve köyler bu kamplardan daha büyük görünmüyordu. Gökyüzüne gri bir mavi hakimdi ve sular soluk bir ışıltı halindeydi. Ne bir park, ne bir bahçenin göründüğü o manzaranın ortasına yakın bir yerde, geniş ve alçak bir tepe, bulabildiği tek teselliydi.

Bu arada, hâlâ geçitten inmeye devam ediyorlardı.

Yolun bir kıvrımının ardında, gri taşlardan inşa edilmiş ve kanalların arasında devasa bir kütle oluşturan, yuvarlak şekilde, muazzam bir bina göründü. Yakın zamanda yapılmışa benziyordu, çünkü yakınlarındaki kayalar ve topraklar ham, kırık görünüyordu. Varış noktasının burası olabileceği düşüncesinin hoşnutsuzluğu, atının aniden durmasına neden oldu.

Birlik onun arkasında durdu ve Al-Ith, yüzlerin her birinde gizli bir zafer edası görmek üzere arkasını döndü. Jarnti, bir liderin astlarının bir duygu gösterisine katılmak istediğini belli etmek istediği zamanlarda yaptığı gibi, gülümsemesini bastırıyordu. Ama sonra, atların ayaklarını dinlendirmek için ayaklarını değiştirip durmasından başka bir sesin duyulmadığı o an, o taşlı yolda öyle durduğu zaman, yanıldığını anladı: Kendisini esir almış bu askerlerin gösterdiği zafer sevinci, korktuğu ölçülerde değildi.

"Kralın yanına ne zaman varırız?" diye sordu ve Jarnti bunu hemen, Al-Ith'in kendi otoritesinin yüksekliğini hatırlattığı şeklinde yorumladı. Birliğini sert bir bakışla azarladı ve kendi yüzünü de itaate göre ayarladı.

Al-Ith bunları seyretti, anladı - ve buranın ne kadar barbar bir ülke olduğunu fark etti.

Şarkılarımızdan birinde 'öldürücü ışınlı yuvarlak kale' diye tarif edilen ve hakkında söylentiler yayılan bu kalelerden korktuğunu sanmışlardı.

Köle ruhlu bu insanlara alışmasının kolay olmayacağını kendi kendine bir kere daha tekrarladı; ne ilkti, ne de sonuncu olacaktı, onları denemek üzere atını ilerletti ve binaya giden yola girdi. Jarnti anında yanına geldi ve elini Al-Ith'in atının başına uzattı. Al-Ith durdu. "Kuşağınızın ünlü yuvarlak kalelerinden birinin içini görmek isterim," dedi.

"Yoo, hayır, hayır, yapmamalısınız, bu yasaktır," dedi Jarnti, büyük bir ciddiyetle.

"Ama neden? Silahlarınız bize yöneltilmiş değil ki, öyle değil mi?"

"Tehlikeli..." derken, binanın yan tarafından birkaç çocuk koşageldi ve bir tür oyun oynayarak dağılırlarken, içlerinden ikisi açık bir kapıdan içeri daldı.

"Belli oluyor," dedi Al-Ith ve Jarnti'ye ve askerlere bir daha bakmadan atını sürdü.

Neredeyse düzlüğe inmişlerdi ki, yolun yakınında otlayan sığırlar ve onlara çobanlık eden yeni yetme bir oğlan gördüler.

Jarnti yaklaşması için çocuğa bağırdı, çocuk onlara doğru koşmaktayken Jarnti, "Ona, hayvanlarla anlaşma tarzınızı öğretebilirsiniz," dedi ve çocuk sapsarı bir yüzle ve şaşkına dönmüş halde yola ulaştığında Jarnti ona bağırmaya başladı: "Yüzünü eğ! Krala götürdüğümüzün kim olduğunu görmüyor musun?"

Oğlan yüzükoyun, boylu boyunca yol kenarındaki otlara uzandı, görüş alanlarına girmesinin üstünden yarım dakikadan fazla zaman geçmiş değildi.

Jarnti Al-Ith'e yarı yalvarır, yarı emreden bakışlar atıyor, bu hüneri öğrenme hırsının gerginliğinden, altındaki at adeta dans ediyordu.

"Eh," dedi Al-Ith. "Bu şekilde herhangi bir şey öğrenebileceğimizi ya da öğretebileceğimizi sanmıyorum."

Jarnti, durumu berbat ettiğini gördü ve bu yüzden yüzü kıpkırmızı oldu, öfke içindeydi. "Buradaki hanımefendi, hayvanlarının iyi olup olmadığını öğrenmek istiyor," diye bağırdı.

Önce cevap gelmedi, sonra "Çok iyi, evet iyi efendim," anlamına gelen bir inilti çıktı.

Al-Ith atından aşağı kaydı, oğlanın yanına yürüdü ve "Ayağa kalk" dedi. Sesini bir emir halinde yükseltti, çünkü onun anladığı şey emirlerdi. Çocuk yavaşça, titreyerek doğruldu ve neredeyse çöküp kalacakmış gibi onun önünde durdu. Al-Ith onun kaçamak bakışlarından, kendisinin pek de korkutucu biri olmadığını görmesini bekledi, sonra "Ben Üçüncü Kuşaktanım," dedi. "Hayvanlarımız pek iyi değil. Sizinkilerde olağandışı bir şey fark edip etmediğini söyleyebilir misin?"

Çocuk elleriyle göğsünü tuttu, sanki kilometrelerce koşmuş gibi soluk soluğaydı. Nihayet ağzından şunlar döküldü: "Evet, evet, öyle, sanırım."

Arkalarından Jarnti'nin sesi neşeyle gürledi: "Kederli dü-

şünceleri var mı?" Ve tüm birlik kikirdedi.

Al-Ith, yapılacak bir şey olmadığını gördü ve çocuğa, "Korkma," dedi. "Hayvanlarının yanına dön." O koşmaya başlayana kadar bekledi, sonra atına döndü. Jamti bir kere daha beceriksizce davrandığını anladı, ama yine de, Al-Ith'i orada ufak tefek, silahsız halde, savunmasız ve ürkmüş çocuğun yanında dururken görünce, buna ihtiyaç duymuştu, içinde güçlülük, hakimiyet gösterisi yapma ihtiyacı kabarmıştı.

Al-Ith atına atladı ve onlara bakmadan atını sürdü. Zavallı Al-Ith'imizin morali çok bozuktu. Bu en kötü anıydı. Çocuğa yapılan muamele onun içindeki her şeyi zedelemişti. Oysa bu, bu ülkenin tarzıydı ve o şer saatinde, bu hödüklerle iletişim kurmanın herhangi bir yolu olabileceğine inanamıyordu. Ve elbette, Ben Ata'ya götürüldüğünde nelerle karşılaşacağını düşünüyordu.

Öğle saatleri boyunca düzlükte at sürdüler. Yol boyunca arklar ve tekdüze budanmış ağaç sıraları onlara eşlik etti. O önde gidiyordu. Binicisiz at Yori ve Jamti hemen arkasından, en arkada da süvari birliği geliyordu. Hepsi sessizdi. Çocuk olayı ile ilgili bir şey söylememişti, ama onun yakında kral ile birlikte olacağını düşünüyorlardı ve haklarında vereceği raporun iyi olacağını beklemiyorlardı. Bu yüzden karamsar, asık suratlıydılar. Yol kenarında ya da kanallardaki yassı kayıklarda pek az insan vardı, ama bu küçük topluluğun geçişine tanık olanlar, tek bir gülümseme göremediklerini anlatırlar. Bu düğün alayı bir cenazeye yaraşırdı. Binicisiz at ise, Al-Ith'in attan düşüp öldüğü söylentilerinin yayılmasına neden olmuştu, çünkü öndeki atın üstünde gördükleri ufak tefek beden, ilgilerini çekecek hiçbir özelliğe sahip değildi. Düz lacivert giysisi içinde, başı siyah peçeyle örtülü halde onlara, bir hizmetçi kadın ya da bir nedime gibi görünmüştü.

Ölen Al-Ith'in atının, krala evliliğin gerçekleşemeyeceğini haber vermeye giden askerlerle birlikte gidişini anlatan bir ba-

lad yazılmıştı. At düğün odasının eşiğinde durmuş ve üç kere kişnemişti, Ben Ata, Ben Ata, Ben Ata diye - ve Ben Ata dışarı çıktığında, ona şöyle demişti:

Soğuk ve karanlıktır düğün yatağın
Ey kral, arzulu gelinin öldü
Soğuk ve karanlıktır hükmettiği diyarlar

Bu balad halk arasında yayıldı ve herkes Al-Ith'in ölmediğini ve evliliğin gerçekleştiğini öğrendikten sonra bile söylenmeye devam etti. Bunun evliliklerin en uyumlusu olmadığı elbette en başından beri biliniyordu. Nasıl? Peki böyle şeyler nasıl kendi kendine duyulur? Şarkılara sürekli ekler yapıldı. Ordu kamplarındaki evli askerlerin bölümünden gelen bir mısra şöyledir:

Yiğit kral, diyarın güçlü ve güzel.
Hayvanların çiftleştiği yerde kadınlar özlemle yanar.
Senin kölen olacağım, yiğit kral.

Bizim diyarımızda, Al-Ith hakkında pek çok tutkulu ve övücü baladlar yazıldıysa da, bu tür mısraların kuşağımızın hiçbir yerinde, hiçbir zaman yazılması mümkün değildi. Kimileri, nerede hükümranlık varsa, hükümranın seviyesi ne olursa olsun, en aşağı türden özdeşliklerin özlemini duymak, hükmedilenlerin doğasında vardır, der. Bizler, bunun öyle olmadığını söyleriz ve Üçüncü Kuşak bunu kanıtlar. Bir otoritenin sıradan, gündelik düzeylerini anmak ve kutlamak, onu alçaltmak değildir.

Bu tür Dördüncü Kuşak baladları yayılarak bize ulaşırken, sınırı aştıklarında değişime uğrardı. Bunun bir nedeni, keyfi bir otoriteden duyulan korkudan kaynaklanan çarpıklıklara, imalara burada ihtiyaç olmayışıdır.

Neredeyse diyebiliriz ki, belirli bir balad türü, konusu ya da temeli yakınma, kaybedilenin anılması olan türdeki baladlar, bizde imkânsızdır.

Onların kuşağında binicisiz at, ölüm ve keder şarkılarına ilham verdi; bizimkinde sevgi dolu dostluk hakkında şarkılara.

Düzlüğün tam ortasından dosdoğru ilerleyen yol, aynı ölçüde dümdüz başka bir yol ile kesiştikten sonra, Al-Ith'in geçitten aşağı baktığında görüp teselli bulduğu küçük tepeye ulaşmak üzere hafifçe yükselmeye başladı. Ölgün sularının ağırlığıyla, kanallar geride kalmıştı. Budanarak kolsuz kanatsız bırakılmamış birkaç normal ağaç vardı. Tepenin üstünde bahçeler kuruluydu ve burada sular hareketli olmaya zorlanmıştı, çünkü artık suları hızlı hızlı akan, çeşitli basamaklardan aşağı dökülen ve çağlanlar oluşturan kanalların yanında yol alıyorlardı. Hava canlı ve serindi ve Al-Ith ileride renkli direkleri ve kemerleriyle ferah bir köşk görünce, cesaretlendi. Ama hiç kimse görünmüyordu. Bu boş bahçeyi ve terk edilmiş görünen köşkü kendi avlularındaki engin dostluk havasıyla kıyaslamaktaydı ki, Jarnti bir emir verdi ve tüm birlik durdu. Askerler atlarından aşağı atlayarak Al-Ith'i kuşattılar. Atından indiğinde, Al-Ith kendini sanki bir savaş esiri gibi ortalarında yürürken buldu - ve bunun için gerekli düzeni almalarındaki rahatlığa bakarak, askerlerin bunu ilk kez yapmadığını anladı.

Ama en önde Jarnti olmak üzere onun çevresini sardıklarında, Al-Ith elini uzatıp kendisine verilmiş atı, Yori'yi ensesinden tuttu.

İşte Ben Ata, kapı girişinde durmak üzere dışarı çıkmış, kollarını kavuşturmuş, bacaklarını iki yana açmış, sakallı bir asker olarak, Jarnti ve diğerlerinden hiçbir bakımdan farklı giyinmemiş biri olarak duruyordu. Al-Ith'in köşkün merdivenlerine varışı böyle oldu. Ben Ata uzun boylu ve sarışındı, sürekli sefer yapmaktan kaynaklanan adaleli bir bedene sahipti ve yüzü ve kolları kızıl kahverengi güneş yanığıydı. Gözleri elay-

dı. Al-Ith'e değil, ata bakıyordu, çünkü onun da aklına gelen ilk şey, gelinin ölmüş olduğuydu.

Al-Ith, burada kendisinin izlemek istemeyeceği birtakım âdetler olmasından kuşkulanarak, çabucak askerlerin arasından geçip önünde durdu, atı hâlâ tutuyordu.

"Ben Al-Ith'im," dedi, "ve bu at nezaket gösterilerek Jarnti tarafından bana hediye edildi. Lütfen ona iyi bakılması için emir verir misiniz?"

Ben Ata'nın dili tutulmuştu. Başıyla onayladı. Sonra Jarnti atın ensesini tuttu ve onu götürmeye çalıştı. Ama at şahlanıp kendini kurtarmaya çalıştı. Götürülmeye razı olmadan önce, Al-Ith'in onu teskin etmesi ve "Bugün, yemin ediyorum," diye yakında onu ziyaret edeceği sözünü vermesi gerekti. Ve Al-Ith Jarnti'ye dönerek, "Bu yüzden onu fazla uzağa götürmemelisin. Ve lütfen iyi beslenmesine ve iyi bakılmasına dikkat et," dedi.

Jarnti kuzu gibiydi, askerler sırıtıyordu, ama belli etmemeye çalışıyorlardı, çünkü Ben Ata'nın yüzü ipucu vermiyordu. Normal olarak bu tür durumlarda, âdetlere göre, kız bir çuval gibi eşikten içeri taşınırdı ya da kabalıkla içeri itilirdi, ama şimdi hiç kimse nasıl davranacağını bilemiyordu.

Al-Ith, "Ben Ata," dedi. "Sanırım benim bir süre dinlenebileceğim bir yerin vardır? Bütün gün at sürdüm."

Ben Ata kendini toparlamaktaydı. Yüzü sertti ve hatta acıydı. Ne beklemesi gerektiğini bilememişti ve esnek olmaya hazırlamıştı kendisini, ama bu basit giysiler içindeki kadını itici bulmuştu. Al-Ith peçesini çıkarmamıştı ve Ben Ata onun saçlarının koyu renk olduğundan başka, pek fazla şey göremiyordu. Ben Ata açık tenli kadınları tercih ediyordu.

Omuz silkti, Jarnti'ye bir baktı ve arkasındaki odada kayboldu. Al-Ith'e, başka bir odayı gösterip ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan Jarnti oldu. Burası bir odalar grubunun bir parçasıydı. Al-Ith yiyecek ve içecekleri geri çevirdi ve birkaç

dakika içinde kralın yanına gitmeye hazır olacağını açıkladı.

Ve böylece onun yanına gitti, dinlenme odalarından şatafatsız bir şekilde, geldiği haliyle, koyu renk elbisesiyle çıkarak. Ama peçesini çıkarmıştı ve saçını bağlamıştı ve saçları şimdi sırtından aşağı sarkıyordu.

Ben Ata alçak bir divan ya da setin üzerinde oturuyordu; içinde pek fazla şey bulunmayan büyük, ferah ve havadar bir odadaydılar. Al-Ith burasının bir gerdek odası olduğunu ve bu amaçla tasarlanmış olduğunu anladı. Güvey ise divanın bir köşesinde, çenesini eline dayamış, dirseği dizine dayalı halde oturuyordu ve o içeri girerken, kıpırdamadı bile. Ve Al-Ith oturacak başka bir yer bulunmadığından, divanın ucuna, ondan uzağa oturdu ve elini divana öyle dayadı ki, sanki bir an kendine gelmek için oraya ilişmiş ve birazdan kalkmaya niyetli birisi gibi görünüyordu. Al-Ith gülümsemeden ona baktı. Ben Ata, gülümsemekten çok uzak bir bakışla ona baktı.

"Evet, burayı nasıl buldun?" diye sordu Ben Ata kabaca. Ne söyleyeceği, ne yapacağı hakkında bir fikri olmadığı apaçıktı.

"Demek özel olarak inşa edildi?"

"Evet. Emirler. Talimatnameye göre yapıldı. Tam tamına. Ancak bu sabah tamamlandı."

"Kesinlikle gayet nezih ve hoş," dedi Al-Ith. "Buraya gelirken yolda gördüğüm başka her şeyden çok farklı."

"Kesinlikle benim zevkim değil," dedi Ben Ata. "Ama eğer senin zevkine göreyse, önemli olan bu."

Bu sözlerinde keyifsiz bir gönül alma çabası görünüyordu, ama huzursuzdu, sürekli iç çekiyordu ve aklından geçen tek şeyin oradan kaçma fırsatını yaratmak olduğu belliydi.

"Sanırım amaç burasının ikimize de uygun olmasıydı?" dedi Al-Ith.

"Umurumda değil," dedi Ben Ata hiddetle ve kabalıkla, içindeki duygular dışarı dökülmeye başlamıştı. "Ve belli ki, se-

nin de umurunda değil."

"Bunu mümkün olduğunca iyi bir hale getirmeliyiz," dedi Al-Ith, uzlaşma amacıyla, ama sesi hiddetli ve buruk çıkmıştı.

Birbirlerine açıkça suç ortaklığı havasıyla baktılar: Hapsedilmeleri dışında hiçbir ortak yanları bulunmayan iki tutuklu.

Bu ilk ve kırılgan hoşgörü anı uzun sürmedi.

Ben Ata kendini tekrar gerdek kanepesinin üstüne atmış, kollarını başının altına almış, toz içindeki sandallı ayaklarını narin yünden yapılma, yumuşak renklerde boyanmış nakışlı örtülerin üzerine koymuştu. Başka hiçbir yerde ortama bu kadar ters düşemezdi. Al-Ith onun oradaki yatışından ve sanki kendisi orada değilmiş gibi tavana gözlerini dikmesinden, onun alışık olduğu ortamı gözünde canlandırabiliyordu.

Al-Ith odayı inceledi. Çok büyük bir odaydı, iki tarafında birer kubbeli kemer dizisiyle bahçelere açılıyordu. Öteki iki kenarda fazlaca öne çıkmayan birer kapı vardı -bir taraftakizaten az önce bulunmuş olduğu, kendi kullanımına ayrılmış odaya ve öteki taraftaki de muhtemelen Ben Ata'nınkine açılıyordu. Tavan yuvarlak ve yüksekti, kenarları kabartmalarla süslenmişti. Odanın tümü yumuşak, ışıldayan bir fildişi rengine boyanmıştı, ama altın sarısı, açık kırmızı ve mavi desenler vardı, her iki taraftaki kemerlerin altındaki nakışlı perdeler, mücevherli tokalarla bağlanmıştı. Çeşmelerin ve akan suların şırıltısı duyuluyordu. Bunlar, başkentimiz Andaroun'un kamu binalarındaki neşe ve tazelikten uzak değildi, ama Al-Ith'in kendi konakları buradan daha sadeydi.

Büyük oda hiç de tek bir kocaman mekândan ibaret değildi. Ortasında bir sütun yükseliyor ve kıvrılarak birkaç kemere ayrılıyordu, bunların her biri aynı, altın sarısı, gök mavisi ve kırmızı renklerinde süslenmişti. Döşemeler tatlı kokulu bir ağaçtandı. Büyük alçak kanepeden başka, kemerlerden birinin dibinde küçük bir masa ve iki yanında da birer zarif sandalye duruyordu.

Bir at kişnedi. Biraz sonra, kemerlerden birinin önünde Yori belirdi ve Al-Ith koşup onu durdurmasaydı içeri girecekti. Ne olduğunu tahmin etmek zor değildi. Bir yerlere kapatılmıştı ve çitten atlayıp kaçmış, onu beklemekle görevlendirilen askerler ise onun peşinden, tüm ülkenin haftalardır sözünü ettiği bu köşkün bulunduğu özel bahçelere girmeye cüret edememişlerdi. Al-Ith ellerini onun yanaklarına götürdü, başını aşağı bastırdı, önce bir kulağına, sonra öteki kulağına bir şeyler fısıldadı ve at dönüp gözden kayboldu, doğruca bekçisinin yanına gitti.

Al-Ith odaya geri döndüğünde Ben Ata hemen arkasında duruyor, ters ters bakıyordu.

"Görüyorum ki, duyduklarımız doğruymuş. Sizin ülkenizde hepiniz birer cadıymışsınız."

"Bu, öğrenmesi kolay bir cadılık hüneridir," dedi Al-Ith, ama Ben Ata ters bakmaya devam edince, neşesi kayboldu, hızla yatağa gitti, büyük yastıklardan birini yere attı ve üzerine bağdaş kurdu. Ben-Ata'nın aynı şeyi yapması gerektiği ya da yatağın üzerinde, ondan yüksekte oturması gerektiği şeklinde bir şey düşünmemişti, ama Ben Ata emin olamadı, onun tarafından sınava çekildiği hissine kapıldı ve o da yataktan bir yastık çekip aldı, bir duvara dayadı ve oturdu.

Yastıklarının üzerinde karşılıklı oturuyorlardı.

Al-Ith kendini evinde hissediyordu, çünkü genellikle bu şekilde otururdu, ama Ben Ata rahatsızdı ve yastık cilalanmış döşemenin üzerinde kayarsa diye korktuğundan hareket etmeye çekiniyor gibiydi.

"Her zaman bu tür giysiler mi giyersin?"

"Bunu özellikle senin için giydim," diye karşılık verdi Al-Ith ve Ben Ata tekrar kızardı. Al-Ith geldiğinden beri, ömründe görmediği kadar çok öfkeli, rahatsız olmuş erkek görmüştü ve artık, bunların kan dolaşımında bir bozukluk ya da bir cilt hastalığı mı var diye merak etme noktasına gelmişti.

"Senin bu şekilde geleceğini bilseydim, senin için elbiseler ısmarlardım. Senin bir hizmetçi gibi ortaya çıkacağını nereden bilebilirdim ki?"

"Ben Ata, ben hiçbir zaman gösterişli giysiler giymem."

Ben Ata onun bol dökümlü cübbesini yadırgama ve hiddetle inceliyordu.

"Senin kraliçe olduğunu sanıyordum."

"Seni de askerlerinin birinden ayırt etmek mümkün değil."

Aniden dişlerini bir sırıtışla sergiledi ve bir şey mırıldandı, Al-Ith bunu şöyle anladı: "Şu şeyi çıkar hele, sana gösteririm."

Onun öfkeli olduğunu biliyordu, ama ne kadar öfkeli olduğunu bilmiyordu. Seferlerinde ordu yeni topraklara girdiği zaman, çadırına bir kız sokulurdu ya da onun ayaklarına atılırdı. Hemen hemen hepsi ağlıyor ya da söylenip tükürüyor olurlardı. Ben Ata içine girerken ısırıp tırmalayanlar, bütün o süre boyunca ara vermeksizin ağlayanlar olurdu. Bazıları dişlerini gıcırdatır ve ona savurduğu lanetler kesilmezdi. Acı vermekten zevk alan bir adam değildi, bu yüzden bunların evlerine geri götürülmesini emrederdi. Ama ağlayan ya da onun bildiği şekillerde direnenlerden zevk alır, onları yavaşça uysallaştırırdı. Adetler böyleydi. Bunlara uyardı. Diyarının her tarafındaki kadınlara girmiş, pek çoğunu da gebe bırakmıştı. Ama evlenmemişti, evlenmeyi düşünmemişti, çünkü halihazırdaki düzen, onun evlilik hakkındaki fikirleri çerçevesinde gelişmemişti; evlilik hakkında, kadınlar konusunda cahil bir erkeğin duygusal ve ayakları yere basmayan fikirlerine sahipti. Neredeyse belirsiz bir süre boyunca -en azından aralıklarla- başına almış olduğu bu kadın, onun deneyimlerinin dışındaki bir şeydi.

Onun her yanından rahatsızlık duyuyordu. Koyu gözleriyle, koyu renk saçlarıyla ve diğer olağan ıvır zıvırıyla, bu kadının güzel olmadığı söylenemezdi, ama kendisini bedenen kışkırtan hiçbir yanı yoktu, bu yüzden de içi soğuktu.

"Seninle ne kadar kalmam öngörülüyor?" diye sordu Al-Ith, tam da Ben Ata'nın -keder içinde- ondan beklediği kısa ve kuru tonda.

"Birkaç gün, dediler."

Uzun bir sessizlik oldu. Büyük hoş oda su sesleriyle ve havuz ve çeşmelerdeki suların yansımalarıyla doluydu.

"Sizin ülkede bunu nasıl yapıyorsunuz?" diye sordu Ben Ata. Bunun beceriksizce bir soru olduğunun farkındaydı, ama aklına başka bir şey gelmiyordu.

"Neyi?"

"Ee, sizlerin de bir sürü çocuğunuz olduğunu duyuyoruz."

"Benim beş kendi çocuğum var. Ama başka pek çoğunun daha annesiyim. Elliden fazla."

Söylediği her şeyin aralarındaki mesafeyi artırdığını görebiliyordu.

"Bu bizim âdetimiz, bir çocuk yetim kalırsa, ben onun annesi olurum."

"Evlat ediniyorsun yani."

"Bu bizim kelimelerimizden biri değil. Ben onun annesi olurum."

"Herhalde onlar için hissettiklerin de kendi çocuklarına hissettiklerinle aynıdır," dedi ve bu bir alaydı. Ama onun söylememiş olduğu bir şeyin alayı.

"Hayır, bunu söylemedim. Kaldı ki, elli çocuk, büyük bir yakınlık için fazla bir sayı."

"O zaman nasıl senin çocuğun oluyorlar?"

"Hepsinin hakları aynı. Ve elimden geldiği kadar hepsiyle aynı oranda zaman geçiriyorum."

"Bu, benim çocuklarımın annesi için kafamdakilerle pek uyuşmuyor."

"Bizden beklenenin bu olduğunu mu düşünüyorsun?"

Bu Ben Ata'yı çılgına çevirdi! Bu sinir bozucu, kışkırtıcı dayatma hakkında fazla düşünmemişti, bunu yapamayacak

kadar duygusaldı. Ama en azından, "ittifakı perçinleyecek" çocuklar -ya da benzer şeyler- olacağını var saymıştı.

"İyi, başka ne olabilir? Sen ne sanıyordun? Birkaç haftada bir, romantik bir oynaşma mı? Seni!" Ve ona tüm hoşnutsuzluğunu boşalttı.

Al-Ith ona fazla yakından bakmamaya gayret ediyordu. Yakından, kararlı bir bakışın - ki onun tarzı buydu - onu rahatsız ettiğini fark etmişti. Dahası o kendisine, kendisinin ona göründüğü kadar bile cazip görünmüyordu. Tıknaz ve aşırı sıcak teniyle, kızgın, hiddetli gözleriyle ve kendisine, belirli bir dağda yaşayan ödüllü bir koyun cinsini hatırlatan güneşten ağarmış saçlarıyla, bu koca askeri hantal buluyordu.

"Çiftleşme çocuk sahibi olmaktan daha öte bir şey," diye fikrini belirtti.

Ve bu sözlerdeki sağduyu onun hiddetle böğürmesine ve yumruklarını döşeme tahtalarına hızla vurmasına neden oldu.

"Ama, eğer öyleyse, insan senin bu konuda fazla bir şey bildiğin izlenimine kapılmıyor doğrusu."

"Öyle," diye misilleme yaptı. "Ama aslında bu, kuşağımızın hünerlerinden biridir.

"Yo, hayır," dedi Ben Ata. "Yo, hayır, hayır, hayır, hayır." Ve ayağa fırlayıp odada fır dönmeye başladı, narin duvarları yumruklarıyla dövdü.

Hâlâ yastığının üzerinde bağdaş kurmuş durumdaki Al-Ith onu ilgiyle seyretti, sanki tuhaf, yeni bir yaratık türünü seyreder gibi.

Ben Ata durdu. Kendini zorluyor gibi görünüyordu. Sonra döndü, dişlerini sıkmıştı, doğru onun üstüne yürüdü, onu kaldırdı ve kanepenin üstüne attı. Eliyle, âdetlerin onayladığı şekilde ağzını kapattı, elbisesini sıyırdı, hazır olup olmadığını görmek için parmağıyla kendini yokladı, içine daldı ve bu görevi beş altı hızlı hareketle tamamladı.

Sonra doğruldu, çünkü bütün bunlar boyunca ayaklarını

yerden kaldırmış değildi ve huzursuz halde, onun için son derece olağandışı bir jestle bütün bunların uygunsuzluğunun farkında olduğunu belli etti: Onun elbisesini yeniden indirdi ve elini ağzından yumuşak bir hareketle geri çekti.

Al-Ith orada yatıyor, kendisine boş gözlerle bakıyordu. Şaşkın halde. Ağlamıyordu. Tırmalamıyordu. Küfretmiyordu. Kadınlarında görmekten korktuğu soğuk, aralıksız iğrenme tepkisini de göstermiyordu. Hiçbir şey. Onun tamamıyla bambaşka bir şeyle ilgilendiğini düşündü.

"Ah, seni," diye inledi dişlerinin arasından, "nasıl bindim ama sana."

O anda Al-Ith birden, açıkça alaycı bir ses çıkardı. Doğrulup oturdu. Bacaklarını kanepeden aşağı indirdi, sonra bir anda, omuzları sessizce sarsıla sarsıla göz yaşlarına boğuldu, sonra da aynı şekilde aniden ağlaması durdu, yastığına gitti, orada sırtını duvara vererek ve gözlerini ona dikerek oturdu.

Ben Ata onun kendisinden korktuğunu gördü, ama bu korku, onun hoşlandığı türden değildi.

"Evet," dedi. "İşte bu kadar." Sanki bir yorum beklermişçesine yan gözle ona bakıyordu.

"Senin normalde yaptığın gerçekten bu mu?" diye sordu Al-Ith. "Yoksa benden hoşlanmadığın için mi böyle yaptın?"

Bunun üzerine Ben Ata yalvaran gözlerle ona baktı ve yatağın dibine oturdu, yumruklarıyla yatağı dövdü.

Nihayet, onun bir oğlan çocuğu olduğunu, küçük bir oğlandan başka bir şey olmadığını görmüştü. Kendi yari yetme oğulları gibi gördü onu ve ilk defa yüreği yumuşadı.

Kocaman gözlerinde hâlâ duran yaşlarla Ben Ata'ya baktı ve "Biliyor musun," dedi. "Sanırım bizden öğrenebileceğin şeyler var."

Ben Ata koca kafasını salladı, sanki kulaklarına bir anda çok fazla şey doluyormuş gibi. Öne eğilmiş halde kaldı, ona bakmadı, ama dinledi.

"Her şeyden önce, insanın çocukların rahme düşme zamanını seçebildiğini hiç duymadın mı?"

İrkildi. Ama sırf, onun çocuklardan söz etmesi yüzünden. Bir yumruğuyla yatağa vurdu, sonra durdu.

"Bir çocuğun mizacının döllenişi ile belirlenebildiğini bilmiyor muydun?"

Kafasını salladı ve eğdi. İç çekti.

"Şimdi hamileysem, ki mümkün, o zaman bu çocuğun bize teşekkür etmek için bir nedeni olmayacak."

Ben Ata aniden kendini yatağa attı, yüzükoyun uzandı ve kollarını açmış halde kaldı.

Yine uzun bir sessizlik. Birleşmelerinin kokusu, küçük ve ağır bir şehvet kokusuydu ve Ben Ata başını kaldırıp Al-Ith'e baktı. Al-Ith duvara yaslanmış oturuyordu, benzi sapsarıydı, yorgundu ve ağzının kenarında, onun baş parmağını bastırdığı yerde bir yara açılmıştı.

Ben Ata bir inilti çıkardı. "Öyle görünüyor ki, sizden öğrenebileceğim bir şey var," dedi ve bunu bir çocuğun sesiyle söylemedi.

Al-Ith başıyla onayladı. Birbirlerine baktılar ve sadece mutsuz olduklarını gördüler ve diğerinden ne beklemeleri gerektiğini bilemediler.

Ayağa kalkıp ötekinin yanına giden, yanına oturan, küçük ellerini onun koca ensesinin iki yanına koyan, Al-Ith oldu, Ben Ata hâlâ çenesi yumruğunun üstünde, yüzükoyun yatıyordu.

Döndü. Onunla yüzleşmek için bir çabaydı bu.

Onun ellerini ellerine aldı ve Al-Ith yanı başında sessizce otururken öylece sırt üstü yattı. Al-Ith gülümsemeye çalıştı, ama dudakları titredi, yüzünden göz yaşları boşandı. Ben Ata şaşkınlıktan bir nida çıkardı, onu çekip yanına uzanmasını sağladı. Kendi gözlerinde de yaşlar olduğunun farkına vararak afalladı.

Bu yabancı kadını rahatlatmaya çalıştı. Teselli ve merhametle uzanan küçük ellerini, omuzlarında hissetti.

Bu şekilde uykuya daldılar, bütün bunlardan bitkin düşmüşlerdi.

Bu ikisinin ilk sevişmeleriydi, iki diyarın hayal gücünü birleştiren olay buydu.

Uyandı ve anında tetikteydi. Duyuları telaşla işbaşına koyulmuştu. Kendisini çevreleyen, oysa olmaması gereken boşluğu tarttı, fısıltı ve tehlikeyi akla getiren seslerle uzlaştı. Çadırının kapı örtüsü açık kalmıştı... ama açıklık, olması gerektiğinden fazlaydı. Çadırını bir rüzgâr mı savurup atmıştı, yoksa bir saldırı mı? Su... Su akıyordu ve şırıldıyordu: Kanallar taşmaktaydı, kendini suyun içinde mi bulacaktı? Bacaklarının çevresinde berbat bir selin soğuk ıslak kavrayışını kabullenmeye hazır halde, ayaklarını kuru bir döşemeye indirdi ve birkaç adım ileri atmış, kâbus görmüş birinin kuru ve korkulu sesiyle yaverine sesleniyordu ki, orta sütunun yüksek kavisinin tavana kavuştuğu yeri çadırının girişi ile karıştırmıştı. Bir anda her şeyi hatırladı. Karanlıkta etrafına bakındı, sanki kadın onunla alay ediyormuş gibiydi. Ama ortalık kanepeyi bile göremeyeceği kadar karanlıktı. O an istediği tek şey, sadece bu yerden çıkıvermek ve geri dönmemekti. Bilinci yerine geldikçe sel ve su baskını sandığı şey fıskiyelerin sesine dönüştü, kendisi olmaktan çıktığını düşünerek paniğe kapıldı. Altındaki zemin oyulmuş, erkekliği elinden alınmış ve bir korkak haline getirilmişti. Acıyla sarsıldı; ağzı kurumuştu. Açıkça şoke edilmişti - bu durumdan, kendisinden dolayı. Bununla birlikte, başka her şeyden önce itaati biliyordu. Onu bu efemine köşke bir emir getirmişti ve görevi onu o kanepeye geri götürmek zorundaydı. Onun uyanık yattığından ve bir şekilde onu seyrettiğinden emin halde, yine de kaval kemikleri kanepenin yumuşaklığıyla karşılaşana kadar karanlığın içinde temkinli birkaç adım attı. Kendini yarı oturur bir konuma

çekti ve onun kolunu bacağını -onu- bulmak üzere kanepeyi yoklamaya başladı. Ama sonra tüm yüzeyi hırsla aradı, bir şey bulamadı. Kaçmıştı! Rahatlık! Bu ancak onun hatası olabilirdi, kendisinin değil! Bununla kendisinin bir ilgisi yoktu! Sonra uyanan öfke ve kovalama arzusuyla, bu düşünceleri zihninden kovdu. Eğer kaçtıysa, yakalanması gerekiyordu. Son dakikaların kafa karışıklığı ve kararsızlıkları bir enerji dalgasında toplandı. Gerçekten de neşeyle ıslık çalmaya başladı - sonra onun odanın bir yerinde olabileceğini, belki de sütunun arkasında, kendisini seyrediyor, gülüyor olabileceğini düşündü. Döndü ve sütuna doğru atıldı, etrafı elleriyle yokladı. Hiçbir şey. Yine yaverini çağırmak üzere sesini yükseltmek üzereydi, sonra burada hizmetçiler, sürekli görevliler bulunmadığını hatırladı. Buna aldırmadı. Bu kralın en mutlu olduğu zamanlar seferde bulunduğu zamanlardı, askerler arasında bir askerken ve kararları alma görevinin ona ait olması dışında onlardan hiçbir şekilde farkı olmadığı zamanlardı. Ama aldırdığı şey, onunla, görevliler olmadan yalnız kalma zorunluluğuydu. Bir kadına mahkûm olmak. Bu kadına. Ki bir cadı olarak pekâlâ odanın bir yerinde durup, kendisinin göremediği yerde, onu görüyor olabilirdi. Öfkesi kararsızlığını besledi. Asker Kaputunu üstüne çekti ve çeşmelere açılan kapıya doğru yürüdü.

Karanlıkta uyanınca, saati bilememişti. Kamplarda bir nöbetçi onun çadırının önünde durmakla ve her yarım saatte bir saati söylemekle -seslenmekle değil- görevlendirilirdi. Uyandığında, gecenin derinliği içinde nerede bulunduğunu bilmeye ihtiyacı vardı. Bu derinlikten hoşlanmaz, hatta zevk almazdı, aslında güvensizlik duyardı. Akşam yemeğinden az sonra başını yastığına koymayı ve ilk ışıklar belirene kadar uyumayı severdi ve arada olan biteni bilmek istemezdi - ama bir nedenle uyanık olduğunda, nöbetçinin güven verici alçak sesini duymayı beklerdi.

Şimdi, karanlık odaya arkasını dönmüş, kemerlerin altında

dimdik duruyor, sütun sıralarının kemerleri arasından bakıyordu ve gökyüzünde ne ayın, ne de yıldızların görünmemesine, alçak bulutlar telaşla sürüklenip geçmesine rağmen bir anda, şafağın sökmesine aşağı yukarı bir saat kaldığını anladı. Düzensiz çizgiler, üstünde yedi fıskiyeden suyun püskürdüğü havuzun oluşturduğu uzun dikdörtgeni belli ediyordu. Öfkeyle hatırladı - o öfke neredeyse yeniden içini kapladı. Bu köşkün, bitişik odalarının, koridorlarının, çevresindeki galerilerin, bahçelerin, çok sayıdaki havuzun ve fıskiyenin, gezi yollarının ve basamakların ve setlerin boyutları -her biri kesinkes belirlenmişti, öngörülmüştü, ölçülmüştü ve hepsi de kahredici biçimde düzenliydi- her şey yarımlar ve çeyrekler ve kesirler ve küsurlar, düzensizlikler ve beklenmedik şeyler halinde. Elbette yıllardır hiçbiri daha önce askeri kaleler ve kuleler ve kışlalardan başka hiçbir şey inşa etmemiş olan mimarların isyan etmesi beklenmişti. En azından, onun için emredilmiş yedi fıskiyeye sahip olan bu çok uzun ve dar özel havuzun, planlarını gördüğünde homurdanmış olduğu gibi. On değil, beş değil, yirmi değil, yedi tane. Ve onun arkasındaki uzun oval havuzun üç fıskiyesi vardı ve bunların da her biri birbirinden farklı boyutlardaydı... Havuzların bir yanında dokuz baharat ağacından oluşan bir öbek duruyordu ve onların altında da, gölgemsi ve rahatsız edici bir şekil gördü. Ama bir kadın olamayacak kadar büyüktü. Gerçi kıpırtı sesleri duydu. Tam onun bir at -şu kahrolası at!- olduğunu anladığı an gözleri, onun uzun havuzun ucunda, bu havuzla oval havuz arasında, bir taş yükselti ya da taraça üzerinde oturmakta olduğunu görecek kadar canlanmıştı. Bu taraça daire biçimindeydi ve tam tamına iki yüz yirmi dokuz santim çapındaydı. Bunu inşa eden duvarcılar bundan iyi bir yatak olur, diye şakalaşmışlardı. Ah o şakalar, şakalar, onlardan bezmişti, ölümüne bezmişti, bütün bunlardan... Onun kendisini görüp görmediğini anlayamamıştı. Ama kendisi onu gördüyse, onun da kendisini

görmüş olması gerektiği aklına geldi.

Bununla birlikte, buradaki duruşunda hiçbir espri yoktu, bacaklarını açmış, kollarını kavuşturmuştu, her bakımdan askerce ve uygun.

İçindeki takip, kovalamaca beklentisi henüz yatışmadığı için, hâlâ tetikte ve alarga durumda olduğunu fark etti. O orada oturduğuna göre, onu, ordunun yarısı peşinde ve hepsinin başında da kendisi olmak üzere, bataklıklar ve çamurlu alanlar boyunca sürüklenen zavallı bir kaçak halinde takip etmesi gerekmeyecekti... Böylece gevşedi.

İlk hareketi o yapmayacak, selam vermeyecekti. Onu selamlamak istemiyordu. En küçük bir dostluk duygusu içinde değildi. Paylaşmış oldukları şefkat anını hatırlamıyordu ve şu andaki benliği o andan ancak esef duyabilirdi... Orada bir süre durdu. O dakikalar boyunca. Al-Ith hiç kıpırdamamıştı. Yüzünün orada bembeyaz ışıldadığını görüyordu. Şu berbat koyu renk elbisesi elbette gece karanlığında kayboluvermişti. Onun orada oturup belki de, kendisine yönelik bir nefret içinde olduğuna inanıyordu. Şimdi, her zaman şafaktan hemen önce esen nemli rüzgârın kokusunu alıyordu. Toprağın üzerinden yumuşak bir şekilde süzülen, çalıları kıpırdatan, otların ve suyun kokusunu taşıyan o küçük esintiyle uyanmayı severdi. Seferlerde dışarıda uyuduğu zaman hep bu rüzgârla uyanırdı ve bu düz ülke üzerinden kimi zaman haftalarca aralıksız sürüklenen yağmurlu rüzgârların aksine bu rüzgârdan büyük bir hoşnutluk duyardı... Farkında olmadan, havuzun kenarı boyunca birkaç adım ilerlemişti. Sandallarını hiç çıkarmamıştı ve şimdi, ona sürpriz yapacak şekilde sessizce yürüme imkânı yoktu. Ama Al-Ith hâlâ bir şey söylemiyordu. Yedi gülünç su fıskiyesini geçip o küçük taraçanın ucuna kadar gelmişti ki, Al-Ith başını çevirdi ve "Burada oturmak çok hoş bir şey, Ben Ata," dedi.

"Görüyorum ki pek iyi uyumamışsın!"

"Hiçbir zaman iki, üç saatten fazla uyumam."

Bunu yadırgadı: Elbette gece onun sığınağı olacaktı - başka ne olabilirdi ki!

Yapacak başka bir şey olmadığından, yükseltiye, ama en ucuna, Al-Ith'in uzağına oturdu.

Şimdi, baharat ağaçlarının altında iki at bulunduğunu gördü, Al-Ith'inki -siyah olanı- ve bir tane de, beyaz bir at: Siyah olanı ancak ötekinin hemen yanında durduğu için görebiliyordu, bu sayede beyazın üstünde bir gölge yapıyordu.

"Anlaşılan senin ülkende atlara, bizim köpeklere davrandığımız gibi davranıyorsunuz!"

"Hayır, Ben Ata." Sesinden -yüzünü doğru dürüst göremiyordu- uzlaşmacı bir halde olduğunu görüyordu, yoksa korkuyor muydu? Onun korktuğu düşüncesiyle kanı bir an kaynadı, ama yeniden yatıştı. Kendi iç çekişini duydu. Rahatsızlık verici bir ağırlık onu çökertiyor gibiydi. Bütün coşkusu gitmişti. Bütün varlığıyla, anıları ve umutları dahildi buna, bu kadının ne kadar yabancı olduğunu algılıyordu. Onun bu yabancılığının kendisini ne kadar çökerttiğini, onun kendisini nasıl ezdiğini. Telaşla anılarında bunun gibi, bununla karşılaştırabileceği bir kız araştırıyordu, böylece bir tür kılavuz bulabilecekti, çünkü gerçekten de onu anlamaya çalışmak niyetindeydi. Ama ona uzaktan yakından benzeyen hiçbirini hatırlamadı. Annesi? Kesinlikle hayır! Aptalın tekiydi - öyle sanıyordu. Öte yandan yedi yaşındayken eğitilmek üzere askerlerin yanına gönderildiğinden beri, annesini gerçek anlamda görmemişti. Kız kardeşleri? Onları da o zamandan beri görmemişti, eve kısa ziyaretlerindeki kısacık anlar hariç; ve hepsi de kuşağın sınır boylarından birileriyle evlenmişlerdi. Subaylarının karıları? İşin esprisi, bir kadının kendisini uğraştırdığını hiç hatırlamıyordu ve bunun yaptığı, her şeyden önce, tam da buydu. Hiçbir zaman, beklentilerinin öngördüğü şekilde tepki vermiyordu. Kendisi kötü muamele görmüş bir at gibi sıçrıyor ve

aksileşiyordu... Yine atlar. Atları gerçek anlamda sevmiyordu. Daha öncesinde, onları sevip sevmediğini düşündüğünden değil, atlar vardı işte, o kadar.

"Ben Ata, yataktan kalkıp buraya geldiğimde, atımın burada çeşmenin başında durduğunu gördüm. Ona iyi bakılmadığını sandım, ama mesele bu değildi. Aç ya da susuz değildi..."

Her ikisi, ciğerlerinden yavaşça çıkardığı soluğun sesini duydular, öyle hiddetten değil de, tamamen meraktan, bir tür sersemlemiş, dayatılmış sabırdan dolayı.

"... Ama zihni huzursuz olmuştu ve ağıldan dışarı atlayıp beni bulmaya gelmişti. Bu yüzden uyandım, sanırım. Tersliğin nerede olduğunu anlamaya çalışıyorum, ama hiç kolay değil. Gidip, ağıldan bir arkadaşını getirmesini söyledim..."

Aynı soluğu tekrar çıkardı: Temkinli bir iç çekmeydi.

Yumuşak, yoklayan bir sesle, sanki alaycılığın bu çeşidini ilk defa deniyor gibi, "Ahırlara gidip atı kendin getirmediğine şaşırdım," dedi.

"Ama Ben Ata, biliyorsun ki, buradan ayrılamıyorum. Kalkanım olmadan çıkamıyorum. Köşklerde ve bahçelerde hapisim. Aksi halde kuşağınızın havası beni fena halde hasta eder."

"Tamam, tamam, unutmuştum. Yoo, unutmamıştım, ama... Ah, Allah aşkına..."

Dilinde türlü türlü yeminler ve küfürler bitiyordu ve söylediklerini, sanki bir yabancının konuşması gibi duyuyordu.

"Gitti. Epey zaman aldı, ama yanında bu beyaz atı getirdi. Bu atı tanıyor musun?"

"Hayır."

"Senin gelip kapıda durmandan hemen önce tepeye çıktılar. Şimdi bak, Ben Ata."

Gerçekten de iki hayvanın sessizce yan yana durduklarını, başlarının aşağı sarktığını görüyordu. Bir umutsuzluk tablosu halindeydiler."

"Onlara gideceğim." Ve çıplak ayakla çeşmelerin içinden geçti. Şimdi Ben Ata onu gökyüzünün doğu yönünün karşısında kolayca görüyordu. Ülkeyi engin bir grilik kapladı. Tepelerinde bulut öbekleri hızla uçuşup geçti. Ben Ata isteksizce onu izledi ve Al-Ith'i gören iki hayvan birlikte ağaçlardan beri geldiler ve başları eğik bir halde onun önünde durdular. Ben Ata, Al-Ith'in beyaz atı ve siyah atı okşamasını seyretti. İkisinin arasında durup elleriyle nemli yumuşak bedenlerine dokunduğunu, kollarını enselerine doladığını gördü. Sonra geri geldi, ellerini bir kere çırptı ve atlar döndüler ve tırıs adımla tepeden aşağı inmeye başladılar, ikisi de aynı anda yükselip büyük bir sıçrayışla, ağıllarının taş duvarlarını aştılar.

Al-Ith onunla yüz yüze gelmek için döndü. Ben Ata onu şimdi iyice görebiliyordu. Küçük yüzü hayli solgun ve kaygılıydı. Saçları dağınıktı ve omuzlarından aşağı dökülüyordu, üstünde ince bir çiğ birikmişti. Ağzındaki yara duruyordu. Ben Ata bunu gördüğünde onu kendine çekmek için vahşice bir isteğe kapıldı - ama şehvetle ya da aşkla değil, bundan çok uzaktı. Bir gaddarlık dalgası neredeyse onu ele geçiriyordu. Ama onun küçük ellerini ellerinde hissetti ve tamamen aptallaştı. Belki de küçük bir çocukken, bir başkası güven veren dost bir elini eline koymuştu, ama o zamandan beri asla olmamıştı bu.

Buna inanamıyordu! Kendisi tamamıyla düşmanlık güdülerine kapılmışken o, sanki yapılacak en doğal şeymiş gibi, elini eline koymuştu. Kendi eli katı ve soğuk duruyordu.

Al-Ith adımlarını hızlandırdı ve öne geçti, çiçeklerin, sular çağıldayan çeşmelerin yanından geçti, daha önce oturduğu yuvarlak yükseltiye vardı, çıplak ayaklarını eteğinin altına soktu.

Ben Ata'nın düşünceleri şaşkın bir isyan halindeydi. Bu büyük kraliçe, sevgisini kazandığı bu kadın -çünkü onun burada oluşunu başka türlü düşünmek elinden gelmiyordu-, geyiklere çobanlık yapan kızlardan daha yoksul ve basitti.

Al-Ith oturduğu yerden doğruca onun yüzüne baktı; ısrarlı bakışlarla, kaygıyla. "Ben Ata, büyük bir terslik var."

Ben Ata'dan yine o ağır iç çekiş geldi. "Sen öyle diyorsan."

"Evet, evet, öyle. Söyle bana, sürülerinde, hayvanların arasında hastalık olduğu yolunda haberler var mı?"

Ben Ata şimdi dosdoğru onun yüzüne baktı, ciddi ve düşünceliydi. "Evet, haberler vardı. Dur yalnız - hiç kimse tersliğin nerede olduğunu biliyor görünmüyordu."

"Ya doğum oranı?"

"Düştü. Evet, düştü." Bu doğrulamayı yaparken bile, alaycı olmamak elinde değildi: "Peki bu iki beygirin sana söyleyecek neleri vardı?"

"Tersliğin ne olduğunu bilmiyorlar. Ama hepsinin morali bozuk, hepsinin. Çiftleşme isteğini kaybetmişler..." Ve beklenen, kaçınılmaz davranışla karşılaşınca, buna aldırmayarak -ve Ben Ata çılgın bir isyan halinde, kendisine de aldırmadığını hissetti- "Yo, dinle, Ben Ata," diye ısrar etti. "Tüm hayvanlar. Hepsi. Ve kuşlar. Ve bildiğimiz gibi bu, bitkiler alemi de demek ve eğer şimdi değilse bile, yakında..."

"Bunu gerçekten biliyor muyuz?"

"Evet, elbette."

Gülmeye çalıştığı halde, gözleri büyük bir ciddiyetle, sorumluluk dolu bir soru ifadesiyle onun gözlerine dikiliydi. Ona inanıyordu. Tetikteydi ve yapabileceği ne varsa yapmaya hazırdı. Onun dokunuşu rahatlama ya da güven sağladığı için değil. Bu ciddiyet onu Al-Ith'in yanına getirdi, öncekinden daha yakınına.

"Eskisi kadar çocuk doğuyor mu?"

"Hayır, doğmuyor. Uzun süredir, sürekli bir azalma var."

"Evet, bizde de."

"Kuşağımızın uç kısımları boşaldı."

"Evet, bizde de."

Bir süre sessizleştiler. Göğün doğu yanının ıslak havası içinde, yükselen güneşin ışıkları çırpınıyordu. Her tarafta bulutlar soluk, ıslak bir altın rengiydi ve her tarafta sarımtırak bir buğu asılıydı. Baharat ağaçları gökkuşaklarıyla donanmış, bataklıklardan yükselen sis perdeleri opal pırıltısındaki ışık huzmeleriyle aralanıyordu. Çeşmeler suyun üzerinde şıpırtılar çıkarıyor ve sesleri havanın genel nemine yenik düşüyor görünüyordu.

"Sanırım, gayet güzel," dedi, endişe dolu çok cılız cılız bir sesle ve Ben Ata aniden bir kahkaha patlattı, ama düşmanlıktan uzak, aksine dostçaydı. "Hadi, hadi, o kadar kötü değil," dedi. "Bir de, güneş yükselip de her şey kuruduktan sonra gör. Burada çok hoş günlerimiz olacak, biliyorsun."

"Umarım! Elbiseme dokun, Ben Ata!"

Ama bu davet onları yine geriye götürdü. İşve olmadığı açıktı ve elbisesini bundan başka bir nedenle yoklamasının istenmesi, Ben Ata'ya ters geldi. Lacivert kumaşın bir kıvrımını baş ve işaret parmakları arasında tuttu ve nemli olduğunu söyledi.

"Ben Ata, bir yerde yanlış yaptık. İki kuşak da. Hem de çok kötü bir yanlış. Ne yapacağız?"

Ben Ata'nın eli düştü. Suratını astı. "Bize neden doğrudan doğruya neyin yanlış olduğunu söyleyip kurtulmuyorlar? O zaman düzeltebiliriz." Al-Ith'in dudaklarını kıvırarak hafifçe gülümsediğini gördü. "Evet, peki bunun nesi yanlış?"

"Sanırım bunu bizim kendi başımıza bulmamız bekleniyor."

"Ama neden! Niçin! Bunun anlamı ne! Vakit kaybı."

"İşler öyle yürümüyor - sanırım mesele bu," dedi Al-Ith, neredeyse fısıltı halinde.

"Nereden biliyorsun?" Ama bunu sorduğu an, bu sorunun zaten cevaplanmış olduğunu fark etti. "Daha önce emir almanızdan bu yana ne kadar zaman geçti?"

"O kadar çok ki, hiç kimse hatırlayamıyor. Ama eski öyküler var. Ve şarkılar," dedi Al-Ith.

"Evet, ben de kesinlikle hatırlamıyorum. Ben kral olduğumda, bana bu türden hiçbir şey söylenmedi. Emir geldiğinde, ona uyulması gerektiğini hatırladım. Bu kadarını biliyordum. Ama hepsi buydu."

"Benim ömrüm boyunca emir gelmemişti. Annemin hayatı boyunca da."

"Ya onun annesi?"

"Pek çok anne nesli boyunca gelmemiş."

"Ha," dedi Ben Ata, katı ve renk vermeyen bir tonda.

"Biliyorsun ki, işlerin çok ciddi olduğunu düşünüyorum. Çok kötü. Tehlikeli. Öyle olmalı!"

"Öyle mi düşünüyorsun?"

"Evet, bizim bu şekilde bir arada olmamızı gerektirdiğine göre. Bu emredildiğine göre. Sen farkında değil misin?"

Şimdi Ben Ata yine sessizleşmişti. Surat asıyordu. Farkında olmadan iç çekti, alışmadığı düşüncelerin gerektirdiği çabadan dolayı -bu türden tahminler yürütmeye alışık değildi. Al-Ith ise onu seyretti: Bu Ben Ata, sessizce oturup düşünen, bu ikilemin anlamını çözmeye çalışan adam- bu adamdan hoşlanabileceğini hissetti. Saygı duyabileceğini. Yine eli onunkine uzandı, bir dostluk güdüsüyle, Ben Ata'nın büyük eli onunkinin üstüne kapandı, bir kuş tuzağı gibi. El bir an açıldı ve Al-Ith, Ben Ata'nın kendi ve onun ellerine, inanamaz bir ifadeyle baktığını gördü. Sonra Ben Ata ona son derece çaresiz, mutsuz bir bakış attı.

Bu defa Al-Ith iç geçirdi, hızla elini çekti ve ayağa kalktı.

Doğunun sarı ve altın görüntüsüne sırtını verdi ve Ben Ata'nın ardındaki gökyüzüne gözünü dikti. Kendi diyarının zirvelerine ve tepelerine bakıyordu. "Aaah," diye iç çekti, "bak... hiç bilmezdim... hiç bilmezdim..."

Üçüncü Kuşağın dağları tepe noktasına olan açının üçte

birinden fazlasını kaplıyordu. Başını kaldırmış, orada yükselen zirvelere bakakalmıştı. Dağlar yükselen güneşin ışıklarıyla alevler içinde, pırıl pırıldı, en yüksek zirvelere sivri uçları pembe, kırmızı, altın renklerinde ışıldayan bulutlar istiflenmiş gibiydi -oysa bunlar bulut değildi, binlerce yıl boyunca birikmiş karlardı. Ve bu kütlenin alt kısmında, henüz bir gün önce at üstünde inmiş olduğu geçidin bulunduğu sırt görünüyordu; kayalık saçaklarla, kale duvarı gibi saçaklarla. Ülkemizin sayısız dağlarının kaidesini oluşturan ve sırt ile platonun etekleri arasında uzanan o engin düzlük- o düzlük hiç görünmüyordu. Onun orada olduğunu bilemezdiniz. Bu alçak, sulak kuşağın sakinleri, yüzlerce dağ sırasının oluşturduğu bu manzaraya başlarını kaldırıp baktıklarında, onların görüş alanı dışındaki bir manzaranın ve ülkenin sonsuz çeşitlenmelerini hayal bile edemezlerdi. Al-Ith ellerini başının arkasında kavuşturmuş, yukarıya, yukarıya bakıyordu ve neşeyle ve özlemle gülümsüyor, baktıkça mutluluktan ağlıyordu.

Ben Ata gözlerini ona dikti. Rahatsızdı.

"Bunu yapma," dedi ters ters.

İstemeye istemeye bakışlarını aşağıya çevirdi ve Ben Ata'nın kendisine dik dik baktığını gördü. "Ama neden?"

"Doğru değil."

"Doğru olmayan ne?"

"Bunu teşvik etmiyoruz."

"Neyi?"

"Bulut toplayıcılığını, buna böyle diyoruz."

"Yani, insanlar hiçbir zaman başlarını kaldırıp... bu görkeme bakmıyorlar mı demek istiyorsun?

"Zayıflatıcı bir şey."

"Ama buna inanamıyorum, Ben Ata!"

"Öyle. Yasalar böyle."

"Burada yaşamam gerekseydi, gözlerimi oradan ayırabileceğimi hiç sanmıyorum. Bak, bak..." ve kollarını, göğün batı-

sını dolduran o muazzam ışık ve renk manzaralarına doğru uzattı. "Bulutlar!" diye şarkı söyledi. "Bunlar bulut değil, bunlar bizim ülkemiz, bunlar biziz."

"Oraya baktığımız zamanlar var. Belirli zamanlar. Şenlikler. Her on yılda bir. Onun dışında, çok fazla zamanını oraya bakmakla geçirenler cezalandırılır."

"Peki onları nasıl cezalandırıyorsunuz?"

"Başlarının üstüne büyük ağırlıklar koyuyoruz, böylece yukarı bakamıyorlar."

"Ben Ata, bu delilik."

"Bu yasayı ben koymadım. Bu, her zaman yasamız olmuştur."

"Her zaman, her zaman, her zaman... Nereden biliyorsun?"

"İçimizden herhangi birinin bunu sorguladığını sanmıyorum. Sen ilksin."

Al-Ith onun yanına çöktü. Yanına sokuldu. Yine, Ben Ata'nın başa çıkamadığı o hafif büzülme. Onun bu övüncünü, bu heyecanını, tiksindirici buluyordu. Onun yüzüne yayılan gülümsemeye tahammül etmekte güçlük çekiyordu. Gerçi öte yandan, onun her zaman o kadar sararmış ve ciddi bir yüzle dolaşmamasından rahatlama duyduğunu hissediyordu. Şimdi o uzak zirvelerin pembe ışığı ile aydınlanan yüzü, hatırlayabildiği herhangi bir kızınkinden aşağı kalmayan güzellikteki bir pembeydi, nemden hâlâ çiğ damlaları taşıyan uzun saçları ise lüleler halinde yüzüne dökülüyordu.

Ama yine de: "Bu şekilde gözünü dikmemelisin. Yasalarımıza aykırı. Burada olduğun sürece, yasalarımıza uymak zorundasın."

"Evet, bu doğru, diye fısıldadı Al-Ith, gözlerini kaçırarak.

"Kendi ülkende olduğun zaman elbette dilediğini yapabilirsin." Sesi, Al-Ith'e Hatıraların Muhafızı olması istenene kadar yıllarca hanenin idareciliğini yapan erkek kardeşini hatırlatıyordu.

"Ama dileklerimiz, bizim ülkemizde olduğumuz şeydir, Ben Ata."

Birden, sanki beyninin içinde bir ışık çakar gibi oldu, sersemledi. "Ben Ata, bana bir şey...", ama geçmişti. Elleriyle yüzünü yokladı ve başını ileri geri salladı, az önce içinden geçip gitmiş olanları hatırlamaya çalışarak.

"Hasta mısın?"

"Hayır, değilim. Ama neredeyse bir şey anlar gibi oldum."

"İyi, anladığın zaman, benim de haberim olsun."

Bu sözlerle birlikte asker ayağa fırladı ve -bir an için- göklerdeki dağlık cennetin görkemine bir göz attı. Kendi kendine mırıldandı: "Çok doğru, elbette insanlar zamanlarını bununla ziyan etmemeli" Kararlılıkla başını çevirdi ve köşke doğru yürüyüp gitti. Al-Ith peşinden gitti, yavaşça, dar havuz boyunca, fıskiyelerin yanından geçti, bir, iki, üç - o da, kendi ülkesine, son bir kere göz attı ve aynı kararlılıkla gözünü oradan ayırdı ve onun yerine, ağır gri gökyüzünü yansıtmaya çalışan havuzun pırıltılı yüzeyinin yedi fıskiye tarafından dalgalandırılışına baktı.

Köşkün içinde her şey onları bekliyordu. Geniş, sessiz, havadar, beyaz pırıltılar içindeki oda, narin süslemeler ve parlak boyalı desenler. Alçak kanepe, kucaklaşmalarıyla buruşmamıştı bile. Öteki taraftaki kemerlerin arasından görülen tek şey grilikti. Yağmur yağıyordu ve kamplara doğru inen, bahçelerle dolu yamaç yağmurun içinde kaybolmuştu.

Ben Ata odanın ortasında, sütunun yanında durmuş, Al-Ith'e bakıyordu, dünyada rastlayabileceğiniz en komik huzursuzluk içinde. Ve Al-Ith de benzer bir şekilde durmuş ona bakıyordu.

O an, birbirlerine karşı dostluk hissettiler. Arkadaşlık. Bu ikisi, başka hiçbir şey olmasalar bile, ülkelerinin temsilcileri ve cisimleşmiş halleriydi. Diyarları için duydukları kaygının, görevin, ta kendisiydiler... Al-Ith'de bu sıkı zorlamalar biraz

daha hafifliyor ve olaylara, durumlara cevap vermeye dönüşüyordu, ama yine de ikisi de aynı türdendi. Halkları neyse, onlar oydu, düşünceleri oydu. Hayatları bundan başka hiçbir şey ya da daha azı olamazdı... Oysa şimdi ikisi de, hem de derinden, bu yüzden de şoka uğramış ve içleri karmakarışık olmuştu, bu kaygılarının ve bu görevlerinin, çok büyük bir yanlışı önlememiş olduğunun farkındaydılar...

Birbirlerine bakıyor, birbirlerinin bakışından ürkmüyor, aksine her ikisi de birbirinin gözünün ardındakilere, Al-Ith onun düşünceli ela gözlerinin, Ben Ata, Al-Ith'in siyah gözlerindeki yumuşak pırıltının ardındakilere erişmeye çalışıyor, daha derindeki, başka şeylere ulaşmak istiyorlardı.

"Ne yapacağız, Ben Ata?" diye fısıldadı Al-Ith.

Bu sefer elini uzatan Ben Ata oldu, ama sadece biraz, böylece Al-Ith ona doğru geldi ve o eli iki elinin arasına aldı. "Düşünmemiz lazım," dedi Al-Ith. "Arayıp bulmalıyız..."

Şimdi Ben Ata koca kollarını hafifçe onun etrafına sardı, neredeyse kendi cüssesi ve ağırlığıyla onu ezmekten korkarcasına ve sanki yepyeni ve çok da hoşlanmadığı bir heyecanı dener gibi, ağzındaki yaradan gözünü kaçırarak onun yüzüne baktı ve Al-Ith kendisine, hiçbir zaman sarmalamayı umamayacağı, hatta sarmalamak istemeyeceği bir ışığın özünden yapılma gibi göründü. Onu, bir oğlan çocuğu kadar beceriksizce öptü. Onun ağzının canlandığını ve kendisini ancak tedirgin edebilecek şekillerde cevap vermekte olduğunu hissetti. Hızlı, hafif öpüşler, bir gülümsemenin ve rahatlık içindeki bir beraberliğin incelikli tat ve dokunuşları, kışkırtma ve karşılığın karşılığının karşılığına karşılık - bütün bunlar çok fazla dayatmaydı ve birkaç saniye sonra onu tekrar kanepeye taşıdı. Tekrar içine girebilmek için onu tuttuğunda, onun kendisinden ürktüğünü ve içindeki her şeyin, her yanının kendisini itmeye çalıştığını fark etti. Bunu hissetti ve kısa kesmiş olduğu, duyusal dokunuşlarla kıyasladı. Onun hareket tarzları kendisine

çok zor ya da en azından alışılmadık ya da şimdilik erişilmez göründü. Kendi tarzı ise şimdi kendisine kaba görünüyordu... İçine girmeyi ve ona sahip olmayı ancak daha önce yol açtığı çürüğe kaçamak bir bakış yardımıyla tamamladı, bu ise onu öyle utandırdı ki, homurdandı ve kıpırdamadan öyle kaldı. Kederle doluydu, buna şaşırdı.

Al-Ith kıpırdamıyordu, yüzüne bir bakış yeterdi, gözleri açık ve harap haldeydi.

"Tamam," dedi Ben Ata. "Benim bir odun olduğumu düşünüyorsun, biliyorum."

"Ülkenizde çok kötü âdetleriniz var," dedi Al-Ith nihayet, sesi soğuktu. Gerçi Ben Ata, dostça havasının yeniden canlanması için en azından bir ihtimal bulunduğuna inanıyordu.

Ayağa fırladı, mantosunu sarındı, Al-Ith'in bacaklarını lacivert elbise ile örttü.

"Biliyor musun, ne yapacağım," diye gürledi ona, "Sana kentten birkaç elbise ısmarlayacağım."

Bunun üzerine Al-Ith gülmeye başladı. Başı hafifçe yana döndü, eliyle ağzını kapattı, ama güldü. Ben Ata bu gülüşün bir ağlama da olabileceğini bildiği halde, rahatlayarak gülümsedi.

"Bu arada ikimizin de yemek yemesinin zamanıdır," dedi. Bu haliyle Ben Ata daha da fazla Al-Ith'in ev idarecisi kardeşine benzemişti, bu yüzden daha da fazla güldü, sonra da dönüp başını kollarıyla gizledi, ona seslendi: "Çık buradan, çık, beni yalnız bırak."

Ben Ata sert adımlarla çıktı, merkez odanın sağındaki, kendisine ayrılmış odalara gitti.

Orada banyo yaptı, çamaşırlarını değiştirdi. Törenler ve özel anlar için kullanılan bir tunik giydi, çünkü dolaplarında, bu randevu ya da düğün kahvaltısı için daha uygun görünen bir şey bulamamıştı.

Sonra merkez odaya döndü. Al-Ith kendi odalarındaydı.

Pencere kenarındaki küçük masada, kemerlere dönük oturdu, gri yağmur sert bir rüzgârın önünde sürükleniyordu, neredeyse hemen çenesini eline dayadı ve hükmedenlerin ikilemleri hakkında düşüncelere daldı. Al-Ith geldiğinde onu o halde buldu, o kadar derin düşüncelere dalmıştı ki, Al-Ith'in sesini duymadı.

Dolaplarında, köşkü silip temizlemiş olan kızlardan birinin bıraktığı hafif beyaz bir sabahlık bulmuştu. Lacivert elbisesini dolabında bıraktı ve Ben Ata'nın yanına, onun bir hizmetçi önlüğü olarak bildiği bir giysiyle gitti, nihayet onun orada bulunduğunun farkına vardığı zaman, Ben Ata onu öyle gördü.

Bununla birlikte, Ben Ata hiçbir şey söylemedi. Beyaz rengin ona yakıştığını düşündü. Onun hayli güzel olduğunu düşündü, bir de yüzü, kendisinin ihtiyaçlarına daha uygun bir ifade alsaydı. Ama Al-Ith yine ciddiydi ve Ben Ata'nın gerçek ruh hali de öyleydi.

İkisinin sandalyesi arasında renkli ağaçlar kakılmış ve oymalı, kare biçimli küçük bir masa duruyordu. Bu da, yukarıdan gelen emirde ayrıntılarıyla belirtilmişti.

Ben Ata sordu, "Ne yemek istersin?"

Al-Ith cevap vermek üzereyken, Ben Ata ellerini çırptı ve Al-Ith'in önünde meyve, ekmek ve sıcak, aromalı bir içecek belirdi.

"Epey tok gözlüsün," dedi ve ellerini tekrar çırptı. Onun önünde de soğuk etler ve seferdeyken yedikleri türden sert kurabiyeler belirdi.

"Epey tok gözlüsün," dedi Al-Ith.

"Küçük numaramdan etkilenmedin mi?" diye sordu, bir erkek kardeş alaycılığıyla.

"Çok, ama emrin öngördüğü şeylerden birisi olduğunu sanıyorum."

"Evet, öyle. Bunun gibi bir şeyiniz var mı?"

"Asla."

"Eh, düşünmemiz yetiyor ve her şey geliyor." Al-Ith onun

sergilediği çocuksu zevkten, başka bir şeyin cisimleşmesine neden olmak üzere olduğunu anladı."

"Yo, hayır," dedi. "Bunu kötüye kullanmamalıyız."

"Haklısın. Tabii." Ve yemeye başladı, iş yapar gibi, koca lokmalar halinde.

Bu yemeği özellikle uzattılar. Her ikisi de birbirinden en çok, hükümdar sorumluluğu rollerindeyken hoşlanıyordu düşünceli, ciddi. Ben Ata kendine, Al-Ith'in, alışık olduğu kızlar gibi davranmasının özlemini çektiğini söylüyordu, ama daha şimdiden ona alışmış, güvenmeye başlamıştı. Al-Ith ise, onun bedensel tipine ve türüne karşı doğal antipatisini, ancak onu düşünürken ve her ikisinin yüz yüze oldukları meseleleri paylaşmaya çalışırken gördüğü zaman bir kenara atabiliyordu.

Yemek yemekten çok, konuştular ve kemerlerin önünde sürüklenen ve onları sürekli bir hışırtıyla kuşatan, dinmek bilmeyen yağmuru seyrederek oturdular.

İkindiye doğru yağmur durdu, çıplak ayaklarla, her taraftan taşmış olan havuzlara hâlâ su akıtmakta olan çeşmelerin etrafında ve arasında dolaştılar, bu yüzden de yürürken, birkaç parmak derinliğindeki sulara bastılar. Ben Ata bir çocuk gibi su birikintilerine tekme atarak, ayaklarını sularda sürükleyerek yürüyordu. Sanki uzun bir ipe bağlı halde dolaşan birisi gibi görünüyordu: Aptalca bir bakıştı ve Al-Ith bunu itici buldu. Bu adam, kendine güveni olmadığında nasıl oynayacağını bilmeyen biriydi. Kendini suçlu hissediyordu, hatta cezalandırılmaya ihtiyacı olan birisi havasındaydı. Çok geçmeden Al-Ith içeri girmelerini önerdi, içerideyken Ben Ata öyle bir tutukluk ve terbiyeli tavır takındı ki, sertçe azarlanmış bir çocuğu andırıyordu. Al-Ith, daha şimdiden arkasında batmakta olan güneşin ışığıyla hafifçe billur mavisine bürünmüş olan, kendi ülkesinin zirvelerine çabucak bir göz attı ve Ben Ata'nın dudaklarını ısırdığını ve başını salladığını gördü. Onunlayken ara yol yoktu - serbestlik ya da yasak, ya biri, ya

diğeri! Ama içeride, yeniden bir denge kurmayı, yeniden konuşmayı başardılar.

Her ikisinin diyarında neyin ters gittiğini ya da hangi konuda yanlış kararlar almış oldukları hakkında hiçbir sonuca varamadılar - ikisi için de, meselenin bu olduğu açıktı. Ama onlara öyle görünüyordu ki, sanki sürekli onlardan kaçan bir tür kavrayışın eşiğinde gezinip durmaktaydılar.

Akşam gölgeleri köşkü kuşattı, tavanın kabartmalı köşelerinden ışıklar ortaya çıktı. İkisi etrafta dolaşıyorlardı - hapishanelerinde. Çünkü ikisi de biliyordu ki, ötekinin hissettiği buydu. Ama kendilerini, bunun nedenini anlayabilecek kadar birbirlerinin yerine koyamıyorlardı. Ben Ata'nın benliğinin her zerresi, kendini çevreleyen şeylerden kurtulma ve Al-Ith'i kendinden uzaklaştırma ihtiyacını hissediyordu; bu kadın sırf varlığıyla bile tüm bedeninde asabi bir dirence neden oluyordu, aşağı yukarı yürüyüp dururken, yanından geçerken, yakınına geldiğinde, adamın tüm vücudu ayaklanıyor, irkiliyordu. Hayatı boyunca buna benzer bir şeyi yaşamamıştı. Ama öte yandan, hiçbir kadınla bu kadar uzun zaman geçirmemişti, hele kendi kendine söyleyip durduğu gibi onunla "bir erkek gibi" konuşan ve ona öyle de davranan bir kadınla hiç karşılaşmamıştı. Bu duygu dalgaları o kadar güçlüydü ki, hafifliklerinde, Ben Ata, acaba hasta mıyım, diye merak etti. Al-Ith ise üzüntülüydü, kederle doluydu, ağlamak istiyordu. Bu duygular ona yabancıydı. Daha önce aşağı türden, bir ağlama lüksü, teslim olma, başını bir omuza -hiç kimsenin, hele Ben Ata'nınkine hiç- yaslama ihtiyacı hissettiğini hatırlamıyordu. Oysa kendini kaç kere, Ben Ata'nın kendisini kanepeye taşımasını, "sevişmek" üzere değil -kesinlikle değil, çünkü o bir barbardı- ama kollarıyla onu sarmasını arzu ederken yakaladı. Bu ihtiyaç onu ancak şaşırtabilir ve huzursuz edebilirdi. Bu kuşağın sinirleri zayıflatıcı ve karamsar havalarından etkilendiğine inanıyordu. Kalkanına, bu yerin özel boyutlarına rağ-

men, bir şekilde sapkınlaşmış olmalıydı. Tüm varlığıyla özgür olmayı, herkesin samimi ve dostça bir ferahlığı hissetmesinin beklendiği ve gözyaşlarının bedensel bir hastalığın işaretleri olduğu, kendi diyarına dönmüş olmayı özlüyordu.

İleri geri yürüyüp durmaları öyle delice bir hal aldı ki, ikisi de güldüler ve bu konuda espri yapmaya çalıştılar - ama Ben Ata aniden boğuk bir çığlık attı, Al-Ith bunun, bir organizmanın kırılma noktasına ulaşmasının işareti olduğunu anlamakta güçlük çekmedi ve Ben Ata, "Gidip bazı şeylerle ilgilenmem gerekiyor..." diyerek tepenin yamacını inmeye başladı, karanlıkta kayboldu.

Al-Ith onun kamplara gittiğini biliyordu - onun evi oralardı.

Kendisi ise onun gidişiyle daha rahat nefes alır oldu. Ama hâlâ aşağı yukarı yürüyüp dururken zihnine, sanki iç kulağına birisi konuşmuş gibi şu sözler geldi: "Şimdi eve dönme zamanı, Al-Ith. Sonra tekrar gelmen gerekecek, ama şimdi evine dön."

Bunun emir olduğundan kuşkusu olamazdı. Duyguları bir çırpınış haline girdi. Koyu renkli elbisesini giymekle bile vakit kaybetmedi, beyaz hizmetçi önlüğü içindeyken, kocasıyla ters yöndeki kapıdan koşarak çıktı ve çeşmelerin arasında durup atını çağırdı. Bunu, yanına gelmesini düşünerek yaptı. Az sonra tepeden yukarıya ve çiçeklerin ve havuzların arasından yaklaşan nal sesleri duydu. Ben Ata'nın askerlerinin yanına ulaşabileceğinden daha kısa bir süre içinde atının sırtına atlamış, tepeden aşağı inmiş ve batı yönündeki yolda gitmekteydi.

Birisinin onu durdurmasından korkmuyordu. Hava karanlıktı. Sadece, hiçbir çatallanma ya da kıvrım olmadan dümdüz ve ileriye giden, bir tarafında, karanlıkta birbirine bağlanmış yapraklı dal demetleri gibi görünen ağaçların oluşturduğu dümdüz sıranın, öteki tarafında da kanalın bulunduğu yolu izlemesi yeterliydi. Burada pek az insan geceleri dışarı çıkıyordu. Aslında Ben Ata, onun diyarında gecelerin ziyaretler, şö-

lenler ve her türlü eğlenceler için makbul bir zaman sayılması karşısında şok olmuştu. Ben Ata onların diyarında havanın daha tehlikesiz olabileceğini kabul etti, oysa burada havanın tehlikeli olduğunu vurguladı. Al-Ith ise havayı sadece rahatsızlık verici ölçüde ağır ve nemli buldu; şafaktan çok önce yol düzenli bir şekilde, geçidin dik yokuşunun başladığı noktaya doğru yükselmeye başlamıştı bile. Askerler tarafından durdurulmaması, sınırın bu tarafında durdurulmaması gerekiyordu. Üstündeki önlüğün kollarını kopardı, ikisini de boylu boyunca yırttı ve bunları sadık atının nallarına bağladı. Sonra hiçbir ses çıkarmadan yoluna devam etti.

Yanlarından geçerken ağılları ve sürüleri görmedi, ama seslerini duydu, yüzü yere kapanmış halde gördüğü boyunduruk altındaki çocuğu düşündü. "Tehlikeli" yerin koca yükseltilerini görmedi ve kaçınılmaz olan bir sonraki ziyaretinde Ben Ata'ya bunu sorması gerektiğini düşündü. Yolda hiç kimseyi görmedi. Sınır yakınlarında askerlerin şarkı söylediklerini ve âlem yaptıklarını duydu, ama hiçbir engelle karşılaşmadan yanlarından geçti.

Şafak arkasındaki göğü aydınlatmaya başlarken, o sırada dağlarının karlı topraklarına merakla ve hayranlıkla bakmak üzere gözlerini kaldırmaktaydı, geriden koşarak gelen bir atın sesini duydu, bunun Ben Ata olması gerektiğini düşündü. Atını durdurdu ve sabırla onun yukarı gelmesini bekledi. Gelen Jarnti'ydi. Zırhı yoktu, ama hava kalkanı yanındaydı ve üstünü o kaplıyordu.

"Nereye gidiyorsunuz, hanımefendi?"

"Eve. Emredildiği gibi."

"Ben Ata bunu bilmiyor. Subaylarla birlikte toplantı çadırında."

"Eminim öyledir," dedi Al-Ith, ama Jarnti espriye karşılık vermedi. Al-Ith'e değil de, yana bakıyordu. Al-Ith ona özgü olduğunu hatırladığı kaçamak, mahcup bakışı gördü. Ama

gözlerini daha da yana doğru zorluyor gibiydi... Sonra da aynı güçlükteki bir başka hareketle başını öteki tarafa çeviriyordu. Sonra da başını kaldırmayı deniyor, ama başaramıyor gibiydi.

Al-Ith birden anlar gibi oldu.

"Jarnti, dağlara hiç bakar mısın?"

"Hayır," dedi, hiddetle siyah atını döndürerek.

"Neden bakmazsın?"

"Yasak."

"Size yasaklanan pek çok şey var görünüyor. Bir baksana, bak, ne kadar güzel."

Atı yine yol üstünde dönüp durdu, Al-Ith onun gözlerini yukarıya bakmak üzere zorlamaya çalıştığını görebiliyordu. Ama gözleri bir yandan diğerine dönüp dururken, başını kaldırmadı. Kaldıramadı.

"Çocukken bulut toplayıcılığı yaptın mı?"

"Evet."

"Ve seni ağır miğferle cezalandırdılar. Ne kadar süreyle?"

"Uzun bir süre," dedi aniden hatırladığı bir öfkeyle. Sonra itaatkârlığı yeniden baskın çıktı.

"İtaatsizlik edip dağları seyreden çok çocuk çıkıyor mu?"

"Evet, epey çok. Bazen de genç insanlar."

"Hepsi de o ceza miğferini takıyorlar ve sonra itaatkâr oluyorlar, öyle mi?"

"Öyle."

"Benim gittiğimi nasıl öğrendin?"

"Bu at tek başına kalmıştı ve duvarın üstünden atlayıp sana gidiyordu. Senin gittiğini anladım, ben de ona bindim."

"Peki, şimdi devam etmem gerekiyor Jarnti, seni tekrar göreceğimi söyleyebilirim herhalde. Ama Ben Ata'ya söyle, tekrar buluşmamız gerektiğine ve burada, sizin kuşağınızda buluşmamız gerektiğine ilişkin emir ona gelirse, koca bir askeri birlik göndermesi gerekmiyor."

"Doğru olduğunu düşündüğümüz şeyi yaparız."

"Emirde, beni almaya gelmek için kaç askerin gerekli olduğu mu belirtilmişti? Sanırım hiçbir askerden söz edilmemiştir."

"Tek başınıza at sürmeniz sizin için güvenli değil."

"Güvenlik içinde bu noktaya kadar geldim ve sınırı geçip kendi ülkeme girdiğim zaman da, korkmamı gerektirecek bir şey olmayacağını rahatlıkla söyleyebilirim."

"Bunu biliyorum," dedi Jarnti usulca, hayranlık ve özlem yüklü bir sesle; Al-Ith onun bundan böyle, nedenini bilmese bile, hep öteki kuşağa yaptığı o ziyaretin rüyasını göreceğini anladı.

Al-Ith gözlerini kaçırmaya devam eden bu adamı inceledi.

Bedeni Ben Ata'nınki gibiydi, güçlü, kahverengi tenli, gerçi saçı siyahtı, gözleri de öyle. Ama Ben Ata yüzünden onun mahrem yanını da görebiliyordu. Kadınına ya da kadınlarına aynı şekilde davranacaktı böbürlenerek ve odun gibi. Ama yine de bir an için, onun gücünden etkilenmiş halde, birer direği andıran o kollarda, 'güvende', 'sığınakta' olmayı arzu etti. "Hoşça kal Jarnti, Ben Ata'ya, gerektiği zaman onu göreceğimi söyle," diye seslendi. Kısacık alaycılığının ödülü Jarnti'nin yüzündeki bir sırıtış oldu ve Al-Ith hemen pişmanlık duydu. "Ona söyle... Ona söyle..." Ama daha ılımlı, daha tatlı bir şey aklına gelmedi. "Bana gitmem gerektiği söylendiği için gittiğimi söyle," diyebildi nihayet ve hızlanarak yamaçta kayalıkların arasından yükselen yolda ilerledi. Başını çevirdiğinde, onu güçlü boynunu yasak dağlara bakmak için yukarı kaldırmaya çalışırken gördü. Ama kaldıramıyordu. Biraz yukarıya doğru zorlamayı başardı, sonra yüzü yeniden aşağı indi.

Kalkanını önünde tutarak sınırı geçti ve kendi ülkesinin taze, yüksek, ıslık çalan havalarına girdiğinde kalkanı yere çaldı, atından atladı ve atının çevresinde dans etti; kalkansız haliyle ve güldü; gülmeyi bir türlü kesemiyordu. Şimdi göğün yarı yüksekliğini kaplayan zirvelerde şafak al ve mor renkler

halinde söküyordu.

Platoda, dağların hemen eteklerinde bulunmayı başka her şeyden çok istiyordu, ama önce bazı olgulara bakması gerekiyordu. Böylece şarkı söyleyip dans ederek her zamanki ruhsal haline geri döndü, tekrar atına bindi ve platoya giden yoldan ayrıldı, platonun etrafında sağdan sola bir daire çizecek, kuşağının dış yörelerini dolaşacaktı. Bunlar çoğunlukla hayvancılık ve tarım alanlarıydı ve oralarda dolaşmak her zaman hoşuna giderdi... Ama yaptığı son turun üzerinden epey zaman geçmişti... Ne kadar? Zihninin arka taraflarında, bunun çok uzun bir zaman olduğunun bilgisi dolaşıyordu. Neler olmuştu? Nasıl böylesine ihmalkâr davranabilmişti? Çünkü bu ihmaldi. Sorumsuzluk. Daha kötü bir kelime olamazdı. Kelime etine battı, kamçı gibiydi. Normalde, her atomunu şarkı söyleyecek ve neşelenecek kadar kendini topladığında, böylesine bir dansın sevincini yaşadığında, aklında günün hoşlukları, gün ışığı, kuru ve hoş kokulu rüzgârlardan, zirvelerdeki ışıkların değişmesi, hep değişmesinden başka hiçbir şey olmadan bozkırların uzun ve kokulu otları üzerinde at binmesi, yürümesi ya da koşması beklenirdi... Ama hayır, bu sefer öyle değildi. Çok büyük bir hata işlemişti. Neden? Hatta atından aşağı atladı ve kollarını onun boynuna dolayıp, sanki atın gücü içine kavrayış gücü besleyebilecekmiş gibi, yüzünü kaygan ve sıcak deriye gömdü. Çok mu meşguldü? Hayır, buna inanamazdı. Hayat her zamanki gibi devam etmişti, sevinçlerle, çocuklarıyla, dostlarıyla, sevgilileriyle birlikte, bu diyarın dostça hızı, bedenlerin ve akılların ritmlerini neşeyle, nezaketle doldurmuştu... Hayatındaki gülümseyen, hoşnut yüzleri düşündükçe, bir şeyin yanlış olabileceği düşüncesine isyan etti - nasıl olabilirdi ki!

Bir erkek sesi, "Yardıma mı ihtiyacın var?" dedi. Döndü ve bunun komünal çiftliklerden birinin tarımcısı olduğunu gördü. Genç, sağlıklı ve iyi durumda ve neşeli olmanın karakteristiği

olan pırıldayan bir sıcaklıkla dolu, Ben Ata'nın diyarında eksikliği çokça göze çarpan şeyler.

"Hayır, iyiyim," dedi. Ama adam kendisini kuşkuyla süzüyordu. Hâlâ, artık kolları olmayan, yırtık pırtık kısa beyaz önlüğü giydiğini ve atın nallarının kumaşla sarılı olduğunu hatırladı. Nallardaki kumaşı çözdü ve o bunu yaparken adam sordu: "Ha, şimdi kim olduğunu anladım. Dördüncü Kuşakta evlilik nasıl gidiyor?" Bu, normalde bekleyeceği türden dostça bir soruydu, ama Al-Ith ona göz ucuyla ve kuşkuyla baktı, bunu "Dördüncü Kuşak Bakışı" olarak sınıflandırıyordu. Ama hayır, elbette ki soruda "münasebetsizlik" -bir Dördüncü Kuşak kelimesi- yoktu. Ah, o aşağıda geçirdiği birbuçuk gün onu çok değiştirmişti.

"Haklısın, Al-Ith'im. Ve şu şeyi giymekte olduğumu unutmuştum. Söyle bana, hanenizin kadınlarından biri bana herhangi bir elbise ödünç verebilir mi?"

"Elbette. Hemen gidiyorum."

Ve Al-Ith'in, koyun ve sığırlarla çevrili bir grup köy evi gördüğü tarafa doğru koşup gitti.

Bu arada Al-Ith küçük bir ağaç bulmuş, atı otlamaya bırakmış ve oturmuştu.

Adam elinde bir giysiyle koşarak döndüğünde, onu orada buldu, atı otluyordu, ama arada bir burnunu kaldırıp onu koklayabileceği, dokunabileceği kadar yakındaydı.

"Atının adı nedir, Al-Ith?"

"Ona yeterince iyi bir ad düşünemedim daha."

"Ha, o zaman özel bir dostluğunuz var."

"Evet, daha ilk andan itibaren beni bir dost olarak seçti."

"Yori," dedi adam. "Refiğin, arkadaşın."

"Evet, bu çok iyi!" Ve atın burnunu okşayıp adını, Yori diye, kulaklarına fısıldadı.

"Ve ben de," dedi adam. "elbette seni tanıyorum, ama seni gördüğümde, benim gibi olduğunu hissettim. Benim adım da

Yori." Ve otların üstüne, karşısına oturdu, kollarını dizine dayadı, öne eğilip gülümsedi.

Şimdi Al-Ith iyice kuşkuya gömülmüştü. Gülümsedi ve başıyla onayladı, ama sessiz kaldı. İşler normal yolunda olsaydı, bu sözler hemen karşılık vereceği türdendi. Bu adam onunla aynı türdendi ve ikisinin bedeni kolaylıkla, daha ilk bakışta iletişim kurdu. Orada onunla, o sıcak ve kuru, hoş kokulu otların üzerinde otururken ve küçük ağacın gölgesi şefkatle üzerlerine eğilirken, elini bu adamın eline uzatmak, enfes bir ya da iki saatlik bir oynaşı başlatmak en kolay şeydi. Ama içinden sesler hayır, hayır! diye bağırıyordu. Neden? Şimdiden hamile miydi? Yoo, hamile kalmadığını umuyordu, çünkü şimdiye kadar çocuklarını seçme yolu bu olmamıştı. Ve eğer hamile ise, bu adamın özel ve bireysel varlığıyla yıkanmak ve ondan destek almak doğru ve hatta gerekli ve öngörülmüş olmalıydı, böylece çocuk onun özleriyle beslenecek ve onun sözlerini duyup ruhu doyacaktı. Geçmişte hamile olduğunda -özenle, düşünülerek ve dikkatli seçimler sonucunda- emin olur olmaz, çocuğu için yararlı etkileri olacak birkaç erkeği seçerdi ve bunlar neden ve hangi amaçla seçildiklerini bilerek, cenini kutsama ve selamlama ediminde işbirliği yapardı. Yüreğinde ve kuşağının yıllıklarında bu erkeklerin özel bir yeri vardı. Genetik babaları kadar onlar da çocukların babalarıydı. Kuşaktaki her çocuğun bu türden özel seçilmiş akıl babaları vardı ve bunlar çocuğa karşı, genetik babaları ile aynı derecede sorumluluk sahibiydi. Bu erkekler, genetik anne ve çocuğa bakan kadınlarla birlikte kendilerini ortak ana baba sayar, çocuk her zaman ve her ihtiyacı olduğunda, toplu ya da bireysel olarak onlardan yardım alabilirdi. Gerçekten de hamile idiyse, çocuğunun iyi etkilerini ne kadar erken seçse azdı.

"Yori..." dedi ve at kulaklarını dikip öne çıktı, böylece iki insan da gülümsedi ve ona yumuşak hareketlerle dokundular, "sence ben hamile miyim?"

"Bilmiyorum."

"İşlerin normal gidişinde bilir miydin?"

"Evet, şimdiye kadar her zaman bildim."

"Çok kere baba oldun mu?"

"İki kere genetik baba - ve beş yıl sonra sıram yeniden geldiğinde tekrar olmayı düşünüyorum. Yedi kere de akıl babası."

"Her defasında bildin mi?"

"Evet, ilk andan itibaren."

"Birbirlerine, oynaşmaya varacak şekilde karşılıklı baktılar, ama aralarında bir engel vardı.

"Eğer bana kalsaydı, tüm erkeklerden önce seni seçerdim ve benden genetik bir çocuk beklenseydi bir genetik baba olarak da seni seçerdim, ama..."

Büyük bozkır boyunca gölgeler koşuşturarak geldi, otlar hışırdayıp sallandı, üstlerindeki ağaç sarsıldı, Yori başını kaldırıp kişnedi, sanki içinde tutamayacağı kadar acılı düşüncelerini havaya salar gibi, Al-Ith yüzünden yaşlar boşanarak oturuyordu.

"Al-Ith! Ağlıyorsun," dedi adam, alçak, tiksinmiş bir sesle.

"Biliyorum! Son günlerde başka bir şey yapmadım. Neden? Kendim de anlamıyorum! Hiçbir şey anlamıyorum!" Ve yüzünü ellerinin arasına aldı ve ağladı, Yori, adam, ellerini okşadı, Yori, at, kolunu kokladı.

Al-Ith ile adam arasında, elleri aracılığıyla anlayış dalgaları geçti, ağırlaşan vücutları yas tuttu, çünkü iki beden birlikte olmaları gerektiğini biliyordu, Al-Ith "Aşağısı berbat bir yer," dedi. "Orası beni zehirledi mi?"

"Neden öyle? Doğası ne?"

"Nereden bileyim?" Sesinde hırçınlık vardı, bu kendisini korkuttu. Ayağa fırladı. "Tedirginim! Kızgınım! Kendimi güçlü kollara atma ve ağlama arzusu hissediyorum -senin kollarına... Yoo, tedirgin olma, korkma. Elbette bu tür şeyler yap-

mayacağım. Kelimelerden ve bakışlardan şüphelenmeye başladım- şimdi de bana, Dördüncü Kuşağın doğasının ne olduğunu soruyorsun!"

"Otur Al-Ith." Bu emir, o bunu bir emir olarak algılamıştı onun oturmasına neden oldu ve otururken onun bunu bir emir, bir komut niyetiyle söylemediğini, bunun bir dostun yaptığı türden bir tavsiye olduğunu düşündü, oysa kendisi bir emir duymuştu.

"Orası iticilik dolu bir yer," dedi Al-Ith. "Burada olmayan ve hakkında hiçbir şey bilmediğimiz türden baskılar var. Onlar ancak emredildiğinde ya da mecbur bırakıldıklarında cevap verebiliyorlar."

"Emredildiğinde?"

"Hayır, emir değil, düzen değil. Şunu yap, bunu et. Yasayı içleriyle dinlemiyorlar.

Yori anlık bir ilhamla, "Eskiden beri böyle miydiler?" diye sordu, Al-Ith dik oturdu ve öne eğildi, onun yüzünü inceledi.

"Evet," dedi. "Mesele bu olabilir. Galiba haklısın."

"Al-Ith, bizim burada, işler çok kötü."

"Evet, biliyorum. Şimdi biliyorum. Daha önce de bilmeliydim. İhmal içinde olmasaydım."

"Evet, bizler şimdi senin bir ihmal içinde bulunmuş olduğunu söylüyoruz. Ancak şimdi. Çünkü bu değişik olaylar ancak şimdi, anlamamızı sağlayacak şekilde bir araya geliyor."

"Neden kimse gelip bana söylemedi..." derken, bunu yaptıklarını hatırladı, oysa o dinlememişti. "Ah, benim cezalandırılmam yerinde olur..." diye bağırdı yüksek sesle ve bu sözlerin şaşırtıcılığı, alçak sesle, buruklukla şunu söylemesine neden oldu: "Bunu duydun mu? Kast ettiğim şey bu."

"Duydum."

Yine sessizleştiler, yan yana oturdular, ahenklerle kuşatılmış halde.

"Belki birleşsek, iyileşirsin?" diye önerdi Yori.

Al-Ith, "Sen bunu söylediğinde ilk düşüncem bir şüphe oldu - yo, bekle, dinle, "O bunu kendi çıkarı için söylüyor." Yo, dehşete kapılma. Açıklamaya çalışıyorum... Onlarda işler böyle ve bu bana da bulaştı... Belki birleşsek, tamamen, iyileşirim, en azından daha iyi olurum diye düşünüyorum. Ama üzerimde başka bir yükümlülük var, uymak zorunda olduğum bir dayatma... Namuslu olmayacağı hissindeyim."

"Namuslu mu?" Gülümsemesi alaycıydı.

"Evet namuslu."

"Sen Ben Ata ve onun krallığına ait değilsin."

"Kim bilir!" Tekrar ayağa kalktı. İnce beyaz önlük onu neredeyse çıplak bırakıyordu. Giyinik olsa da pek fark etmezdi. Yori mesleğindekilerin giydiği türden rahat, bol giysiler, bol pantolon ve fanila, giyiyordu. Birbirlerine yakın duruyorlardı, elleri birleşmişti. Siyah at Yori, birkaç adım öteden burnunu onlara uzattı. Bu, diyarımızın tarihçileri ve sanatçıları arasında çok sevilen bir sahnedir. "Ayrılık" adıyla anılır. Ya da, daha incelikli düşünenler için, "Al-Ith'in Karanlığa İnişi".

"Benimle birlikte yolculuk yapmanı isterdim" dedi. "Ama istemeyeceğim. Kendim de bilmiyorum. Kendime güvenmiyorum. Tek başıma gitmek zorundayım. Bu arada, bozkırın bu kısmında işlerin nasıl olduğunu bana çabucak söyle."

Yori Al-Ith'in ellerini tutmaya devam ederek bir süre hayvanların üzüntüsünden, ürünün azlığından, havanın tuhaflaşmasından, hayvanlarda ve insanlarda döllenmenin azalmasından söz etti.

"Teşekkür ederim. Ve şimdi, bu elbiseyi giymem gerekiyor. Kime iade etmem gerektiğini söyler misin?"

"Kız kardeşimin. Sana dostluğuyla birlikte gönderdi."

"Evime döndüğüm zaman minnetimle birlikte ona bir tane göndermeliyim."

Yori onu bir gülümsemeyle ve çenesine kondurduğu hafif bir öpücükle selamladı ve gitti. Beyaz önlüğü çıkardı, güneş

içindeki bitkilerin ortasında çıplak durmanın ferahlığını hissetti, sonra da Yori'nin kız kardeşinin koyu kırmızı elbisesini giydi; en sevdiği türdendi, korsajı ve kolları sımsıkı, eteği dökümlüydü.

Yeniden Yori'ye bindi ve krallığının kuzey bölümlerine doğru at sürdü.

Atını durdurup bir eve ya da çiftliğe ya da çoban barınağına girdiği, konuşup sorular sorduğu her yerde aynı haberleri aldı. Ya işler her yerde hızla kötüye gidiyordu ya da erken gelen bir sonbaharın soğuğuyla havanın şimdiden koyulaştığı bu kuzey bölümlerinde daha kötüydü.

Her yerde ancak gerektiği kadar kaldı. Karşılanırken gösterilen nezaket azalmamıştı, ama onunla konuşan her kadın, erkek, hatta çocuk, onun hatalı olduğunu ve Dördüncü Kuşakla bu yeni evliliğin ya da karışmanın, bu hata ya da yoldan çıkma ile ilişkisi olduğunu biliyordu.

Ve kuzey yörelerinin daha ücra kırlarında at sürerken, tepeliklerden, pek çoğu çağıldayan çok sayıda akarsudan geçerek, geçmişin rahat, yavaş tempolu zamanlarını hatırladı -yalnızca hatırladı-, çünkü artık Ben Ata, Ben Ata, Ben Ata, kanında kaynıyordu, onu unutamıyordu, oysa onu hatırlatan her şey acılıydı ve buruk bir yükü beraberinde getiriyordu: Günden güne, saatten saate, benliğinin daha önce önünde açık olduğuna inanamayacağı türden ihtimallerine inişin eşiğinde olduğunu biliyor, daha iyi biliyordu. Ve bundan kaçınmak için yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Kuzeyden ayrıldı, yönünü değiştirdi, merkez dağ kütlesini hep soluna alıp batıya girdi. Burada yine yazdı ve güneş sıcak ve durgundu. Bolluk ve doluluk manzaralarının içinden at sürdü, oysa aldığı bilgiler yine aynıydı ve kadın, erkek ve çocuk onu şöyle selamlıyordu: Al-Ith, Al-Ith, yanlış olan nedir? Nerede hata yaptık, nerede hata yaptın?

Üzerindeki rahatsızlığın yükü suçluluktu. Gerçi bunu bil-

miyordu, çünkü böylesi bir durumu ihtimal olarak bile bilmiyordu. İçinde kıpırdanan ve o kadar çok değişik ton ve ağırlık ve renk alan pek çok belâlı ve ağır duygu arasından bunu tanıyordu ve bu duygu geri dönüyor, geri dönüyordu ve nihayet tüm diğerlerinin zemini ya da içsel özü haline geliyor gibi görünüyordu, Al-Ith bunun tadını ve dokusunu öğrendi. Suçluluk, adını koymuştu. Ben, Al-Ith, hatalıyım. Ama bu düşünce ne zaman içine dolsa, hoşlanmazlık ve güvensizlik içinde ondan kaçınıyordu. Nasıl olurdu da o, Al-Ith, hatalı olabilirdi, nasıl o, yalnız o hatalı olabilirdi... Dördüncü Kuşakla bağı olabilirdi, ama, tüm bilgilerin temeli olan o bilgiyi kaybetmiş değildi ki, her şey iç içe geçmiştir ve karışmıştır ve kaynaşmıştır, her şey bir bütündür, bir bireyin hatalı olması diye bir şey yoktur, olamaz da. Bir hata varsa, bu herkesin payı olmalıdır ve kuşakların her birindeki her bireyin -ve kuşkusuz kuşakların ötesinde de. Bu düşünce Al-Ith'i bir anımsatıcı gibi çarptı. Çok uzun zamandır, kuşakların ötesinde neler olup bittiğini düşünmemişti... Bu bakımdan, Birinci ve İkinci Kuşak hakkında pek düşünmemişti- oysa İkinci Kuşak, biraz ötede, kuzeybatıda, mavi ya da mor renklerde katlanıp açılır görünen bir ufkun ötesinde duruyordu... Oraya bakmayalı ne kadar olmuştu... ne kadar... hatırlayamıyordu. Batı yörelerinin ortalarında hafif bir yükseltinin üzerinde bulunuyordu. Soylu Yori-'den indi ve onu rahatlatmak için kollarıyla onu sardı ve kuzeybatıya, İkinci Kuşağa gözünü dikti. Orada ne vardı? Hiçbir fikri yoktu! Düşünmemişti! Merak etmemişti! Yoksa, uzun zaman önce merak etmiş miydi? Daha öncesinde şimdi durduğu gibi durup oraya bakakaldığını, merak ettiğini, gözlerinin o uzun, mavi, yanıltıcı uzaklıklara dalıp gitmesine izin verdiğini hatırlamıyordu... gözleri cezbediliyor ve bu cazibenin peşinden gidiyor, mavi, mavi, maviliğin içinde çözülüyor gibiydi... kaynaşan, değişen, dalgalanan bir mavi... Al-Ith benliğinin en derin yörelerine bir dalışın ardından, eninde sonunda kuluçka-

dan çıkacağını bildiği bir bilgi içine doğmuş olarak kendine geldi. Daha değil, ama yakında... "Orada," diye fısıldıyordu kendine. "Orada... bir kavrayabilsem..." Atına tekrar bindi ve çizdiği, sola doğru dönen geniş kavis boyunca devam etti ve batı yörelerinden güneye geçti. En sevdiği yöre, her zaman en sevdiği yöre olmuştu, evet, buraya diğer yörelerden daha sık gelmek için hep bahaneler bulmuştu... Daha kısa zaman önce tüm çocuklarıyla ve erkânıyla birlikte buraya gelmişti ve onunla birlikte neredeyse plato nüfusunun yarısı da gelmiş gibiydi. Ne günler geçirmişti -şenlikler, şarkılar- geriye dönüp baktığında, tüm yaz ayları şarkı söyleyip dans etmekle, şölenlerle geçmiş görünüyordu. Ama meşguliyetle dolu hayatı boyunca hiçbir zaman, Üçüncü Kuşak Dördüncü Kuşaktan ne kadar yüksekse, bu kuşaktan da o kadar yüksek olan o kuşağın mavi ufuklarında gözlerini dinlendirmeye, uzun zamanlar ayırmamıştı... Bu fikir onu sarstı, bir idrak insanı ne kadar sarsarsa, o kadar sarstı -sarsmalıydı da, eğer doğru tasarlanmış ve düzenlenmiş bir idrak ise- burada çok güçlü ve acil bir ihtiyaç vardı, buna dikkatini vermeliydi, ona doğru uzanmalı ve...

Oysa o güneyin tarım ve hayvan çiftlikleri arasında at sürerken, hep birlikte haz duymuş oldukları güzel günlerden dolayı herkes tarafından nezaketle ve takdirle selamlanırken, işte yine, her zamankinden daha da fazla - "Hatalısın Al-Ith, hatalı..."

Ve atını sürmeye devam etti, kendine sürekli, değilim, değilim, nasıl olabilirim, burada kraliçeysem, siz beni seçtiğinizdendir ve siz beni seçtiyseniz ben siz olduğum ve siz bunu bildiğiniz içindir -ben sizin, halkımın, en iyi yanıyım ve ben sizi benim sayıyorum, tıpkı sizin beni kendinizin saydığınız gibi, sizin Al-Ith ve bu yüzden de ben sizden daha hatalı olamamhata başka bir yerde, daha derinde, belki daha yükseklerde? Ve güneyin zengin üzüm bağlarıyla kaplı tepelerinde at sürdü, böylece durup kuzeybatıya, o öteki ülkenin gök mavisi sırala-

rına bakabildi ve merkez dağ kütlesinin etrafından dolaşıp artık orayı göremez olana kadar baktı da, ama ondan sonra platoya tırmanmadıkça görmeyi umamazdı, oysa orayı hızla geçmeyi, sadece çocuklarını ve hepimizi kısaca bir selamlamak üzere başkentte kısa bir mola vermeyi ve platonun en ucunda durup batıya ve kuzeybatıya, mavi buğuların içine bakmayı, hatırlaması gereken şey -ve meselenin bu olduğunu biliyordu- aklına gelene kadar orada durmayı düşünüyordu.

Kuşağın tüm güney kısımları boyunca, aşağı yukarı ve ileri geri at sürüp durdu. Birkaç kere, işler yolunda olsaydı, rahmine düşmüş olabilecek çocuğun iyiliği için çeşitli ve çok sayıdaki nitelikleriyle kendini besleyeceği erkeklerle karşılaştı - ama rahminde çocuk var mıydı? Ve işte yine sert bir kendini azarlama ve kendinde eksiklik duyma konusu vardı- çünkü Ben Ata ile birlikte olmasının üzerinden neredeyse bir ay geçmişti, oysa hamile olup olmadığı hakkında hiçbir fikri yoktu. Çünkü insan böylesi bir olguyu, sadece pür bedensel bir şeyden dolayı değil, tüm varlığının tepkilerinden ve yükselmiş sezgilerinden bilir, anlardı. Suçlu, ah, suçlu... Oysa değildi, bu tür bir düşüncenin kendisi bile suçluluk duymak için bir nedendi - o kadar budalaca ve kendini esas alan ve kendine dönük bir şeydi ki. Ve böylece Al-Ith, içi karman çorman ve çelişkilerle dolu, at sürüp durdu. Aklı sakin, berrak ve dengedeydi, oysa aşağısı isyan, kıvranma ve inleme ve fokurdama içindeki duygularla doluydu ve o bunları gülünç sayıyordu.

Buna karşılık geri kalan benliği, normalde içinde barındığı ve güvendiği daha yüksek kısımlar -kendi gerçek varlığının bulunduğunu bildiği o uzaklıklar- evet, onlar bu günlerde çok uzaklarda görünüyordu. O düşmüş bir yaratıktı, zavallı Al-Ith, ve bunu biliyordu.

Bu arada Ben Ata, Ben Ata onun kanında ve atının nallarının vuruşunda dolaşıyordu.

Dördüncü Kuşaktan doğruca merkez platoya ve onun dağ-

larına giden yola yeniden vardığında, yoluna devam edip eve dönmek üzere atını sola doğru çevirdi. Ama başka bir şeyle karıştırılmayacak o ses ansızın ve berrak bir şekilde aklına konuştu: "Dön ve Ben Ata'ya geri git..." ve tereddüt edince de, "Şimdi git, Al-Ith."

Atını çevirdi ve doğuya gitti. Dördüncü Kuşaktan çıkarken, ferahlama ve zafer dansı sırasında kalkanını yere atmıştı ve onu unutmaktan memnun olmuştu. Dördüncü Kuşağa korunmasız gidemezdi. Ne yapacağını bilemedi, hiçbir şey yapmadı: Onlar durumunu bilecek ve tedbir alacaklardı.

At sürerken sürekli dönüp ülkesinin çekirdeğini oluşturan devasa kütlelere, bunların parlaklığına, ışıklarına, gölgelerine bakıyordu... Ve şimdi, daha önce aklında olmayan bir düşünce vardı... Aynı anda, onun ötesindeki mavi uzaklıkları düşünüyordu. Böylece ona ait bu güzellikler diyarı aklında daha genişlemiş ya da uzamış görünüyordu: Daha önce sonlu, sınırlı, sonuna kadar ve her ayrıntısıyla bilinen, kapalı bir bütün halinde idi... Ama şimdi ülkesi, onun düşüncesinde bilinmeyen ihtimaller olan art ülkelere doğru taşıyor, genişliyordu.

Kaç kere geriye bakmak için döndüyse, bir o kadar kere de kendini önüne bakmaya ve kendisini bekleyenlerle yüzleşmeye zorladı. Arkasında tüm yükseklikler, uzaklıklar, perspektifler, önünde, Dördüncü Kuşak vardı.

Ve Ben Ata. Aklından, hayatına bu kadar yakın zamanda giren bu koca adam balyasının şu ya da bu şekilde, İkinci Kuşağın o uzak mavi yüksekliklerinin karşı dengesi olması gerektiğini geçirdi - ama gülümsemedi. Şu anda, gülebilecek bir yaratık gibi görünmüyordu. Kendi içinde gözlemlediği ise, daha önce hiç mi hiç tanımadığı, zevzeklik isteğiydi. Tüm hayatı boyunca daha önce hiçbir varlıkla, kadın, erkek, çocuk, kendini onlara açmadan, içtenlik akışı hemen başlamadan karşılaşmamıştı - oysa şimdi içinde, kendi iradesi olmaksızın, ya da o öyle inanıyordu, her türlü kurnazlık ve oyunbazlık işlemeye

başlamıştı. Ben Ata ile şu ve bu şekilde karşılaşacaktı - ve anlık bakışlar, gülüşler, kaçamaklar, kendini sunuşlar hayal ediyordu. Ve içi bulanıyordu.

Sınırda, beklediği gibi, at üstünde bir kişi gördü ve bu, Ben Ata değildi, ama Jarnti de değildi. Kestane rengi güzel bir kısrağın üstünde gür ve koyu renkli saçlı, güçlü bir kadın duruyordu, saçları başının üstünde bir tacı andıracak şekilde toplanmış örgüler halindeydi. Gözleri doğrulukla ve dürüstlükle bakıyordu. Ama tedirgindi ve bir bütün olarak, gayet sıkı bir şekilde dengede tutulan bir kabul görme ihtiyacını dışa vuruyordu. Kadının önünde, Dördüncü Kuşağın vazgeçilmez at donanımı olan ağır eyerin üstünde, parıldayan iki metal dikdörtgen duruyordu: Al-Ith için bir kalkan getirmişti.

"Benim adım Dabeeb, Jarnti'nin karısıyım," dedi. "Beni Ben Ata gönderdi."

İki kadın atlarının üstünde, yüz yüze oturdular, açık ve dostça birbirlerini süzdüler.

Dabeeb, saçları sırtından aşağı dökülen, gözleri sıcak ve nazik, her an ağlayabilecek, güzel, ince bir kadın gördü.

Al-Ith, kendi kuşağında daha ilk bakışta en büyük sorumluluk ve en fazla yetenek isteyen bir mevkiye getirilecek olan bu güzelce kadını gördü - oysa bu kadının bir köle konumunda olduğu her bakımdan belliydi.

Gözlerini Al-Ith'in yüzünden hiç ayırmadı, çünkü azar ya da ayıplama, hatta cezalandırma işaretleri arıyordu... Oysa telaş ve hoşlanma ile eli ayağı birbirine dolaşıyordu.

"Neden benim geldiğimi merak ediyor musunuz, hanımım?"

"Hayır... Yo, lütfen yapma! Adım Al-Ith..." ve kendi kuşağının usulleri hakkındaki bu hatırlatma, tüm benliğinin çöküp büzülmesine neden oldu.

"Bizim için çok zor," dedi Dabeeb. Ama bir parça inatçı bir kendine saygı havasında konuşuyordu ki, Al-Ith buna

dikkat etti.

"Dabeeb adını daha önce duymadım."

"Dövülerek yumuşatılmış bir şey anlamına geliyor."

Al-Ith güldü.

"Evet, öyle."

"Peki bu adı kim koydu?"

"Annem."

"Ha - anladım."

"Evet, annem yaptığı bu küçük şakayı severdi."

"Onu özlüyorsun," dedi Al-Ith, Dabeeb'in gözlerindeki yaşları görmüştü.

"Evet, özlüyorum. Meseleleri olduğu gibi görürdü, o öyle biriydi."

"Ve o seni çok güçlü yetiştirmiş -dövülerek yumuşatılmış- olanı yani."

"Evet. Kendisi gibi. Her zaman razı ol ve asla vazgeçme. Öyle derdi."

"Nasıl oldu da burada yalnızsın? Kadınların tek başına yolculuk yapması olağandışı değil mi?"

"Hatta imkânsız," dedi Dabeeb. "Asla olmaz. Ama sanırım Ben Ata sizi memnun etmek istiyordu... ve bir şey daha var. Jarnti gelip sizi almak için hazırlanmıştı bile..."

"Nazik bir davranış."

Hince bir gülümseme. "Ben Ata kıskandı" bakışların en çeviğiyle bunun nasıl algılandığını kontrol etti. Ve başını hafifçe eğmiş, dudağını ısırarak at üstünde oturdu.

"Kıskanç mı?" dedi Al-Ith. Bu kelimeyi bilmiyordu, ama sonra, eski tarihçelerde okuduğunu hatırladı. Bunun bu bağlamda ne anlama geldiğini bulmaya çalışırken, Dabeeb'in kızardığını ve gücenmiş göründüğünü fark etti: Dabeeb, Al-Ith'in sessizliğinin, Jarnti'nin kendisiyle aynı düzeyde olmadığını ima ettiğini düşünmüştü.

"Ben şimdiye kadar kıskançlık duyduğumu sanmıyorum.

Bizler o duyguya kapılmayı ummayız."

"O halde bizden çok farklısınız, hanımım."

İki kadın geçit boyunca aşağıya doğru at sürdüler. Görünür ve görünmez, sahip oldukları tüm duyularıyla birbirlerini tartıyorlardı.

Biraz gittikten sonra Dabeeb hissettiklerini dışa vurdu: "Ah, keşke sizin gibi olsaydım, bir sizin gibi olabilseydim! Siz özgürsünüz! Yeniden eve dönerken benim sizinle gelmeme izin verir misiniz?"

"Eğer izin verilirse." İkisi de iç çektiler, emrin ağırlığını hissederek.

Ve Al-Ith, bu kadının içinde güçlü bir öz, azimli, dayanıklı bir şeyler barındırdığını düşündü: Al-Ith'in hayal bile etmediği çileler ve acılar onu böyle yapmıştı. Bu yüzden meraklıydı ve daha fazlasını öğrenmeye istekliydi. Ama nasıl soracağını ya da ne soracağını bilmiyordu.

"Eğer sen, bir kadın olarak, beni karşılamak üzere yolculuk yapabiliyorsan, bu, kadınların artık daha serbest olacağı anlamına mı geliyor?"

"Ben Ata izin verdi. Kocam vermedi." Ve kısa ve kurnaz bir kahkaha attı, Al-Ith artık bunun karakteristik olduğunu biliyordu.

"O halde bu konuda ne yapacak?"

"Eh. Kendini hissettirmenin bir yolunu bulacağından eminim." Ve Al-Ith'in belirli türdeki bir kahkahaya katılmasını bekledi.

"Senin neyi kastettiğini bildiğimi sanmıyorum." Ama Dabeeb'in yüzündeki alaycı sabrı görünce, anladı.

"Hiç isyan etmeyi düşündün mü?"

Dabeeb sesini alçalttı ve "Ama bu emir... Öyle değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Bilmiyor musunuz?"

"Bildiğimi sandığım, ama bilmediğim bir sürü şey olduğu-

nu görüyorum. Örneğin, bir kadının hamile olduğunu anlayabilir misin?"

"Evet, elbette, siz anlayamıyor musunuz?"

"Hep anlardım, şimdiye kadar. Ama şimdi değil. Burada değil."

Dabeeb bunu hemen anladı, çünkü başıyla onayladı ve "Anlıyorum. Evet, hamile değilsiniz, buna güvence verebilirim."

"Eh, bu da bir şey."

"Hamile kalmamayı mı planlıyorsunuz?" Sesi yine alçaldı ve etrafına kaçamak bakışlar attı, bu arada dağdan inişin eteğinde, sulak tarlaların içinden alacakları yolun başında bulundukları ve etrafta kimsecikler bulunmadığı halde.

"Sanırım plan kelimesini farklı kullanıyoruz."

"Bana öğretir misiniz?" diyen fısıltısı, atların çamurlu yol üzerindeki nal sesleri arasında ancak duyuluyordu.

"Elimden geldiği kadarını öğretirim. İzin verildiği kadar."

"Ah, evet... biliyorum." Dabeeb'in iç çekişi Al-Ith'in bu kuşaktaki kadınlar hakkında bilmesi gereken her şeyi içeriyordu.

Teslimiyet. Rıza. Alaycılık. Ve her zaman bu alargalığın, sabrın, alaycılığın, korkunç bir gerekliliğin zırhlarının arasından bir çekiştirme, itiştirme.

Al-Ith Yori'yi durdurdu. Dabeeb aynı şeyi yaptı. Al-Ith elini uzattı. Temkin ve dirençleriyle bir süre boğuştuktan sonra Dabeeb de aynı şeyi yaptı. Al-Ith aralarındaki mesafeye fısıldadı: "Sana söyleyebileceğim her şeyi söyleyeceğim. Elimden gelen yardımı yapacağım. Senin dostun olacağım. Olabildiğim kadarıyla. Sana söz veriyorum." Çünkü bu kelimelerin ve bu tür bir konuşmanın gerekli olduğunu anlamıştı. Bu sözleri kendi ülkesinde asla kullanmamıştı, bunları kullanma ihtiyacı duyacağını hayal bile etmemişti. Oysa şimdi, Dabeeb'in güzel kara gözlerine yaşların dolduğunu, al yanaklarından aşağı

süzüldüğünü gördü. Kelimeler yerindeydi ve gerekliydi.

"Teşekkür ederim, Al-Ith," diye fısıldadı, sesi kırıktı.

Yolun, yükselti üzerindeki köşkü kolayca görebildikleri bir yerine geldiklerinde, Al-Ith, "Elbiselerinden birini ödünç vermeni isterim. Ben Ata, uygunsuz giyindiğimi düşünüyor," dedi.

Dabeeb, Al-Ith'in koyu kırmızı, işlemeli elbisesine özlemle baktı ve "Bu, bizde gördüğüm her şeyden daha güzel. Ama onlar, bin yıl geçse bunu anlamazlar," dedi!Öyle bir coşkulu, şımartıcı havada konuşuyordu ki, Al-Ith küçük bir çocuktan başkasıyla böyle konuşulabileceğini düşünemezdi bile. Aynı zamanda da, korkunç bir küçümseme içeriyordu.

"Zarifsiniz, Al-Ith, keşke aynı ölçüde zarif olmayı bilseydim..."

Ve desenli bir kumaştan yapılma, gayet güzel bir elbise olan, ama Üçüncü Kuşağın giysilerine damgasını vuran doğruluk ve ustalıktan yoksun olan kendi elbisesine tiksinmeyle baktı.

"Giyecekleriniz hakkında kaygı duymanıza gerek yok. Herkes, Ben Ata'nın kentten sizin için ısmarladığı elbiseleri konuşuyor. Dolaplar dolusu var... Gerçi, onları ne yapacaksınız, kesinlikle bilmiyorum."

Al-Ith ile birlikte tepeye doğru, bahçe ve çeşmelerin başladığı yere kadar at sürdü, sonra öne eğildi ve birden, duyguyla Al-Ith'i kucakladı. "Sizi düşüneceğim hanımım. Hepimiz düşüneceğiz, tüm kadınlar. Biz sizinleyiz, bunu unutmayın!" Ve tepeden aşağıya doğru uzaklaştı, göz yaşları rüzgârda, yağmur gibi savruluyordu.

Al-Ith usulca bahçelerin sonuna kadar gitti, attan inip, Yori'ye ağılını bulmasını söyledi ve köşke bakarak, Ben Ata'nın kendini göstereceği anı bekleyerek bahçelerin içinden geri yürüdü. İçinde en alışılmadık duyguların bir karmaşası vardı, bir bütün olarak bunlar, hiç bilmediği türden çelişkiler

yaratıyordu. İçinde bir tür alaycı, eğlenceli bir niyet vardı: "Sana göstereceğim!" Ve, "Sen bana hükmedebileceğini mi sanıyorsun!"

Ben Ata'ya karşı bir hoşlanmama hali değildi bu, daha ziyade bir meydan okuma ve mücadelecilikten duyduğu hoşlanmaydı.

Hatta bir an önce onu görmek istiyordu, böylece bu yeni karşılaşma başlayabilecekti. Ufukta göz yaşları yoktu, kesinlikle yoktu!

İçi güvenle doluydu, sakindi, tüm güçleri toplanmış ve tetikteydi.

Ayrıca ta içlerinde, her tür saldırıya karşı bağışıklık hissi vardı, bunu tanıdı, çünkü düzlük boyunca yol alırken Dabeeb'te tam da bu niteliği hissetmiş ve tartmıştı.

Ben Ata ile karşılaşmayı bu ruh haliyle beklemekteydi.

O da orta sütun karşısında kollarını kavuşturmuş, Al-Ith'in ruh halinin aynadaki aksi halinde bir pozda oturmaktaydı.

"Refakatçini beğendin mi?" diye sordu, kendisinden kıskançlık duymasının beklendiğini hatırlatarak.

"Çok. Ama elbette, yakışıklı Jarnti'den hoşlanacağım kadar değil!"

Bu sözlerle birlikte, Ben Ata hızla yaklaştı, gözleri bir an parladı, Al-Ith onun kolaylıkla kendisine vurabileceğini gördü. Ama Ben Ata onun yerine, bunun bedelini daha sonra ödeyeceğini anlatan bir şekilde gülümsedi ve iki elini uzattı. Al-Ith onun ellerini eline aldı ve gülümseyerek ve alaycılıkla iki yana salladı.

"Bu elbise güzel," dedi Ben Ata, çünkü bu konuda iltifatkâr davranmaya karar vermişti.

"Demek kırmızı hoşuna gidiyor?"

"Sanırım sen hoşuma gidiyorsun," dedi, benliği onu kavramaya çalıştığı halde - çünkü kendisi bunu yapmıyordu, ondan öncekinden de daha az hoşlanıyordu, çünkü duyuları ona as-

lında bu kızın, kışkırtıcı kesimli bir kırmızı elbise içinde kolaylıkla onun zevkine uygun olabileceğini söylerken, onun her gülümsemesiyle, bakışıyla, jestiyle duyurduğu bağımsızlığını unutmuştu.

Al-Ith onun kollarından sıyrıldı ve odanın içine ilerledi, omzunun üzerinden hafif alaycı bir bakışla yaptı bunu ve buna epey şaştı - içinde böyle bir yanın varlığından haberi yoktu! Ben Ata ise, onu izlemeden, koca bir sütun gibi orada durdu; yeşil kemerli tuniğiyle, başı çıplak, kollarını kavuşturmuş halde, amacı Al-Ith'i tahrik etmekti. Sonra Al-Ith 'esrarlı' bir gülümsemeyle -gerçi dudaklarında hissettiği bu gülümsemeyi kendisi de yadırgıyordu- iki elini orta sütunun etrafına doladı ve orada, Ben Ata'nın içini yakması beklenecek şekilde hafifçe sallandı. Ve gerçekten de onun içi yanıyordu, ama geri adım atmayacaktı.

Al-Ith sallanıp gülümserken, Ben Ata sırıtarak durdu.

Haftalar önce, Al-Ith'in kendisini terk ettiği akşam, Ben Ata askerlerinin arasında gücünü topladıktan sonra tereddüt içinde geri dönmüş ve onun gittiğini görmüştü. Çılgına dönmüştü, ama onun itaat ettiği bir çağrı gelmiş olduğunu anladı ve kendi içinde, nasıl teşhis edeceğini ya da besleyeceğini bilemediği bir eksiklik ve bir acizlik hissetmişti. Yokluğunu hissettiği Al-Ith değildi, bundan emindi.

Ve o kesinlikle, titiz bir adamdı.

Bazı etkinlikleri kavramakta yetersiz kaldığını ve bilgi eksikliği çektiğini anlamıştı.

Kentin genelevlerine giden adamları sefahat düşkünü diye küçümserdi. Ama şimdi gittiği yer tam da orası oldu. Jarnti ve diğer subayları arasında sistemli bir araştırma yaptıktan sonra belirli bir kuruma gitti ve madamla görüşmek istedi. Madam onun ne istediğini hemen anladı, hem de bunu, onun genelevi ziyarete geleceğine ilişkin söylentileri duyar duymaz anlamıştı. Onun beceriksizce, ama kararlı açıklamaları boyunca

gülümseyerek oturdu.

Onu, daha önce kendisine her türlü ayrıntılı talimat verilmiş bir kızın bulunduğu bir odaya gönderdi. Çünkü Ben Ata'nın kapasitesi ve eksikleri elbette tüm ülke boyunca kadından kadına tartışılmıştı. Sonuçta bunca seferden sonra, bunca ordu taliminden sonra, bunca baskın, tecavüz ve yağmadan sonra, ırzına geçilmiş ya da hayal kırıklığına uğratılmış kızlardan bol bol haberler yayılmıştı.

Ben Ata kendini uzman bir genç kadınla yatakta buldu ve epeyce sürprizle karşılaştı. Kendisini böylesine uzun süreli bir zevke adamayı kişiliğini uygun bulduğu söylenemezdi, çünkü bütün bunları gerçek bir erkeğe uygun bir meşgale saymamakta ısrarlıydı.

Ama gerçek şuydu ki, Al-Ith'in araştırmalar yaparak kendi diyarında dolandığı bütün o ay boyunca Ben Ata zevk almıştı, yaptığını ifade edecek kelime yine de buydu. Bir okuldaymış gibi çok çeşitli dersler almıştı, erkek ve kadın anatomisiyle, kapasitesiyle, potansiyelleriyle ilgili dersler. Özellikle yetenekli bir öğrenci değildi. Ama öte yandan tembel de değildi, çünkü belirli bir görev üzerinde karar kıldıktan sonra, onu bundan alıkoyacak pek bir şey bulunamazdı.

Bu lüks fahişe, sıradan bir fahişe değildi, genelevin madamı tarafından çok sayıdaki fahişe arasından seçilmiş, hatta yaptığı ünden dolayı başka bir kentten buraya getirilmişti; elinden gelen her şeyi öğretti.

Elys'in bir aylık hayli zahmetli bir çalışma sonunda başardığı şey, Ben Ata'nın aklını, hazzın çok işlevli olabileceği fikrine alıştırmaktı. Bu da hiç değilse bir temeldi.

Artık Ben Ata, bilinmesi gereken her şeyi bildiğine inanıyordu.

Ama Al-Ith'in böylesine sevimli ve alaycı bir şekilde köşkün içine yürüdüğü an, o yorucu ay boyunca aklından tamamıyla silinmiş bir şeyi hatırladı. Nasıl cevaplayacağını

bilemediği hafif, yakıcı öpüşler, aklından çıkmıştı. Davet, cevaplama ve sorma, karşılık vermeler ve karşılığa karşılık vermeler - bunların hiçbiri, lüks fahişe Elys'in sunduğu bilgiler arasında yoktu, çünkü o hayatında hiçbir zaman birisiyle, erkek ya da kadın, eşit bir ilişki tatmamıştı.

Al-Ith orada sallanırken, hafifçe ve arzu dolu, sütuna yaslanmış, gülümseyerek beklerken, Ben Ata yine baştan başlamak zorunda olduğunu anladı. Bunun çaresi yoktu. Bunu reddedemezdi, çünkü çıraklıkla geçen bu ay, hem de gönüllü çıraklıkla, bundan sonra geleceklerin 'evet'iydi zaten.

O meydan okuyup bocalarken, hem de bir eşit olarak - aynı anda bakışları, Al-Ith'e bütün bunları anlattı. Böylece Al-Ith sütunundan ayrıldı, yanına geldi ve ona aşkta eşit ve hazır olmayı öğretmeye başladı.

Onun için bir şok oldu, çünkü önünde, Elys'ileyken hayal bile etmemiş olduğu hazların kapısı açıldı. O ilişkideki ağır hazlar ile bu ritmlerin değişim ve cevaplamaları arasında kıyas yapmak mümkün değildi. Sadece hayal bile etmemiş olduğu bedensel tepkilere açılmakla kalmadı, daha kötüsü, hissetmeyi kesinlikle arzu etmemiş olduğu duygulara da açık hale geldi. Şefkat ile, tutku ile, acı mı yoksa haz mı sayması gerektiğini bilemediği delice yoğunluklarla sarmalandı... Ve bunlar sürdü de sürdü, öte yandan Al-Ith tamamıyla rahattı, kendi ülkesinde, kendi evinde gibiydi, her an bu kararlı, ama huzursuz eşini gittikçe daha ileriye daha ileriye götürdü.

Buna elbette çok uzun süre dayanamazdı. Eşitlik bir derste öğrenilmez, hatta iki ders de yetmez. Mizacı itibarıyla Ben Ata karşılık vermekte ağır ve yavaştı: Asla başka türlü olamazdı. En yoğun hazlar onun için asla mümkün olmayacaktı. Ama dayanabildiği kadarıyla, mümkün olduğuna inandıklarının çok ötesindeki potansiyellerle tanıştırılmıştı. Ve bunlar sona erdiğinde, yoğun heyecanların geride kalmış olmasından dolayı yarı rahatlamış, yarı üzgündü, ama Al-Ith

ikisinin de elde ettiği duyarlılık düzleminden tekrar uzaklaşmasına izin vermedi. O gecenin tümü boyunca ve ertesi gün seviştiler, yemek için bile ara vermediler, gerçi küçük bir şarap istediler ve tamamen ve baştan başa bir olduklarında, öyle ki artık nerede birinin başladığını, nerede ötekinin başladığını bilemez olup da bunu anlamak için gözleriyle bakmak zorunda oldukları bir noktaya geldiklerinde, derin bir uykuya daldılar; bir yirmi dört saat boyunca da öyle kaldılar. Uyandıklarında, ikisi de aynı anda, gece inmeye başladığı sırada, bahçenin ucundan bir davul sesi duydular ve o an, bu ritmin tüm ülkeye ve onun da ötesinde Al-Ith'in ülkesine, evliliğin doğru bir şekilde tamamlandığını haber verdiğini anladılar. Ve o andan itibaren o davul, karşılaştıkları andan ayrılmalarına kadar çalacaktı, böylece herkes, onların birlikte olduğunu bilecek ve evliliklerini paylaşacaktı, düşünceleriyle ve sempati desteğiyle - ve elbette öykünme şeklinde de.

Birbirlerinin kollarında, içinde boğuldukları bir denizin sığlıklarında yatarcasına yattılar. Ama şimdi, etin etten, bacağın bacaktan, dizin dizden, yavaşça ve usulca çekilmesi başlamıştı... Hava kısmen kararmıştı ve her biri, alenî benliğinin yeni sona ermiş gün ve gecelerin güzellikleriyle tezat içinde olduğunu hissederken, neyse ki hiçbir uyumsuzluk görünmüyordu. Çünkü daha şimdiden, geldikleri noktaya inanmaz olmuşlardı bile. Ben Ata çekinircesine ve neredeyse müşfik bir hareketle, kolunu Al-Ith'in boynunun altından çekti, doğrulup oturdu, sonra ayağa kalktı, kollarını gerdi. O kuvvet dolu kasların her birinde rahatlama vardı ve Al-Ith, karanlıkta gülümsedi. Çünkü ona gelince, o da aynı şekilde yeniden kendi benliğine dönmekteydi. Ama Ben Ata'nın, onu hemen terk etmesinin nezakete sığmayacağını hissettiği belliydi, çünkü asker mantosunu sırtına geçirmiş halde kanepenin ayak ucuna oturdu.

"Biraz kendimize geldiğimiz zaman," dedi, "yemek için

buluşabiliriz."

"Çok iyi fikir!" Sesi kendi dairesinin kapılarından geldi, çünkü Ben Ata görmeden, oraya süzülmüştü. Ve gitmişti.

Gelişinden beri geçen haftalarda burada hiçbir değişiklik olmamıştı, duvarlardan birine sıra sıra elbiseler, cübbeler, kürkler, mantolar dizilmiş olması hariç. Böyle bir şeyi daha önce hiç görmemişti ve kendi kendine, bunun açıkça bir ev dolusu orospuya göre bir tür giyim mağazası olduğunu mırıldanarak -bu kelimeyi Ben Ata'dan öğrenmişti bile- bunları tek tek çıkarmaya başladı. Kumaşlar yeterince nadideydi, ipekleri, kadifeleri, yünlüleri, profesyonel bir gözle, kaliteleri bakımından inceledi -bu ülke kesinlikle bu malları nasıl imal edeceğini biliyordu. Ama şu ya da bu şekilde abartılı olmayan bir tanesi bile yoktu, her biri ya kalçaları ya göğüsleri vurguluyor ya da sergiliyor ya da rahatsızlık verici şekilde gizliyordu ya da o değilse de, kumaşı ya da rengi o tasarım için yanlış seçilmişti. Burada, üslup ile kumaş arasındaki bağlantı için içgüdüsel bir his yoktu, incelikler yoktu. Ama, anlık baştan çıkarmanın bu günün gündeminde o kadar çabuk yer almayacağı düşüncesiyle, sağduyuya uygun bir yeşil elbise buldu ve bu elbise her bakımdan mutlak bir yanlış seçimi yansıtıyordu, ama çoğundan daha iyiydi. Yıkandı, saçlarını, Dabeeb'ten gördüğü bir şekilde topladı -kadınsı deniyordu herhalde buna- ve yeşil elbiseyi giydi. Sonra, Ben Ata'nın pencere kenarındaki küçük masanın başında keyifsizce beklemekte olduğu orta odaya geri döndü. Onun üstünü değiştirmiş olduğunu görünce gözleri parladı, sonra hayal kırıklığına uğradı.

"Bu seninkilerden biri mi?" diye sordu şüpheyle ve Al-Ith, "Gerçekten de öyle, büyük kral," karşılığını verdi ve aralarında, tam anlamıyla eşleşmiş olanlar arasındaki arkadaşça, bilen bir gülümseme gidip geldi. Çünkü bu farklı diyarların sakinleri şimdi birbirlerine bakarken, mutlak ayrılıklarına, 'ötekilik-'lerine geri dönmüş haldeyken, birbirine gömülmüş geçen

saatler boyunca neler kazandıklarına inanamıyorlardı. Ben Ata için o yine, yabancı bir kadındı, her şeyi bilinmedik, gerçi artık, kendisini bağlamaktan çok yadırgatan bir şekilde değer verir olduğu biriydi, çünkü kendisini nereye götüreceğinden derin mi derin bir korku duymaktaydı. Ve Al-Ith, banyo sonrasında saçları başına yapışmış bu koca öküz askere bakarken, onu bu kadar ileriye götürmüş olmaktan dolayı tebrik edilmeyi fazlasıyla hak ettiğini düşündü.

Okkalı yemekler ısmarladı, bunlar geldi ve bir süre büyük bir açlıkla yediler.

Bu arada, bahçelerden davullar gümbürdedi, güm, güm, güm.

Yemeklerini bitirir bitirmez hemen ayağa fırladılar ve dışarı çıkıp bahçenin her tarafını, bir uçtan öteki uca dolaştılar. Ne davulcu görebildiler, ne davul. Ama ses oradaydı -bir yerlerde- burada mı? -hayır, şurada- her an, sesin kaynağına ulaşır gibiydiler, ama her defasında başarısızlığa uğradılar.

Bu sesin nereden geldiğini öğrenemeyeceklerini anladılar, köşke geri döndüler. El ele değil. Hatta birbirlerine yakın bile yürümediler. İkisi de kendisini mühürlenmiş, kilitlenmiş, ötekine, o yabancıya karşı mutlak erişilmez hissetti.

"Bununla birlikte," dedi Al-Ith, sanki bir sohbete devam eder gibi. "Kesinlikle hamileyim."

"Hamile misin? Emin misin? Harika!" Bir tür kucaklaşmanın gerekli olduğunu hissetti, ona doğru yaklaştı, ama Al-Ith'in böylesi bir niyeti olmadığını açıkça görünce şükredercesine vazgeçti.

"Elbette eminim."

"Neden? Nasıl?"

"Senin ülkenin kadınlarının bildiği şekilde, ama kesinlikle bizim ülkedeki gibi değil." Ve güldü. Güldü, Ben Ata ise nazik bakışlarını korudu ve onun kahkahasını bitirmesini bekledi.

"Evet, iyi, sevindim."

"Evet, ben de öyle, çünkü muhtemelen bizden beklenen bu."

"Emin misin?"

"Hayır, elbette değilim. Hiçbir şeyden emin değilim."

"Bundan sonra ne yapmamız bekleniyor?"

"Nereden bileyim? Belki de bana evime dönmemi söyleyecekler?"

Ben Ata'nın yüzündeki ani rahatlamayı gördüğünde, Al-Ith kahkahadan kırıldı, eliyle onu gösteriyordu, Ben Ata ise, onun neyi gördüğünü ve kendisinin de aynı şeyi itiraf etmekte olduğunu anlayınca, kahkahalara katıldı. Bu kahkaha şöleni bittiğinde, gece yarısına daha çok zaman olduğunu ve kendi hallerine kalırlarsa kesinlikle ayrılacaklarını belirtmek durumunda kaldılar.

"Satranç?" diye önerdi Ben Ata.

"Neden olmasın?"

Önce Ben Ata Al-Ith'i, sonra Al-Ith Ben Ata'yı yendi. İkisi de aynı derecede iyi oynuyordu, hatta her biri kendi diyarının ustasıydı. Bu da oyunun uzun sürmesi demekti ve bitirdiklerinde şafak söküyordu.

İkisi de (ötekinin anlamayacağı umudu içinde), daha fazla sevişmenin uygun olup olmayacağını merak etti, ama sevişmemeye karar verdi.

Yine, bahçelerin buğuları ve şıpırtıları arasında yürürken ve kanlarında, akıllarında, her yerde davul sesleri varken Al-Ith, Ben Ata'nın dikkatini çayırların ıslak çiyleri arasında yerlerini alan asker sıralarına çekti. Al-Ith Ben Ata'nın yüzünü seyretti, yüzünde gördüklerini takdir etti. Onun gördüklerine ilişkin eksiksiz bir bilgiydi ve onun içinden, kendine ait bu eserin, ordunun, mükemmelliği için övgüler, eleştiriler ve emirler dağıttığını biliyordu.

"Peki kim?" diye sordu Al-Ith, ciddi ve içten olduğunu belli edecek bir şekilde, "Düşmanınız kim?"

Ben Ata gerildi, Al-Ith böylece, bu soruyu Jarnti'ye sormasından sonra Jarnti'nin Al-Ith'in sözlerini gülerek, ama içinden huzursuzluk duyarak kralına aktardığını, Ben Ata'nın da o zamandan beri bunu çok düşündüğünü anladı.

"Eğer düşmanımız yoksa, niye ordularımız var?" diye sordu Ben Ata, çıkışma şeklinde değil, onun sorusuna saygı duyarak.

"Neden savaşıyorsunuz?"

Gergin ve sessizdi. Al-Ith onun, sayısız ordu seferinin yağma ve tecavüzlerini hatırladığını ve acaba bütün bunların aslında yanlış anlaşılmış bir fikrin hayaleti uğruna mı gerçekleştiğini düşünmekte olduğunu biliyordu...

"Biz sizin düşmanınız değiliz -hatta herhangi birimizin fenalaşmadan sınırı geçmesi bile mümkün değil- oysa bütün sınırımızın bir ucundan diğerine kaleleriniz var ve bunlar, askerlerinizin hastalanmadan yaklaşacakları en ileri noktalarda inşa edilmiş."

Ben Ata garip bir omuz silkme hareketiyle karşılık verdi.

"Orada en son ne zaman, birileri en azından bir uyarı atışı yaptı?"

Ben Ata onaylar şekilde kısa bir kahkaha attı. "O kadar uzun zaman önce ki, hiçbirimiz hatırlamıyor. Biliyor musun, bazen birilerini casus diye tutukluyoruz... Sonra yeniden serbest bırakıyoruz."

Al-Ith güldü. "Niye?"

"Büyük ve etkili ordularımız var."

Aşağıda, tam onların göz hizasında dağılan altın renkli buğuların içinden yükseldiği yerde pırıltılı renklerdeki askerler, topuk üstünde dönüş yapıyor ve uygun adım yürüyorlardı ve emirlerin keskin havlama tonundaki sesleri de yine buğularla aynı yükseklikte silikleşiyor gibiydi, sanki sesler ve buğu bir ve aynıymış gibi.

"Ya Beşinci Kuşak? Orada da kaleleriniz var mı? Bir

sınırınız var mı?"

"Ayrıca hengâmeler, hatta çarpışmalar."

Bu Al-Ith'i şaşırttı. Oradaki bir savaşın varlığını unutmuştu.

"Elbette," dedi, "ama elbette..."

"Evet, biliyorum." Beceriksizce, huzursuzluk içinde, özür dilercesine, sanki Onlar -Yüce Kişiler ve Emrediciler- karşısında değil de, onun karşısında hatalıymış gibi kekeliyordu. "Sen bu konuyu açtığından beri merak ediyordum. Doğru... Elbette ki bizden savaşmamız bekleniyor..."

"Gerçek çarpışmalar mı?"

"Evet. Yani... Çok da ciddi bir şey değil..."

"Yaralılar? Can kaybı?"

"Yaralılar ve ölüler."

Al-Ith'in soluğu uzun, kaygılı, hatta korku içindeki bir iç çekmeydi. Ben Ata ona en üzüntülü yüzüyle baktı. "Evet, biliyorum. Ama yemin ederim ki - ben bunlarla büyüdüm. Hiçbir zaman düşünmedim... Hiçbirimiz düşünmedi... Ta ki sen..." Ve koca yumruğunu, bir havuza bitişik bir duvarın üstüne indirdi.

"Kim başlatıyor? Çarpışmaları yani? Bu kuşak insanları için o kuşağa gitmek -ve dönmek- ve zarara uğramamak, tehlikeye girmemek mümkün mü?"

"Bir zamanlar, biliyorum, bir kuşaktan diğerine geçmek mümkün değildi, tıpkı şimdi sizin kuşağınızla bizimki arasında kalkanlar olmadan gidilip gelinemediği gibi. Ama bir şeyler değişmiş görünüyor. Kolay olduğunu söylemek istemiyorum. Sınır boyunca büyük çaplı hareketler gerçekleşmiyor. Ayrıca sık da olmuyor. Ama çarpışmalar sınır boyunca, kimi zaman bu tarafta, kimi zaman öteki tarafta yürüyor -hiçbir zaman onların kuşağının çok derinlerine uzanmıyor."

"Orada bulundun mu?"

"Evet. Defalarca."

"Neye benziyor, Beşinci Kuşak?"

Titredi ve ellerini ısıtmak için kollarına sürttü. Beşinci Kuşaktan duyduğu rahatsızlıktan dolayı sararmıştı.

"Bu kadar kötü yani," dedi Al-Ith, biraz ironiyle, çünkü onun o yer için hissettiklerinin, kendisinin ve Üçüncü Kuşaktaki hepimizin Dördüncü Kuşak için hissettikleri ile aynı olduğunu biliyordu. Ben Ata ironiyi fark etti, kabul etti, başıyla onayladı ve kolunu şefkatle Al-Ith'e doladı. "Evet, bu kadar kötü."

Ve Ben Ata onu kendine çekip yüzünü saçının lülelerine eğerken, Al-Ith onun mırıldandığını duydu: "Ama ne yapmamız gerekiyor, Al-Ith? Ne? Bunu daha yeni düşünmeye başlamış olmam bile yeterince kötü."

"Ben de bizim kuşağımızın eksikliklerini yeni düşünmeye başladım. Biliyor musun, Ben Ata, sana söylemeye fırsatım olmadı, ama seni son gördüğümden bu yana kuşağımızın tüm dış yörelerini dolaştım..."

"Tek başına mı?" dedi, inanmaz ve keskin bir tavırla, kendine hakim olamayarak ve Al-Ith kendini beğenmiş bir tavırla karşılık verdiğinde gülemedi bile: "Elbette yalnız, çünkü yalnız olmak istiyordum... Ama mesele bu değil, Ben Ata. Ülkenin belirli bir yüksek noktasında bulunduğum sırada, merkez dağ kütlesinin hemen altında, ama doğruca kuzeybatıya bakabileceğim bir yerde, orayı görebildim... Mesele şu ki, hiçbirimiz oraya o kadar uzun zamandır bakmamıştık ki, orayı en son ne zaman gördüğümüzü herhalde kimse söyleyemez. Sizler, insanlarınızın oraya bakmasını önlemek için cezalara ihtiyaç duyuyorsunuz" dedi ve onu öteki tarafa dönmesi için çekti, böylece gözleri, kamaşmış halde, al rengi bir yangın gibi görülen Üçüncü Kuşağın yüksek dağlarına tırmandı. "Sizin insanlarınız oraya bakmayacaktır, hayır, gözlerini orada tut, Ben Ata, ama bizim insanlarımız da asla sınırlarımızın ötesine bakmaz ve bu, hiçbir ceza ya da yasaklama olmadan böyle. Hiç aklımıza gelmez. Fazla bolluk içindeyiz, fazla mutluyuz, biz-

de her şey o kadar rahat ve hoş ki, Ben Ata... Ne söylemem ya da düşünmem gerektiğini bilmiyorum..." Ve bir kere daha yanaklarından aşağıya göz yaşlarının süzüldüğünü görüp şaşırdı, son derece rahatsız oldu, Ben Ata ise büyük zirvelerin göz alıcı renklerini unutup onun üzerine eğildi, böylesine yabancı göz yaşları karşısında az da olsa kaygı ifade eden sesler çıkardı. Hatta koca işaret parmağıyla Al-Ith'in göz kapağından bir yaş damlasını silip aldı, ona baktı, sanki bu gözyaşı daha önce gördüklerinden bambaşka türdeymiş gibi.

Şarkılarda, resimlerde ve öykülerde, bu sahne "Al-Ith'in gözyaşı" olarak bilinir. Yaygın inanış bunun, Al-Ith, Ben Ata'ya hamile olduğunu söylediği sırada, bu çift arasındaki şefkat duygularını gösterdiği biçimindedir, ama işin gerçeği, burada anlattığım gibidir.

Böylece Al-Ith orada, bu erkeğin güçlü göğsüne yaslanmış, kucaklanmış ve şefkat içinde hıçkırıp duruyordu, tam bir süredir defalarca içinden geçirmiş olduğu gibi. Bunun bir işe yarayacağına inanmıyor olması, bu durum sürerken bundan zevk almasını önlemiyordu.

Ben Ata'ya gelince, bu korkunç kendine güvenli kızın, tıpkı herhangi başka bir kız gibi iyice bir ağlayabilmesi onu sevindirmişti, ama aynı zamanda o da bu duruma inanamıyordu. Bir şekilde onun tarzı değildi ve Al-Ith burnunu çekerek ayağa kalktıktan, yanaklarındaki ıslaklığı iki küçük eliyle sildikten sonra, yeniden duvar önünde onun yanında dimdik durduğunda, Ben Ata da bir ferahlama hissetti.

"Peki İkinci Kuşak neye benziyor?" diye sordu.

"Senin bizim kuşağımız hakkında bildiklerin, benim orası hakkında söyleyebileceklerimden daha fazla. Söyleyebileceğim tek şey, orada durup bakıyorsun, bakıyorsun ve asla görmeye doymuyorsun. Sanki mavi buğulara bakıyorsun -ya da sulara ya da-, ama mavi, mavi, daha önce asla görmediğin bir mavi..."

"İyi, ama bunda bir anlam göremiyorum," dedi Ben Ata kısaca, "Hiçbir yere varmıyor."

Bu sözler, o kadar tam tamına ondan beklenecek türdendi ki, Al-Ith'den bir kahkaha yükseldi, Ben Ata da bu kahkahalara katıldı. Bu da, yeniden kanepeye dönmelerine neden oldu. Bu defaki duygusal iletişim hiç de son günlerin düzeyinde değildi, daha ziyade, bunun hâlâ mümkün olduğunun doğrulanmasıydı - çünkü aralarındaki farklılıklar o kadar büyüktü ki, ikisi de her zaman, herhangi bir şekilde birlikte olabildiklerine şaşırıp kalıyordu. Ve ta en sonuna kadar da şaşmaya devam ettiler.

Yine günün ortasını bulmuşlardı. Buğulu bir gündü ve Al-Ith çeşmelerden birinin içine çırılçıplak atlayarak onu şoka uğrattı. Ben Ata çeşmelerin böylesi bir imkânı içerdiğini hiç düşünmemişti ve ona katıldı, ama tutuktu. Süs balıklarının kendisini gıdıkladığından yakındı, balıkları ürkütüyorlardı ve kaldı ki, "birisi görecek olsa..."

Ama kim görebilirdi ki?

"Şu davulcu var ya," diye şikayet etti. "Orada birileri olmak zorunda, mantıken öyle," ama davul sesleri sürdü, sürdü, sürdü, onlar ne yaparsa yapsın, ne söylerse söylesin.

"Yapmamız gereken şu," dedi Al-Ith, yeniden giyinip de küçük masalarının başına oturduklarında. "Biliyorsun ki, bir zamanlar Dördüncü Kuşak ile Beşinci Kuşağın bir araya gelmesi mümkün değildi. Oysa şimdi bunu yapıyorsunuz -hatta savaşıyorsunuz. O halde ne oldu? Bunu bulmalıyız. Bunu bulduğumuz zaman da, ordularınızın niçin var olduğunu, başlangıçtaki amacının ne olduğunu bulmalıyız. Neden ordularınız var? Ülkenizin bütün zenginliği ordulara akıyor. Bu kadar yoksul olmanıza şaşmamak gerek."

"Yoksul muyuz? Ne demek istiyorsun!"

"Ben Ata, yoksulsunuz! Bilmiyorsunuz, ama zavallısınız! Bizim çobanlarımızın en yoksulu bile senden, yani kraldan

daha iyi yaşıyor. Şu gardıroplardaki giysilere gelince! Ah, bunların sağlam olmadığını, iyi dikilmediğini söylüyor değilim -ya da uygun olmadıklarını. Amaçları için tamam. Ama bunlar, sizin düşüncelerinize göre bir kraliçeye yaraşır görülen giysilerse- üstelik elbette size göre, bir kraliçenin giyeceği elbisenin zenginliği ile bir askerin karısının giyeceği arasında fark olması gerekiyor "

"Tabii ki. Rütbeler olmak zorunda."

"Elbette - size göre öyle. Ama ben sana diyorum ki, bu gerekli değil. Neden rütbeleriniz, bir hiyerarşiniz olmak zorunda? Bu kadar yoksul olduğunuzdan. Neden mantonun üstüne, senin Ben Ata olduğunu belirten kocaman bir broş takman gerekiyor? Bizde herkes, benim Al-Ith olduğumu bilir. Ve ben paçavralar içinde olsam bile bilirler. Anlamıyor musun? Sizler yoksul, çok yoksul insanlarsınız, Ben Ata. Buraya gelirken gördüğüm her şey - ah, buradaki köşkten söz etmiyorum, burası tamamen şu an ve bu durum için yapıldı ve muhtemelen ayrıldığımız zaman yok olacak."

"Yeniden ayrılacak mıyız?"

"Ama tabii ki! Ne sanıyorsun? Sonsuza kadar birlikte olacağımızı mı, Ben Ata? Burada bir amaç için bulunuyoruz -ülkelerimizi iyileştirmek ve nerede yanlış yaptığımızı keşfetmek için ve yapmamız gereken, aslında yapmamız gereken de bu..."

Öne eğilmişti, gözleri inanç ve tutku doluydu.

Ben Ata geriye yaslanmış, ona alayla bakıyordu. Gücenmişti. Ülkesinin yoksul olarak tanımlanabileceğini, yabancılara geri kalmış ve yoksunluk içinde görünebileceğini asla, hiçbir zaman düşünmemişti. Bu kadının kendisini kaba ve incelikten yoksun olarak görmesine -ki öyle görüyordu- aldırmıyordu. O bir askerdi! Ama kendi diyarının, bir diyarın nasıl olması gerektiğini gösteren bir model olduğuna inanmıştı. Ona karşı soğuktu. Soğuk ve hiddetli. Al-Ith'in ışıldayan gözlerine ve aydınlık yüzüne mesafeli -tamamen kınayarak- bakıyordu.

Birden ayağa kalktı ve hiddetle odada dolanmaya başladı.

"Önemli olanın lüks olduğunu düşünüyorsun, kendin öyle dedin. Konfor, rahatlık. Bütün bunları -söyledin, sen söyledin!..."

"Evet, söyledim." Ve tabii ki Ben Ata bu söze hırsla sarıldı, işte zaafını kabullenmişti ve orada duruyor, horlayıcı kahkahalarla ve Al-Ith'i işaret ederek horlayıcı kahkahalar atıyordu.

"Yeni yetme bir oğlan gibisin, Ben Ata," dedi Al-Ith ve ayağa kalktı. "Bizler zenginsek ve her şeyimiz varsa, bunun kötü bir yanı ancak, asıl amaçlarımızı unutturduysa olabilir. Ama siz yoksul ve barbarsanız, bunun nedeni tüm zenginliğinizin savaşa akıtılmasıdır - gereksiz, aptalca, anlamsız bir savaşa..." Orada durdu, yüzüne baktı.

Ben Ata'nın öfkesi, ona vurmak üzere elini kaldırmasına kadar vardı. Al-Ith'in küçük başıyla neredeyse aynı boyda olan o koca yumruğu, hızla inmeye can atıyordu -Al-Ith yerinden kıpırdamadı ve onun yüzüne baktı.

"Ben Ata, senden çok daha güçsüzüm, şiddet bakımından bana dilediğini yapabilirsin. Seni durduramam. Ayrıca sizin bu ülkenizde, seni durdurmak için, gerçek güçlerimden hiçbirini de kullanamam..."

Ben Ata tabii ki şimdi onu yatağa taşımadan ve yağma seferi gecelerindeki en zayıf kızlardan birisine yapacağı muameleyi yapmadan edemezdi.

Al-Ith direnmedi, çünkü direnemezdi, ama başını öte yana çevirdi ve gözlerini kapadı ve onun yanında değil gibiydi, sanki ölmüş gibiydi.

Ölü bir kadının ırzına geçiyordu, en azından o, öyle hissetti. Ve kendine lânetler yağdırıyordu. Ve - kendisini bu davranışa mecbur ettiği için- ona. Sonra, onun hamile olduğunu ve cenine zarar veriyor olabileceği geldi aklına. Bütün bunlar onu, aynı şeyi ikinci kere yapmaktan alıkoydu, yoksa yapacağı

şey buydu. Onun üstünden yana kaydı, ondan duyduğu hoşnutsuzluktan dolayı titreyerek, "işte bu kadar. İşte bu kadar," dedi.

Sessizliğin içinde ikisi de davulun sustuğunu duydu.

Al-Ith acıyla kendini ayağa kalkmaya zorladı, odalarına gitti ve neredeyse anında, koyu kırmızı elbisesini giymiş halde dışarı çıktı. Ben Ata'ya bakmadı.

"Onlar sana gidebileceğini söylemeden gidemezsin," dedi aptalca ve tehditkâr şekilde.

"Davul durdu, duymuyor musun?" dedi Al-Ith, sesinden tüm hayat belirtileri çekilmiş gibiydi.

Dışarı çıktı ve durup atını çağırdı. Ben Ata neredeyse aynı anda, hayvanın çeşmelerin arasından tip tap sesleri çıkararak gelişini duydu.

"O zaman bir daha geri gelme" dedi, kırılmış bir edayla. Olanlara inanamıyordu. Birlikte oluşlarının ilk kısmı ile az önce yaptıklarını bağdaştıramıyordu.

Sanki, daha önce hayal bile etmemiş olduğu bir manzaranın eşiğinde durmuştu, ama manzara birdenbire silinip gitmişti.

"Lanet olası orospularına geri dönebilirsin," dedi Al-Ith, Yori'ye binerken. Ve, ona ait olmayan, kesinlikle Dördüncü Kuşağa özgü bu sözleri kulağı duyduğunda, şunu ekledi: "Ah, bu korkunç yerden çıkmam gerek," ve asıl bu sözün içtenliği Ben Ata'nın içini dağladı.

Al-Ith dörtnala uzaklaştı. Ben Ata kendi atının yanına koştu ve delice bir hızla peşinden gitti ve ona ancak, batı yolunun epey bir kısmını geride bıraktıktan sonra yetişebildi. Biri beyaz, biri siyah, iki at yan yana uçarcasına koşuyor, akşamın erken saatleri ve hava aydınlık olduğundan yollarda ve kanallarda yüzen teknelerde insanlar vardı. Üçüncü Kuşak kraliçesinin de 'bir dişi şeytan gibi' ülkenin dışına doğru at sürdüğünü, kendi krallarının ise ölü gibi bembeyaz kesilmiş bir halde "zavallı bir adam" gibi onun peşinden gittiğini gördüler.

Bu durum, yolun ilk kısmı için geçerliydi, çünkü Al-Ith

kalkanı unutmuştu ve sınıra yaklaşırken öne eğildi, Yori'nin yelesine sarılarak kendinden geçti, eğer sıkı tutunmazsa, bitkinleşip öleceğini biliyordu. Yori, sırtındaki Al-Ith'in takatsiz kaldığını hissetti, yavaşladı ve büyük bir dikkatle yürümeye başladı, bu arada karısının kendinden geçtiğini gören Ben Ata, onu Yori'nin sırtından alıp taşıdı. Yolun ikinci kısmındaki insanlar, kraliçenin bu kuşağı terk etmenin kederinden hasta olduğunu ve kralın onu 'bir bebek gibi' kucakladığını, at sürerken bir yandan da ağladığını anlattılar.

Yori kralın peşi sıra geliyordu. Sınırda onu yere indirdi, öte yana geçmişti - ama çok gitmemişti, çünkü Al-Ith onun kuşağında nasıl korunmasız yolculuk edemiyorsa, o da Al-Ith'in kuşağında aynı durumdaydı ve Al-Ith kendine gelme emareleri gösterir göstermez, bir eli destek olmak üzere onun omzunda olduğu halde geri adım attı. Al-Ith gözlerini açtığında karşılaştığı şey, zifiri karanlık bir gece ve doğudan ülkesinin içlerine her zaman esen ve daha şimdiden onu sürükleyecek kadar güçlenmiş olan rüzgârdı. Ben Ata'nın yüzünü bembeyaz ve asık halde gördü ve onun kızgın olduğunu düşündü, kendisi için kaygılandığını görmedi.

Atı yanındaydı, ona tırmandı ve karanlığın içine kaçtı, o ve Yori fırtınada sürüklenen saman çöpleri gibi uçuverdiler. Ve Ben Ata kampına geri döndü, bir yandan da Al-Ith'e tekrar gelmesi için ne zaman emir verileceğini merak etti.

Al-Ith yol boyunca çok gitmemişti ki, zihnini zorlayarak ve sempatiyle düşünerek, olan biteni anladı. Şimdi üzgündü, çünkü Ben Ata'nın pişman olduğunu biliyordu ve bir kelimeyle olsun, onun kendisini sınıra kadar taşıdığını, sınırın öte tarafına bıraktığını bildiğini anlatabilmeyi diledi; onun da, kendisini çökertip cezalandırdığına inanamadığını bildiğini, kendisinin de aynı şekilde, onun ülkesine yönelttiği suçlamalardan ve eleştirilerden hoşlanmadığını söylemeyi.

Nasıl yapabilmişti! O ki, Al-Ith idi, kendi diyarında her-

hangi bir insana karşı değil acımasız, umursamazca bir söz bile söyleyemezdi, kendisinden ne daha fazla, ne de daha az bu durumdan sorumlu olan bu adama karşı, o hüzünlü ve rutubetli ve yoksulluktan ezilen ülkenin kralı olan -ki bu, onun hatası değildi- bu adam karşısında, diline zehrin hükmetmesine izin vermişti.

Ben Ata ordusunun yanındayken, Al-Ith başkentine doğru at sürerken, birbirlerini düşündüler, hem de şefkatle.

Al-Ith düzlükten platoya yükselen geçidin tepesine vardığında Yori'yi yavaşlattı ve başını kaldırıp dört bir yanında yükselen dağlara baktı. Hayatı bu dağların arasında geçmişti; bu dağların, kendilerini biçimlendiren atmosferlerinin içinde nasıl değiştiğini, hangi yerleri kapladığını seyretmek, onun dinlencesi, zihninin gıdası olagelmişti. Şimdi ise atını yavaşça döndürürken, onları, tıpkı çok aşağıda, ovalarda, Ben Ata ile birlikte yukarıya baktığı zamanki gibi de görüyordu. Biliyordu ki, şu anda o, yasak olsun, olmasın bu zirvelere gözünü dikmiş olacaktı. Elinde olmadan. Ve onun orada, kampların çadırlarının ve nöbetçilerinin arasında bir an kendini kaybettiğini gören subayları, ilk önce çatık kaşlarla birbirlerine göz atacak, sonra peş peşe her biri yukarıya bakacaktı - ve sonra da, askerler onları izleyecekti. Al-Ith kadınları merak ediyordu, onların türlü türlü gizli inançlar muhafaza ettiğinden kuşkulanıyordu. Muhtemelen onlar, en azından pek çoğu, kimsenin görmediği zamanlarda, dağlardaki karların, onları bulutlardan ayırt etmekte güçlük çekeceğiniz kadar yükseklerde durduğu o göğün batışını seyretmeyi hiçbir zaman bırakmamıştı.

Şimdi bir şarkıyı hatırlıyordu -evet, Ben Ata'nın kollarında uzanmışken duymuş, ama o sırada algılamamıştı, ama onu şimdi yeniden duyacak kadar içinde yer etmişti. Şarkı, iki şaşkın bedenin birleşme zevklerinin bir parçası olmuştu.

Nasıl varacağız ışığın bulunduğu yere,

Nasıl geleceğiz sevincin yerine?
Zirvelerin tepesinde ışık değişir,
Umut yeşerir.

Bulutlar mı? - Değil
Kar...

Burada yağmur
Orada kar:
Donmuş ateş beyazı,
Lapa hafifliği.
Nasıl gideceğiz oraya
Tırmanacağız o havaya

Bu düz ülkeden yukarı, yukarı, yukarı
O yüksek ülkenin içine

Bu bizim yolumuz
Bu bizim yolumuz...

Bir kadının tatlı ve yüksek perdeden sesi, sevişmeleri boyunca yükselmişti ve bundan böyle bu sözler, birbirleri hakkındaki anılarla daima iç içe olacaklardı.

Oysa aynı zamanda biliyordu ki, herhangi bir rasgele kişi ya da asker ya da sırra vakıf olmayan bir asker karısı dinleseydi, duyacağı sözler bunlar değildi -sırra vakıf olan kadınlar ise bu sözleri duyardı ve kendisi de Ben Ata ile birlikteyken duymuştu- ama o duymuş muydu? Evet, tekrar buluştuklarında soracaktı.

Yine ileriye doğru at sürdü ve şimdi tüm yollar boyunca insanlar gruplar halinde ona sesleniyor, hoş geldin diyordu. Konuşmak, onların mesajlarını dinlemek ve onlara da, Ben Ata'dan hamile olduğunu söylemek üzere duruyordu. Birbirlerine seslenmeleriyle haberler plato üzerinden uçuştu ve baş-

kentimizin sokaklarına girdiği zaman, yol boyunca kalabalıklar sıralanmış, şarkı söyleyerek ve seslenerek yeni çocuğa hoş geldin diyorlardı ve eve vardığında, Al-Ith yine, Üçüncü Kuşağın olağan ruh haline, neşeli, içten nezâket havasına geri dönmüştü.

Geniş basamakların üzerinde kız kardeşi Murti ve ona anne diyen tüm çocuklar bekliyordu. Onlar tarafından sevgiyle sarmalandı ve bir gün bir gece boyunca onlarla oldu, gittiğinden beri olanların öykülerini dinledi. Bu arada, bilgi kulesinde çanlar çalıyordu, böylece kuşağımızdaki hiç kimse, Al-Ith'in güven içinde eve döndüğünden ve yeni bir çocuğun yolda olduğundan habersiz kalmayacaktı.

Sonra, çocukları akıl babaları ve ders ve oyunlarıyla baş başa bırakıp kız kardeşiyle bir kenara çekildi, doğruca sarayın en yüksek yerine, damların katlar halinde, etrafa hakim olduğu ve başkentin başka tüm kulelerinden daha yüksek bir kuleye çıkılabilen kısmına gitti. Bu kulenin tepesinde Murti ile birlikte durdu ve daha önce çıkmayı hiç düşünmemiş olduğu bu yere niçin getirildiğini merak eden Murti'ye dedi ki, "Bak, bak işte orada..." ve dağların arasındaki geniş bir aralıktan kuzeybatıyı gösterdi. İkinci Kuşağın maviliği safir taşları gibi parıldıyordu. Murti ilkönce, dağların arasında, buğularla kaplı bir aralıktan başka bir şey göremedi.

Al-Ith baktı, gözlerini maviyle doldurdu ve şefkatle Ben Ata'nın, bunun zamanını ziyan etmek olduğunu söyleyişini düşündü, böylece gülümsedi ve ona bakan Murti, onun kocasını düşündüğünü anladı, çünkü o gülümseme başka hiçbir anlama geliyor olamazdı. Güldü ve kız kardeşine dönüp onu sıkıştırmaya, şu ünlü Ben Ata hakkında bilgi ve haber kırıntıları sormaya başlayacaktı, ama Al-Ith, "Yok, yok, sadece dur ve bak..." dedi. O, Al-Ith, tüm hayatı boyunca bu yüksek yere tırmanıp İkinci Kuşağı kendi gözleriyle bulma imkânına sahip olamamıştı. Hiç kimse yapma! demiş değildi. Ama hiç kimse

İkinci Kuşağın adını anmamıştı da. Oysa - evet, çocukken buraya gelmişti. Şimdi hatırlıyordu. Çok küçük bir kızken, ilk âdetten önceydi. Tırmandıkça tırmanma isteğine kapılmıştı, önce bütün saray binalarının üstünü kaplayan geniş damların üstüne, böylece istese bir damdan ötesine atlayabilirdi, hem de haftalarca sürdürebilirdi bunu. Ama onun yerine yüksek kuleyi ve dibindeki küçük kapıyı görmüştü, oradan çıktıkça çıkmıştı. Çıkmaya devam etmişti. Ve nihayet, sonsuza uzanan döner merdivenin ucuna ulaşmış, soluğu kesilmiş, başı dönerek, şimdi durmakta oldukları platformda, akşamın indiği gökyüzünün ışıklarıyla çevrili halde durmuştu. Kuşlar geçerken, onlara sesleniyordu. Dağların üstünde, yükseklerde kartallar kanat çırpıyor, süzülüyordu. Burada büzülüp yukarıya ve öteye bakmıştı ve sanki tüm benliği burayı terk etme ve kendini o sonsuz maviliğe karışıp gitme arzusuyla dolmuştu -mavi, mavi, mavi! Ve ancak saatler sonra tekrar aşağı inmişti, aklı mavi hava ile doluydu ve sonra, ya sonra? Hatırlayamıyordu! Birine anlatmış ve uyarılmış mıydı? Anlatmamış, ama sadece unutmuş muydu?

Önemi var mıydı? Gerçek şuydu ki, tüm hayatı boyunca bu imkân burada durmuştu ve biraz zorlu bu merdivenleri tırmanmaktan daha fazlasını da gerektirmiyordu. Oysa kendi aklı, yapabileceği, yapması gereken, yapmayı istediği şeye... kendini kapatmıştı.

Kız kardeşi korkuluğa iki eliyle sarılmıştı, güzel, berrak çehresini kaldırmış, gözleri ışıldıyordu. Her yanı ışıldıyor gibi görünüyordu; parlak akşam ışığı yumuşak altın rengi saçlarını parlatıyordu ve sarı elbisesindeki işlemeler ışıldıyordu. Görmüştü!

Al-Ith'e doğru döndüğünde tüm söylediği, "Neden unuttuk?" oldu.

Ve Al-Ith'in cevabı yoktu.

Al-Ith ilk iş olarak çanların tüm yörelere, mümkün olduğu

kadar çabuk haberciler gönderilmesi çağrısı yapmasını emretti. Sonra da, bu yeni kocayı merak eden kız kardeşiyle birlikte akşam yemeği yedi ve normalde hiçbir sadakatsizlik ya da ihanet hissi duymadan Murti'ye her şeyi anlatacağı halde, dilinin ağırlaştığını fark etti. Neden? Dördüncü Kuşak hakkındaki bilgilerin Murti'ye çok yabancı geleceği, onun anlamaya başlaması için her şeyi tekrar tekrar ve bir düzine değişik açıdan anlatmak zorunda kalacağı, işin sadece bir kısmıydı, ama bir başka neden, Ben Ata'nın kendisini düşündüğünü hissedebilmesiydi. Onunla bu bağlantı içinde olmaktan hoşlanmıyordu. Daha öncesinde herhangi bir erkekle, ister ebeveynlik için, ister oynaş için olsun, bu özlemi, ağırlığı, huzursuzluğu hissetmemişti. Bunu sağlıksız buluyordu - tüm duyguların o kadar ağır ve güçlü olduğu o kuşağın bir yansıması olmalıydı. Ama işte bu, hissettiği şeydi ve sanki hissetmiyormuş gibi davranmanın yararı yoktu. Murti onun içindeki direnci hissetti, onu suçlamadı, ama dışlanmıştı ve erkenden, kendi çocuklarının kendisini beklediği dairesine gitti.

Elbette, bir kişi ile, başka ilişkilerini daraltacak türden bir ilişki, yanlış olmalıydı? Nasıl yanlış olmazdı ki?

Ama Al-Ith, şimdi yüz yüze olduğu gerçek soruların, gerektiği zaman yanına dönmesi emredilecek olan bu kocası hakkındaki huzursuzluklarından daha acil olduğunu biliyordu - ve bu düşünceden tiksiniyor muydu, yoksa ona özlem mi duyuyordu, kestiremiyordu.

Ve onu bekleyen güne hazırlıklı olmak için uyumaya karar verdi, bu günün o kadar şiddetle ihtiyaç duyduğu keşifleri getireceğini umdu.

Kuşağımızın ana konsey odası çok büyük değil, çünkü bir defada içimizden yirmi otuz kişiden fazlasını almasına gerek yok, bu sayı bizleri yeterince temsil etmeye yeterli. Tabii temsilciler, görevlerine göre farklı farklı insanlar. Oda kare biçimli, tavanı çok yüksek değil ve üç tarafındaki pencerelerinden

de gökyüzünün, bulutların, dağların göründüğü bir konumda.

Yerde çok büyük minderler var ve bunların üzerinde, kendi tercihimiz dışında hiçbir düzen olmaksızın otururuz, Al-Ith ise herhangi bir yerde oturabilir. Bu kadar az sayıda kişi arasında, onun bir yükseltide ya da başkaca göze çarpacak bir yerde bulunmasına gerek yok.

O gün odaya başka herkesten önce gelmişti ve pencereden pencereye dolaşıyor, aşağıya sokaklarımıza ve yukarıya dağlara ve ondan sonra da uzun süre kuzeybatı yönündeki belirli noktalara bakıyordu. Ben o gün oradaydım ve içeri girdiğimde onunla karşılaştım -gelen ikinci kişiydim. Sabırsızlığı, endişesi hemen dikkatimi çekti. Bebekliğinden beri tanıdığım o dingin kadın bu değildi. Ben, Al-Ith'in akıl babalarından biriyim.

Onunla birlikte pencere kenarında durdum, bana deli, üzgün gözlerle baktı, sonra başını omzuma yasladı, küçük bir çocuk gibi sığındı. Ama küçük bir kızken böylesi bir davranışta bulunmayacak kadar bağımsız ve mücadeleci olmuştu, bu yüzden ne kadar endişelendiğimi anlatamam.

Çabucak kendini topladı. "Lusik, kendimi bilmez haldeyim."

"Evet, bunu görebiliyorum."

Aşağıda, ana meydanda bir karışıklık oldu, ikimiz de seyretmek için pencereye eğildik, endişelerimizden uzaklaşma fırsatına şükrederek.

Tüm yörelerden atlarla, eşeklerle delegeler geliyordu, ayrıca keçi üstünde gelen çocuklar da vardı. Bu hayvanlar, görevleri bu olan gençler tarafından bakılmak üzere alınıp, meydanın güney tarafına gölge veren ağaçların altına götürülüyordu. Sevimli güney yöremizin en güneyinde yaşadığım için ben deveyle gelmiştim. Kendi türünden başka hayvanlarla yan yana gelme fırsatını pek sık bulmayan bu hayvan, doğu sürülerinden gelme güzel bir siyah kısrakla burun buruna duruyordu; bizim yörede develer çok rahat yaşadığı için, başlıca ulaşım

aracımız durumundalar.

Öylesi hoş ve tanıdık bir manzaradır ki, ikimiz de neşelenmiştik, ama Al-Ith, "Ne olursa olsun, büyük bir dert içindeyiz ve sorunun ne olduğunu hiç bilmiyorum," dedi.

Oda insanlarımızla dolmaya başladı; erkekler, kadınlar ve daha şimdiden yönetim sanatlarına yatkınlık gösteren ve kendilerine bunları öğrenme fırsatı verilmiş olan iki küçük kız çocuğu.

O gün yirmi beş kişiydik. Al-Ith hemen batı yönündeki pencerenin altına oturdu, sarı eteğini etrafına yaydı, çünkü onu güzel ve albenili görmeyi sevdiğimizi biliyordu ve başladı.

"Hepimiz durumu biliyoruz. Tüm sorumluluğu üstleniyorum." Bekledi, sonra etrafına, bizlere baktı. Herkes onaylama anlamında başını salladı, buruklukla değil, bir gerçeği kabullenme anlamında. Al-Ith hafifçe gülümsedi, karamsar küçük bir gülümseme.

"Bilmemiz gereken şey şu. Son otuz dokuz günde, durumumuzda bir değişiklik oldu mu?"

Yine ara verdi, yüzlere tek tek dikkatle baktı, iki küçük kıza gülümsemeyi ihmal etmedi, onlar da tabii hayranlıkla ve onun gibi ve daha da iyi olma arzusuyla dolu dolu gülümseyerek karşılık verdiler.

"Tüm yörelerde durum aynı. Hayvanlar rahatsızlandı ve doğurganlıklarını kaybetti. Ve bizler de, eskiden olduğumuz gibi değiliz. Bunu biliyorum. Bunu hepimiz biliyoruz. Ve sizlerin haberlerine göstermem gereken dikkati göstermiş olsaydım, daha önce biliyor olacaktım."

Yine hepimiz başımızla onayladık. Gerçek buydu.

"Herkesin, benim Ben Ata ile evliliğimin şu ya da bu şekilde bu gerileme ile bağlantılı olduğuna inandığı açık. Neden ya da nasıl bilmiyoruz, ama kendi aramızda bir düzelme görmeyi bekliyoruz. Herkese ilân edilmiş olduğu gibi, ben hamileyim. Bu muhtemelen, iyileşmemiz için öngörülen tedavinin bir parçası."

Her beyandan sonra ara verip etrafına bakındı, görüş ayrılığı işaretleri arayarak ya da söylediklerine ek yapmak isteyen olup olmadığını görmek için.

"Evet, benim Ben Ata'ya götürülmemin üstünden otuz dokuz gün geçti." Götürülmem kelimesi acılı bir vurguyla çıktı ve hemen buna pişman oldu, özür dilercesine bir gülümsemeyle bize baktı. Artık orada bulunanlar içinde, içindeki gerginliği görmeyen kalmamıştı. Konsey odasında, daha önce eşini görmediğim türden bir atmosfer vardı. Al-Ith'in durumu, diyarımızdaki gidişat hakkında başka her şeyden çok daha fazlasını anlatıyordu.

Sessizce bekledi. "Bu sürede hiçbir değişiklik olmadı mı? Hayır mı? Şimdi, beş gündür hamileyim. Bu sürede bir değişiklik oldu mu?"

Bunun üzerine küçük kızlardan biri, "koyunum dün ikiz doğurdu," dedi.

Güldük ve toplantı, Al-Ith ona koyunların hamilelik süresini açıklayana kadar durdu.

Bu arada bizler, gerçekten de son beş günde herhangi bir değişiklik olup olmadığını düşünüyorduk. Tartışmalar başladı. Al-Ith dikkatle dinliyordu. Sonra ayağa fırladı ve hızla bir pencereden ötekine gidip geldi, daha önce yaslandığı batı yönündeki pencereye döndü, dışarıya, yukarıya baktı. Bu, onda daha önce tanık olmuş olduğumuz bir davranış değildi. Bir süre sonra ben, orada bulunan tek ebeveyni olarak, pencereye gittim ve onun baktığı yere baktım. Sadece batı sıradağlarının devasa yığınlarını görebiliyordum.

Benim orada bulunmamla görevini hatırladı ve yeniden oturdu.

Koyunundan söz etmiş olan küçük kız mırıldanıyordu. Çocuklarımızın oyunlarından birisiydi.

Yolu bul

Yolu bul
Ve git sonuna kadar.

Geçidin içinden
Geçmeliyiz içinden
Ve mavide toplanmalıyız...

Al-Ith öne eğilmiş, dinliyordu. Bu tekerlemeyi binlerce kez dinlemiş olmayanımız yoktu. Çocuklar taşları belirli bir düzende dizer ve bunların arasından tekerlemenin kurallarına göre değişen belirli ritmlerle hoplayıp geçerlerdi.

Al-Ith'in her zamanki gibi çocuklara özel bir dikkat gösterdiğini sanıyor, bekliyorduk.

Ama hâlâ orada öne eğilmiş ve tüm dikkatini, hafifçe sallanarak, mırıldanarak, hatta usulca el çırparak, kendisini tamamen unutmuş halde oturan küçük kıza vermişti. Doğu yörelerimizin tipik çocuklarından biriydi. İri mavi gözleri ve açık renk saçlarıyla küçük sarı bir şey. Bu sıska piliçler tuhaf bir şekilde, büyüdüklerinde en inanılmaz güzellere dönüşüyordu ve erkekleri de yakışıklıydı. Şenliklerimiz sırasında, doğudan kafileler geldiği zaman kalplerimiz daha bir neşeyle çarpardı, hepsi de gülümseyen birer cazibe anıtı, üzerimizdeki etkilerinin gayet farkında, çok daha zor ve ateşli bir geçmişe ait şarkılar söylemeye hazırdılar...

"Adın ne?" diye sordu Al-Ith.

"Yeşil."

"Evet, sevgili küçük Yeşil'im, gel buraya."

Çocuk ilerledi ve Al-Ith'in kucağına oturdu. Al-Ith onun elini tuttu.

"Bu şarkının gerisi nasıl?"

"Hangi şarkı, Al-Ith?"

"Söylediğin şarkının. 'Ve mavide toplanmalıyız'dan sonra ne geliyor?"

Çocuk düşünmeye çalıştı. Yardım almak için kız kardeşine baktı.

Bu arada hepimiz, önemli bir şeyin gerçekleşmekte olduğunu anlamıştık.

Bana gelince, o odada bazı önemli anlara tanık olmuştum, ama buna benzer bir şey görmemiştim. Hava heyecan yüklüydü ve Al-Ith'in bitkinliği uçup gitmişti. Normalde nasılsa öyleydi: Uyanık, canlı, dikkat kesilmiş.

"Bu şarkının devamı yok mu?" Çocuk tekrar yardım etmesi için kız kardeşine baktı, o da tatlı bir kızdı, ama başını salladı. Sonra, apar topar ayağa kalktı. "Evet, evet, var... Galiba..." ve yeniden yere çöktü.

"Dinle," dedi Al-Ith, "yapmanızı istediğim şey şu. Aşağıdaki meydana -hayvanların bulunduğu meydana- inin. Bizim yukarıda olduğumuzu bir süreliğine unutun. O oyunu oynayın. Sürünüzün ve ailenizin yanında olduğunuz zamanki gibi oynayın. Ve, 'Ve mavide toplanmalıyız'dan sonra neyin geldiğini hatırlamaya çalışın."

İki küçük kız ayağa fırladı, birlikte, el ele konsey odasından dışarı koştu. Biz gülümsüyorduk ve hepimiz biliyorduk ki, çok yakında onlar da kendilerini bizler gibi görecekti.

"Bütün bunlar nedir, Al-Ith?" diye sordu, kuzeyden bir genç adam. Aslında evlat edinme yoluyla oğluydu ve onun yakınında büyümüştü. Hatta, evlat edinilen çocuklarda sıklıkla görüldüğü gibi, Al-Ith'i andırıyordu da.

"Eşiğindeyim," dedi, çabucak her birimizin yüzünün içine bakarak. "Hissedemiyor musunuz? Burada bir şeyler var! Ama ne!" Ve telaş içinde yine odayı arşınlamaya başladı, bu sefer pencerelerin başında, dışarıya bakmadan duruyordu. "Nedir?" Bizler bir şey söylemedik, bekledik. Birimiz bir şeyi kavramanın eşiğinde olduğu zaman, bunu hepimiz biliriz ve onunla birlikte düşünerek, bekleyerek yardım ederiz. "Sadece bilmiyorum, bilmiyorum..." ve batı yönündeki pencereye gidip yaslandı. Sığabilenler aynı şeyi yaptı, oradan aşağı baktı. İki çocuk çakıl taşlarını dizmiş, şarkı söyleyerek zıplıyordu.

Sözleri duyamıyorduk.

Gözlerimizin üzerlerinde olduğunu hissederek durdular, yukarı baktılar. Görüş alanından geri çekildik.

"Beklemek zorundayız," dedi Al-Ith.

Oturduk. Elbette onun öteki kuşağa yaptığı ziyaretler hakkında daha fazla şey öğrenmeyi umuyorduk, ama onun aklındaki perdeyi yeniden indirecek bir şey söylemek istemiyorduk.

Ne düşündüğümüzü biliyordu, iç çekerek karşılık verdi.

"Tarif etmesi zor," dedi cesaretle, ilhamın onu terk etmiş olduğunu gördük. "Dış görünüş bakımından tarif etmesi kolay. İçindeki her şey savaş için. Savaşçılık için. Yoksul bir yer. Diyarımızda, bunlarla karşılaştırabileceğimiz bir şey yok. İnsanların ruhuna gelince..." Tereddüt ediyor, kelimelerin arasında duraklıyordu. Yine, bir şeyin ona hakim olduğunu gördük. "Savaş. Çarpışmalar. Adamlar... Tüm kuşakta her erkek orduda..." Takıldı, sustu. Resmen soluk almaz olmuştu. "Tüm erkekler üniforma içinde..." Yine durdu ve gözlerinden tüm arzu kayboldu, iyice içine çekildi. Bizlere gelince, bizler tam bir sessizlik içinde oturuyorduk.

"Tamamıyla savaşa uyarlanmış bir ekonomi... Ama fazla savaş yok... Hatta doğru dürüst çarpışma bile yok... Ama yine de her erkek doğumundan ölümüne kadar bir asker..."

Yine o gergin sessizlik, yine orada öyle dimdik, gergin, gözleri boş oturdu. Minderinin üstünde ileri geri sallanıyordu.

"Savaş için yaşayan bir ülke... Ama savaş yok... Ağır, sert bir yasa ile bağlılar... Yasaları gerçekten de ağır... Savaş, erkekler... Tüm erkekler savaşmak için... Ama savaş yok, çarpışacakları savaşlar yok... bu nedir, anlamı ne..."

İçindeki gerginliği izlemek ürkütücüydü. Onu pür dikkat seyretmekte olan yaşlı bir kadın şimdi öne çıktı, yanına oturdu ve onu teskin etmeye, kollarını ve omzunu okşamaya başladı. "Bu kadarı yeter, Al-Ith. Yeter. Beni duyuyor musun?" Al-Ith

ürperdi ve kendine geldi.

"Nedir?" dedi bize, fısıltı halinde.

Onu tutan kadın, "İçine doğacak, içini yatıştır," dedi.

Al-Ith gülümsedi ve yerine dönüp "Yapabileceğimiz en iyi şey, düşünceyi aklımızda bütün tutmak ve içimizde büyütmek," diyen kadını başıyla onayladı. Al-Ith tekrar başıyla onayladı.

Bununla, konsey toplantısının zor kısmı sona erdi. Murti meyve dolu bir tepsi getirdi ve hafif yiyecekler getirmek üzere tekrar çıktı. Sonra, kız kardeşinin yanına oturarak bize katıldı.

Sonra küçük kızlar içeri girdi. Hayal kırıklığına uğramış görünüyorlardı.

Al-Ith ile Murti'nin önünde durdular ve Greena, "Oynadık," dedi. "Tekrar tekrar oynadık. Hatırlayamadık. Ama ondan sonra gelen sözler var. Bunu hatırladık."

Al-Ith başıyla onayladı. "Boş verin."

"Eve döndüğümüz zaman oyunu tekrar oynayıp, o zaman hatırlayıp hatırlamadığımıza bakalım mı?"

"Evet lütfen... ve aklıma bir fikir geldi..." Hepimiz dikkat kesildik, onun kaçırdığı kavrayışı yakaladığını düşündük, ama o gülümsedi ve "Hayır, korkarım hayır," dedi. "Ama iyi bir fikir geldi aklıma. Bir şenlik yapmalıyız. Yakında. Ve şarkılar ve öyküler için bir şenlik olacak -yoo, her zaman yaptığımız türden değil. Bu şenlik, unutmuş olduğumuz şarkı ve öyküler için. Ya da yarı unuttuğumuz şarkı ve öyküler. Tüm yöreler öykü anlatıcılarını ve şarkıcılarını ve hatırlayıcılarını gönderecekler..." Bu noktada sözlerini yumuşatmak için bana gülümsedi ve "Lusik," dedi. "Bana öyle görünüyor ki, hepinizin aklı başında değil. Nasıl olur da çocuklar oyunlar oynar ve bazı mısraların unutulduğunu bilirler?"

Bunu kabul ettim. Elbette, doğruydu.

Bundan kısa süre sonra hepimiz evlerimize döndük.

Şimdi öyküye devam edeceğim, konsey odasındaki olayla-

rın hatırası gibi birinci elden değil, ama bir tarihçi olarak elimden geldiği kadar iyi bir derleme yapmış olarak.

Kız kardeşler Al-Ith'in dairelerine gittiler, orada Al-Ith, yorgun olduğunu söyledi. Bu hamilelik daha şimdiden, öncekilerden daha zor geçmeye başlamıştı. Gerekli olayları harekete geçirmişti ve şimdi birkaç günlüğüne dairesine çekilmek ve dinlenmek istiyordu.

Murti onun için kaygılanıyordu.

İki güzel kadın el ele pencerede oturdu ve batıdaki dağları seyretti. Al-Ith kuleye tekrar çıkmak istediğini söyledi, ama Murti oraya gitmemesini istedi. Al-Ith boyun eğdi. Normalde böylesi dinlenme zamanlarında kadınlar birbirini şımartır, birbirlerinin saçlarını yapar, birbirlerinin elbiselerini dener, yeni elbiseler tasarlar, o gün orada bulunan kızların ve kadınların giysilerinde fark ettikleri yenilikleri ve gelişmeleri, bunların genel olarak giyim konusunda yararlı olup olmayacağını, tartışırdı. İkisi öz kardeşti, anneleri aynı, genetik babaları aynıydı ve hatta aynı akıl babalarını paylaşıyorlardı. Aralarında hiçbir zaman sır olmamıştı. Şimdi Al-Ith, "Gücenmekte haklısın, elimden gelmiyor," dedi. Murti onu öptü ve odadan çıktı.

Al-Ith evine döneli daha bir gün olmamıştı ki, Ben Ata'ya dönmesi gerektiğini anladı. Aklına şu sözler geldi. Davul çalınıyor. Hatta davulu duydu, silik bir sesti, ama işte oradaydı. Eliyle, karnının alt kısmını yokladı, o küçük kalbi duyduğunu düşünmüştü, ama ses davulunkiydi.

Dolaplarını elden geçirdi, bu sefer, Ben Ata'yı yatıştıracak ve memnun edecek giysiler bulmaya çalıştı. Bunlardan birkaçını bir araya getirdi ve birinci kata indi, orada Murti'ye bir mesaj bırakacaktı.

Büyük merdivenlerden onu görmeye gelmek üzere çıkan beş kişi vardı. Çocukluktan yeni çıkan bir kız, onun genetik babası ve akıl babalarından üçü. Annesi Al-Ith idi.

Bu kızla ilgili bir sorun vardı, ama bu, buradaki konumuz

değil. Bu olaydan söz etme nedenim, tam Al-Ith Ben Ata'ya gitmekteyken, aklında bunun getirdiği tüm çalkantı ve kendini hazırlama çabalarıyla birlikte, tam o sırada, çok yakın bir dostluğu paylaştığı, hem de yıllar boyunca paylaştığı, ama ülkenin uzak bölümlerinde bulundukları için bir süredir görmediği bir erkekle, çocuğun gerçek babasıyla, sessiz bir odaya girmesi gerekmişti.

Oda ana konsey odasının önündeydi ve içinde her zamanki minderler ve sehpalar vardı. Al-Ith kızı kucakladı ve onu sımsıkı tuttu, sonra otururlarken de yanına aldı. Ama neredeyse anında, kendi içindeki duygusal çalkalanmayı kıza ilettiğini fark etti ve buna izin veremezdi. Çabucak ayağa kalktı ve ondan ayrı bir yere oturdu ve kız kendisinden hoşnutsuzluk duyulduğu hissine kapıldı ve başını annesinden öte yana çevirerek mutsuz bir suratla oturdu. Bu, Al-Ith'i daha da fazla rahatsız etti.

Bu altı kişi, kadın, dört erkek ve kız, pek çok kere bu şekilde birlikte olmuşlardı. Ve Al-Ith pek çok kere bu erkeklerle, hepsiyle birden ya da tek tek birlikte olmuştu. Bu erkekler, kız kardeşinden bile daha fazla, ona en yakın kişiler arasındaydı. Onları şimdi dışarı göndermek, kendini korumak amacıyla bile, olmazdı. Onlarla gayet samimiydi, ama aynı anda onu delice sahiplenen Ben Ata'nın taleplerine karşı da açıktı. Titriyordu.

Erkeklerin her biri ona sarıldı, yakınına oturdu. Yeni hamileliğinden dolayı onu tebrik ettiler. Bütün bu süre boyunca Al-Ith gittikçe daha kötü görünüyor ve kendini daha kötü hissediyordu.

"Hastasın," dedi kızın gerçek babası Kunzor ve Al-Ith hasta olduğunu söyledi, elinden bir şey gelmiyordu, üzgündü. Ve kendinden geçti.

Murti'yi çağırdılar, Al-Ith'in ruh halinin akıllarının alabileceği her şeyin ötesinde olduğunu söyledi. Murti bu durumda

Al-Ith'in görevlerini üstlendi ve büzülüp duran ve annesinin hasta olmasının "kendisinin hatası" olduğunu söyleyip durmakla hepsini birden şaşkına çeviren kıza iyi davranmaya çalıştı. Bu onlara bir tür delilik gibi geldi. Buna benzer bir şeyi hiç duymamışlardı.

Al-Ith kendine geldiğinde, yanında sadece, onu anlamaya çalışan Kunzor vardı. Onun pek çok karmaşık yönünü tanımıştı, ama bu onun kavrayışını tamamen aşıyordu. Al-Ith'in ağlaması, aklının başından gitmiş olması, mümkün olduğunu hayal bile edemeyeceği bir şeydi.

Al-Ith atına binip gitmesi gerektiğini söyledi ve Kunzor onu basamaklardan meydana indirdi, Yori'yi çağırdı ve onun atla uzaklaşmasını seyretti.

Düzlüğe vardığında gecenin erken saatleri olması ve yüzü doğudan sınıra doğru esen soğuk rüzgâra dönük halde at sürmek zorunda olması da işe yaramadı.

Sınırda onu karşılayacak olanın Ben Ata olmasını umuyordu, nitekim öyle oldu. Ben Ata soğuk ve sessiz bir şekilde, üstünde siyah kaputu ile oturuyor ve yolun yukarı kısmına bakıyordu, sararmış yüzü, dikkat kesilmiş ve sabit bakışlarla.

Onu görür görmez, morali bozuldu. Sert rüzgârın içinde düzlük boyunca sadece atının sıcaklığının avuntusuyla giderken, Kunzor ile uzun dostluğunu ve yakın olduğu -daha şimdiden, insanların kullandığı bu kelimelere hayret ediyorduerkekleri düşünmüştü. Kendisi, geçmişte, kelimeler kullanmamıştı, aklından bile geçirmemişti. Onlarla yakınlığını hissetmişti, hayatının dokusunun bir parçası olarak hissetmişti. Onlardan biriyle planlı ya da tesadüfen karşılaştığında, her zaman olduğu gibi anında, o anın sezgilerine göre yakınlaşacaklardı. Dost olmanın ötesinde şu ya da bu olduklarını söylemiş değildi. Şimdi ise merak ediyordu, onlar koca mıydı? Eğer Ben Ata kocası ise onlar kesinlikle değildi! Ama o soğuk yolculuk boyunca yakında yanında olacağı Ben Ata'yı bir dost

olarak düşündü - sağ duyunun bütün basitliğiyle ve bu sözün ona ifade ettiği bütün sorumlulukla.

Onu orada gördüğünde, Üçüncü Kuşakta o erkeklerin bedenleriyle ve varlıklarıyla kendisini destekleyen bağları koptu ve onu zayıf bıraktı.

Ben Ata, Al-Ith onun kuşağına girene kadar bekledi ve ona bir kalkan uzattı - kendi kalkanını yine unutmuş olacağını düşünmekte haklıydı. Sonra onun atının yularını tutmak üzere uzandı -oysa atın yuları yoktu- ve atını ilerletti, böylece onunla baş başa geldi, Al-Ith'in yüzü Dördüncü Kuşağa, Ben Ata-'nınki Üçüncü Kuşağa dönüktü. Ben Ata'nın gözleri onun yüzünü, gizli bir suçu ortaya çıkarmak istercesine aradı.

"Mesele ne?" diye sordu Al-Ith, şaşırarak.

"Mesele şu ki, bir şeyi anladım."

"Nedir peki?" Atını ileri sürdü, iç çekti, onun duymasını amaçlayarak ve Ben Ata onun peşinden gelip ona o kadar yakınlaştı ki, Al-Ith'in ayağını ezilmekten kurtarmak için zavallı Yori'nin böğrüne dayaması gerekti.

"Sen beni sevmiyorsun," diye açıkladı.

Al-Ith buna hiçbir cevap vermedi.

Kelimeler yanından geçip gidivermişti. Ben Ata'nın bir konuda garip bir ruh hali içinde olduğunu ve ondan şefkat ya da destek beklemenin anlamsız olduğunu anlamıştı. Kendi iç benliğini güçlendirmekle meşguldü.

Ben Ata atını çok yakınında sürüyor, Al-Ith'in yüzüne dramatik bakışlar yöneltiyor ve onun gözlerinin içine bakabilmek için öne eğilmeye çalışıyordu.

Sabahın erken saatleriydi. Düzlüğe bakan sırttan aşağıya at sürüyor, her zamanki gibi sislerin yükselmekte olduğu tarlalara bakıyorlardı ve bunlar zayıf gün ışığında gerçekten de hayli güzel görünüyordu.

"Sen beni sevmiyorsun, gerçek anlamda sevmiyorsun," diye bağırıyordu.

Bu sefer Al-Ith sevmek kelimesini duydu. İki kuşağın bu kelimeyi farklı kullandığına dikkat etti.

Ben Ata'ya olanlar şunlardı.

Al-Ith ondan sınırda ayrıldığında, Ben Ata varlığını daha önce bilmediği duygularla sarsılmıştı. Elys ona, belki de bedensel diyarda ihmal etmiş olduğu olgular bulunduğunu söylemişti, ama bu kez, daha önceden tamamıyla uzak olduğu bir duygular dünyasının bulunduğunu görüyordu. Bu sorundan dolayı genelevin madamını ziyaret etti, madam kısa bir teşhis faslından sonra onun Elys'e değil -Elys aslında tebrik edilerek ve kendisiyle gurur duyarak kentine geri gönderilmişti-, ciddi bir ilişkiye ihtiyaç duyduğunu söyledi.

Ben Ata elbette ki bazı insanların ilişkileri olduğunun farkındaydı, ama askerler için olacak şey miydi!

Dabeeb'i, evli subayların lojmanlarının arkasındaki bir ipte asılı kocasının üniformasını fırçalarken gördü ve ona başvurmayı düşündü. Anında, ilgili duygular içine doluştu, buna hayret etti, çünkü bunların nereden geldiğini bilemiyordu.

Dabeeb elbette şaşırmıştı ve temkinli, sağduyulu ve sonra da ağzı sıkı davrandı. Kocasından korktuğunu söylemek bile gereksiz. İlişkileri olmuştu, ama Jarnti'yi tahrik etme amacıyla değil. Ben Ata'dan daha da çok korkuyordu. Kendi kişiliğini ona kaptırmak niyetinde değildi, onu çeşitli öpücüklerle ve dokunuşlarla oyaladı, bütün bunları, ne yapması gerektiğini düşünürken durumu idare edebileceği şekilde düzenledi.

Jarnti kralını, karısıyla uygunsuz durumda yakaladı.

Şiddet sahneleri. Kıskançlık. Öfke. İki erkek dövüştü, erkekler arasındaki dostluğun kadınlara duyulan aşka ağır bastığına karar verdi, tokalaştılar, bütün gece birlikte içtiler, şafakla birlikte bir kanalın içine düştüler... Her şey kitabına uygun olup bitti.

Ben Ata artık Al-Ith'e şiddetle aşıktı.

Altın renkli sislerin içinde birlikte at sürerken Ben Ata diş-

lerini sıkıyor ve Al-Ith'in özlemiyle tutuşuyordu, bu arada Al-Ith mırıldandı: "Köşkte bir sözlük var mı?"

"Ne?"

Mesele sevgi kelimesi. Onu farklı kullanıyoruz."

"Soğuk. Soğuk ve taş yüreklisin."

"Soğuk olduğum doğru. İliklerime kadar dondum."

Ben Ata pişman olur gibi oldu, ama bu duygu şu anda uygunsuz kaçıyordu.

"Pekâlâ o zaman, siz sevgi kelimesini nasıl kullanıyorsunuz?

"Kullandığımızı sanmıyorum. Anlamı ise birisi ile birlikte olmak. Aranızda olan her şeyin sorumluluğunu almak. Söz konusu iki kişi arasındaki ve elbette işe dahil olan ya da olabilecek tüm diğer kişiler arasında."

Ben Ata, bu olaylı altı gün boyunca, Al-Ith'in neye benzediğini unutmuş olduğunu fark etti.

Heyecanı uçtu. Ondan daha uzakta ilerlemeye başladı ve ikisi arasındaki mesafe artınca iki at, davulların önceki akşamdan beri duyulduğu bahçeli köşklerin bulunduğu tepeyi dört nala çıktı.

Atları, bakıcılarını kendileri bulmaları için serbest bıraktıklarında, sel gibi akan suların içinde kalmışlardı ve yağmurun içinden köşke koştular, orada Al-Ith her yere suları damlatarak odasına kapandı. Dolaplardaki, kentten satın alınmış elbiseler gitmişti ve Al-Ith yanında getirdiklerini gözden geçirip kendisine, içinde bulunduğu bu ruhsal çöküntü haline uygun olabilecek bir giysi aradı. Dünün parlak altın renkli elbisesi, sanki yanlış mevsimde ortada kalmış bir kuşun tüyleri gibiydi. Kahverengi olanı çok fazla karamsardı, ama onun tonunu sarımtırak bir turuncu ile biraz açtı, ki bu, işler yolunda giderse hedefleyebileceği bir tondu. Saçlarını Dördüncü Kuşağın hanımefendileri tarzında örüp tepesinde topladıktan sonra, tam Ben Ata öteki yandan içeri girerken orta odanın yolunu tuttu.

Ben Ata'nın üstünde zırhları hatırlatan hiçbir şey yoktu. Alt tuniği, sanki Al-Ith'in gözlerine nasıl görüneceği kaygısıyla giyilmiş görünüyordu ve saçı da yakışıklı başına iyice yapışacak şekilde taranmıştı. Bütün bunlar, Ben Ata'nın aciz ve düşmanca bakışlarıyla birleşince, Al-Ith ondan olabildiği kadar uzağa çökme gereği duydu, orası da masanın başıydı. En azından son yirmi dört saattir aklında başka bir şey bulunmayan Ben Ata onun tarafına geldi ve yine onu kanepeye taşıyacaktı ki, Al-Ith'in aklına, şu andaki gerçekliği ile kıyaslandığında en hafif deyimle uygunsuz kaçacak olan, son birkaç günün kargaşasını başlatan şeyin tam da bu olduğu geldi.

Okkalı küfürler ederek Al-Ith'in karşısına oturdu, her zamanki gibi küçük masanın kendi tarafına bakıyordu, sanki en ufak dikkatsizlik sadece masayı değil, tüm köşkü devirebilecekmiş gibi. Arkasına yaslandı, iç çekti ve kısmen kendi içine döner gibi göründü.

İkisi de büyük bir sabırla, aralarındaki uyumsuzluğa dayanmak zorunda olacakları belirsiz süreyi düşünüyordu.

"Bu türden şeyler için sizlerin yaptığı -yani sizin ülkenizde yapılan- tüm düzenlemeleri bilmek isterdim," dedi.

Al-Ith bu sorun üzerine kafa yormuştu bile. Ben Ata'nın hiçbir koşulda, Üçüncü Kuşağın âdetlerini kabul edebileceğini hayal bile edemiyordu. Onun asıl huzursuzluk duyduğu noktaya değindi:

"Hiçbir şüphe yok -hiçbir şüphe olamaz-, bu çocuk senden."

"Ben bu konuda bir şey söylemedim ki," diye itiraz etti, ama yüzündeki memnuniyet, Al-Ith'in doğru düşündüğünü gösterdi.

Ben Ata bekledi.

Al-Ith yiyeceğe ihtiyacı olduğunu anlayıp ihtiyaçlarını düşündü ve önünde kendi ülkesine özgü, bal ve cevizden yapılma enfes bir tatlı belirdi. Ucundan parçalar koparmaya başla-

dı. Ben Ata hiçbir resmiyete gerek duymadan parmağını uzattı, bir parça alıp tattı, gözlerini yuvarladı ve arkasına yaslandı.

"Hamile kadınlar için çok iyidir," dedi Al-Ith.

"Kendine iyi baktığını umuyorum! Nihayetinde, bu çocuk Dördüncü Kuşağın hükümranı olacak."

Al-Ith bu ihtimali küçümsemişti. "Yüce Kişiler öyle karar verirse," demekle yetindi.

Ben Ata'nın bastırılmış isyan kıpırtıları Al-Ith'e, onun düşüncelerinin neler olduğunu -yapacaklarının neler olabileceğini- bildiriyordu.

Ben Ata alaycılık yüklü bir tonda, "Senin aşıklarından sadece biri olduğumu var sayıyorum," dedi.

Bunun üzerine Al-Ith arkasına yaslandı, iki elini kaldırdı ve parmaklarıyla saymaya başladı, üçüncü parmağında dudaklarını hafifçe büzüp biraz tereddüt edip ikinciye geri döndü, tekrar üçüncüye geldi, bu sefer başıyla onaylayarak devam etti, sonra dördüncü, beşinci -elini değiştirdi, kararlılıkla devam etti, altı, yedi, sekiz- saymakta kullandığı işaret parmağı dokuzuncu parmağını sevgiyle okşadı ve bir şey hatırlamışçasına gülümsedi; Ben Ata'nın tutmaya çalıştığı öfkeli soluğunu duydu, acaba tekrar saymaya cüret etse mi diye tereddüt etti, on bir, on iki, on üç vesaire, daha ziyade mekanikleştirerek on dört, on beş ve hiçbir şeyi unutmamış olduğuna memnun olan bir şef garson gibi kendinden emin bir baş hareketiyle on dokuz ile saymayı tamamladı.

Ben Ata'ya baktı, onu gülmeye davet ediyordu - ona, kendisine gülmeye, ama Ben Ata felâket düşüncelerle sapsarı kesilmişti.

"Biliyorsun ki," diye söze başladı Al-Ith, ama Ben Ata hırçın bir edayla onun yerine devam etti: "Sizde işler, bizdeki gibi değil!" Teşekkür ederim. Yoz, berbat, ahlaksızca..."

"Senin bizim tarzımızdan hoşlanacağını hayal bile edemediğim doğru."

"Peki, kaç sevgilin oldu?"

Al-Ith bu sözle irkildi ve Ben Ata buna dikkat etti. İlgisizce değil, tutkusuz bir ilgiyle. Bu, Al-Ith'e açıkça anlatma cesaretini verdi -daha önce bunu denememeye karar vermiş olduğu halde- ve gerçekten onu bu algılayıştaki barbarlığı terk etmeye ikna etmek niyetindeydi.

"Her şeyden önce, bu kelime benim için bir anlam taşımıyor. Kuşağımızdaki herhangi bir kadın için bu bir anlam ifade etmez. En kötülerimiz için bile, ki elbette sizlerde olduğu gibi bizde de başarısız kişilikler var..." Ben Ata'nın, bu kelimenin herhangi bir Dördüncü Kuşaklının kullanacağı vurgudan farklı vurgulandığına dikkat ettiğini gördü. "En kötülerimiz bile, bir erkeği bir tür oyuncak gibi tanımlayan böyle bir kelimeyi kullanamaz."

Bu söz takdir dolu bir bakış kazandırdı. Onun kendisini yeterince beğendiğine karar verip devam etti ve Üçüncü Kuşağın cinsel düzenini ona açıkladı. Anlatırken, Ben Ata'nın duruşu, yumrukları gittikçe gerginleşti, ta ki Al-Ith neredeyse durmak zorunda kalana dek; sonra Ben Ata anlatılanlara kapıldı ve dikkatle dinledi, -Al-Ith bunu görebiliyordu- hiçbir ayrıntıyı kaçırmadı.

Kimi anlarda Al-Ith, onun tüm gururunun başına vuracağından ve kendisine karşı yeni bir şiddet edimi halinde patlayacağından korktu, ama Ben Ata dayandı. Al-Ith sözünü tamamladığında, Ben Ata'nın asabiliği gitmiş, geriye sadece bir filozof kalmıştı.

Al-Ith kendine biraz şarap almayı düşündü ve Ben Ata'nın bir hareketi üzerine, onun için de, ama daha sert bir şarap. Ben Ata başıyla bir teşekkür işareti yaparak kadehi ondan aldı.

Nihayet, "Bütün bunlardan herhangi birine uyum sağlayabilecekmişim gibi yapmak doğru olmaz," dedi.

"Bana öyle görünüyor ki," dedi Al-Ith, esprili bir şekilde, "yapman gerekecek." Ama yeniden sorun çıkacak gibi görü-

nünce ona, ilk tanışmalarından bu yana, bazı taleplerin 'yüce-'lerin talebi demedi) kendini belli ettiğini ve görünüşe bakılırsa gündemi Dördüncü Kuşağa mutlak sadakatin belirlediğini söyledi. "Görünüşe bakılırsa," dedi Al-Ith, "bedenime bir tür yasak kondu -şu ya da bu şekilde- ve sadece bir başka erkeğin dokunuşuna değil, hiç kimsenin dokunuşuna izin veremiyorum." Ben Ata gülümsüyordu, Al-Ith, devam etti: "Ve bu hiç de iyi değil, büyük kral, hiç iyi değil. Bunu korkunç ve nezaket dışı görüyorum, ama ikimiz de, kendimize ait olmayan tarzlara saplandık ve buna uymak zorundayız."

Ben Ata'nın dilinin ucuna, "o zaman her şeye rağmen beni seviyor olmalısın" sözleri gelmişti, ama bu serinkanlı açıklamalar karşısında bu sözler yersiz olacaktı. Ben Ata'nın üzerine melankoli çöktü. Aynı duygu Al-Ith'i kuşattı. Bunun nedeni gayet basit bir şekilde, içlerinden birinde canlılığın doğal kaynağı akmaya başlar başlamaz, ötekinin doğal konumunun bunu hemen bastırıyor olmasıydı.

Melankoli onları kader birliği duygusu ile kanepeye sürükledi, onları birbirine bağlayan o talihsiz bağdan dolayı birbirlerine pek çok teselli fısıldadılar, sempati birbirlerine aktı, cinsel oyunları -eğer böylesine üzüntü dolu temaslar için bu kelime kullanılabilecekse- daha önceki karşılaşmalarından o kadar farklı oldu ki, ikisi de bu temaslarda ötekini tanıyamadı ve bu sürecin doruğunda ikisinden de, mutlak anlamda her şeyin yanlış gitmesinin birer tezahürü olduklarına ilişkin homurtular ve çığlıklar yükseldi.

Ama Al-Ith kendisinde, hem de hoşnutsuzlukla, kadere bu boyun eğmişliğin coşkunluğuna kapılmanın, düşmenin keskin hazlarını -sanki belirsiz bir yaranın hissedilmesi gibi- fark etti. Buna benzer bir şeyi daha önce hiç yaşamamıştı ve bu duyguları bir daha tatmak isteyeceğine asla inanamazdı.

Bu arada, yağmur yağıyordu. Birbirlerinin kollarında yatarken yağmurun şıpırtılarını dinlediler ve ikisi de, kendilerinden

asla beklemeyecekleri değişim ihtimalleri karşısında şaşkındı.

Yağmur hâlâ şiddetle sürerken kalkıp yıkandılar, giyindiler ve -Al-Ith bu sefer bu evliliğine biraz gün ışığı getirmeye çırpınarak parlak turuncu elbisesini giymişti- orta odaya geri döndüler.

Herhangi bir emrin arzu edebileceğinden daha yakın ve daha evliydiler.

Ama ikisinin de seslerinde, bu evlilik atmosferinin ayrılmaz parçası olan, hırçınlığa yaklaşan bir hava varlığını sürdürüyordu.

Al-Ith, onun askeri kuşağının gerçeğine ulaşmayı diledi.

"Yani demek istediğin" diye başladı soruları, Ben Ata çenesi elinde, dirseği masaya dayalı halde, mecbur bırakıldığı için her şeyi itiraf eden, ama içinden bağımsızlığını koruyan birisi edasıyla oturuyordu.

"Yani demek istediğin, o kadar tantanasını yaptığınız şu zırhlı iç gömlekleriniz tamamen palavra mı? Yani hiçbir işe yaramıyorlar mı? Silahlara karşı korumuyorlar mı?"

"Yağmura karşı korunmakta çok iyiler."

"Yani, Dördüncü Kuşağın her tarafında bulunan şu yuvarlak iğrenç gri binalarınız ölüm ışınları üretmiyor mu? O da mı palavra?"

"Herkes ölüm ışınlarına sahip olduğumuza inanıyor. Aynı kapıya çıkar."

"Ben Ata, bazen kulaklarıma inanamıyorum!"

"Bunu niye bu kadar büyütüyorsun? Kaldı ki, bu ölüm ışını kalelerinden her birini inşa etmek büyük çaplı bir girişim niteliğinde. O kadar az taşımız var ki. Taşların bir kısmını ta Dördüncü Kuşağın öteki ucundan taşımak gerekiyor. Kaç kere ordu sefer yapsın diye tutturulduğunda, onun yerine onların birkaç ölüm ışını kalesi inşa etmesini sağladım. Bu, şimdiye kadar aklımıza gelen en iyi fikirdi!"

"Yani, bu senin fikrin miydi, bunu mu diyorsun?"

"Şey... Bu tür bir şeyden söz edildiğini duymuştum."

"Kimden? Ne zaman?"

"Bir zamanlar buraya bir adam geldi, o söz etti. Bu tür bir sürü fikirden söz etti."

"Nasıl bir adam? Beşinci Kuşaktan biri mi?"

"Beşinci Kuşak mı? Bizimkileri görünceye kadar onların mızraktan haberi yoktu. Yine de onlar en çok mancınıkları sever. Hayır. Bir adam çıkageldi. Babamın zamanındaydı. Ben daha çocuktum. Dinledim. Bir yerden geldiğini söyledi, ama - neresiydi? Beşinci Kuşak değildi. Acaba Altıncı Kuşak mıydı?"

"Altıncı Kuşak hakkında az çok bir şeyler biliyorum. Oradan gelmiş olamaz."

"Uzaklardan gelmişti, bundan eminim. Hayal bile edemeyeceğimiz silahların bulunduğu bir yerden söz etti. Havanın kendisini, silah haline getirmek üzere kullanabiliyorlar."

"Ama havayı silah yapmak için kullanabiliyorlarsa, o zaman yararlı şeyler yapmakta da kullanabiliyorlardır?"

"Ondan söz etmedi. Bir yerlerde bulunan bir yer işte. Bir gezegen. Kötü bir ırk. Birbirlerini sürekli öldürüyorlar, işkence ediyorlar, başlı başına bir amaç olarak... Yoo Al-Ith, senin bu bakışına dayanamıyorum! Dördüncü Kuşaktaki bizler öyle değiliz - hiçbir benzerliğimiz yok. Ama bunun üzerine düşündüm ve sonra da, silah işlemez yeleklerimiz ve öldüren ışınlarımız hakkındaki söylentileri yaydık."

"Ama bunlar Beşinci Kuşağı pek korkutmuşa benzemiyor."

"Her neyse, mesele bu değil. Sana dedim ya, bir sürü adamı meşgul ediyor."

"Peki," diye toparladı Al-Ith, "Bunlar benim gözümde şöyle: Ülkenizin refahının onda dokuzu savaş hazırlıklarına gidiyor. Gıda yetiştiricileri, yiyecek ve ev eşyası tüccarları dışında herkes şu ya da bu şekilde ordunun emrinde. Oysa hayatında bir savaş hatırlamıyorsun. Bir savaşınız olduğu zaman, öne

sürülecek nedenlerin bir listesini yapabilirim, sen de bunların doğru olmadığını itiraf edeceksindir. Olan savaşlar da senden önceki nesiller sırasında yapıldı. Beşinci Kuşak sınırındaki çatışmalarınızın nedeni, iki savaş kuvvetini birbirinin yakınında tutarsan, doğaları gereği saldıracaklar ve birbirlerini benzer gerekçelerle suçlayacaklar. İnsanlarınızın yaşam standardı çok düşük -Bu noktada Ben Ata homurdanarak bunu kabullendi- ama, Ben Ata, bütün bunlar yasaların egemenliği altında sürüyor. Yüce Kişiler'in egemenliği altında. Tümü her biri ve her biri tümü için. O halde hata nerede?" Bu, biraz böbürlenme içeren tahlil sırasında, dünkünün aksine bir kavrayışa yaklaşma telaşını zerre kadar hissetmediğini fark etti. Bir kişiyi bir başka kişiyle bir araya getirirsin, adına aşk dersin, diye düşünüyordu, sonra da en küçük ortak paydayla yetinirsin.

Ben Ata esnedi.

"Yatağa girmek için çok erken, biliyorsun," dedi. "Akşam üstü bile olmadı daha -bu su deryasının ortasında günün nereye vardığını bir görebilseydik." Çünkü yağmur hâlâ devam ediyordu.

"Çok iyi, Al-Ith, bizim halimizi nasıl tasvir ettiysen, şimdi bana sizin halinizi tasvir etmeni istiyorum."

Tereddüt içindeydi, çünkü bu tür bir tahlili gerçekten neden yapmamış olduğunu merak etmek geldi aklına - bu tür bir düşünme tarzı gerçi daha yüksek türden bir beraberliğe katkıda bulunacak değildi, ama zihin açıklığı açısından yararlı olacağı açıktı.

"Hadi Al-Ith, beni eleştirmeye yeterince hazırdın."

"Evet, düşünüyordum da... Pekâlâ. Ülkemizin ekonomisi tek bir mala dayanmaz. Tahıl, sebze ve meyvelerin pek çok çeşidini üretiriz..."

"Biz de öyle," dedi Ben Ata.

"Aynı ölçekte değil."

"Devam et."

"Pek çok değişik türde hayvanımız var ve onların sütünü ve etini, postlarını ve yünlerini kullanırız..." Ve Ben Ata tekrar araya girmeye kalkıştığından, "Bu bir düzey meselesi, Ben Ata. Nüfusumuzun bir yarısı bu şeyleri üretir. Bir çeyreği sanatçıdır, altın, gümüş, demir, bakır, pirinç ve pek çok değerli taşı kullanır. Bir çeyreği ise tüccardır, dağıtımcıdır, alım satım işiyle uğraşır ve öykü anlatıcısıdır, hatıraların muhafızıdır, resim ve heykellerin yapıcısıdır ve gezgin şarkıcıdır. Zenginliğimizin hiçbir bölümü savaşa harcanmaz. Ülkemizde silah yoktur. Ülkemizdeki hiçbir evde bir çobanın ihtiyacı için bir bıçağın ya da bir baltanın ötesinde hiçbir şey bulamazsın."

"Ya vahşi bir hayvanın saldırısına uğradığınızda? Bir kartal bir kuzuyu götürdüğünde?"

"Hayvanlar dostlarımızdır," dedi Al-Ith ve onun inanmayan yüz ifadesini gördü. Ayrıca Ben Ata, anlattıklarında dramatik unsur bulunmadığı kanısındaydı.

"Peki bütün bunlarla vardığınız yer nedir? Şu anda bulunduğumuz nokta, yani belâ hariç... Yoksa sorunun bizde olduğunu mu söylüyorsun."

"Sizin doğum oranınız düşüyor mu düşmüyor mu?"

"Düşüyor. Tamam, işler sağlıksız. İtiraf ediyorum. Ama şimdi Al-Ith, sizin bu cennetinizde, erkeklerin ne yaptığını bilmek istiyorum."

"Savaşmıyorlar!"

"Peki bütün gün ne yapıyorlar?"

"Hepimizin yaptığı şeyleri - işleri her neyse."

"Bana öyle görünüyor ki, kadınların yönettiği yerde, bir erkeğin yapabileceği tek şey..."

"Sevişmek, diyeceksin."

"Bir bakıma."

"Ayrıca yemek pişirmek, çiftlik işleri, sürü gütmek, yetiştirmek ve alım satım yapmak ve madencilik ve dökümcülük ve eşya yapımı ve çocukları beslemek için yapılması gereken

türlü türlü işler, gerek zihinsel gerek duygusal türden ve arşivleri tutmak ve hatıraları sürdürmek ve şarkılar ve öyküler yazmak ve... Ben Ata, sanki sana hakaret ediyormuşum gibi bakıyorsun."

"Bütün bunlar kadın işi."

"Nasıl oluyor da, Onlar, birbirimizi anlamamızı bekliyor? Seni ülkemizin orta yerine bıraksalar, olan bitenden hiçbir şey anlamazsın. Senin ülkene girer girmez, gerçek kendim olmaktan çıktığımı biliyor musun? Söylediğim her şey çarpıtılmış ve farklı çıkıyor ağzımdan. Ya da olduğum gibi olmayı başardığım zaman, bu o kadar zor oluyor ki, bu bile her şeyi farklı kılıyor. Bazen burada seninle otururken, evde, mesela Kunzor ileyken nasıl davrandığımı düşünüyorum ve..."

"Kunzor senin kocan mı?"

Al-Ith sustu, içinde gerçeğin özünü barındıracak herhangi bir şey söylemenin müthiş imkânsızlığı karşısında çaresizdi.

"Pekâlâ, çıkar baklayı ağzından! Kocan, değil mi? Ah, beni kandıramazsın."

"Ama sana, Kunzor'un benim birlikte olduğum erkeklerden birisinin adı olduğunu kendim söylemedim mi?"

Ama Ben Ata, azimle gerçeği ortaya çıkarmış bir adam suratı takınmaya devam etti. Duruşu, kollarını kavuşturmuş, dizleri ayrık, ayakları yerde, hiçbir şekilde sarsılmadığını ya da sinmemiş olduğunu ilân ediyordu.

Bununla birlikte Al-Ith, onun aslında gerçekten anlamaya çalıştığını görebiliyordu: Onun otomatik savunmacılığının kendisini yolundan alıkoymasına izin vermesi hata olurdu. Saygı duyabildiği, hem de benliğinin en gerçek kısımlarından biriyle saygı duyabildiği bir şey, Ben Ata'nın içinde faaliyet halindeydi.

Yine otomatik bir şekilde alaya vurdu: "Ve senin bu Kunzor, tabii ki akla gelebilecek her bakımdan benden daha kibar bir arkadaş..."

Al-Ith buna cevap vermedi, ama "Birbirimizi anlamaya çalışmayacaksak, burada ne işimiz var?" dedi.

Dalgın düşüncelerin içinden, aslında alaycılık duvarıyla korunmuş düşüncelerinin, her zaman "güçlülük" saymış olduğu tutumların arasından ağır ağır söylemeye başladı, "Ama nedir... Anlamak zorundayız... Ama neyi? Anlamamız gereken... Ne?..." Sessizliğe gömüldü, gözlerini masadaki bir bardağa dikmişti. Ve Al-Ith, hem de nasıl bir sevinçle ve rahatlamayla şunu gördü ki, Ben Ata'nın aklı, kavrayışın içine ulaşmasına açık ve hazır bir yanıyla faaldi tıpkı kendisinin Konsey Odası'ndaki hali gibi. Al-Ith tamamen sessizce oturdu, soluğunu bile bastırdı ve onu rahatsız etme korkusuyla gözlerini onun üzerinde fazla tutmadı bile.

Ben Ata'nın nefes alış verişi yavaşladı, yavaşladı. Kıpırtısızdı, bardağın üzerine dikili gözleri bir şey görmüyordu - iyice benliğinin derinlerine inmişti. "Ne..." diye soludu. "Bir şey var ki... Yapmamız gereken... Onların yapmamızı istediği... Burada bizler askeriz... Savaşı olmayan askerler... Sizler... Sizler... Sizler nesiniz? Bizler neyiz... Niçin varız... İşte bu, işte bu..."

Bu sözleri uykuda sayıklar gibi mırıldandı, yavaşça, tonlamasız, her biri sadece bir başlık, kısa bir not ya da bir özet, sanki uzun bir iç düşünme sürecinin parçaları gibiydi.

Yavaşça yağan yağmur ıslatmayı sürdürüyordu, sular altında kalmış parıldayan bir kabuğun içindeydiler. İkisi de kıpırdamıyordu. Ben Ata neredeyse soluk bile almıyordu. Al-Ith bekliyordu. Uzun bir süre sonra Ben Ata kendine geldi, Al-Ith'i karşısında gördü, şaşırmış göründü, bu buluşma yerlerinin serin mekânlarında göz gezdirdi, her şeyi hatırladı ve yüzü, gözleri ve bedeni hazır bekleyen şüpheye hemen geri döndü.

Az önce ne olduğunu bilmiyordu. Oysa Al-Ith onun yüzünde, içinde gerçekleşmiş derin süreçleri dile getiren bir olgun-

luk görebiliyordu.

Şimdi, kendi benliğinin kontrol edemediği ya da yönlendiremediği bir çözülüşü karşısındaki çaresizlik değildi hissettiği. Cesaretlenmiş ve rahatlamıştı, biliyordu ki, her şeye rağmen, başarmaları gerekeni başarmaktaydılar... Ve, en yüce amaçlarla konuştuğu, anlayabildiği en iyi şekilde gerekli olandan söz ettiği halde, Al-Ith bu özel karşılıklı yararlılık havasını bozdu.

Söylediği şey şuydu: "Ben Ata, acaba Dabeeb'i görmem mümkün olur mu, diye merak ediyorum -hani Jarnti'nin karısı var ya."

Ben Ata gerildi ve gözlerini ona dikti. Bu öyle şiddetli bir tepkiydi ki, Al-Ith'in elinden gelen tek şey, yeniden, onu anlamayı umamayacağı bir düzleme geri dönmüş olduğunu düşünmek oldu.

"Yani bizler -bizim kuşağımızda- bir şarkı ve öykü şenliği yapacağız da..."

Ben Ata'nın yüzü şüphe içindeydi. Gözleri kızarmış, parlıyordu.

"Sorun nedir?"

"Ah evet, sen bir cadısın. Değilmişsin gibi yapma sakın."

"Ama Ben Ata, bana öyle geliyor ki, öğrenmek istediğimizi -ya da en azından bazı sezgileri, eski şarkıları, öyküleri dinleyerek elde edebiliriz. Herkesin sürekli söyledikleri değil. Şey olanlar... kullanımdan... çıkmış olanlar... ve" Ama Ben Ata hiddetle kalktı ve onun üzerine eğildi, omuzlarını yakaladı, yüzü yüzünden bir karış mesafedeydi.

"Demek Dabeeb'le görüşmek istiyorsun!"

"Kadınlardan herhangi biriyle. Ama Dabeeb ile tanıştım."

"Sana şunu söyleyebilirim. Sizin kuşağınızdan biri, herkesin herkesle beraber olduğu o kuşaktan biri gibi davranmayacağım."

"Ben Ata, ne olduğunu bilmiyorum, ama sen yine yanlış bir yola saplandın..."

"Evet öyle! Sizlerden ve babalarınızdan bir grup bir araya geldiği zaman neler olur? Gözümün önüne getirebiliyorum!"

"Sen kendin yaşadığın bir şeyleri gözünün önüne getiriyorsun Ben Ata, sizin askerleriniz zavallı bir köyü istila edip de...", ama bu sözü sürdürmekte bir anlam olmadığını gördü. Ürperdi. Küçümsemesi Ben Ata'ya battı, çünkü onun duyduğu şey buydu ve Ben Ata doğruldu, eteğinde ordu kampının bulunduğu tepeye açılan kemerli kapıya yürüdü. Yağmurun içine seslendi, seslendi, seslendi... Bir cevap seslenişi, suyun içinden koşan ayak sesleri, sonra Ben Ata'nın bağırışı, "Dabeeb'e söyleyin, buraya gelsin! Hemen!"

Ve yüzünü içeri döndü, kollarını kavuşturmuş, ağırlığını kemere vermiş, muzaffer bir şekilde Al-Ith'e gülümsedi.

"Evet, Dabeeb ile konuşmak istiyorum ve geleceğine sevindim. Ama senin niye bu şekilde davrandığın konusunda hiçbir fikrim yok."

"Belki Dabeeb'e kendin sahip olmayı düşünüyorsun? Senin ve senin pisliklerinin nelerin peşinde olduğunu kim bilir?"

"Sahip olmak. Sahip olmak. Bu sözünüz ne biçim bir söz, sahip olmak. Bir insan nasıl bir başka insana sahip olabilir. Senin beceremediğin..." -aslında "sahip olma şeklinde düşündükçe senin sevmeyi beceremediğine şaşmamak lazım"- diyecekti, ama elbette dilini tutmak zorundaydı.

"Onun korunması için kalkanı ya da benzer bir şey getirsen iyi olur," dedi Al-Ith. "Buradaki havada ayakta duracak halde olamayacaktır."

"Çok teşekkürler. Bunu anladım herhalde. Buradaki bütün düzenlemeler nasıl yapıldı sanıyorsun?"

Ve burada çalışmış ya da zaman zaman hâlâ çalışmakta olan insanların korunması için kullanılan düzenekleri işaret etti - bunlar boğaz hizasında tutturularak kullanılan büyük toka ya da broşlardı.

Az sonra döşemede gıcırdayan ayakkabıların sesiyle birlik-

te Dabeeb çıkageldi, kocaman koyu renk bir kaputa bürünmüştü, kocasının eski kaputlarından biri. Girişte durdu, Ben Ata'ya bakmadan Al-Ith'e dikkatle ve zekice baktı, Al-Ith ona gülümsedi. Dabeeb Ben Ata'dan broşu aldı -sarı, mat bir maddedendi ve çok ağırdı- ve bunu giysisinin yakasına boğaz hizasında tutturdu, ıslak mantoyu kemerin önündeki revakta yere attı, hafif adımlarla içeri yürüdü.

Hâlâ Ben Ata'ya bakmıyor, Al-Ith'i bekliyordu. Al-Ith birden, bütün o gürültünün muhtemel nedenini anladı. Dabeeb Ben Ata'ya bakmamıştı. Zıtların birlikte olmaktan -onların deyişiyle seksten- ayrı düşünülemeyeceği bu korkunç yerde, bu, muhtemelen birbirlerine sahip olmuş oldukları anlamına geliyordu. Dabeeb Ben Ata'ya sahip olmuştu ya da Ben Ata Dabeeb'e sahip olmuştu -bu barbarlar artık bunu hangi şekilde görüyor idiyse- ama bu özel anda, Al-Ith bunu merak edecek durumda bile değildi.

Dabeeb'in o mizahtan anlayan kurnaz havasıyla, zarif, güzel, iş bilir hanım olarak orada durup talimat bekleyişi karşısında, Al-Ith bu durumdan olabildiği kadar yararlanmaya karar verdi.

"Lütfen otur, Dabeeb," dedi, Ben Ata'nın boşalttığı sandalyeyi başıyla işaret ederek. Ve şimdi, Dabeeb Ben Ata'ya göz attı. Durumun gerçek tehlikesi -onun o an gördüğü buydu- gözlerini Ben Ata'ya bakmak için kaldırmasına yetmemişti, ama şimdi bir emir, bir talimata ihtiyaç duyduğu için efendisine doğru baktı.

Ama o, her şeyi Al-Ith'e bırakmıştı ve bir nöbetçi gibi duruyor, sahneyi seyrediyordu.

Dabeeb oturdu.

"Ülkemizde büyük bir şarkı ve öykü şenliği yapacağız. Bunları sık sık yaparız, ama bu seferki farklı olacak."

Dabeeb şimdiden uyanık ve tetikteydi. İki kadının gözleri karşılaştı ve Dabeeb'inkiler uyarmaktaydı. Al-Ith hafifçe başını

salladı, "Anlıyorum, korkma," dedi. Ben Ata bu küçücük baş işaretini fark etmedi, ama yanıldığını görmüştü. Karşılıklı oturan, ikisi de birbirinden kapabileceğini kapmaya hazır bekleyen bu iki kadının görüntüsü, ona yatıştırıcı etki yaptı, aynı zamanda da huzursuz etti. Anında anlaşmaları kendisini yalnız kalmış, dışarıda kalmış hissetmesine yol açtı.

Alaycı bakışını ve askerce dobralığını abartıya vardırdı.

"Unuttuğumuz ya da yarı unuttuğumuz ve bize bazı şeyler anlatabilecek şarkılar olup olmadığını bulmaya çalışacağız."

"Anlıyorum, hanımım."

İki çift göz yine birbirini araştırdı.

"Ama hiç birşey hatırlamazsan da..." burada Al-Ith bir an durakladı, sonra devam etti, "korkacak bir şey yok. Bu yüzden Ben Ata'ya senin benimle konuşmak için yukarı gelip gelmeyeceğini sordum. Gerçekten bu konuda..." ve burada Al-Ith yine durakladı ve Dabeeb en hafifinden bir baş sallayışıyla karşılık verene kadar bekledi, "endişe etmemelisin. Bu sadece bir an aklıma gelen bir fikirdi. Bir heves!" Ve heveslerine kapılan ve bunlara katlanılmasına alışık birisinin bakışını takındı - biraz aptalca, biraz kendinden hoşnut.

"Anlıyorum, hanımım."

"Bana adımla hitap etmeni isterdim."

"Hatırlaması çok zor." Bunu biraz mazeret havasında, neredeyse bir yalvarış halinde söyledi.

"Türlü türlü şarkılarımız var, ama örneğin daha geçen gün birkaç çocuğu dinlerken, bazılarımız fark etti ki, şarkıların bazı kısımları unutulmuş ya da değişime uğramış olabilir - ya da ona benzer bir şey. Ve belki de sizlerde de benzer bir durum vardır."

"Belki öyledir."

"Geçen gün buradayken duyduğumu düşündüğüm bir şarkı var. Ritmi şöyle", Ve Al-Ith avucunu masaya dayayıp parmaklarıyla tıkırdattı: _.._.._..

Dabeeb tempoyu kavramıştı, başıyla onayladı.

"Acaba bir kadın şarkısı mı?"

"Bunu her tür insan söyler, hanımım."

"Belki de, farklı zamanlarda farklı sözler yazılan bir melodidir," dedi Al-Ith öylesine.

"Bizde bazen öyle yaptıklarını düşünüyoruz" dedi Dabeeb.

Bu arada Ben Ata, hayatında hiç olmadığı kadar uyanıktı.

Gayet iyi biliyordu ki, iki kadın arasındaki bu karşılaşma, onun, o sırada, bir parça bile anlayamadığı anlaşma düzeylerini sağlıyordu. Fakat anlamaya fazlasıyla niyetliydi. Ama içindeki en güçlü güdü, düşünceleri ve değişik bir nitelikteki sezgilerin arasında kol gezen güdü, şüpheydi. Ve suratına bir kapı kapatılmış küçük bir çocuk kadar terk edilmiş ve dışlanmıştı.

"Işıkla ilgili bir şey mi?" diye sordu Al-Ith.

"Işık mı? Ah, hayır, sanmıyorum. Onu duymadım."

Ama gözleri, evet diyordu ve Al-Ith'e kendilerini ele vermemesi için rica ediyor, yalvarıyordu. Al-Ith kadınlar hakkındaki fikrinin sadece doğru olmadığını - aksine yeterli olduğunu anlıyordu. Burada bir tür yeraltı hareketi bulunduğunu görüyordu.

"Bunun çeşitlemelerinden birini size söyleyeyim mi? Çok sevilen bir şarkıdır."

"Söylersen sevinirim."

"Bu çok eski bir şarkı, hanımım." Ve Dabeeb boğazını temizledi, ayağa kalkıp sandalyenin arkasına geçti, bir eliyle sandalyeyi tutuyordu. Berrak, güçlü bir sesi vardı ve sesini sık kullandığı belliydi.

"Bak bana asker! Bakıyor!
Benim, onun baktığı!

Birazdan gülümseyeceğim, hiç de ona değil,
Esir edecek onu bu!

Şimdi iki kadın da, Ben Ata'nın soluyuşunu duydu; keskin, öfkeli soluklar.

İkisi de ona bakmadı: Kıskançlığın uç noktalarında bir adam göreceklerini biliyorlardı. Şimdi Al-Ith'e her şey çok açık görünüyordu. Kendi beceriksizliğine hayret etti ve aynı zamanda da, kendisini her zaman memnun eden, kaçınılmaz ve tatmin edici şekilde bir şeyden diğerine geçiş yapan, gerçeğin yüzlerini, gelişme ihtimallerini peş peşe gün ışığına çıkaran, olayların elverişliliğine şaştı.

Ben Ata'nın bu kadını istemiş olduğunu ve onun sahip olunmayı istememiş olduğunu biliyordu. Ben Ata'nın aklının kıskançlıkların ve şüphelerin ateşiyle yandığını biliyordu. Her ne oluyorsa, bu yolda devam etmekten -bekleyip görmektenbaşka yapılacak şey yoktu.

Dabeeb şarkı söylüyordu:

"Parlayan gözler-
Onun gözleri, benim gözlerim...

Biliyorum onu nasıl memnun edeceğimi,
Ve Kolayca baştan çıkaracağımı.

Açlık çektireceğim,
Ve mecalsiz ve öfkeli olacak,
Ve bana verecek maaşını,
Bir onbaşının maaşını."

Güçlü sesi havada yoğun bir sessizlik bıraktı ve hızla düşen yağmur, sessizliği daha da vurguladı.

"Bunu kadınların şenliklerinde söyleriz - hani kadınlar birarada olduklarında."

Al-Ith'in gülümsediğini ve memnun kaldığını görünce, açık bir cüretle ve kendi kendine sevinerek -ve hatta Ben Ata'ya bakıp, onun yüzündeki kara öfke karşısında yarı esprili bir ürperiş sergileyerek- "Bir çeşitlemesi daha var, ama tabii

sizin kulaklarınıza göre değil, hanımım."

"Yoo, hiç merak etme," dedi Ben Ata. "Bu fikri yarım bırakma. Onların kendi kuşaklarında nelere alışık olduklarını bir bilsen..."

Dabeeb Al-Ith'e göz kırpmış, sonra kendi cüreti karşısında yüzü kızarmış ve şarkıya başlamıştı.

"Gel kocam! Yumuşat benim - yastığımı..."

"Bunu söylemeyeceksin," dedi Ben Ata. Şimdi serinkanlı, ahlaki bir üstünlük taslıyordu.

"Belki leydi Al-Ith en iyi yanlarımız kadar en kötü yanlarımızı da bilmek ister," dedi Dabeeb, müşfik, rahat bir ses tonuyla, bir anne sesiyle. Ben Ata ısrar etmeyip ortalıkta dolanmaya başlayınca, tekrar başladı:

"Gel kocacığım! Yumuşat benim - yastığımı.
Çabuk, bir gir hele..."

Dabeeb ara verdi ve çabucak masanın üstünde tempo tuttu.

"O kadar açım ki - kış kadar.
Hayır günah..."

Yine parmaklarıyla tempo tuttu.
"Isıt beni
Doldur fincanımı..."

Tempo tuttu.

"Ve şimdi -başla.
Çabuk. Yavaş."

Tempo tuttu. Al-Ith'e tekrar göz kırptı ve şarkıdan hız alarak Ben Ata'ya da göz kırptı, Ben Ata kısacık bir takdir gülümsemesini bastırmakta güçlük çekti.

"Sertliği bir tahta kadar

Bu emektar yatağın..."

Tempo tuttu.

"Bir ki üç dört
Bir ki üç dört..."

Gülümseyerek tempo tuttu, meydan okuyan, davetkâr bir canlılık içinde.

"İşte böyle yaparız bunu.
İşte böyle yaparız bunu.

Bizim usulümüz bu.
Bizim biçimimiz bu."

Uzun bir süre tempo tutarken, beyaz dişleri görünüyordu.

"Hakkımızda güzel bir fikir edindiniz doğrusu, hanımefendi."

Ben Ata kollarını kavuşturmuş, ayaklarını açmış, gülümsüyordu. Bu şarkının bir sonucu olarak onunla Dabeeb arasında güçlü bir akım oluşmuştu ve Dabeeb ona samimiyetle, davetkâr bir şekilde bakıyordu.

Al-Ith ilgiyle seyretti. Ama daha çok, bir çift atın nasıl çiftleştiğini seyreder gibi.

Dabeeb "Bizim bir şarkımız var..." diye öylesine söze girdi ve kendisiyle Ben Ata arasındaki gerilimi zayıflattı, Al-Ith'e dikkat kesildi.

Al-Ith ise söylemekte olduğu bu yalanın Üçüncü Kuşakta asla mümkün olmayacağını düşünmekteydi. Kuşağımızda yalanlar için vesile oluşmazdı.

Şimdi şöyle diyordu: "Bizim bir şarkımız var..." oysa yoktu, hatta benzeri bile yoktu.

"Nasıl varacağız ışığın bulunduğu yere,
Nasıl geleceğiz sevincin yerine..."

"Ah, hayır," diye araya girdi Dabeeb, "bizde bu tür bir şey

yok. Bu türden şeylere yönelmeyiz." Korktuğu açıktı.

"Burada bir şarkı şenliği yapılsa bunun iyi bir fikir olduğunu düşünmez misin?" dedi Al-Ith.

"Ah, çok iyi bir fikir. Gerçekten çok iyi fikir," dedi Dabeeb coşkuyla. Ve gözleri Al-Ith'e yalvardı.

Belki bu konu hakkında konuşuruz, Ben Ata," dedi Al-Ith ve hemen devam etti Ben Ata'ya hitap ederek. "Dabeeb bana elbiselerinden birini vermeyi kabul etme nezaketini gösterdi. Ben de ona kendi elbiselerimden birini vermek isterim."

"Ama onun düzinelerce elbisesi var. Senin için yeterince güzel olmayanların tümü onun oldu. Onları ne yaptın Dabeeb? Okuttun mu?"

"Bazılarını sattım, efendim. Hepsi üstüme uymadı." Ve Al-Ith'e dönerek, "Çok minnettar kalırım. Eğer biz - yani ben, elbiselerinizden birini alabilirsem..."

"O halde benimle gel," dedi Al-Ith, kendi odalarına yönelerek.

"Hanımım, şu an üstünüzde bulunanı alabilir miyim? Buna benzer bir şeyi hiç görmedim..."

İki kadın Al-Ith'in odalarına gittiler ve Ben Ata o tarafa hamle edip dinlemek üzere kulağını duvara dayadı. İki kadının giysilerden, dokumadan, dikişten söz ettiğini duyabiliyordu. Al-Ith elbisesini çıkarmaktaydı ve Dabeeb sevinç nidaları çıkarıyordu.

"Ah, bu benim layık olmadığım kadar güzel, ah o kadar güzel ki, ah ah, ne kadar güzel bir..."

"Gündelik giymek için elbise yaparken, her defasında özel vesileler için birer taklidini yapar mısınız?"

Kısa bir ara.

"Hemen hemen her zaman, Al-Ith."

"Düz bir elbise giyip de özel bir günde giyeceğin elbiseyi düşünmek hoş bir şey olmalı."

"Evet, öyle. Ama tabii çok fazla özel günümüz olmuyor.

Bizler yoksul insanlarız."

Ah, öyleyiz değil mi? Ben Ata bunu düşünüyordu. Ve hızla geri dönüp daha önce Dabeeb'in oturduğu masaya oturdu. Masada parmaklarıyla ritm tutuyordu. Onu kandıramamışlardı. Neler olduğunu bilmiyordu, ama bir şeyler olduğunu biliyordu. Hepsini Dabeeb'in ağzından almasını bilirdi. Tabii o zamana kadar Al-Ith'den öğrenemezse.

İki kadın geri döndüklerinde onu oturmuş gülümserken , iyi huyluluğu temsil eden bir resim gibi buldular.

İkisi karşısında da hayranlığa kapıldı. Dabeeb'in yağız ve enerjik güzelliği, Al-Ith'in daha yeni üstünden çıkardığı sarılı kahverengili ipekli elbise ile çok iyi uyuşmuştu. Al-Ith'in üstünde, büyük, yumuşak bir ışıkla aydınlanmış odadaki tüm ışığı içine çekiyormuş -ve yeniden dışarı veriyormuş- gibi görünen parlak sarı elbisesi vardı. Çözdüğü saçları ışıldıyordu, gözleri ışıldıyordu, muzırlık ve neşe doluydu. Ben Ata açıkça, kendi kendine, ikisine aynı anda sahip olmanın vereceği zevkleri düşünüyordu -bu, yakın zamanda Elys'den aldığı derslerden önce aklına hiç gelmeyecek bir imkândı. Al-Ith'in sahip olma kelimesi karşısında kapıldığı kızgınlığı hatırladı. Başını hafifçe öne eğmiş oturuyor, kaşlarının altından ikisini süzüyordu -ve aklı birdenbire acı veren bir mücadeleyle doldu, sanki sınırlarının dışına taşmaya çalışırmış gibi. Bir kavrayış anı yaşıyordu -Al-Ith'in onu, kullandığı dilden dolayı azarlama tarzına ilişkin bir kavrayıştı bu. Ama sürmedi. Al-Ith'in Dabeeb ile birlikte kemere doğru gidişini ve Dabeeb'in eski, koyu renk mantoyu sıkıca bedenine sarmasını ve sonra Ben Ata'ya bir gülümsemeyle -mahrem türden bir şey- ve Al-Ith'e çabucak gülümsedikten sonra hızla koşup yağmurun griliğine karışıp gitmesini seyrederken, sıkıntılı bir şüphe geri geldi.

Al-Ith onun gidişini seyretti ve gülümsedi. Ve Ben Ata'ya döndü, gülümsedi. Güneş rengi sarılar içinde, Ben Ata'nın -o anda- hak ettiğini düşündüğünden daha sevimliydi. Onun çe-

vik, hareket dolu, alev gibi bir şey olduğunu görebiliyordu ve kendisinin onu ezdiğini ve soluklaştırdığını anladı. Ama kıskançlık aklını alıyordu.

Al-Ith onu davet ediyordu. Orada durup gülümserken, her yanıyla onu cezbediyordu. Beceriksizce, ağır bir kütle halinde kalktı ve hızla ona yaklaştı. Al-Ith kaçtı, ama işve yaptığından değil, gerçek bir hoşnutsuzluktan dolayı. "Yoo, hayır Ben Ata, bu işi mahvetme..." Ve ona hafifçe ve neşeyle dokunmaya çalışıyordu, çok değil, henüz saatler önce olduğu gibi; Bunlar şimdi Ben Ata'ya düşüncelerinin ve varlığının öylesine üstünde görünüyordu ki, inanamıyordu, tıpkı bakışlarını göğün batısını dolduran o muazzam dağlık yöreye kaldırmakta çok zorlandığı gibi. Al-Ith'i kavradı ve Al-Ith onu kendinden uzaklaştırdı. "Bekle, bekle, Ben Ata. O sıradaki gibi olmamızı istemez misin?" Ah evet, istiyordu, hem de çok, umarsızca, sadece bunun isteğiyle tutuşuyordu ve başka bir şey istemiyordu -ama elinden gelmiyordu, kendisi için, onun için, iyi olanı yapamıyordu- hemen o an, yutmak zorundaydı ve tüm tatlılık ve oynaş imkânlarını ve temasların yavaşça ilerleyişini söndürdü. Ona sahip oldu. Ve sonra, tüm ışık içini terk etmişken, Al-Ith ona sahip oldu. Ben Ata için bu, Elys'ten bu yana yeni bir deneyim değildi, ama bütün bu süre boyunca aklında geçen seferki vardı ve bu seferkini inatla ve kuvvetle yapmasının nedeni sadece, geçen seferin geride kalmış olması, burada olmayışıydı. Bu sefer Al-Ith ağlamadı, çözülüp teslim olmadı. Elinden geldiği kadarıyla ona pek çok söz içerisinden seçtiği sözler ediyor ve onları umursamaz bir tebessümle, hatta azarlamayla söylüyordu.

Bu birkaç saatlik saplantılı dokunmaları birbirlerine karşı kabalıkla, hoyrat bir halde sona erdirdiler.

Yıkanmak ve giyinmek ve üstlerine çeki düzen vermek üzere kalktıklarında, o sevimli havadar oda, kıvılcımlarından soyulmuş gibiydi ve davul çalmaz olmuştu.

Bu sefer her şey rutin ve düşünülmüş şekilde olup bitti. Al-Ith bir mantoya sarındı, kalkanını hatırladı ve Dabeeb'in koşarak çıkmış olduğu kapının karşısından bahçeye doğru yürüdü. Orada, çeşmeler soğuk ve basık bir mavi gökyüzünün altında çağıldıyordu.

Ben Ata aynı şekilde mantolu ve hazırlanmış olarak peşinden geldi. Al-Ith'in çağırmasıyla iki at, biri siyah, biri beyaz, dörtnala geldi, ikisi atların sırtlarına atlayıp serinkanlılıkla batı yoluna doğru yola çıktılar. Yolculuk süresini, yol boyunca görülen şeylerden -ekinler, kanallar, tarlalar- söz etmek için kullandılar.

Bundan daha sağduyulu ve evliliğe yaraşır bir şey düşünülemezdi. Ama Al-Ith içten içe Ben Ata'dan o kadar uzaklaşmıştı ki, Ben Ata onun bir an bile gerçek anlamda dikkatini çekemedi. Ben Ata açısından, onun kendisinden hiçbir şey istemediği -sadece ondan kurtulmak istediği- açıktı. Ben Ata suçun kendisinde olduğunu da çok iyi biliyordu.

Sınırda atlarını yavaşlattılar ve Al-Ith tam dağların aşağısındaki düzlüğün güneşli enginliklerine doğru atılıyordu ki, Ben Ata ona boğuk bir sesle, "Al-Ith, bekle," diye seslendi.

Al-Ith döndü ve ona olabilecek en soğuk alaycı bakışı fırlattı.

"Herhalde artık Kunzor'a gidiyorsundur," diye bağırdı Ben Ata, öfke içinde.

"Ve diğerlerine," diye seslendi Al-Ith ve uzaklaştı.

Ben Ata kendi kendine, Dabeeb'i geri çağıracağını mırıldandı, ama aslında bunu yapmayacağını biliyordu. Düşünüyordu. İçinde kıskançlık ve küskünlük ve şüphe işlerken ve her şeyi zehirlerken, aynı anda, anlayabileceği başka şeylerin de bulunduğunu fark etmişti. Ve anlamakta kararlıydı.

Yol boyunca, onu kamplara dönerken gören insanlar birbirlerine, kralın yenilgiye uğramış göründüğünü söylediler. O yabancı, moralini yükseltmiyordu, pek moral vermiyordu, bu ke-

sindi, kim bilir başka neler yapıyordu!

Tıpkı daha önce de olduğu gibi, gerek Al-Ith, gerek Ben Ata, birbirlerinden ayrıldıktan sonra, biri Üçüncü Kuşağın içlerine at sürerken, diğeri Dördüncü Kuşağa geri dönerken, birbirlerine karşı besledikleri duyguların yükünün ummuş oldukları gibi hafiflemediğini, aksine ağırlaştığını hissetti. Birlikteyken birbirlerini arzu etmedikleri duygulara kışkırtıyorlardı, ayrı olduklarında, diğerine ilişkin düşünceler işkence oluyor, içlerine saplanıyordu. Ben Ata kendi içinde, müthiş bir mutluluğa varacak bir şekilde Al-Ith ile birlikte olmasını önleyen bir lânet ya da bir şeytan taşıdığı duyguları içindeydi. Al-Ith kocasıyla son derece acı verici bir bağ hissediyordu - Bu kelimeyi inceliyor, evirip çeviriyordu, sanki yeni ve karmaşık bir tasarıma sahip yeni bir yüzükmüş ya da madenlerin bulunduğu kuzey yörelerinin atölyelerinde yapılmış yeni bir metal görmüş gibi. Ben Ata içinde, hayır karnında, yeni çocuğun bulunduğu yerde, bir ağırlıktı, oysa o çocuk henüz bir lokma, bir parmak yeni etten başka bir şey değildi, dolayısıyla onu bu kadar ağırlaştıran şey o olamazdı. At sürmeye devam ederken aklında, yüzü alçak, nemli tarlalara dönük durumdaki Ben Ata ile birlikteydi... Ona şunu sorabilirdi, bunu anlayabilirdi... Falanca şey yerine filanca şeyi yapmış olsaydı... Çünkü, ondan uzaktayken, kendi davranışının hatırladığı şekilde olduğuna gerçekten inanamaz haldeydi. O yüksek aydınlık orta odaya geri geldiğinde, kendisine canlılık ve güven vermiş olan Dabeeb ile beraberlikten dolayı diri ve güçlüydü, böylece kendini Ben Ata'nın iç karartıcı ruh hallerinden uzak hissetmişti. Sarı elbisesi üstünde, mutluluk gibi durmuştu. Oysa bütün bunların tek sonucu, Ben Ata'nın aşk adını verdiği cezalandırma eylemi olmuştu.

Ve şimdi, her iki yanında otların, üzerinde gökyüzünün yumuşak bir maviyle ışıldadığı o düzlüğün üzerinde at sürerken, sanki içinde bulunduğu kendi ülkesi ona yabancı ya da kendisi

ona yabancıymış duygusu içindeydi. Bu öyle beklenmedik bir şeydi ki, atından indi ve onun başında, yanağını yanağına dayayarak durdu, mırıldandı, Yori, Yori, ne yapacağız? Ama bu sadık dostu, sevimli atı bile ona karşı sabırsız görünüyordu.

Yolun yumuşak tozları arasında ileriye yürüdü, Yori peşinden geldi. Burası onun yurduydu, o bu ülkeydi, o bu ülkenin kalbi ve ruhuydu - oysa şimdi kendini bu ülkenin içinde, maddesiz bir hayalet gibi hissediyordu.

Yolu kesen ve kuzeyden güneye uzanan yola gelince, kuzeye döndü, hâlâ yürüyordu, hem de yavaş yürüyordu, tıpkı belirli bir yere varmak istemeyenlerin yaptığı gibi. Bütün gün yürüdü, atı onu izledi ve kimi zaman burnuyla yanağına dokundu, sorarcasına. Ama o, atının sırtına çıkmak istemiyordu. Hissettiği şöyle bir şeydi. Eğer yürürsem, bu topraklarım üzerinde adım adım yürürsem, belki o zaman beni geri almasını, beni kendi içine kabul etmesini irademle isteyebilirim.

Akşama doğru at üstünde kendisine doğru gelen bir adam gördü, az sonra onun Kunzor olduğunu farketti. Kunzor aşağı atladı, onun ellerini tuttu ve yüzüne baktı.

İki at da burun buruna durdu, birbirine haberler aktardı.

"Senin başının dertte olduğunu hissettim, Al-Ith."

"Evet öyle, ama ne olduğunu bilmiyorum."

Yoldan ayrıldılar, biraz dolaştıktan sonra, akış çizgisi birkaç bodur çalı sayesinde öteden seçilebilen küçük bir akarsu buldular ve orada el ele oturdular.

Al-Ith benliğinin her yanıyla Kunzor'a uzanmaya çalışıyor, onun ne olduğunu, nasıl olduğunu hissetmeye çalışıyordu... Kendisini bunu yaparken gözlemliyor ve hoşnutsuzluk hissediyordu. Çünkü onun olağan hali bu değildi. Biriyle karşılaştığında, özellikle de en yakın olduklarıyla karşılaştığında, erkek olsun, kadın olsun, onların niteliğini içinde hissederdi -keskin, berrak ve yanlış anlamaya yer vermeksizin, eşsiz bir şekilde... Bunu her zaman veri kabul etmişti- o tanıma anını. Kunzor'un

kendi benliği, bireysel ve eşsiz benliği, hiçbir zaman bir başkasınınkiyle karıştıramayacağı bir tada sahipti. Güçlü, serinletici, kuru, erkek bir güçtü. Buram buram, enerjik, tıpkı belirli bir mevsimde karların üzerinden aşağıya esen rüzgârlar gibi, hani yeni kar yağışlarından hemen önce.

Ama daha önce hiç bunu düşünmek durumunda kalmamıştı, çaba göstermek, uzanmak -ve başaramamak. Onunla içinden bir uyuşmayı başaramadı, onu inceledi, büyük bir dikkatle, sanki bu dış görünüş bir taklit olabilirmiş gibi.

Kunzor, birlikte olduğu erkekler içinde ona en yakın olanıydı. Görünüş bakımından da. Bedeni aynı yapıdaydı; hafif ve ince, hareketleri hafif ve kıvrak, gözleri onunkiler gibi koyu renkli, dèrin, yansımalarla dolu. Birlikteyken her zaman birbirlerinin ne düşündüğünü bilmişlerdi. Duyguları birbirine kenetlenmiş ellerinden her zaman, sanki kanları ortakmış gibi geçerdi. Günler, hatta haftalar geçirir ve neredeyse hiç konuşmaya ihtiyaç duymazlardı. Şimdi ise akan suyun sesi bile birlikteliklerinin önünde bir engel gibiydi ve Al-Ith ağlamaya başladığında Kunzor sadece başıyla onayladı.

"Farklısın," dedi Kunzor. "Benim ne olduğumu hissetmiyorsun. Ve benim senden yana hissettiğim tek şey, sorunlu ve ağırlaşmış olduğundur."

"En kötüsü, kendi evime, kendi diyarıma çıkmak istemeyişim. Sanki onlar benim değilmiş gibi. Sana bir yabancı gibi mi görünüyorum, Kunzor?

"Evet, sanki sen, Al-Ith, senin kabuğun, içine yepyeni bir öz almış gibi. Oysa seninle konuşabiliyorum ve sen anlıyorsun."

"Anlamadığım anlar oluyor. Sesin gidip geliyor gibi, bazen her şeyi kendi içimden biliyorum, tıpkı kendim olduğum zaman senin düşüncelerini içimde hissettiğim gibi. Ama sonra sana bakıyorum, sen benim dışımdasın, içimde değil."

Sonra alçak sesle ve zorlanarak, "ama şimdi sen orada bir

çocuğu taşıyorsun."

"Evet. Ve doğduğunda, ben de yeniden doğacak mıyım? Sence öyle mi?"

"Orası kadar bize uzak düşen bir ülkeden bir ruhu taşıyıp da kendini ona kaptırmadan edemezsin, Al-Ith."

"Ne yapacağım?"

"Al-Ith, biliyorsun ki, yapabileceğin bir şey yok."

Az sonra gökyüzünün ışıkları çekildi ve yumuşak bir üzüm rengine döndü, doğudan gelen rüzgâr, otları hışırdatmaya başladı. İki at dikkatle aşağı inip ırmağa iyice yaklaştı, böylece rüzgârdan korundular. Ve kız ile adam yan yana oturdular, el ele, dertlere gömülmüş, birbirlerine destek olarak.

Bu sahne resmedilirken, ikisi daima birbirinden ayrı gösterilir, birbirine dokunmazlar. Al-Ith'in başı eğik, üzüntü içindedir, Kunzor onu kardeşçe bir endişe ile izlemektedir. Ve bunun, o sırada olanları doğru yansıttığını düşünüyorum. Çünkü Al-Ith kendini ondan uzak hissettiğine göre, kendini bildi bileli varlığının bir parçası olan bu adam, çünkü birbirlerini daha çocukken tanımışlardı -şunu düşünüyordu, Al-Ith Dördüncü Kuşağın karanlık gölgesinin altından çıkana kadar- çünkü onun yakınındayken böyle hissediyordu- yakın olmanın gerektirdiği hareketleri göstermekten daha fazlası elinden gelmeyecekti. Bununla birlikte o uzun gece boyunca Al-Ith'in elini tuttu ve ağladığında ona güven vermeye çalıştı.

Gökyüzü yeniden aydınlandığında ve ortalığı kavuran rüzgârlar ansızın kesildiğinde, Al-Ith doğruldu, rüzgârın, soluk yüzüyle çelişen güneş sarısı elbisesinde bıraktığı ot tohumlarını ve tozları silkeledi ve Kunzor'a, kendisini karşılamaya geldiği için teşekkür etti.

Ama platoya doğru devam etmek zorundaydı, bundan hoşlansa da, hoşlanmasa da.

Ayrıldılar, Al-Ith kendisini batıya götürecek yolda geriye doğru at sürdü. Atı o yolda gitmekten mutlu olmuştu, uyanık

ve enerjik bir şekilde koşturdu, ama Al-Ith biliyordu ki, dizlerinin onun bağrına yaptığı basınç, ruh halini atına anlatıyordu, bu yüzden onun keyfini bozmamak için onun kadar istekli görünmeye çalıştı.

Platoya çıkan uzun geçidi tırmanırken, Al-Ith oraya vardıkları zaman ülkesinin kendisini yeniden kabul edeceğini düşünmekteydi. Ama sonra, bu gerçekleşmeyince, onun kim olduğunu bilecek ve selamlayacak insanların yanından geçerken bunun gerçekleşeceğini düşündü - ama yolun kenarında, bir tepenin üzerindeki bir kasabaya yürüyen bir grup genç erkeği gördü ve onların her zaman olduğu gibi kendisini görüp seslenebilmeleri için yavaşladı, ama sanki onu hiç fark etmemiş göründüler. Kendisine doğru geliyorlardı, bekledi, ama onlar kendisinden başka her yere bakıyor, sohbetleri ve kahkahaları kesilmiyordu. Onlara seslendi: "Selamlar! Sizde her şey iyi gidiyor mu?" Onlar da seslenerek karşılık verdiler: "Selamlar, teşekkür ederiz ve seninle güven duyarız..." ve anladı ki, Al-Ith olarak tanınmamıştı. Bu daha önce hiç olmamıştı ve bunun üzerine daldığı derin düşünceler içinde, Yori ile birlikte Andaroun'a kadarki mesafeyi nasıl aldıklarının farkına varmadı bile. Hayal meyal, kendisini tanımayan insanların yanından geçtiklerini ve atın her defasında yavaşladığını ve Al-Ith yüzünden onun da moralinin bozulduğunu hatırlıyordu. Ve başkentimize o kadar yavaş girdi ki, sanki burada kötü muamele görmeyi, hatta cezalandırılmayı bekliyor gibiydi. Ve hâlâ, sevgili diyarının bir parçası olmadığını hissediyordu, atının üzerinde kendini bir taş gibi, bahtsız bir keder çuvalı gibi hissediyordu, sokaklarımızın ve bulvarlarımızın ve bahçelerimizin dostça cazibesine verebileceği hiçbir karşılık göremiyordu. Ülkesi onu tanımıyordu. İçi, ülkesine yabancı bir özle dolmuştu -hatta düşman bir özle- ama nasıl, bilemiyordu! Ve yol arkadaşı ve şimdi tek dostu gibi görünen zavallı Yori'yi ahıra bırakıp o geniş basamaklardan çıkması ve kız kardeşleriyle ve ülkesinde

dolaştığı zamanlar hariç normalde her gün saatlerce birlikte olacağı çocuklarıyla karşılaşmak zorunda olduğunu düşündüğünde, bunu başarabileceğine inanamadı. O bir sahtekârdı. Hissettiği şey buydu. Ve onunla Ben Ata arasında, kederli ve güçlü bir bağ uzanıyordu ve sanki onun düşüncelerinin gümbürdediğini ve titreştiğini hissedebiliyor gibiydi. Ben Ata, Al-Ith'in kendisine dönmesini bekliyordu, aynı zamanda da döneceğini bilmekten dolayı umutsuz bir çaresizlik içindeydi. İkisinin köşkündeydi, askerlerinin yanında değil. Orada tek başına oturmuş, düşünüyordu. Ya da aşağı yukarı yürüyüp duruyordu. Anlamaya, her ikisinin anlaması gereken şeye ulaşmaya çalışıyordu. Ve Al-Ith orada, onunla olmalıydı. Ama davul çalmıyordu. Bunu biliyordu. Çeşmelerin tatlı şıpırtılarını duyabiliyordu. Düzlükte talim yapan askerlerin haykırışlarını ve kılıç şakırtılarını duyabiliyordu. Ama davul susuyordu, oysa Ben Ata o sese kulak kabartıyor, onu duymanın özlemini çekiyordu, tıpkı Al-Ith'in de kulak kabartıp o sesin özlemini çektiği gibi. Ve aynı zamanda o sesten korkuyordu.

Dördüncü Kuşağın doğası - çatışma ve çarpışma ve savaşmaktı. Her şeyde. Özünün en derininde barındırdığı bir gerilim ve mücadele. Böylece her duygu, her düşünce kendi içinde, karşıtını da barındırıyordu.

Merkez meydanımızın iki kenarını kaplayan saraya vardığında atından indi ve her zamanki gibi, geniş beyaz taş basamakların üzerinde kendisini kimlerin beklediğini görmek için baktı. Hiç kimse, hiç bir şey yoktu. Yörelerden gelen insanların atlarını bakıma almak için her zaman görevlilerin beklediği, meydandaki ağaçların oraya yürüdü ve birisi Yori'nin sorumluluğunu üstlendi -ama onu Al-Ith olarak selamlamadı. Nazikti, ama âdeta yasak savıyordu. Büyük merdivene kadar geri yürüdü ve basamakları yavaşça, sarı eteğinin dizlerinin etrafında sallandığını hissede hissede çıktı. Sarayın bu girişine yaklaşıp da her yerden, sadece binalardan değil, arkadaki ba-

hçelerden ve meydanın başka bölümlerinden insanların onunla karşılaşmak için koşuşturmadığı bir zaman hiç olmamıştı. "Al-Ith," diye seslenirlerdi, "Al-Ith geldi." Ağaçlardan gelen güvercin seslerinin daha da derinleştirdiği koyu sessizlik içinde, zemin kattaki daire ve odalara çıktı, oralarda kimlerin çalıştığını, neler olduğunu görmek için hızlı adımlarla dolaştı. Birinde bir konsey toplantısı sürmekteydi ve kız kardeşi yirmi kadar insanla birlikte oturuyordu. O eşikte dururken hiçbiri kafasını çevirip bakmadı. Batı sıradağlarındaki sığırların yakalandığı esrarengiz bir hastalığı tartışıyorlardı -o halde işler düzelmemişti, henüz düzelmiyordu. Gerçi elbette düzelecekti. Kız kardeşi, sırtı kendisine dönük oturuyordu, ama başka zamanlar bu, onun varlığını hissetmesine ve dönüp selamlamasına engel olmazdı. Al-Ith'in gayet iyi tanıdığı küçük bir kız, annelik ettiği yetimlerden biri, nihayet başını kaldırıp onu gördü, ama gözleri hemen başka yöne döndü, sanki Al-Ith orada değilmiş gibi.

Bu yüzden Al-Ith oradan ayrıldı ve kendi odalarına çıktı. Odalar, batıya ilerlemekte olan güneşin yoğun sarı ışığıyla dolmuştu ve Al-Ith pencere kenarında oturdu, sarı, güçlü ve besleyici bir ışığa gömülmüş haldeydi, ama kendini bir gölge ve bir hayaletten farksız hissetti. O kadar sade ve hafif ve hoş olan, içinde, şekilleriyle ya da renkleriyle birbirlerine benzerlikleri bakımından seçtiklerinden başka bir şeyin bulunmadığı bu odalara her zaman, kendi benliğine gelir gibi gelirdi, benliğinin orada genişlediğini ve kendini sergilediğini hissederdi, gülümserdi... Ama şimdi bu odaların ton ve dokularıyla sonsuz zevkliliği, incelikleri, kendisini kabul etmeyi reddediyordu. Kederli ve burası için uygun olmayan birisi haline gelmişti. Büyük bir ihtimalle hiç gelmemeliydi.

Katları peş peşe çıktı ve damlarda güneşin alçalışını ve dağları alevler içinde bırakışını seyretti. Tüm başkentimiz, tanıdık sokakları ve bahçeleriyle, ayaklarının altında uzanıyor-

du. Bilmediği tek bir ev ya da meydan ya da umumi yer yoktu -sıklıkla da içinden ve mahrem yanıyla, sakinleriyle dostluğundan dolayı, ama en azından görünüşüyle, cephesiyle, damıyla, desenleriyle ve pencereleriyle -hepsi de kendi aklının alışkanlıklarının birer parçasıydı. Ama şimdi orada varlığı arzu edilmiyordu.

Çan kulesinin tepesinde belki de o denli uzaklaşıp aşağısına düştüğü kendi varlığının zirvelerine erişebileceği düşüncesiyle döner merdivenleri tırmandı, tırmandı, tırmandı, orada baş döndürücü yükseklikte, dağ ve bulutların ve karlı tepelerin dengi olarak durdu, kuşlar gözünün hizasında uçup geçiyordu, oradan yukarıya ve uzaklara, zirvelerin arasında mavi alanların kendisini bekleyerek uzandığı o aralığa doğru baktı ve şöyle mırıldandı: Uzak. Çok uzak... Ve daha kısa bir süre önce orada durup da, tüm hayallerinin ötesindeki bir şeye dönüştürülmek için yalnızca kendini o gök mavisinin çekimine bırakmasının yeterli olduğunu hissettiğine inanamıyordu; hatta o zaman, mavinin içinde güneşin sıcaklığı içinde, bulutların yaptığı gibi mavinin içinde eriyip gitmek için, tek yapması gerekenin kuleden dışarıya adım atmak, kıvılcımlı gökleri koşarak geçmek olduğunu bile hissetmişti. Şimdi ise üstünde bir ağırlık vardı, tutuktu ve burada durmasının hata olduğu, burada istenmediği duygusu içindeydi.

Ve hızla odalarına indi, orada kız kardeşini buldu. Murti şaşkındı. Onu beklemiyordu. Bu ikisini de hayrete düşürdü ve hoşnutsuzluk yarattı. Daha önce ikisi de hiçbir zaman, diğerinin ne yaptığından, hangi halde olduğundan habersiz olmamıştı; birbirlerinden en uzak yörelerde bulundukları zamanlar bile.

Al-Ith pencereye oturdu ve Murti de öyle yaptı, ama biraz öteye. İki kadın birbirini inceledi, acıyla, birer yabancı gibi. Al-Ith Murti'yi semavî, tümüyle ateşten ve pırıltılar içinde, şimdi Al-Ith'in bu sürüklenen haliyle hayal bile edemeyeceği

kaynaklardan her an kendini yenileyen bir çeşme gibi görüyordu; kendisi ise Murti'ye, sanki içinde bir ışık sönmüş gibi görünüyordu.

"Çocuklar beni sordular mı?" diye sordu Al-Ith usulca, yalvarırcasına.

Bu alışılmadık yalvarma tonu karşısında irkilen Murti güçlükle "Hayır," diyebildi.

"Beni özlemediler mi?"

"Senden sanki ölmüşsün gibi söz ediyorlar, Al-Ith." Ve uzandı, eski alışkanlıkla, aralarında her zaman hüküm sürmüş olan akışları yenilemek üzere Al-Ith'in elini tuttu. Ve o el yavaş yavaş, bir iç çekiş eşliğinde indi. "Onlara ölmediğimi, geri geleceğimi söylüyor musun?"

Bir süre sonra Murti'nin parlak gözleri Al-Ith'inkilerin önünde eğildi ve "Durum farklı," dedi. "Neden bilmiyorum, Al-Ith, ama seni hatırlamak zor. Bunu anlıyor musun?"

Al-Ith'in kederi acısını gizledi, bu yüzden ağlamadı. Ve kederini gizledi, bu duygu içerisinde, acı ve acı çekmenin hastalık belirtisi olduğu, sabır ve şefkatle ve bu yabancılığın başkalarına bulaşmasını önleme kararlılığıyla tedavi edildiği, sevimli ülkesinin bir parçası değildi.

Al-Ith ayağa kalktı. Güneşin alevler içindeki ışığı yine alçalıyordu ve sokaklar ve bulvarlar gölge içindeyken, gün ışığı damları ısıtıyordu. Kentin seslenişleri ve sesleri yükselip onlara ulaşıyordu. Sıcaklık, hayat, canlılık.

Al-Ith iki elini beline yakın tutuyordu, sanki onları güven içinde tutmak zorundaymış ve dokunmakla başkalarına zehir bulaştırabilirmiş gibi.

"İşlerde herhangi bir düzelme var mı? Hayvanlar hâlâ üzülüyor mu? Hâlâ yalnızlık çekiyorlar mı?"

"Onlar yalnız mı, Al-Ith?" İki kız kardeş birbirine yakın duruyordu, ama geçmişte hep olduğu gibi değil, elleri ve kolları kavuşmuş, kimi zaman yanakları birbirine dokunarak, iki-

sinin de birbirlerinin ritmlerini ve hayatını sanki kendininkiymiş gibi hissedebileceği şekilde değil. Yakındılar, ama birbirlerine değmiyorlardı ve gözleri konuşuyordu, ama suskunca.

"Evet, üzgünler ve yalnızlar" diye fısıldadı Al-Ith. İkisi de fısıldadı, oysa yalnızdılar, onları hiç kimse duyamazdı. "Bir kısrak koca bir at sürüsünün içinde yalnızlığa kapılır, ama ne olduğunu bilmez, öylece titreyerek, duyması gereken bir söz ya da bir ses olması gerektiğini düşünür, ama sadece sessizlik vardır. Bir aygır çayırın bir ucundan diğerine koşturup durur, onu koşturan şey içindeki boşluktur. Bütün bir sığır sürüsü başlarını aynı anda indirir ve acı çektiğini böğürür..."

"Onları duydum, Al-Ith, onları duydum," diye fısıldadı Murti.

"Bir tepenin üstünde ansızın bin koyun harekete geçer koşar, çobanlar da seslenerek, yatıştırmaya çalışarak peşlerinden. Korkunç bir kayıp duygusu içindeler, Murti... Ama düzeliyor mu, bu acı hayvanlarımızı terk ediyor mu?"

Murti başını salladı ve iç çekti. "Hiç sanmıyorum."

"Ve hepimizin içinde hâlâ umut eksik mi? Çocuklar doğmuyor mu?"

"İşler daha önce olduğu gibi. Al-Ith, senin öteki kuşağa ilk defa götürüldüğünden beri çok az bir süre geçti. Sana uzun bir zaman gibi mi geliyor?"

"Çok uzun bir zaman. Ah, o kadar, o kadar uzun ki." Ve Al-Ith'in gözlerinden sel gibi gözyaşı boşaldı.

"Gözyaşı ve kederi kuşağımızın normal işleyişinin bir parçası olarak kabul mu edeceğiz?" diye çıkıştı Murti sertçe.

"Hayır, hayır, haklısın."

"Eğer bu olaylar dizisi içinde, o öteki yere inip gözyaşı ve kederi öğrenmek sana düşüyorsa..."

"Bilmiyorsun Murti, hayal bile edemezsin!"

"Hayır. Ama bu evliliği yapması emredilen ben değilim, Al-Ith! Bu görevin çok yüce bir şey olduğundan, düşünebile-

ceğimizin ötesinde güzel bir şey olduğundan eminim -ama kederinle bizi zehirlememelisin."

Sert, hiddetli ve kızgındı. Al-Ith, güzel kız kardeşinin, öteki benliğinin, ülkesini korumakta, daha önce kendisinin sergilediği kararlılığı üstlendiğini görebiliyordu. Bu ülke, bu diyar artık Murti idi. Onu cisimleştiren ve içinde taşıyan, oydu.

Al-Ith fısıldadı, "Hayvanlarımız, ben Dördüncü Kuşağa gitmeden önce de kederliydiler ve moralleri bozuk ve huzursuzdu."

"Bu doğru. Ama şimdi sen oradan geri gelirken, kara bir bulut içinde dönüyorsun. Bir görebilseydin, kız kardeşim! Hayır. Tekrar gelmemelisin, ta ki..."

"Ta ki? Oysa ben kendi irademe değil, onlarınkine itaat ediyorum."

Murti başıyla onayladı. "Bu benim meselem değil. Ama sana şunu söyleyebilirim, yanında bulaşıcı bir zehir getiriyorsun. Bu senin hatan değil. Hiçbir şey senin hatan değil, Al-Ith. Nasıl olabilir ki? Ama sana oynaman gereken bir rol verildi. Hepimizin iyiliği için."

Al-Ith başını salladı. Kız kardeşine bir daha bakmadan gardıroplarına yürüdü, her türlü ihtiyacını ve giysilerini eyer çantalarına tıkmaya başladı.

"Peki şarkı ve öykü şenliği ile ilgileniliyor mu?"

"Önemli mi?"

Al-Ith hızla dönüp ısrarla yüzüne baktı. "Evet, gerçekten. Hem de çok."

"O zaman gerekeni yapacağım. Nedenini biliyor musun?"

"Bunu kendin anlamak zorundasın," dedi Al-Ith, Murti'yi daha önce de huzursuz eden o yalvarıcı ses tonuyla. "Orada, kavrayabileceğimiz bir şeyler var, Murti, bunu biliyorum, bunu kesinlikle biliyorum..." Ve kızkardeşine yaklaştı, aralarındaki o yeni mesafeyi unutmuştu. Ama artık daire kararmıştı. Pencerenin uzun dikdörtgeni soluk, mürekkebi andıran bir

ışıkla dolmuştu ve yıldızlar görünüyordu.

Murti bulaşıcı hastalık taşıdığını hissettiği bu varlıktan bir adım uzaklaştı. Ama sonra kararlılıkla durdu. "Nedir o?"

"Yapmamız gereken, ama yapmadığımız bir şey var."

İkisi şimdi birbirinin yüzünü bile doğru dürüst göremiyordu. Görmek için başlarını uzatıyorlardı.

"Ne olduğunu bilmiyor musun?"

"Evet. Kuzeybatıdaki zirvelerin ötesindeki mavi diyarla ilgili bir şey. Ama ne, Murti? Ne? Mesele bu. Ve bulmamız gereken de bu. Niçin var olduğumuzu öğrenmek zorundayız."

Ve Al-Ith dönüp koşarak odadan çıktı, alt katlara ve konsey odasına giden merdivenleri indi, geniş beyaz basamaklara vardı ve bunlardan aşağıya, oradan da meydana kaçtı, sarayın köşesini dönüp ahırlara giden bulvara daldı, orada atını buldu. Ve onun sırtına sıçradı ve kentin içinden geçip çıktı ve tüm gece at sürdü, şafakta geçidin tepesine ulaştı, sonra da sabah saatlerinde düzlük boyunca at koşturdu, sınıra akşam üstü ulaştı. Ama davul çalınmıyordu. Bunu biliyordu. Bu yüzden atından indi, bir ırmak ve Yori için bir çimenlik buldu ve karanlık saatler boyunca orada tek başına oturdu, yıldızların hareketini seyretti. Dördüncü Kuşağın içine ilerleyemezdi: Onun giriş zamanı değildi. Oysa kendi ülkesinde istenmiyordu.

Ve işte kraliçemiz Al-Ith'in araf yerlerinde, kimsenin bilmediği yerlerde gezinmesi böyle oldu; kendisinden ne istendiğinden, geleceğinin ne olacağından habersiz, aç, üşümüş, sadık atı dışında tamamen yalnız. Ve sabah olmadan, Yori bir çimenliğe uzandı ve Al-Ith onun sıcak bedeninin yanına kıvrıldı ve güneşin yükselmesini bekledi.

Kendi kendine şarkı söylüyordu.

"Ey hüzün, sen nesin!
Bileydim belkide, beslerdim seni.
Doyurur, emzirir ve azat ederdim!
Ey keder, bilseydim tabiatını,

Çayırlara taşırdım seni.
Çayırlara hangi yoldan taşıyayım seni?
Söyle hangi yemişlerle beslemeliyim seni?"

Al-Ith sabah güneşiyle uyandığında, nehir kenarının çimenlerinde anası tarafından terk edilmiş bir tavşan yavrusu gibi kıvrılmış yatıyordu. Atı yanı başında otluyordu. Otların ucundaki ince tohumları çekip aldı ve besin olarak onları yedi ve ırmaktan su içti ve oturup kuşağının dağlarını seyretti. Ülkesinin dört bir yanına ve boylu boyunca, kuzeye, batıya, üzüm bağlarının ve zeytinliklerin yetiştiği güneye ve tekrar, şimdi oyalanmakta olduğu doğuya yaptığı yolculukları hayal etti. Şimdi sürgün olduğu, istenmediği bu ülkesi ne kadar renkli ve zengin ve harikaydı. Ne kadar zamandır içinde dolanmış, tüm potansiyellerini kendi içinde özetlemiş ve gerçekleştirmişti. O, güzel Al-Ith, şimdi bir mülteci, hiçbir yerde istenmeyen biri, nehrin kıyısında oturuyor, bütün bu zenginliklerin sefasını ne kadar zaman sürdüğünü hatırlamaya çalışıyordu. Ama bunu hatırlayamadı.

Bütün gün bekledi, yüzünü Kuşağının dik dağlarının yüksek sıralarına doğru çevirdi ve geceleyin atı yine yere uzandı, o da günbatımında doğunun alçak yerlerinden çıkıp ortalığı kavuran rüzgârdan korunmak için atının yanına büzüldü. Başını Yori'nin böğrüne dayıyor ve oradaki güçlü kalp atışlarını dinliyor, Ben Ata'nın köşklerinden gelen davul seslerini duyduğunu hayal ediyordu. Ama duymuyordu. Ben Ata yalnızdı, o boş odalarda dolanıp duruyor, çeşmelerin arasında ve etrafında dolaşıyor, davulun çalmaya başlamasını bekliyordu, tıpkı kendisinin yaptığı gibi.

Ama davullar çalmıyordu.

Günler geçti.

Aydınlık saatler boyunca ırmak boyunca geziniyor, kuşların suyun içinde çırpınıp içine dalışını seyrediyor ya da oturup

dağlarına bakıyordu. Kimi zaman ışık onları yoğun bir kütle halinde, güçlü ve alçakta gösteriyordu, her yarığı ve kayalık çıkıntısı seçilebilir ve berrak bir haldeydi. Ama kimi zaman ışıldayarak ya da gölgeli, tepeleri ve dış çizgileri göğün maviliklerine karışmış halde, havada süzülüyor gibi görünüyorlardı. Geceleyin atının yanına sığınıyor ve uyumuyor, sürgünlüğe ağıtlar yakıyor, davul sesine kulak kabartıyordu.

Ve Ben Ata'nın köşklerinden hâlâ, hiçbir ses duyamıyordu.

Artık ne kadar zaman geçtiğine, zamanın akışına ilişkin algılarını kaybetmişti. Acaba yolunu ve yönünü şaşırmış mıydı diye merak etti. Belki de Ben Ata'nın diyarındaki günleri tamamlanmıştı, başarısızlığa uğramış ve ölene kadar burada dolanmak üzere dışarı atılmıştı. Ama sonra, bir çocuğu olacağını hatırladı, çocuk henüz onun için bir inanç meselesinden daha fazla bir şey değildi, çünkü yeni yaşam henüz kendini hissettirmiş değildi. Kendisi Yüce Kişiler için önemli ya da gerekli olmasa bile, çocuk önemliydi.

Ya da belki de, cezalandırılıyordu... Bu düşünce aklına doluştuğunda, onu zihninden uzaklaştırdı, çünkü kendi ülkesinde küçük bir kişi aklına bu tür fikirlerin girmesine izin verdiğinde, bunun bir akıl hastalığının ya da canavarca ve dehşet verici bir egoizmin belirtisi olduğunu hâlâ hatırlayabilecek durumdaydı.

Ama son derece kahredici bir hata içinde bulunduğu inancı onu sıkıştırıp duruyordu. Nihayetinde, bu tür fikirlerin hata olduğu yer Üçüncü Kuşaktı, Dördüncü Kuşakta ise hiç öyle değildi! -oysa orası, en azından öyle görünüyordu, onun ait olduğu yerdi! Tabii artık herhangi bir yere ait idiyse - ama bunu nasıl bilebilirdi ki? Eğer suçlu idiyse, o zaman suçu neydi ve ona uygun ceza neden buydu? Bu düşünceler -yoksa duygu muydular?- aklını kemiriyordu. Yoksa kaynayıp fokurdadıkları yer yüreğinin içi miydi?

Bazen Yori'yi yanına çağırıyor, onun başında durup yumu-

şak ve zeki gözlerinin içine bakıyordu. "Yori, Yori, acaba delirdim mi? Yaptığım hatanın ne olduğunu biliyor musun?"

Ama Yori, ona sevgi ve şefkatle bakıyor ve çok geçmeden de, bir atın yapmak zorunda olduğu gibi, otlamak üzere başını yere indiriyordu.

Yori burada, onunla yalnızdı. Bir gün bir yaban atları sürüsü savan boyunca yeleleri uçuşarak, koşturarak çıkageldi ve Yori onlara seslendi ve dörtnala koşturdu, nalları sert zemini titretti. Mutlu bir günün tümü boyunca Yori onlarla yarıştı ve sıcacık kokulu otla kaplı toprağın üzerinde tekrar tekrar gidip geldi ve bir defasında onlarla birlikte koşarak gözden kayboldu, öyle ki Al-Ith onun bir daha hiç geri dönmeyeceğini düşündü. Ama geri geldi, tek başına, hava kararırken ve Al-Ith onun üzgün olduğunu ve arkadaşlarıyla kalmak istediğini farketti. Ama yumuşak burnunu Al-Ith'in ensesine sokup onu selamladı ve yine sabırla yere uzandı, çünkü doğudan sert rüzgârlar esmeye başlamıştı ve Al-Ith'i korumasının zamanı gelmişti.

Günler geçti.

Bir akşam gün ışığı çekilirken, ırmağın öteki yakasında, ama çok uzakta, Ben Ata'yı andırır gibi görünen bir adam gördü. Suda dizili taşların üstünden ırmağın karşısına geçti ve kumlar üzerinden adama doğru koştu, adam sınırın öteki tarafındaydı. Durmak zorunda kalınca, çünkü havanın yoğunluğu değişmişti, durdu ve bunun Ben Ata olamayacağını gördü, çünkü bu adam çökük, umutsuzluk içinde bir adamdı, o aşağı kuşağın kralının öküzü andırır niteliklerinden hiçbirine sahip değildi. Ama yine de ona doğru koşmayı çok istedi ve bundan dolayı, onun Ben Ata olduğunu anladı. İmkânsızlık yüzünden ayrıydılar, baktılar ve sonra Al-Ith "Ben Ata!" diye seslendi. Ve o da, biraz bekledikten sonra, boğuk bir sesle karşılık verdi, "Al-Ith!"

Sesleri birbirine yabancıydı, birbirlerine aralarındaki fark-

ları ve fiili temaslarının ne kadar yıpratıcı olduğunu hatırlatıyordu. Ama yine de orada kaldılar, bu arada karanlık indi ve ikisi de gölgelerden başka bir şey görmez oldu.

Al-Ith tekrar seslenmedi, Ben Ata da öyle; ama daha sonra fark ettiler ki, ikisi de saatler boyunca karanlığın içine bakarak ve uzanarak orada kalmıştı. Rüzgâr dayanamayacağı kadar sertleşince Al-Ith ırmağına ve atının himayesine geri döndü. O gece karnının alt kısmında içini gıcıklayan o çarpıntıyı hissetti ve bu his, çocuğun artık bir hücreler öbeğinden daha fazla bir şey haline geldiğini bildiriyordu. Selamlamak için elini karnına götürdü, ama bölünmüştü ve çatışma içindeydi.

Ben Ata ise, onu sınırda bıraktığından beri onu arzulamakla arzulamamak arasında işkence çekmişti ve onu orada yarı karanlıkta, mum alevi gibi sarı elbisesi içinde, biraz tükenmiş bir kadın parçası halinde gördüğünde, benliği içinde bir altüst oluş yaşamış ve gerisin geriye kamplara doğru at koşturmuştu, bütün o günler boyunca Al-Ith'in de olduğu gibi; zamanın akışının bilincinde olmaksızın dolandığı köşklerin yanından geçerek... Ve yine, Al-Ith'in, tüm sağduyusunu ondan çaldığı duygusu içindeydi. Ama tekrar kendi kampında, kendi çadırındayken, Jarnti ve diğer subaylar tarafından âdetlere uygun karşılanmıştı, köşkteyken olduğundan daha az dolu değildi içi... Ama neyle? Uyuyamıyordu. Yemiyordu. Duramıyordu. Evinin arka kapısının önünde büyük bir leğenin içinde ailesinin giysilerini yıkamakta olan Dabeeb, Ben Ata'nın küçük çitin üzerinden atlayıp, sanki kendisini, su leğenini ve sıkılmış ıslak çamaşırları ters çevirmeye geliyormuş gibi üstüne yürüdüğünü gördü. Ben Ata Dabeeb'in önünde durdu ve eliyle onun çenesini tutup kaldırdı, gözlerine ve yüzünün her tarafına baktı. Yaptığı kıyaslamaların muazzamlığı yüzünden suratı asıktı. Dabeeb bunu görebiliyordu ve ona hiç kızmadı. Zavallı koca kral, kendini fena kaptırdı, diye düşünüyordu, bu arada gerçek düşüncelerini süslü bir çift yumuşak esmer yanak ve

göz kapağının ardında gizleyen bir gülümsemenin ardına saklıyordu. Hmmmm. Hiç zarar görmüşe benzemiyor, diye düşündü. Ben Ata hiç özür dilemeden dönüp de çekip giderken. Ve kendi kendine gülümsedi, içinden Al-Ith'i tebrik etti; onun, adamın umutsuzluklarını ve öfkesini nasıl kullanacağını hayal ederek.

Ama Ben Ata bu kargaşaya bir an bile daha fazla dayanamazdı. Yeni bir seferin zamanıydı. Sayıklarcasına, tüm sınırlarından en son haberleri istedi ve gördü ki, -elbette onun için bir sürpriz değildi- Beşinci Kuşak ile sınırda çatışmalar meydana gelmişti. "Onlara bir ders vermenin zamanıdır," diye söylendi, başka törensel ve rutin yeminlerin arasında ve bunları etrafıyla paylaşmak ve hararetî biraz yükseltmek üzere subayların toplantı çadırına gitti. Her zamanki gibi, herkes yeni bir sefer ilânına sevindi. Bu arada o, kendi çadırında oturuyor ve Al-Ith'i ve kendisi, savaşları, seferleri hakkındaki küçümseme tavrını düşünüyordu. En son seferi düşündü ve kendini bildi bileli ilk defa, ölüleri ve yaralıları düşündü, çünkü şimdiye kadar onları aklına getirmek için hiçbir neden görmemişti.

Bu seferi iptal edemezdi, çünkü o zaman yumuşak ve kararsız görünürdü, ama ordusunun önünde gitmeye de tahammülü yoktu, "bütün o palavraları sıkmak," diye söylendi keder içinde, sonra da "sonunda bunlara günlerce ve haftalarca sarılmak." Bu düşünceler ona âdeta ihanet gibi geldi ve boğazından boğuk bir öfke böğürtüsü çıktı, bunu duyan yaverleri birbirlerine baktılar ve sessizce, şu an fısıldamanın bile tehlikeli olacağı yorumlarını paylaştılar.

Ben Ata çadırından pürtelaş çıktı, ağılda önüne gelen ilk ata bindi ve Beşinci Kuşağın bitişiğindeki doğu sınırına doğru gitti. Mutsuzluğunun birazını bile geride bırakmamıştı!

"Ne yapacağım?" diye söylenip duruyordu, atını hızlanması için bir mahmuzlarken, bir yavaşlatırken ve arada bir anlığı-

na eliyle sıvazlarken... Atın ağzı köpük içindeydi, gem rahatsızlık veriyordu... Ben Ata, Al-Ith'in ve onun ülkesindeki herkesin yularsız ve eyersiz, kamçısız, burada, kendilerinin gerekli gördüğü tüm şeyler olmadan at bindiklerini düşündü. Atının ağzındaki gemi biraz gevşetti, hatta hayvana acıdığını belli eden birkaç söz mırıldandı -ama bunu yaparken kendini yine bir hain olarak hissetti. Ayrıca, Beşinci Kuşağa doğru gitmekle ne yapıyordu ki? O yerden nefret ediyordu, her zaman nefret etmişti. Asıl sınıra varmadan çok önce, kendisinin her zaman -en azından yakın zamana kadar- aklı başında bir ülkenin unsurları olan koyu ve derin toprak, güzel zengin tarlalar, kanallar ve arklar ve göller ve Dördüncü Kuşağın sonsuz düz ufukları yerlerini fundalıklara ve kumlara ve her zaman toz tadı veren ince bir havaya bırakıyordu. Hiçbir zaman nefret edilesi bu yerin çok derinlerine girmemişti, ama askerlerinin önünden alay halinde geçirdiği esirler ve çadırının içine fırlattığı kızlar sıska, kuru şeylerdi ve daima kolları bacakları ve saçları tozdan kirli sarı renkte olurdu. Bu tozun, bu kuruluğun onların genel özelliği olduğunu varsayardı, ama bilmiyordu. Sormamıştı. Şimdi bunu düşünmek aklına geliyordu, kız olsun, erkek olsun, onlara emirlerden başka bir söz söylememişti, onları asla sorgulamamıştı, sadece cezalandırmış ya da kullanmıştı.

Ben Ata asıl sınıra kadar gitmedi, sadece dalgalı kumları, taşlarla ve kuru bodur çalılarla kaplı sırtları görebildiği yere kadar ilerledi. Atının üstünde oturuyor, farkında olmadan onun sırtını okşuyor ve zavallı yaratığın yara olmuş ağzını düşünüyordu ve esir kızların yaşattığı duyguları hatırladı, onları tuttuğunda bedenlerinin kumlu kekreliğini, göz yaşlarını ve öfkelerini.

Ben Ata ağladı. Bu talihsiz yere karşı herhangi bir savaş emri vermeyeceğini gayet iyi biliyordu. Kampa döner dönmez, verdiği talimatları iptal edecekti. Askerlerinin onun bir

kadının kurbanı olduğunu ve asker olmaya yaraşır biri olmadığını söyleyeceğini biliyordu. Onların haklı olduğunu düşündü. Kendi ülkesine geri dönmek istemiyordu, aklına gelmesi muhtemel her düşünce, o ülkede ya uyumsuz ya da ayrılıkçı olmaya mahkumdu.

Olduğu yerde kalmaya karar verdi. Atından indi, atını eyer ve yulardan kurtardı ve yüzü kendi ülkesine, pelerinli sırtı Beşinci Kuşağa dönük halde, dua edercesine oturdu. Ve korkunç Dördüncü Kuşağın kralı Ben Ata, ordularından ve kamplarından uzakta, tamamen tek başına, işte böyle oturuyordu ki, davul yeniden çalmaya başladı. O duymadı.

Yalnızlık içinde ve uykusuz geçen bir geceden sonra tekrar geri döndü. Davulu, vardığında kamptan duydu ve doğruca Al-Ith'i karşılamaya gidecekti ki, çok geç kalmış olabileceği aklına geldi. Yamaçtan tepeye doğru yürüdüğü sırada, Al-Ith de öteki taraftan atla gelmekteydi.

İkisi odalarına karşılıklı kapılardan girdiler ve durup birbirlerini incelediler. Her zamanki gibi ilk gözlerine çarpan şey farklılıklardı. İkisi de, sorgulama, arzulama, özlemeyle geçen uzun günleri, bu inatla içine kapanık kişilikleri kıyasladılar ve sadece bir tür tükenişi hissettiler.

İkisi de açıkça ve daha ilk bakışta belli olacak şekilde tükenmişti. İkisi de güneşten yanmış, esmerleşmiş ve zayıflamıştı. İkisinin de içinde istek ve sabırsızlık esip tozmuştu. İkisinin de gözleri yeni çukurların içinde alev alev yanıyordu. Orada dururken, biraz olsun anlamadıkları açlıklar onları yiyip bitiriyordu.

Ve nihayet birlikte iken, yan yana kanepeye çöktüler ve birbirinin gözlerine, yüzüne iyice baktılar, ellerini birbirinin kolları ve bacakları boyunca aşağı yukarı gezdirdiler. Ve onun orada olduğundan, gerçekten ve mutlak anlamda orada olduğundan emin olunca, uzun sürmüş bu gerilim koptu. İç çektiler, esnediler ve devrilip birbirlerinin kolunda uyudular. Bir

gün bir gece uyudular ve pek kıpırdamadılar bile.

Bunu izleyen günler ne kadar uzundu, her düşünce ve hareket kendinin farkında olmaktan kendilerini sorgulamaktan yavaşlamış ve ağırlaşmıştı. Çünkü bu yer, bu evre, ilk defa her ikisi tarafından yaşanıyordu, böylece söylenen ve yapılan her şey birer sürpriz oluyordu.

Bunun bir nedeni, ikisinin yalnız olmalarıydı ve her ikisi için de olağan -eski ve şimdi kaybettikleri?- yaşamlarının kendilerine yasaklanmış görünmesinden dolayı, bunun uzun süre için böyle kalacağını düşünmeleriydi. Sürülmüşlerdi ve onları dışlayan diyarlar, başkalarının beraberliği, bağları ve ihtiyaçlarıyla yaratılıyor ve besleniyordu. İkisi de hiçbir zaman bir kişiyle bu kadar baş başa kalmamıştı; günlerce... günlerce... günlerce. Ve gecelerce.

İkisinin de daha önce hiç sevişmediği bir şekilde sevişiyorlardı. Ciddi ve uzun uzadıya, sanki sona ulaşmak, bir kavrayışa erişme imkânının sona ermesi anlamına gelmek zorundaymış gibi, sanki kendini araştırma yolunda üstlendikleri bir görevmiş gibi, sanki bu şekilde birleşmiş varlıkları bir güç oluşturuyormuş, kuşku ve daha da kötü -bir türden ve bir kaynaktan bir düşmanlığa- felaketlere, hatta kargaşaya karşı direnecek saldırılamaz bir yer kuruyormuş gibi. Onlar güreşirken ya da birbirine sarılırken ya da sığınırken, her ikisi de bu sahneye, diğerinin bilmesini istemeyeceği kadar sıklıkla, onlar hakkında herhangi birinin -kimin? O bilinmeyen düşmanın mı?- dile getirebileceği her yargı ile tamamıyla örtüşen soğuk, tutkusuz bir bakışla göz atıyorlardı. Oysa o yargılara karşı isyan ediyorlar, düşünceleriyle ve eylemleriyle ötekini koruyorlardı da, çünkü Al-Ith'i, Ben Ata'yı güçlü kollar arasında, belki de, içinde küçük ve sonsuz ölçüde kırılgan ve yiğit bir şeyin siper almış olduğu bir kovuğun dışına kurulmuş barikatlar gibi hissedilen bu kollar arasında, tutmak için duyulan bu ihtiyaç -hem de gittikçe artan bir ihtiyaç- ne anlama geliyordu ki?

Ama dışarıdan tek bir söz, tek bir işaret gelmiyordu. Davul aralıksız çalınıyor, çalınıyor da çalınıyordu, Ve çalmaya devam etmesi gerektiğini biliyorlardı. En azından bir süre için.

Al-Ith kanepenin üstünde, yığılı minderlerin üzerinde uzanır, çırılçıplak, eli hafifçe içindeki melez çocuğu imkânlar diyarından çıkış yolunda ilerlediği o yerin üzerinde dururdu ve çocuğun orada davula cevap halindeki nabız atışlarını hissederdi. Ve Ben Ata, çırılçıplak yanına gelirdi; artık o yüz yakın ve sevdiği bir yüz olmuştur, bu yüzden aynaya baktığında onu gördüğüne şaşırmaz, dikkatini yoğunlaştırmış çatık kaşlı o yüzden, onun bu kuşağın müstakbel efendisiyle haberleşmekte olduğunu anlamıştır ve şefkatle onun elini kenara itip yerine kendininkini koyar, avucuyla ve parmaklarıyla dinler. Ya da kulağını dayar, diğer tüm sesleri bu değerli ve tanıdık beden evinin dışında bırakır, böylece sadece davulu duyabilmektedir, davul kulaklarında vurulur ve kendi kanının kabarışlarını düzenler.

Şimdi genellikle çıplaktılar, çünkü orada birlikte yalın halleriyle giyinik gibiydiler. Bu iki beden o denli çeşitlenmiş ve dillenmişti. Ben Ata çeşmeli bahçelerden süzülüp gelen ışığın onun omuzlarını sarmalamasına bakar ve benim ince Al-Ith'ime orada öylesine durmak ne kadar güzel yaraşıyor diye düşünür, sırtını yasladığı sütundan yaylanan kiriş kadar narin ve sıkıdır; ve o, Ben Ata'nın sırtının ve kalçalarının güzel hatlarını seyreder ve bu adalelerin kıpırtısını ve gerilişini hiç yorulmadan ömrünün geri kalanı boyunca seyredebileceğine inanır. Ve Ben Ata elleriyle onun düşen simsiyah saçlarını tutar ve geçmiş ve ölü yaşamına, parmaklarının kıvrım kıvrım araştırdığı küçük farklılıkların dünyasıyla küçük bir kadın başının sonsuz karmaşıklıklarının farkında bile olmadığı -en azından şimdi kendisine öyle görünüyordu- zamana hayret eder ve Al-Ith kolunu onun güçlü esmer omuzlarının üstüne uzatır ve bilir ki, hafifçe dokunan ya da birbirinin üzerinde gezinen iki deri

yüzeyi arasındaki dil ve mesajlar kendisine sonsuza kadar tatmin kaynağı olacaktır.

Bir hevesten ya da işveden dolayı üstüne bir elbise giydiyse, o elbise çabucak çıkarılacaktır, çünkü işve, her ikisinin de ilk defa keşfettiği bu ciddi duruma karşı epey bir hakaret olacaktır; ve öteki, kampa doğru inen yamaçtan soğuk bir rüzgâr estiğinde üstüne bir asker pelerini örttüğünde, içinde rahatsız olur, neredeyse buna hakkı yokmuşçasına. Ve onun yerine yine birlikte, büyük kanepelerinin yorganlarının altına daldılar, kendi dünyalarına, kendi zamanlarına döndüler... Ve dünyaları, zamanları, değişmedi, değişemezdi... Ama değişti yine de, hem de yakın zamanda, çünkü bir gün, tepenin aşağısındaki kampları seyredebildikleri o kemerin altındaki küçük masalarında otururken akıllarından yemek yemeyi geçirdiler ve hiç, ama hiçbir şey olmadı. Ama daha onlar orada oturup hayret ederken, Dabeeb'in yamacı tırmandığını gördüler, sırtına geçirdiği eski pelerini çekiştiren soğuk bir rüzgâr yüzünden öne eğilmişti ve üstünde kapaklar bulunan tabaklar ve sürahiler taşıyordu. Bunları çabucak ve özenle, en dış kemerlerin altındaki revağın döşemesine bıraktı ve onlara doğru bir an bile bakmadan çabucak koşup gitti.

Çıplaklıklarını örttüler ve yemeği almak üzere revağa çıktılar; Ben Ata'nın hemen fark ettiği gibi, yemek subay yemekhanesindendi ve haşlanmış fasulye ve ekmekten oluşuyordu.

Bir yandan kendisi de, hem de iştahla, yemeye koyulurken, Al-Ith'in büyük bir açlıkla yediğini gördü, gül kokulu tatlılarını ve meyvelerini ve şuruplarını hiç özlemiyor gibiydi.

Köşkleri, bu sihirli bina, ikisi için de sıradanlaştı. Vaktiyle burası Al-Ith'e, kendi ülkesinin daha çok zerafet ve inceliklerinin yetersiz bir sureti gibi görünmüştü. Henüz kısa süre önce Ben Ata için sevimli -elbette- ama rahatsızlık verici, katlanmaktan başka seçeneğinin bulunmadığı efemine bir yerdi. Oysa şimdi, aklının takıldığı hiçbir özelliği yoktu. Ortasından bir

fıskiye gibi yükselen sütunuyla o ferah oda, kubbeli tavanlarının altındaki gölgeleri, yüksek hacimleri ve biçimleri -banyo yapmak ya da üstünü değişmek için kullandığı ve Al-Ith'in de içinde dilediğince dolaştığı odalar, Al-Ith'in özel alanlarını oluşturan ve kendisinin de onun kadar rahatça dolandığı odalar- bütün bunlar artık, onun eviydi. Onun ve Al-Ith'in evi. Bir zamanlar çadırlarda yaşar ve daha güzel bir şey istemezdi. Herhalde tekrar... Bu uzak yükümlülükleri hatırlayınca odasına çekildi ve çırılçıplak halde, bu türden işler için buraya getirilmesini emretmiş olduğu düz masanın başına oturdu, orduların manevralarla ve şu ya da bu savaş tatbikatlarıyla meşgul olması gerektiğine ilişkin bir emir yazdı, çünkü onlara bir savaş vaat etmiş olduğunu ve vaadini yerine getirmediğini hatırlamıştı. Bunun "heyecanı biraz yatıştıracağını" mırıldandı ve orada başını eline dayamış halde otururken, yılın bu günlerinde bir savaş tatbikatı için ülkenin hangi bölümünün en uygun olacağını düşündü ve acaba... Ama nihayet, kurmaylarının bütün bunlarla mükemmel biçimde başa çıkabileceklerine karar verdi, bir yandan tuhaf bir şekilde hem bu savaşa kendisinin katılmayacağına üzülüyor, aynı zamanda da haftalar boyunca o uydurmaların ve şaklabanlıkların gerçek olduğu, gerçek bir amaca hizmet ettiği numarası yaparak koşturmayacağı için ferahlama hissediyordu... Ve bu şekilde düşünürken, Al-Ith'in bu uğraşların herhangi bir yanının herhangi bir amacı olmadığını düşündüğünü hatırladı... Oysa şu anda Al-Ith'in enfes bedeni içinde kuluçka halinde bulunan oğlunu ne zaman aklına gelse, onu her zaman bir atın üzerinde, orduların başında düşünüyordu.

Bir oğuldu elbette ki. Al-Ith biliyordu ve kendisi de biliyordu. Çünkü bu birleşmenin bir oğul vücuda getirmesi gerekli ve tutarlıydı. Üçüncü ve Dördüncü kuşakların evliliğinden bir oğul vücuda gelmeliydi. Bu çok açıktı.

Döndüğünde Al-Ith'i kaç gündür ilk defa giyinik buldu.

Dairesindeki dolaplar yine kendi ülkesinin değil de bu ülkenin ürünü olan elbiselerle doldu. Artık onları küçümsemiyordu. Bunun nedenlerinden biri, Dabeeb'e vermiş olduğu elbiseleri parçalarına ayırıp her dikişini ve katını incelemiş olmaları sonucunda, kadınların artık daha elverişli ve sade giysiler ürettiklerini anlamasıydı. Bir nedeni ise Al-Ith'in değişmiş olması ve artık bu ülkenin ürünlerini kendisi için olmayacak şeyler olarak görmeyişiydi. Şimdi ona çok yakışan ve hamileliğinin yumuşak kıvrımlarını gösteren pembe renkli uzun bir elbise giymekteydi.

Masa başında başı elleri arasında, düşünceye dalmış oturuyordu.

"Ben Ata," dedi, Ben Ata'nın da bildiği gibi, "mutlaka bizim katılmamız gereken şeyler olmalı!" diyecekti.

Ben Ata cevap vermeden önce onun karşısına oturdu. O kadar çabuk kabul etmek niyetinde değildi. Dönüp de Al-Ith'in bu ülkeye ziyaretlerinin kısa ve düzensiz olduğu zamanlara baktığında -ki üstünden çok uzun zaman geçmiş gibi görünüyordu-, çoğunlukla kavga ettiklerini hatırlıyordu. Ona tahammül edememesi kendi hatasıydı. Al-Ith buyurgandı. Şu anda oldukları hali seviyordu. Evli. Kendi adına bunu böyle adlandırıyordu. Artık evliyiz ve o eskisi gibi dilediği tarzda davranamaz.

Al-Ith'e gelince, sessiz kaldı, çünkü o da işlerin daha önce nasıl olduğunu hatırlıyordu. Ah, şimdiki gibi değildi... Kendisinin şimdi olduğu gibi değildi... Şimdiki Al-Ith ile kendi yüksek diyarı arasında bir bulut perdesi duruyor gibiydi. İşlerin daha önce çok farklı olduğunu hatırlayabiliyordu. Bu farklılığı o, bir rahatlama, bir hafiflik, tatlı bir şey, her şeyden önce de her bakımdan harikulade bir nezaket olarak hissediyordu. Tüm çocuklarını ve onların birlikte oluşlarındaki anlamı ve yetkinliği hatırlıyordu. Bir kız kardeşi olduğunu, güzel kız kardeşi, akşamları aydınlık sona ererken birlikte oturup gök-

yüzünü seyrettiklerini ya da damlarda gezindiklerini hatırlıyordu... O damlarda sevinç verici gezintileri hatırlamak, Al-Ith için fazlasıyla acı verici bir şeydi. Şimdi bunu yapamıyordu -yüksek yerlerden ve kuşlarla, dağlarla aynı seviyede olmaktan korktuğunu hissediyordu... Ve bir şey daha vardı, bir kule ve oradan- ama bunun anısıyla bir özlemin acısına kapıldı ve bu acıyla birlikte üzerine öyle bir telaş geldi ki, ellerini ovuşturarak ayağa fırladı. Burada oturmaktaydı, burada oyalanmaktaydı, öte yandan yapması gereken kesinlikle bu değildi...

"Bu da ne?" diye sordu Ben Ata, sakin ve emreder bir tonda. "Bu şekilde ortalıkta zıplayıp durmaman lazım, öyle değil mi? Çocuğa zararlı."

Gece gündüz içinde bulundukları yorucu faaliyetleri göz önüne alarak bunu tümüyle gözardı etmeye karar verdi. Ama yavaşça oturdu ve kendini sakinleştirdi. Çünkü hissettiği şey, hatıralarında ve geçmiş özünde var olmuş üstünlüğün doğasını -kendisinin şimdiki durumu öyle olmasa bile- Ben Ata'ya aktarmayı başaramayacaksa, o zaman herhangi bir şeyde ısrar etmenin yararı olmayacağı idi.

"Böylesi iyi," dedi Ben Ata, nazik, ama belki de dalgın bir şekilde.

Ortak çocukları doğduğu zaman, her türden kutlama ve şenlikler emredeceğini düşünmekteydi. Bu yüzden de savaş tatbikatının o zamana kadar iyice geride kalmasını sağlamak önemliydi. Emrini üzerine yazmış olduğu kağıdı çıkardı, bir tarihi değiştirdi.

"Ve kutlamalar yaptığımız zaman, diye düşünüyorum," dedi, sanki tüm planlarını Al-Ith'e açıklamışçasına, "öteki çocuklar maiyette yer almalıdır. Ya da ona benzer bir konumları olmalıdır."

Al-Ith, Ben Ata'nın askerlik faaliyetleri boyunca sayısız çocuğun babası olduğunu ve bunların neredeyse yürümeyi öğ-

renir öğrenmez çocuk kıtalarına yerleştirildiğini öğrenmişti zaten. Çocuklar ordusu burada ciddi bir şekilde hayatın bir parçasıydı. Bunu ilk duyduğunda infiale kapılmıştı - ama infial, yerini anlama ihtiyacına bırakmıştı.

Cevap vermemişti. Ben Ata, çok uzun bir süre sessiz kaldığını fark etti ve emrindeki değişikliği yapıp da kağıdı kemerine soktuktan sonra başını kaldırdı ve gülümsedi.

"İyi misin, canım?"

"Ülkeyi görmek isterdim, Ben Ata. Yo, artık sorun olmayacaktır, eminim. İklime uyum sağladım."

Ben Ata hemen canlandı. "Ah, iyi. Benimle manevralara gelebilirsin. Bu hoşuna gider mi?"

Al-Ith düşünceliydi. Hali, bilmediği bir yemeği ya da deneyimi tadan birisininkini andırıyordu. "Neden olmasın, diye düşünüyorum... Ama benim düşündüğüm şey şuydu -kadınlardan, şarkılarıyla bir şenlik yapmalarını rica etmek isterdim. Bizim bunu vaktiyle yaptığımızı hatırlar gibiyim. Evde. Buna benzer bir şey."

"Ah, bunu sevmeyecekler, canım! Onların kendi fikirleri var, bilirsin. Hiçbir erkek onların törenlerinin yanına bile yaklaşamaz -erkekliğe değer veriyorsa tabii." Ve tekrar gülünç küçük sandalyesine oturdu ve çok eğlenmiş gibi kahkahalar patlattı.

"Aslında seni düşünmüyordum. Ben gidebilirim. Bir kadın olarak."

"Demek şimdiden benden bıktın!"

"Belki bir akşamlığına ayrılmaya tahammül edebiliriz?"

Bu noktada küçük öpücüklerle birbirlerini yatıştırdılar, ama öpücüklerde bir yasak savma havası vardı, bundan hiç kuşku yoktu.

"Bir sonraki yemeği getirmek üzere geldiği zaman, Dabeeb için bir not yazacağım."

"Onunla kendim konuşacağım."

"Yoo, hayır, işleri yazıya dökmek her zaman daha iyidir, o zaman yanlış anlama ihtimali olmaz."

Al-Ith karşı çıkmadı, ama kendi kendine, Dabeeb'in dikkatini çekmeye ve söyleyeceğini söylemeye karar verdi. Nazikçe Ben Ata'ya gülümsedi, sanki tamamıyla fikir birliği içindeymiş gibi.

Az sonra gerçekten de Dabeeb'in tepeye doğru çıktığını gördüler.

Ben Ata kemere yürüyüp verandaya çıktı ve yine tabakları yere bırakıp koşup gitmesini engelledi.

Al-Ith onun Dabeeb'e, savaş tatbikatına ilişkin emirleri içeren kağıdı verdiğini ve bir sonraki sefer Al-Ith'in arzularına ilişkin bir emir vereceğini, ama bunları henüz yazmadığını söyleyişini duydu.

"Ah, ne kadar hoş bir şey," diye kumrular gibi şakımaktaydı Dabeeb, "hanımefendiyi memnun etmek için bir şey yapmak o kadar güzel olacak ki. Ama bu arada, onunla bizzat birkaç kelime konuşabilir miyim?"

"İçeri gel," dedi Ben Ata, kenara çekilerek ve Al-Ith'in arzularını onun yerine yazmak üzere kendi dairesine gitti.

İki kadın yalnızdı. Al-Ith ayağa kalktı ve hızla, Ben Ata'nın dairesinden en uzak noktaya yürüdüler.

Al-Ith isteklerini fısıldadı ve Dabeeb hemen anladı ve şöyle dedi, "Kadınlar memnun olacak. Aslında sizden rica etmeyi tartışıyorlardı. Benden bu tür bir şeyden söz etmemi istediler - şimdi ise buna gerek yok."

Bu noktada Ben Ata, şefkat ve iyi niyet timsali gibi içeri daldı. Ama onlara doğru yürürken, bu günlerden birinde bir ya da iki akşamlığına Dabeeb ile baş başa olmanın hoş olacağını düşünecek zamanı oldu. Kendini, Al-Ith ile yaşadığı bu uzun süreli hazdan -telaşla hapis kelimesini sansürleyip yerine 'zevk alma'yı koymuştu- tüm öğrendikleriyle onu şaşırtırken görür gibiydi. Bu düşünce onun yüzüne, kendinden hoşnut bir gü-

lümseme halinde yansıdı ve ikisi de bunu hemen anladı.

Ben Ata, Dabeeb'e katlanmış bir kağıt verdi, Dabeeb bunu açtı, okudu ve yatıştırıcı bir tonda, "Bir şeyin kağıda yazılması her zaman o kadar iyi ki. Ama bir şey var, Ben Ata, efendim, mesele aklımıza estiği zaman şarkı söylemek değil, bu bizim budalalığımız, bunu başka şekilde görmeyin, ama bunları belirli zamanlarda, belirli mevsimlerde yaparız."

"Pekâlâ, o halde bir daha zamanı ya da mevsimi geldiğinde Al-Ith'i davet ediverin, ben de onun derli toplu bir şekilde ortalıkta dolaşmasını sağlayayım."

"Teşekkür ederim. Hepimiz büyük bir şeref duyacağız." Giderken de Al-Ith'e belli belirsiz bir el işareti yaptı, onlara afiyet olsun dileğinde bulunup tepeden aşağı koşmaya başladı.

Şefkat dolu bir gece geçirdiler, sonra da sabahleyin Ben Ata, bu yeni savaş tatbikatının kendi gözetimi olmaksızın yürütülebileceğine inanmadığını itiraf etti ve birkaç günlüğüne kraliyet işlerine bakmaya gitmek üzere izin istedi.

Al-Ith onsuz bir saat bile geçirme düşüncesi karşısında önce müthiş bir yeise, sonra da paniğe kapıldı, bu da halini patolojik bir durum olarak değerlendirmesine yol açtı; önce onun kendisini terk etmek isteyişinden infial duydu, sonra da, gayet açık bir şekilde, rahatlama. Ah, ne kadar harika bir şeydi, yeniden kendi benliğini bulma imkânının tanınması -artık o kadar uzak görünüyordu ki ona, kendi benliğini ayırt edebileceğinden şüphe etti- sonra da en azından bir süreliğine benliğinin içinde, kendi, gerçek amaçlarıyla birlikte olmak... Bunlar her neyseler. Çünkü onları hatırlamıyordu.

Bu arada Ben Ata, onun sessizliğini üzüntü sanarak ve ağlayabileceği ve ona yalvarabileceği korkusuyla, onun en azından savaşa giderken bir yere kadar kendisine refakat etmesini ayarlayacağını, ama elbette ki asıl tatbikatlar başlamadan önce onun eve dönmek zorunda olduğunu, çünkü aşırı heyecanlanmanın ona iyi gelmeyeceğini ilân etti.

Al-Ith her şeye rıza gösterdi, onu tepenin aşağısına, sıcak ve uzun bir öpüşle gönderdi, daha önce hiç kimseyi böyle öptüğünü hatırlamıyordu, çünkü öpüşünde çok fazla yakarış vardı.

Ve Ben Ata'nın geniş omuzlu bedeninin enerjik adımlarla kamplara doğru yürüyüşünü gördüğü süre boyunca ona el salladıktan sonra dairesine döndü, yıkandı ve kokular süründü, rengârenk çiçek desenleri işlenmiş beyaz yün bir elbiseye büründü ve tam kendini öteki kapıdan, davulların çalınmaya devam ettiği -ama nerede? Her yerde, bir an burada, sonraki an orada- çeşmelerle dolu bahçelere atacaktı ki Dabeeb ansızın tekrar ortaya çıktı, Al-Ith'in şimdi kendisiyle gelmesini fısıldadı, çünkü kadınların törenlerini yaptığı gece tam da bu geceydi, ama elbette ki bunu Ben Ata'ya söyleyemezdi, çünkü asla hiçbir erkek, kadınların ne zaman toplandığını bilmezdi. Onlara söylenmezdi ve gizli toplantı yerine sızan bir erkek, bunu yaptığına pişman olurdu.

Al-Ith Ben Ata'nın mantosunu, tam da Dördüncü Kuşağın tarzında bedenine doladı ve Dabeeb ile el ele ıslak yamaçtan aşağıya, çadırların arasından koştu ve hiç kimse onları görmedi, çünkü tüm askerler tam dört gün sonra başlayacak olan savaşla meşgul halde, ötedeki tarlalardaydı.

Orada kısa ve nemli otların üzerinde durmaksızın koşup durdular, melankolik sığırlardan oluşan sürüleri bir bir ürküttüler, sayısız küçük köprüyü geçtiler, çukurların ve kanalların üzerinden atladılar, rehavet verici ve dirençsiz havanın içinde bile olsa, bütün bu hızlı hareketlerle adeta sarhoş hale geldiler, nihayet terk edilmiş görünen büyük bir taş binaya vardılar. Eski bir kaleydi bu, geçmiş ve gitmiş bir savaşın kalıntısı, çünkü kısmen sadece yıkıntıydı.

Ama birtakım sık dikenlikleri, bazı çalılıkları geçtikten sonra, büyük bir kemerin altında büyük bir taş salon ile karşılaştılar ve burası her yaştan kadınla dopdoluydu ve bunlar

uzun tahta masaların etrafındaki sıraların üzerinde oturuyor, önlerinde yemek ve şarap kapları duruyordu. Bütün bunların ortasında boş bir alan vardı ve burada bir grup genç kız kollarıyla ve bedenleriyle türlü türlü hareketler yaparak şarkı söylüyordu. Herkes gülüyor ve eğleniyordu. Al-Ith'i görünce ayağa kalktılar, ellerini başlarının üstünde tuttular ve hoş karşıladığını göstermek üzere coşkuyla alkışladılar ve sonunda kızları seyretmeye devam etmek üzere tekrar oturdular. Al-Ith'e uzun bir masanın başında bir yer gösterildi ve uzun uzadıya tören yapmadan oturdu, Dabeeb de onun yanına. Etrafını hemen algılamadı, çünkü dikkatini fazlasıyla kızlara vermişti, bunlar beş taneydi ve o sözleri büyük bir canlılıkla dansa dönüştürüyor, ciddi suratlarla ve tam tamına doğru söylemek için dikkatlerini yoğunlaştırmış halde söylüyorlardı, böylece edaları ile, en azından başlangıçta herhalde bir saymaca oyunu olan şeyin sözleri arasında çok tuhaf bir zıtlık oluşmuştu.

Hepsi birden şunu söylüyordu:

"Buldum bir dizi boncuğu,
Astım onları bir ağaca,
Daha güzel bir dizi boncuğu
Sen görmedin asla."

Sonra da, her biri ayrı bir mısrayı üstlenerek:

"Bunlar senden gelmedi,
Bunlar senden gelmedi,
Bunlar senden gelmedi,
Bunlar kadar güzel boncuklar
Çok uzakta ve nadir olurlar."

Yine hep beraber:

"Buldum bir dizi boncuğu,
Astım onları bir ağaca,
Bunlar kadar güzel boncuklar

Ancak oradan gelebilir onlar."

Ve ayrı ayrı:

"Orası onların yetiştiği yer
Bizim gitmemiz gereken yer,
Kral gerçi hayır der.
Bulutların kar olduğu yer,
Buluttan ve kardan yapılmış
Bunlar gibi boncuklar yok der."

Ve beş kız, kadınların olağan giyimi olan rengârenk etekler ve korseler içinde hızlı bir dans içinde dönüp durdular ve Al-Ith bunların adımlarının son derece kesin ve ayrıntılarıyla belirlenmiş olduğunu görebiliyordu. Sonra durdular, hepsi aynı anda, öyle ki etekleri bacaklarının etrafında savruldu. Ve onlar bunu yaptığında orada bulunan her kadın ve kız ve kız çocuğu oturdukları sıralardan ayağa kalktı ve ortaya, dansçıların yanına koştu. Ve o an Al-Ith, büyük salonun batı duvarının yaklaşık üçte ikisinin büyük bir özenle kaldırılmış olduğunu ve bu sayede Üçüncü Kuşağın dağlarının bir uçtan diğerine görülebildiğini fark etti. Buradan zirveler görülmüyordu, ama buna rağmen bu kadın kalabalığının kollarını kaldırarak bir tür tapınma ya da anma eylemi yerine getirirken, dağları görebilmek için başlarını yukarı kaldırması gerekiyordu. Akşamın erken saatleriydi, ışık hüzünlü ve anlamlı bir yoğunluk halinde havada asılıydı ve Al-Ith büyük bir hayretle, kral ile birlikte bir yere -şimdi bunu böyle hissediyordu- kapatıldığı bütün o süre boyunca bir kere olsun kendi diyarına, kendi dağ zirvelerine bakmak üzere dışarı çıkmadığını fark etti. Bunu yapmayı düşünmemişti bile. Ve orada dururken, başını arkaya atıp başının yükünü ensesine verirken, zorlandığını, boyun kaslarının rahatsızlık hissettiğini gördü. Kadınların pek çoğunun da bu duruşu birkaç saniyeden fazla sürdüremediği ve başlarını tekrar düz tutmaya başladıklarında büyük bir rahatlama duyduk-

ları açıkça belli oluyordu. Ama kimileri sadece kendi duruşlarını sürdürebilmekle kalmıyor, ellerini uzatıp başkalarının, çoğunlukla yaşı küçük olanların başlarını, çenelerini yukarı kaldırarak destekliyordu. Bunların kimi bir miktar itiraz ediyor ve direniyor, çeneleri bırakıldığında memnun oluyor ve yerlerine oturup boyunlarını ovuşturuyordu. Tüm grup, hepsi birden, oturdukları yerlere geri döndü.

Şimdi ortadaki boş yerlere bir düzine olgun kadın çıktı, hepsi de o kızların giydiği rengârenk eteklerin ve bluzların aynısından giymişti, ama bunlar iriydi, hatta bir ikisi şişkoydu, ama hepsi de neşeliydi ve kendilerinden beklendiğini hissettikleri muzır bir bilgiçlikle gülümsüyor, kalçalarını kıvırıp imalı hareketler yapıyorlardı, böylece tüm grup kahkahaya boğuldu.

"Dün gece kanala düşen kimdi
Seni böylesine korkutan kimdi?
Topla eteğini, topla pelerinini
Topla eteğini ve koş.
Dün gece eteğinin altına giren kimdi,
Seni böylesine korkutan kimdi?
Yukarıdaki karlara tırmanıp gideceğiz,
Yukarıdaki karlara gideceğiz.

Dün gece bu rüyadan seni uyandıran kimdi,
Bulutlar, karlar, ışıklar rüyada ne kadar şendi,
Çok uzaktan geliyordu,
Çok uzaktan geliyordu.

Kim söyledi yolun orada olduğunu,
Kolun kadar düz ve hep var olduğunu,
Çok uzaklara gittiğini,
Çok uzaklara gittiğini..."

Ve yine şarkının sonuna gelindiğinde, her kadın ve kız yerinden dans pistine fırladı ve orada, başını kaldırmış halde ar-

tık karanlık içindeki dağlara bakarak durdu, dağların şekilleri ve yükseltileri mavimtırak bir ışıltıyla harelenmişti, yıldız ışığı olmalıydı bu -ama hiçbir yıldız görünmüyordu, çünkü devasa pencerenin tamamını dağlar doldurmuştu. Al-Ith kadınlarla birlikte koştu ve kalabalığın içinde durdu. Boyun kasları ağrıdı ve direndi ve yine, başları başkaları tarafından desteklenerek tutulanlardan bazılarının gözlerine yaşlar dolduğunu ve bu zahmetten dolayı dudaklarını ısırdıklarını gördü.

Ve sonra, kısa bir sürenin ardından, çünkü bu hareketin daha fazla sürdürülemeyeceği açıktı, hepsi yeniden sıralara doluştu. Salonun ucundaki bir mutfaktan tabak tabak yemekler getirildi, kızlar dolaşıp şarap sürahilerini doldurdular.

Şenlik ya da tören -çünkü bir törendi bu- gece boyunca devam etti. Bir oyun ya da şarkı ya da tekerleme tamamlanır tamamlanmaz, herkes kaslarını germe ve gergin tutma edimini yerine getirmeye koşuyordu -çünkü bu arada, bu ritüellerin gerisindeki amacın aslında bu olduğu iyice açığa kavuşmuştu. Ve sürekli olarak yeni kız ve kadın grupları kendi şarkılarıyla katkıda bulunmak üzere öne çıkıyordu ve bunların her birinin de daha önce defalarca söylenmiş olduğu belli oluyordu. Çünkü genelde söz ve anlamların, bunlara eşlik eden davranışlarla hiçbir ilgisi yoktu. Müstehcen jestler, işveler, imalar, masum sözlü mısralara eşlik edebiliyor ve tersi de olabiliyordu. Buna rağmen her kadın, her an hangi sözlerin ya da jestlerin geleceğini kesin şekilde biliyordu, çünkü birkaç keresinde şarkıcı ya da oyunculardan bazıları birilerinin seslenmesiyle uyarılmıştı: "Hayır, kolunu oraya uzatacaksın," ya da "Burada gülümsemeyeceksin, o sonraki mısrada."

Bir ritüel. Bir ayin. Ve Al-Ith bu gecekinde, kendisi orada olduğu için özel bir şevk ve enerji olduğunu biliyordu, çünkü herkesin onu, mizaçlarına göre açıkça ya da gizliden, seyrettiğinin, bütün bunları nasıl algıladığını görmeye çalıştıklarının - hem de nasıl bir umutla!- farkındaydı.

Gece yarısından çok sonra, dağlar soluklaşmaya başlamıştı bile, koordinasyonu üstlenen ev sahibi rolündeki birinin işaretiyle Dabeeb tek başına boş meydana çıktı ve sessiz olmalarını bekledi. O ana kadar hiç kimse tek başına şarkı söylemiş ya da dans etmiş değildi.

Tam bir sessizlik, herkes dikkat kesilmişti.

Şarkı söylemeye başladı:

Sana deseydim ki sen bir erkeksin
Eline bir sopa alırdın,
Köpeğe atmak için yakalasın diye:
Ve böylece okula gittin!
Peki o zaman, hadi aptal rolü yapalım!"

Ve herkes tekrarladı: "Hadi aptal rolü yapalım."

"Sana diyorum ki, sen bir erkeksin!
Yapabileceğin hiçbir iş yok mu?
Görevini kendin seçmediğin?
Senin hükmün olmayan?"

Ve herkes bir ağızdan şarkıya girdi: "O halde aptal rolü oyna!"

"Sizi seyrediyorum, erkek ve erkek ve erkek,
Bir kıyıdan taşlar atıyorsunuz,
Görmek için kiminki daha yakına, kiminki daha uzağa gidecek diye:
Ve böylece okula gidiyorsun:
Aptal rolü oynamak için."

Bir sonraki mısraya herkes hazırlanmıştı, çünkü Al-Ith'in baktığı tüm yüzler kızgın, buruk, hiddetten kızarmıştı, herkes öne doğru uzanmıştı ve şimdi topluluk sözü aldı ve Dabeeb ile birlikte söylemeye başladı:

"Ah küçük çocuğum, canım bebeğim,
Neden bu kadar ağır ve salaksın?
Afili ve salak...

[Sonuncusu acı bir vurguyla, âdeta tıslama halinde söylendi.]

"Bu muydu senin öğrendiğin?
Aptal rolü yapmak?

Ve şimdi tekrar Dabeeb tek başına:

"Dağlar yığın halinde dolduruyor göğü,
Sana düşen dayanmak ve bilmek,
Senin hükmündür,
Aptal rolü oynamak.

Katılın kadınlarınıza, erkek ve erkek,
Sensiz onların elinden gelmez,
Sensiz içlerinden gelmez,
Hükmünü kırmak
Aptal rolü yapmanın.

Erkek, erkek misin yeteri kadar,
Yolu ve sopayı ve aleti yapacak kadar?
Hayır mı? —"

[Bunun üzerine her kadın ve kız delice bir öfke ve burukluklа tıslayarak:]

"— O zaman aptal rolünü oyna!
O zaman, aptal rolü oynayalım!
Aptal rolü yapacağız!"

Ve Dabeeb'in derin ve yumuşak sesi sustuğunda herkes ayağa kalktı ve koştu, bu sefer ortaya değil, doğruca salonun dışına. Ve Al-Ith ile Dabeeb de onların peşinden gitti. Salonun önünde, alçak binalarla çevrili bir avlu vardı. Dağlar şimdi eteklerinden en tepe noktalarına kadar görünüyordu. Parlak yıldızlar mavi ışıltılarını yayıyordu, ama gök sönükleşmeye ve doğu tarafında altın rengine dönmeye başlamıştı. Böylece dağlar, sanki içlerinden aydınlatılmış gibi ışıldıyordu, zirveler

de neredeyse tepe noktasına kadar uzanıyordu. Her tarafta kadınlar boyunlarını arkaya atmış halde duruyordu, kimi çabalamaktan titrer ve sendeler halde, kimi bunu yapamayışına lânet ediyor, kimi de her zamanki gibi, başkalarının yardımıyla yukarı bakabiliyordu. Bu sefer, salondaki kısa gayretlere kıyasla uzun bir süre öyle kaldılar, mavimtırak bir sis içinde yüzercesine, zirveleri aslında kar olan bulutlarla örtülü o harika dağlardaki her şeyi görebilmek için başlarını iyice yukarı kaldırmak için canla başla kendileriyle boğuşuyorlardı.

Al-Ith ağlıyordu, tıpkı onlar gibi, ama onun ağlama nedeni, onlara inançsızlığıydı ve ensesini kenetlenmiş elleriyle destekliyordu. Ve sonra kadınlar, yine hepsi aynı anda, başlarını indirdi. Sonra hayret verici bir şey gördü; içlerinden bazıları, çoğunlukla genç olanlar, duvardaki bir yığından ağır metal miğferler aldılar ve bunları başlarına yerleştirdiler. Bu miğferlerin ağırlığı ve hantallığı, zavallı yaratıkların başlarını dik tutabilmek için harcamak zorunda olduğu gayretin fazlalığından belli oluyordu. Ve gergin, yaşlarla dolu gözlerinden bakıyorlar, aynı açıyı korumaya çalışıyorlardı. Al-Ith'e baktılar, hem de müthiş bir özlemle. Hepsi hızla yanına gelip fısıldadı, "Al-Ith, yardım et bize, yardım et Al-Ith," ve sonra da, Al-Ith'in artık iyice bildiği tarzda, aniden avludan dışarı koşmaya başladılar, ama ikili, üçlü gruplar halinde, bu arada da nöbet yeri işlevi gören alçak bir dama tırmanmış olan bir kadın seslenerek, ortalığın çıkabilmeleri için yeterince güvenli olduğunu bildiriyordu. Al-Ith ile Dabeeb en son çıktılar ve daha şimdiden, sanki terk edilmiş bir şafak manzarasına bakıyor gibiydiler, kadınlar sisli yarı aydınlık içinde öylesine kaybolup gitmişlerdi. Ama Al-Ith, iki eliyle destek olarak ağır metal başlığı içindeki başını dik tutmaya çalışan bir kızı gördü, sendeleyerek yürürken ağlıyor ve söyleniyordu. Ve şu sözlerin yankılandığını duydu: "Yardım et bize, yardım et, Al-Ith..."

"Ve şimdi de kendimizi kurtarmak için koşmamız gerek,"

dedi Dabeeb, kendine özgü o serinkanlı yetkin tarzıyla ve ikisi geldikleri şekilde geri döndüler, her türlü gizlenme imkânından yararlanarak ve hayvan görebildikleri her yerde hayvan sürülerinin arasından geçerek. Dabeeb soluk soluğa bilgi parçacıkları verdi, meselâ bu törenin yılda dört kere yapıldığını. Bunun her zaman aynı yerde yapılmadığını, "çünkü başka bakımlardan olmasa bile tahkimat ve kale bakımından hiçbir sıkıntımız yok!" -ve erkeklerin elbette bu törenlerin yapıldığını bildiklerini ve rıza gösterdiklerini. Bunu bir tür emniyet sübabı olarak görüyorlardı. "Çünkü içimizden biri sözünü tutmayıp bir erkeğe neler yaptıklarımızı anlatacak olsa, neye itiraz edebilirler ki? Hiçbirimiz ceza miğferlerini çıkarıp gizlice dağlara baktığımızdan söz etmez. Hiçbirimiz! Çünkü bilir ki, onu öldürürdük... Hepimizin çıkarına biliyor musun, çünkü erkeklerin, aslında ne yapmaları gerektiğini en son hatırladıkları zamanın üstünden çok zaman geçti..." Ve artık, üstünde köşkün sabah güneşi içinde zarafetle ve bembeyaz göründüğü tepenin eteğine varmışlardı. "Senden burada ayrılacağım, yoksa biraz daha gecikirsem kocam bana kötek atacak..." ve yana dönüp doğru evine koştu.

Al-Ith tepenin yamacını yavaş yavaş tırmandı, davulu ilk ne zaman duyacağı merakıyla ve çocuğun gün ile birlikte uyandığını hissederek: Elini üzerine koyduğunda, onun esnediğini ve kollarını gerdiğini hayal etti.

Neydi Dabeeb'in söylediği: erkeklerin aslında ne yapmaları gerektiği... Tabii! Her şey son derece basitti! Ve bunu çok zaman önce görebilirdi, çünkü bunu görmenin zor bir yanı yoktu.

Erkeklerin aslında yapmaları gereken şey savaş yürütmek değildi, ne gerçekten, ne de taklit olarak. Bu başka bir şeyin, başka bir amacın ya da işlevin, emredilmiş, ama unuttukları bir şeyin çarpıtılmış şekliydi... Ve sadece unutmakla kalmamışlardı, şimdi yasaklıyorlardı da. Ama neden? Neler olmuş-

tu? Ve her şeyden önce, nasıl? İşte doğru kelime buydu. Erkeklerden beklenen... Onlardan beklenen... Ama nasıl?

Geceki tüm şarkılarda ve danslarda ve oyunlarda tek bir kız, tek bir kadın bile buna değinmemişti. "Dağları tırmanmak" erkeklere yaraşır faaliyet idiyse, o zaman bu ne anlama geliyordu? Biliyordu ki, Dabeeb'e , "Pekâlâ, o zaman erkeklere uygun düşen faaliyet nedir?" diye sorsa, Dabeeb dağları işaret edecektir. Evet, ama bunun anlamı nedir?

Ve şimdi, kısa bir süreliğine Üçüncü Kuşağa geri dönmek üzere, bu anlatıma ara veriyorum.

Al-Ith, içinde bilgilere ya da en azından yarı unutulmuş kerametlere rastlayacağı inancıyla yapılmasını istediği şu şarkı ve öykü şenliği konusunda... haklı çıktı. Ama yeri konusunda yanılmıştı. Bunun yeri, Dördüncü Kuşak kadınlarının törenlerinde, ortak hatırasındaydı. Ritüellerinde, muhafaza etme iradelerindeydi. O geceye enerjik bir şekilde katılırken bir yandan da, insanın bir konuda bu denli haklı çıkıp da ancak yarı yarıya haklı olmasının nasıl mümkün olduğunu düşünüyordu... Çünkü biliyordu ki -neden bildiğini bilmiyordu ama- Üçüncü Kuşak şenliğinin herhangi bir yarar getirmesi beklenemezdi. Nitekim durum öyleydi de.

Murti, kız kardeşinin isteğini ihmal etmedi.

Ama bu konuda güçlüklerle karşılaştı.

Bunun bir nedeni, söylemiş olduğum gibi, bu türden şenlikleri yılda en az bir kere yapardık ve ayrıca bölgesel şenlikler de vardı. O halde Al-Ith'in isteği hangi şekilde yürürlüğe konmalıydı? Her yere, eski şarkı ve deyişlerimizin, hem de en saçma ve bayat olanlarının bile bir yarar içerebileceğini ve bunların bu fikri akılda tutarak sunulması gerektiğini mi duyuracaktık? Benim tecrübelerim hep, bu tür konulara aşırı dolaysız bir yaklaşımın genellikle amacına aykırı sonuç verdiği şeklindedir. Hayır, gerçeğin bize ulaşması beklenmedik olanla ya yanyana ya da dolayımladır... Böyle düşüncelere dalmıştım,

düşünmek zorundaydım, çünkü hazırlıklarla fazlasıyla meşguldüm: Murti sonunda bu işi bana bırakmıştı. Acaba mesele, farklı bir şekilde dinliyor olmamız mıydı? Bu fikir bana, işin özüne yaklaşıyor gibi gelmişti. Şarkılarımızın, öykülerimizin, uzun bir süredir değişmediği kesinlikle doğruydu. Belki de o kadar değişmemişti ki, bunları veri kabul ediyorduk ve bu bakış pek uzaklara uzanmıyordu... Burada, zaten ima edilmiş olanı olanca çıplaklığıyla beyan ediyorum - genel hastalık ya da duraklama (oysa böylesi bir kelimeyi güzel ülkemiz hakkında kullanmak ne kadar zordu) aramızda, tarihçilerde, resim yapıcılarında, ozanlarda gayet sıkı bir şekilde yerleşmişti... Gerçi genellikle olduğu gibi, duraklama gibi kelimeleri ancak her şey olup bittikten sonra kullanmaya başladık.

Şenliklerimiz güzeldi. Bu kelimeyi düşünüp tartarak kullanıyorum. Güzel kelimesi, onları tam tamına anlatıyor. Zengin, sürükleyici bir sakınmasızlığı içeriyorlardı. Güven vericiydiler. Bunlardan birine katılmak, uzun ve bol bir sofra boyunca yiyerek ilerlemek gibiydi. Ama hiçbir diken, hiçbir sürpriz yoktu. Şok anları yoktu. Uyarıcı değillerdi.

Burası kesinlikle, şenliklerin amacının ne olduğu konusunda söylev çekmenin yeri değil. O hazırlık süreci boyunca bu konudaki tartışmalar fazlasıyla boldu ve bütününe bakınca, verimsizdi. Benim tecrübem, tartışmanın verimsiz olduğu yolundadır. İlerlemeyi sağlayan ve gösteren şey, harekete geçmiş olayları görmektir, bu olayların içinde yaşamaktır ve onları anlamaktır...

Bu özel şenliğin hazırlıkları berbat bir şekilde yürüdü. Hiç kimse, kendisinden ne beklendiğini bilmiyordu. Al-Ith istiyordu: O halde tabii ki olmalıydı... Ama o burada değildi, öyle değil mi? Bu vesileyle geri dönmeyi düşünüyor muydu? Yüce Kişiler tarafından mı emredilmişti? Ama öyle olmadığı inancındaydık.

Şenlik gerçekleştiğinde, bir hafta sürdü ve yıllardır yapı-

lanların en büyüğü ve katılımı en fazla olanıydı. Tüm yörelerimiz şarkıcılarını ve anlatıcılarını gönderdi. Genellikle olduğu gibi her şey son derece sevimliydi ve - enfesti. Bu kelimeyi yüzümü ekşiterek kullanıyorum...

Ben ve diğerlerimiz -profesyoneller, örgütleyiciler- ekşi suratlı olmak durumundaydık. Kuru. Ve hayal kırıklığı içinde. Olanların hiçbiri, daha önce binlerce kere olup biten şeylerden farklı değildi. Her şarkı, her mısra kıtası, her öykü öylesine hazır ve rahat ve gülümseyerek sunuluyordu ki ve Al-Ith'in kulaklarını ödünç almaya çalışarak, nasıl dinlersek dinleyelim, zaten bildiklerimizden fazlasını akla getirecek hiçbir şey duymadık.

Murti elbette başından sonuna kadar oradaydı ve bir anlamda Al-Ith idi... Ama içinde inanç yoktu. Üstünde coşkusuz, hatta yasak savarcasına bir hal vardı, insanın içinde anlamlı bir öz bulunmayan bir işi yaparken olduğu gibi.

Ve şenlik bittiği zaman, bütün bunlar da geride kalmıştı.

Ve bunun en azından bir nedeni, şenliğin zaten gerçekleşmiş olmasıydı -ama başka yerde- diyorsam, o olayı yüceltmeye çalıştığımı düşünmeyin. Nihayet, Al-Ith'in bu öyküsü hepimize, bir kuşakta olanların diğerlerinin tümünü de etkilediğini öğretti, biz sınırlarımız dışında olanlara düşman olduğumuzu ya da onlara boş verdiğimizi düşünsek bile, bunun böyle olduğunu öğretti. Hatta rehavet, içe dönüklük, böbürlenme zamanlarımızı bile paylaşıyor ve karşılıklı iletiyoruz. O kadınlar zavallı başlarını, tepelerinde yükselen dağlarımızı görebilmek için kaldırmak üzere gayret edip mücadele ederken, sanki gizlice, hepimizi besleyen kaynaklara enerji ve emek döküyor gibiydiler. Al-Ith o kasvetli ülkeye zorunlu inişini yaptığı zaman bu hepimiz içindi... Paradoksal bir şekilde, şenliğimizin pek başarılı olmayışının nedenlerinden birisi, kuşağımızda işlerin düzelme yolunda olmasıydı. Açıkça ifade edilmiş olmasa bile, bu hissediliyordu. Örneğin, tüm yörelerden gelen ve Andaroun önünde ağıllara konan hayvanlar - melankolik olmaktan

çok uzaktılar, hepsi de kendi tarzlarında en yüksek morale sahip olduklarının işaretlerini veriyorlardı. Neşe sıçrayışları, oynaşmalar, her türden oyunlar sürüyordu ve bunları izleyen bizler, bu olayın sonucunda ortaya güzel yavrular çıkacağı yolunda şakalar yapıyorduk. Ve elbette kendi aramızda da yeni bir ruh haline dair işaretler arıyorduk - ve bulduğumuza inanıyorduk. Fazla şey söylenmese de... devran dönüyordu... Daha şimdiden kötü günlerin geçmişte kaldığını düşünmeye cüret edebiliyorduk. Ve herkesin aklında Al-Ith o zamanla ilişkilendiriliyordu ve o zaman hakkında düşünmeye isteksiz davrandığımızdan, Al-Ith hakkında da gittikçe daha az konuşur olduk. Bize yaptığı ziyaretler elbette tartışılmıştı: Bunlar hakkında değişik anlatımlar dilden dile dolaşıyordu. Bütün bunlar onun hakkında tuhaf bir izlenim yaratmıştı. Sanki lekelenmiş, zehirlenmiş gibi. Tecrübelerime göre, her yerdeki insanların, mecbur kalmadıkça zarar görmüş, yaralanmış kimselere akıllarını açmayı reddetmeleri genel bir kuraldır. Bunun kökü korkudur: Kendilerinin de moralinin bozulacağı korkusu. Şunu kaydetmeliyim ki, Üçüncü Kuşağın atmosferi hafiflerken ve bizlerin ve hayvanlarımızın güveni ve morali yerine geldikçe, Al-Ith aynı ölçüde daha az hatırlanır oldu, hatta onu düşünmek hoşnutsuzluk kaynağı oldu. Korkarım bu kelime durumu doğru ifade ediyor.

Bu tarihçenin amaçlarından birisi, halkımızın yüreklerinde ve hatıralarında Al-Ith hakkında başka bir fikri yeniden canlandırmak, onu tarihimizdeki doğru yerine oturtmaktır. Bu denli büyük bir çoğunluk onu ancak, yaklaşmayı tehlikeli bulduğumuz yerleri temsil eden kişiler hakkında düşündüğümüz gibi düşünürken, içimizden bir azınlığın onu araması, kendini onunla özdeşleştirmesi, ona yakın yaşamak istemesi yeterli değildir...

Al-Ith yorgun olduğunu ve birazdan dinlenmesi gerekeceğini hissederek köşke yavaş yavaş girdi - ve orada, kanepenin dibinde, sandaletli kahraman bacaklarını iki yana açmış halde,

beyaz, kinlenmiş, kırılmış bir yüz ifadesiyle bakarak, Ben Ata oturuyordu. Ayağa kalktı ve trajik bir ifadeyle ona doğru geldi ve Al-Ith bir sonraki an kendisine vuracağını görebiliyordu.

"Neredeydin peki, Al-Ith?"

"Bir şenlikte. Kadınlarla," dedi, en sakin, dünyanın en büyük hayreti içindeki sesiyle, onun alevlerine su serperek ve onun kalkan yumruğunu tekrar indirdiğini gördü.

"Peki sana neden inanayım?"

"Ama bana neden inanmayasın?" diye sordu Al-Ith, henüz birkaç saat önce sonsuza kadar kaybetmiş olduğunu sandığı gerçek benliğinin sağduyulu sesiyle.

Ben Ata birden onu yakalayıp kendine çekti ve yüzünü onun ensesine, saçına gömdü - Al-Ith anladı ki, üstüne başka bir erkeğin, belki de Jarnti'nin?, kokusu sinmiş mi diye kendisini koklamaktaydı. Ama muhtemelen Jarnti bütün o süre boyunca savaş planları yaparken yanındaydı? Ve Al-Ith elinde olmadan, umut vaat eden bir öğrenci karşısında duyulan türden bir memnuniyet duydu. Çünkü ilk tanıştıkları zamanlarda Ben Ata, Al-Ith'in nasıl ve ne koktuğunu anlamak için onu koklamak gibi basit fiziksel bir hareketi yapacak durumda değildi ve aynı şekilde de şimdi yaptığını asla yapamazdı, çünkü Ben Ata Al-Ith'in elini tuttu, onu yanına, kanepenin dibine oturttu ve yüzüne bakarak - yüzü hâlâ bembeyaz ve gözleri alev alevdi, ama aklı yeterince başındaydı- "Al-Ith, bunu bir daha yapmamalısın! Senin için endişe etmekten aklım başımdan gitti." dedi.

Al-Ith onun hoşgörüsüne aynı şekilde karşılık vererek, kendi ülkesinde onun için endişelenmenin kimsenin aklına gelmeyeceğini hatırlatmadı ve gerçekten de, durumun böyle olduğunu hatırlaması gittikçe zorlaşıyordu - ama her şeyden önce, bunun nedenlerinin bilincine varamıyordu. Çünkü rütbe ya da hiyerarşinin işaretleriyle o kadar uzun zamandır çevrili kalmıştı ki, kendisi de onlara dayanmaya başlamış, gerçek ayrımlar yapma yeteneğinin körelmesine izin vermişti.

Bunun üzerine Ben Ata'ya, onu herhangi bir şekilde tedirgin etmenin isteyeceği en son şey olduğu, onun ruhsal huzurunun birinci kaygısı olduğu şeklinde güvence verdi-ve bütün bunları son derece rahatlıkla söyledi, çünkü Ben Ata'nın inandığı şekilde olmasa bile, bunlar doğruydu. Kaldı ki, bu gölgeli ve ferah yerde onunla yalnızken, Ben Ata'nın öteki benliği olan Al-Ith geri dönmüştü. Sanki aynası bunun kendi imgesi olduğunu iddia ederek kendi görüntüsünün yerine koymuş gibi incelemeyi öğrendiği o yüze bakarken, o gece gerçekten acı çekmiş olduğunu görebiliyordu. Şakakları düşüncelerin izini taşıyor gibiydi ve ağzının duruşu, gerçek bir acıyı dile getiriyordu. Ben Ata'nın, yüzünün ifadelerini aramak üzere öne uzandığını gördü, gözlerinin içine, sanki içlerinde son derece merhametsiz bir yargıç tarafından araştırmaya mahkum edildiği bir gizem varmış gibi, bakıyordu. Bir iç çekişle, bunun bir iniltiye dönüşmesine engel oldu, onu yeniden hapis arkadaşı olarak görmeye başladı ve bu gergin, kederin izini taşıyan adamın, ilk günlerindeki kaba ve iri Ben Ata olmasına şaşarak onu kucakladı, tıpkı onun kendisini kucakladığı gibi ve sevişmeleri hep teselli etme ve güven verme şeklindeydi. Ben Ata'nın eli çocuğu yokladığında, şimdi sevişmelerine gayet hararetle tepki veriyordu, sanki paylaşmak istiyordu-sanki bir şenlik vaadedilmiş gibi- bunu saygıyla yapıyordu ve kendisinin ya da onun bir uzantısına vaatte bulunurcasına değil, her ikisinin imkânlarına bir selam duruyordu: düşünülmüş ve bilerek verilmiş bir selam, çünkü bu araştıran parmakların incelikle gizlenmiş gücünü hisseden Al-Ith, onun bu şekilde varlığını yokladığı şeyin tanıdık bir sevinç kadar bilinmeyen ve beklenmeyen bir şey olduğunun farkındaydı. Çünkü uyumsuzlukların bu birleşmesi bir meydan okumadan başka bir şey olamazdı.

Al-Ith bu adamı son derece sevdiğini ve kendisini o hatırlama törenleri sırasında birlikte olduğu kadınlarla birleştiren şeyin bu olduğunu hissetti.

Ama ona olan bu bağlılığını yüreğindeki çok büyük bir zayıflamayla beraber fark ediyordu - şimdi artık, kendi diyarında birlikte olduğu erkekler için neler hissettiğini hatırlamıyordu, ama onların bunun gibi bir şey olmadığını biliyordu. Sanki, soluk alıp verdikçe sıkılaşan, bedeninin parçası haline gelen bağlar karşılığında ışık ve havadan vaz geçiyordu.

Birbirlerine gömülmüşlüklerinden sıyrıldıklarında, Al-Ith'i yeni bir görev bekliyordu.

Onunla birlikte, ordularının önünde resmi geçit yapacaktı.

Öncesinde, Ben Ata onunla birlikte onun dairesine geldi ve asık suratlı bir özen ve dikkatle elbiselere tek tek baktı, sonunda dolaplardan süslü püslü ve muhteşem bir altın rengi dokulu elbise çıkardı. Bu seçimde, âdeta kayıtsız bir maharet vardı, çünkü elbisenin seçiminin Al-Ith ile ya da kendisiyle de ilgisi yoktu, sadece onun bu yerin kraliçesi olarak rolüne ilişkindi.

Ve elbette, varisin annesi rolüne.

Al-Ith elbiseyi denerken Ben Ata ellerini kavuşturmuş halde duvara yaslanıp seyretti, ihtimalleri tarttı. Sonra onu döndürdü, kaşlarını çattı. Al-Ith pasif olmayı, onun nesnesi olmayı kabullendi. Nihayet başıyla onayladı, ama gözleriyle, dökülen saçlarının uygun olmayacağını işaret etti. Al-Ith saçlarını örüp başının üstünde topladı. Ben Ata hâlâ tatmin olmuş görünmediğinden, üstüne bir de küçük bir kare altın taktı, bu da, sevişmeleri sırasında Ben Ata'nın ellerini, yüzünü daldırdığı ve sanki bu parıltılı saçlardan oluşan çadır, sonsuza kadar dünyayı onlardan uzak tutabilecekmiş gibi, kendini ve onu içine sarmalayıverdiği o solgun kütleleri daha da gizlemiş oldu.

Köşkün dışında, çeşmelerin arasında Yori'si durup bekliyordu ve ağzında dişlediği, gevşetmeye çalıştığı bir yular, sırtında aksesuarları metalden ağır deri bir eyerden kat kat altından süslemeler sarkıyordu. Ben Ata Al-Ith'in bu konuda kendisine itiraz etmesini bekledi, nitekim Al-Ith yaptı bunu, ama gözleri kendisine, zavallı Yori'nin bu dizginlenişinin sadece bu tören için olduğunu söylediğinden çok ısrar etmedi. Yine

de Ben Ata kollarını kavuşturmuş, bacaklarını açmış orada dururken, Al-Ith'in zorunluluklara karşı baş kaldıracağını bekliyor değildi, sahte bir duruşun huzursuzluğunu sergilemiyordu; Al-Ith ise ne huysuzluk ne de asabilik içindeydi.

Ben Ata onu kaldırıp atına bindirdi ve elbisesini düzeltti, aşağıya doğru kırışıklıkları giderip hamileliğin yuvarlaklığını iyice görünür hale getirdi. Ve Al-Ith ona yardımcı oldu.

Ben Ata atı yularından tutup çeşmelerin arasından geçirirken, Al-Ith elini Yori'nin ensesine bastırdı, ona bu aşağılanmanın ve rahatsızlığın yakında sona ereceğini söyledi.

Tepenin eteğinde, ağılların orada, Ben Ata kendi atına seslendi ve atı taş duvarların üzerinden atlayıp koşarak ona geldi, eyerlenmiş ve yuları takılmış durumdaydı. Ben Ata üstüne sıçradı ve ikisi, kral ve kraliçe, dörtnala, orduların yürüyüş yaptığı, mevzilendiği, buğu tüten kanalların arasındaki sisli yeşilliklerin üstünde al, mavi, altın renginde desenler oluşturan orduların bulunduğu çayırlara gittiler.

Ben Ata ile Al-Ith gelirken tüm hareketler durdu, parıldayan trompetler yüz dolayında trompetçinin dudağına kalkarak çınladı, yüzlerce görünen davula vuruldu, Ben Ata ile Al-Ith'in inzivasının yumuşak işaret davulunu düpedüz bastıran büyük, yoğun, yeri inleten davul gürültüsüydü bu ve bütün bu yaygara ve şamataya, iki hükümranın resmi geçit meydanının bir ucuna ulaşmasıyla başlayan ve onlar oradan ayrılana kadar devam eden, ki bu uzun süre sonra oldu, bir tezahürat sesi eklendi. Askerler, çoktan beridir şarkı ve öykülerinin ayrılmaz parçası haline gelen siyah atının üzerindeki Al-Ith'in, o efsanevi kuşağın kraliçesinin seyrine doymak bilmediler. İşte nihayet hepsinin görebileceği bir şekilde, altın elbisesi içinde tüm güzelliğiyle karşılarındaydı ve bu evliliğin kanıtı, karnının güçlü, muzaffer şişkinliği gözler önündeydi.

Tezahürat, tarlaların ve ormanların üzerinde yayılan bir fırtına gibiydi, sağanak bir yağış, gökyüzünün her tarafından ansızın esen sürekli bir rüzgâr gibiydi.

Ve davullar çalınmaya devam etti ve trompetler tekrar tekrar kalkıp selam durdu.

Elbette ki her zaman için, bizim kraliçemizle onların kralının öyküsüne ilişkin çeşitli anların, onların sanatçıları tarafından sunuluşuyla bizim sanatçılarımızın sunuşu arasında fark vardır - olmak da zorunda!.

Hayatlarını şu ya da bu resmi ya da baladı tahlil etmeye adamış bilginlerden yana hiçbir zaman sıkıntı çekilmemiştir ve bu tür uğraşlar bana yararlı görünmese de, her iki diyarın bunları vurgulayışındaki farklılığı hep incelediğimi itiraf etmeliyim. Bizde popüler olan bazı sahneler onlar tarafından kayıtsızlıkla karşılanır örneğin, ve tabii ki tersi de geçerli.

Al-Ith'in orduların önünden geçişi Dördüncü Kuşakta öteden beri en sevilen sahnelerden biri olagelmiştir. Hatta, bu konudaki resimlerin, baladların, şarkıların, öykülerin sayısından ve büyüklüğünden hareketle karar verecek olsak kolaylıkla, bunun evliliğin önem taşıyan tek olayı olduğuna inanabilirdik.

Herhangi bir evde ya da kamu binasında sadece bir resim varsa, onun kesinlikle bu anın resmi olacağını söylemek abartma olmaz.

Genellikle de gerçekten pek uzak değildir - çünkü, Dördüncü Kuşak o gün görebildiklerini çarpıtmaya ya da abartmaya neden ihtiyaç duysun ki?

Ben Ata önde gidiyordu. Her zamanki âdeti uyarınca en basit piyadesinden daha teferruatlı giyinmiş değildi. Baldırlarının ortasına kadar inen bir deri tunik ve çıplak ayaklarına sandal giymişti. Onun üstünde parıltılı gümüş bir malzemeden daha hafif bir tunik vardı: "silah işlemeyen yelek". Kendisinden başkasının kaldıramadığı ünlü kılıcını taşıyordu - söylenti böyleydi, tabii en güçlü askerlerinden bir çoğu biliyordu ki, kendileri de o kılıcı Ben Ata kadar etkili şekilde kullanabilirdi. En küçük rütbe farkının türlü türlü şeritlerle, metal süslerle ve nakışlarla belirtildiği, en küçük ayrıntıya kadar hiyerarşiye sahip bir orduda, Ben Ata'nın sadeliği zekiceydi. Bir kere, en

alt rütbelileri koruyordu. Hiçbir zaman diledikleri kadar savaşta olmayan, seferlerin ek erzak gibi karneye bağlandığı, kimi zaman koca bir yıl boyunca umabilecekleri en fazla şeyin savaş tatbikatları ve talimler olduğu bu erkek kalabalığı içinde, tabii ki her zaman kendi aralarında dövüşler olurdu. Ve karanlıkta bir diğeriyle karşılaşan ya da bir barda dövüş başlatmayı isteyen hiçbir asker, bu meçhul kişinin Ben Ata'nın ta kendisi olup olmadığını merak etmeden edemezdi. Bir yanı buydu. Bir başka yanı, kendini en basit askerle böylesine kesin bir şekilde özdeşleştirmesi sonucunda, kendi aralarında gurur rekâbeti içinde bulunan subayları, onun ebediyen onların üstünde ve onlardan ayrı olduğunu ve kendilerinin de onun gözünde en acemi askerlerin en değersizinden daha fazla değer taşımadıklarını bilirdi. Ben Ata sürekli olarak, kendisine muhteşem bir üniforma tasarlama baskısı altındaydı, ama bunu asla yapmazdı.

Atının üstünde ordularının karşısına çıktığında, görünüşü bile duygusal bir provokasyondan başka bir şey değildi. Herkesin dikkati onun, atında dimdik, kaya gibi sağlam oturmakta olan, kocaman kahverengi bacakları ağaç kütükleri gibi, ela gözleri iyi niyet dolu, kralın üzerinde.

Arkasından, onun yarı cüssesinde, siyah atının üstündeki Al-Ith geliyordu. Atının boynu, yularının sıkılığından bükülmüş. Yan oturmakta ve hamileliği fazlasıyla belli. Kimi tablolarda çocuğu doğmuştur bile ve önünde oturmaktadır: Kocaman bir çocuk, kendisi onun yanında cüce gibi kalmakta. Yüzü sıradanlaştırılmıştır, onların insanlarının küt görünümündedir. Gülümsemektedir ve bir elini avuç üste gelecek şekilde ileri uzatmıştır: Avucunda, Üçüncü Kuşağı temsil etmesi amaçlanan bir nesne tutmakta - bir dağ.

Bizde bu sahne, tahmin edilebileceği gibi, hiçbir zaman popüler olmadı. Hatta uzun bir süre hiç tasvir edilmedi bile. Bunun tek nedeni acı verici ve alçaltıcı olduğunun düşünülmesi değil. Sadece o değil. O sahnede, içimizde pek azımız Al-Ith

için o kuşağa o şekilde inmesinin ne demek olduğunu anlayabilecek durumda-anlamak için gerekli çabayı göstermeye hazır- olduğu halde, hepimizin hissedebildiği bir belirsizlik vardı.

Ama daha sonraları biraz daha maceracı türden sanatçılarımız bunu deneyip yakaladılar - özellikle de bunun güçlüğü onları cezbetti.

İlk dönemdeki kaba tasvirler çabucak gözden düştü, hatta bazıları Al-Ith'i elleri bağlı ya da boynunda bir zincirle göstermişti. Ama çoğu Al-Ith yerine askerlere odaklanmıştı, Al-Ith'i atı üstündeki patetik kukla benzeri bir şekle indirgemişti. Onun yüzü yerine, içkin bir şölene katılan hayvanları andıran, askerlerin yüzleri gösterilmekteydi. Kısaca, bu ilk resimler birer karikatürdü.

Sonunda, daha ciddi bir sanatçılar ekolü o sahneyi, Dördüncü Kuşakta tasvir edildiğinden pek de farklı olmayan bir şekilde göstermeye girişti - ironik bir yanı yok değildi bunun ve tabii içimizden bazılarınca epey takdir edildi.

Resimler her şeyden önce, Al-Ith'in altın elbisesini-süslü ve gösterişli elbisesi ve bağlı, yapılmış saçları- konu alıyordu. Al-Ith kumaş ve mücevherlerin ağırlığı altında ezilmektedir. Hamileliği göz ardı edilmez, ama hiçbirinde fazla önemsenmez. Yüzü ancak ana hatlarıyla gösterilir. Sıra sıra üniformalı erkeklerin arasından atla geçmektedir ve askerler son derece ayrıntılı gösterilmiştir. Bu resimler 'Al-Ith'in Elbisesi' adıyla bilinir!

Ve biraz komik mısralar da dolaşımdaydı, bunların tümü de Al-Ith'in elbisesini ve elbisesinin maceralarını anlatıyordu, sanki Al-Ith o elbisenin içinde değilmiş gibi.

Bununla birlikte bütün o tasvirler, o buğulu nem içinde, bayılacağı hissine kapılmasına neden olan o çınlayan, gümbürdeyen gürültülerin arasında Ben Ata'nın arkasında at sürerken, Al-Ith'in gerçekten hissettikleriyle bağdaşmaktan uzaktır.

Gerçek şuydu ki, Ben Ata'yı dikkatle izliyordu. Gülümsemiyor, askerlere el sallamıyordu, çünkü bunun kendisinden

beklenmediğini biliyordu. Kendisi bir simgeden öte bir şey değildi. Yüzündeki bakışlarla, gözleriyle, kendini göstermek, Ben Ata'nın göreviydi. Ben Ata hiçbir şeyi kaçırmadı. Al-Ith onun, at üstünde yavaşça önlerinden geçerken bir bölük adamdaki her ayrıntıyı bir bakışta yakaladığını gördü. Dikkatini çeken şeyleri, daha sonra ilgilenmek üzere aklında tuttuğunu biliyordu. Subaylarıyla bir araya geldiği zaman, gördüğü her şeyin gündeme geleceğini ve ele alınacağını biliyordu.

Onu bu rolü içinde unutma eğilimindeydi, ki her şeye rağmen bu onun gerçek rolü, amacı ve varlığıydı - adamlarının temsilcisi ve lideri. Bunu, kendi hakkındaki bilgisinden ve kendi işlevinden hareketle anlıyor ve saygı gösteriyordu.

Bu Ben Ata'yı seyrederken, onun kendisinden beklenenlere mutlak ölçüde, tüm ayrıntılarıyla hakim olduğunu gördü.

Onu bundan dolayı takdir etti. Onu seviyordu.

Üstündeki itici elbisenin, neredeyse tahammülünün ötesinde olduğunu hissediyordu, ama aynı zamanda -Ben Ata için olduğu kadar kendisi için de gayet açıktı ki- bu kesinlikle gerekliydi.

O buğulu ıslak düzlük üzerinde, Ben Ata'nın binlerce ve binlerce askeri arasında Ben Ata'yı seyredip onaylarken, Al-Ith tutsak değildi.

Sanatçılarımızdan, balad yazıcılarımızdan ya da ozanlarımızdan hiçbirinin bu sahnenin gerçeğine bir nebze olsun yaklaşamadığına inanıyorum. Ve aslında belki de, Dördüncü Kuşağın çocuğu doğmuş gösteren resimleri, hatta kiminde kendi küçük atıyla Ben Ata ile Al-Ith'in önünde gitmektedir, gerçeğe en fazla yaklaşanlardır.

Nihayet geçit geride kaldığında ve düzlük kamplarına geri yürüyen bölük bölük adamla doluyken, ikisi kendi köşklerinden epey uzaktaydı ve akşam olmuştu.

Yakınlarda eski bir kale vardı, atlarını oraya sürdüler, artık yan yana gidiyorlardı ve iyi anlaşıyorlardı. Ben Ata gösterdiği uyumdan dolayı ona minnettar değildi, çünkü gerekli olan bir

şey yapıldığında minnet söz konusu değildir, ama bu günün ona maliyetinin ağır olduğunun farkındaydı. Ayrıca Al-Ith sararmıştı ve başının ağrıdığını itiraf etti. Kaleye vardıklarında Ben Ata, kendi atını ağırlığından kurtarmadan önce, zavallı Yori'nin yularını ve eyerini çıkarmaya yardım etti. İkisi de gece boyunca serbest bırakıldı, Al-Ith onlara, sabaha kadar burada bekleyeceklerini söyledi. Hayvanlar tozun içinde koşup gitti, yelelerini savurup özgürlüğe kavuşmanın ferahlığıyla kişnerken, ikisi onları seyretti.

"Tamam Al-Ith, söyleme," dedi Ben Ata.

"Gereksiz," dedi Al-Ith, yumuşak ve ateşli bir sesle. "Buna gerek yok. İstediğin şeyi sevgilerinden dolayı yapacak olan yaratıkları köle haline getirmek niye?"

Bunun üzerine Ben Ata bir tür homurdanmayla karışık özür dileme halinde onu alkışladı ve saçını çözdü, böylece yüzünü onun saçına gömebilecekti. Böylece kaldılar, ta ki bir soğuk hissedene ve sislerin bellerine kadar yükseldiğini görene kadar. Kaleye girdiler. İkisi de gerekli olduğunda güçlükleri kabullenmekten mutluydular ve aslında, köşklerinin rahatlığından ve ferahlığından aldıkları bu tatili sevinçle karşılıyorlardı. Çıplak taş döşemesiyle ve yıkık dökük olduğu için arasından yıldızların göründüğü tavanıyla bu büyük taş salon, ruh hallerine çok iyi uyuyordu. Yıldızlarınkinden başka bir ışık olmadan oturdular ve yemek ve yiyeceği düşünmeyi akıllarına getirmediler.

Gecenin yarısında atların dışarıda mırıldandığını ve konuştuklarını duyup dışarıya çıktılar ve onları okşadılar. Hava buz gibiydi, gök yıldızlarla dolup taşıyordu. İkisi de karşılarında asılı duran, göğü dolduran dağların karlı kütlelerine baktılar. Ben Ata birdenbire, hiddetle ve üzüntüyle, "Ah Al-Ith, tekrar evde olmak isterdin, bunu biliyorum, ama..." Ve ona tekrar sarıldı ve Al-Ith de ona iyice sokuldu.

Ama elbette ki, Al-Ith Ben Ata'nın kuşağına yaptığı bu ziyaretinin ancak geçici olabileceğini biliyordu ve elbette bu zi-

yaretin sona ermesi özlemi içindeydi, ama ikisi de uzun bir süredir bunu dile getirmemişti: Onu terk etmesi gerekeceğini. Ağladı. Üzüntü ve kaybetme hissiyle doluydu.

Bunun gerçek olabileceği, anlayabileceği ya da kabul edebileceği şeylerin ötesindeydi. Çok uzun zaman önce, anlayabileceği her şeyden çok uzaklara sürüklenip gitmiş gibiydi: Kendi içindeki bu tür çelişkiler arasında oradan oraya savrulup durmaktaydı.

Ve öylece ona sarıldı, onsuz hiçbir şey olamayacağı duygusu içindeydi. Ve Ben Ata onu kollarında tuttu, onsuz kendisinin ancak yarısı olabileceğini hissederek.

Ortalık aydınlanır aydınlanmaz atlarının yanına döndüler ve yola çıktılar, Ben Ata'nınki eyerli ve yularlıydı, Al-Ith'inki çıplak.

Ben Ata Al-Ith'e bu diyarın en azından bir kısmını gezdireceğine söz vermişti ve şu an, henüz karnı saatlerce at üstünde gidemeyeceği kadar büyümeden önce, bunun için uygundu.

Ülkenin her yeri o kadar alçakta ve nemli değildi. Çok geçmeden merkez ovaları geride bıraktılar ve seyrek aralıklarla köylerin bulunduğu daha kuru, ormanlık bir araziye girdiler. Köyler büyük değildi, yoksuldu, özensiz bir şekilde işlenmiş, gayet verimli topraklarla çevriliydi.

Tarlalarda çalışanlar kadınlar, çocuklar ve yaşlı erkeklerdi - genç erkekler ordudaydı.

İkisi geçerken herkes işine ara veriyordu. Burada tezahürat yoktu, hatta ilgilenmiş bile değillerdi. Al-Ith, bu insanların, geçen kişinin onların kralı olduğunu, kısa bir süre için de olsa bir kraliçeleri olduğunu da muhtemelen bilmediklerini gördü.

Kahverengi, kaba dokunmuş giysiler giymişlerdi ve en basit aletleri kullanıyorlardı. Bizde bu tür gereçler uzun süreden beri müzelerde sergileniyordu.

Köylerin kulübelerinin ve evlerinin arasından geçerlerken, Al-Ith'in gözleri pazar yerlerini, toplantı yerlerini, dans yerlerini aradı. Mağazalar ve depolama sundurmaları, zanaatçı dük-

kanları, imalathaneler aradı.

Bir süredir, Üçüncü Kuşakta işlerin ne durumda olduğu aklından çıkmıştı, ama şimdi gördükleri, belleğini tazeledi. Kendi ülkesinin zenginliklerini ve rahatlıklarını, cılız çıplaklığının farkında bile olmayan bu yoksullukla kıyaslarken dehşet ve keder duydu.

Önceleri, onun bütün bunları hangi gözle gördüğünü anlamak için Ben Ata'ya bakıp durdu, ama onun gizlemeye çalışarak kendisine bakıp durmasından, Ben Ata'nın kendisinden bilgi almayı umduğunu anladı. Sonra da ona bir daha bakmadı, çünkü gözlerinin, bu ülkenin ne kadar yoksul olduğunu düşündüğünü ele vereceğinden korktu. Onu yaralamak istemiyordu. Ama gün ilerledikçe ve ikisi, ormanlık arazilerden geçerken, burada toprağın iyi olduğunu ve verimli olabileceğini görebiliyordu; köylerin dışındaki, rüzgârların kasıp kavurduğu yarı batak tarlalara çıktıklarında, bu köyler ancak -muhtemelen- güvenlik için kurulmuş barınak benzeri öbeklerden ibaretti, Al-Ith'in ruhu ağır ve soğuk bir hale büründü.

Bir evin içini görebilir miyim, diye sordu. Bunu biraz daha iyi durumdaki köylerden birinde yaptı, burada köyün içinden geçen yol boyunca taşlar dizilmeye çalışılmıştı - oysa diğer köyler çamur deryası ya da katılaşıp sertleşmiş toz yığınları halindeydi.

Kalın kahverengi bir etek ve buruşmuş kollarını açıkta bırakan yıpranmış bir tür deri ceket giymiş yaşlı bir kadın kapısının önünde, kesilmiş bir ağacın kütüğüne oturmaktaydı ve ikisinin at üstünde ona doğru geldiğini görünce ayağa kalktı. Merakla bakınıyordu. Bunların önemli ve kudretli olduklarını, hatta belki de kendisinin hükümranın huzurunda bulunduğunu anlamış görünüyordu, çünkü gülümsemeye çalıştı ve sonra da bir tür reverans yapmaya çalıştı ve bu sırada az daha düşüyordu. Ben Ata atından aşağı sıçradı ve ona destek oldu ve şöyle dedi, "Evine girip oturabilir miyiz?"

Kendisine daha önce hiç böyle bir istekte bulunulmamıştı,

bunu görebiliyorlardı, çünkü bunu anlamak için epey çaba sarf ediyordu. Sonra başıyla onayladı ve önlerine düşüp pek de küçük olmayan bir odaya girdi, ama burasının en az on kişinin barınağı olduğu belliydi, çünkü döşemenin bir köşesinde, gündelik işler için yer açmak üzere postlar ve dokuma battaniyeler üst üste istiflenmişti. Tavan gayet kalın bir saz örgüydü, ama sanatkâr bir şekilde yapılmış değildi. Yer kaba taşlarla döşeliydi. Bir ocak vardı ve orada ocağın dumanında kurumak üzere jambonlar ve etler asılıydı. Tavandaki kirişlerden ipe dizili sebzeler ve baharatlar sallanıyordu. Odanın arka tarafındaki tek kapı, başka pek bir şeyleri olmasa bile, bu ailenin ya da sülalenin yeterince erzakının bulunduğunu gösteren kavanoz ve fıçıların durduğu bir kiler odasına açılıyordu.

Asıl odada birkaç oturma sırasından ve bir dokuma tezgâhından başka bir şey yoktu.

Yaşlı kadın onların peşinde dolaştı, gözlerini onlara dikip tereddütle gülümsedi ve arada bir de telaşla cılız beyaz saçlarını düzeltti, çünkü bu tür bir şeyi yapması gerektiği aklına gelmişti. Sonra da, ikisi ona teşekkür edip de oturmadan tekrar dışarı çıkıp atlarına binerken ve çocukların ve birkaç yaşlı insanın seyretmek için çıkıp dizildikleri kapı önlerinden geçerken, tekrar gülümsedi ve referans yaptı.

Ve bütün günleri böyle geçti. Akşamleyin, hali daha düzgün küçük bir kasabaya rastladılar ve Ben Ata, eğer Al-Ith gurur duyulabilecek bir yer olduğunu hissederse gururlanmaya hazırlandı, ama Al-Ith bezgindi ve gülümseyecek halde değildi. Orada bir tür han vardı, yolcuların yemek yiyip gece boyunca oturup tahta sıraların üstünde uyuklayabilecekleri büyük bir odadan oluşuyordu. Burada tanındılar ve tüm kasaba onları hayranlıkla seyretmeye geldi. Yemek yiyemeyecek kadar tedirgin olmuş diğer yolcuların arasında ekmekle et suyu ve kızarmış tavuk yediler ve yemeklerini bitirdiklerinde kasaba halkına teşekkür edip tekrar ormana doğru at sürdüler ve geceyi orada uyanık, arada bir biraz uyuklayarak geçirdiler.

Ben Ata ona neler düşündüğünü sormadı, Al-Ith de söylemedi. Ama Al-Ith içinden Ben Ata için, kendi ülkesine bir ziyaret planlıyordu, böylece kendisi görebilecekti: Madem ki kendisi bu ağır, cansız havaya alışabiliyordu, o zaman o da Üçüncü Kuşağın atmosferine alışamaz mıydı? Ama buna izin verilecek miydi? Yüce Kişiler böyle bir şeyi teşvik edecek miydi? Onun da aklından benzer şeylerin geçip geçmediğini merak ederek, sığınak olarak seçmiş oldukları büyük ağacın altında, onun güçlü kolları arasında oturuyor ve etraflarındaki zengin humuslu toprağın kokusunu içine çekiyordu ve biliyordu ki, kendi diyarında olan her şeyi, Ben Ata da kendi diyarında gerçekleştirebilirdi. Tabii eğer bunlar, emredilenlerin birer parçasıysa.

Bu geziye birkaç gün devam ettiler. Arada bir büyükçe kentlerle karşılaşıyorlardı, ama çoğunlukla küçük kasabalara rastladılar ve hepsinde de tıpatıp aynı sınırlı işleyiş vardı, o da bir merkezin çevresine hizmet etmesiydi -o kadar. Çok, pek çok köy vardı. Her yerde yoksulluğun eşiğinde bulunmanın damgası belli oluyordu. Ve hiçbir yerde delikanlılar, hayatlarının baharında erkekler, hatta orta yaşlı erkekler bile, görünmüyordu. Kadınlar yapılı ve çok güçlüydüler, sanki hayatlarının erken bir döneminde kendilerine demir yutturulmuş ve bunu asla sindirememişler gibi. Yaşlı insanlar öyle boş gözlerin içinden bakıyordu ki, bunlar hiçbir beklenti duymamayı öğrenmiş gözlerdi. Çocuklar neşeli ya da canlı görünmüyor, gözlerini dikkatle dikip seyrediyor, kuşkuyla bakıyorlardı. Al-Ith artık kendi ülkesindeki her şeyi hatırlıyordu, her düşüncesi ona acı verdiği halde ve yarı yarıya, hepsini unutabilmeyi dilemekteydi. Gerçekten berbat bir huzursuzluk vardı içinde, çelişkilerden kaynaklanan bir keder. İçindeki her şey acı veriyor ve kendi kendisiyle tartışıyor ve savaşıyordu. Her şeyden önce düşündüğü şey, rahmindeki çocuğun alınyazısının bu zerafetten yoksun, bu yoksul ülkeye hükmetmek olduğuydu - ve bu düşünce soğuk ve ağırdı, kendini ona yabancı hissetmesine

neden oluyordu. Genellikle elini oraya koyup o küçük yaratığı selamlamak hoşuna giderdi. Onun uzamasından ve varlığını belli etmesinden zevk alırdı. Onu güçlülük ve güven ile beslediğini hissetmesi gerekiyordu. Ama şimdi bu dost eli tutuktu ve çocuktan uzak durmak istiyordu; sanki dokunmakla ancak kuşkucu ve yıpratıcı mesajlar gönderebilirmiş gibi. Gelecekleri-nin nasıl olacağını da hayal edemiyordu. Kendisi ile gelecek arasında bir sis perdesi asılıydı ve daha önce, neler beklemesi gerektiğini bilemediği, önceden kendini hazırlayamadığı bir zaman yaşadığını hiç hatırlamıyordu.

Nihayet kocasına yeterince şey gördüğünü, yeterince at sürdüğünü ve "eve" -köşklerini kast ediyordu, kendi diyarını değil- dönmeye hazır olduğunu söyleyen Al-Ith, kendini ordu-lara göstermek üzere yola çıkan Al-Ith'den çok farklıydı.

Yüzlerini merkez ovalara döndüler ve yavaşça geri gittiler, yemeklerini hanı olan kasabalarda yediler, ama her defasında geceyi ormanda ya da şu ya da bu kale ya da harabede geçirdiler.

Al-Ith eve dönüş yolunun tamamı boyunca, bu yeri şimdi bulunduğu hale neyin getirmiş olabileceğini, işlevi savaşa öz-gü olmadan önce buranın çok uzak geçmişte neye benzemiş olabileceğini -ve Ben Ata'nın, burayı değiştirecek neler yap-maya ikna edilebileceğini- düşünmekteydi.

Ben Ata ise sabırsızdı ve ordularının yanına dönmenin öz-lemi içindeydi.

Çünkü o gün birlikleri sıkı sıkıya teftiş ederken, tekmiller-le, bandolarla ve resmi geçitlerle uzun süre oyalanmayacakla-rını görmüştü - onlara savaşa benzer bir şeyler sunmak zorun-daydı, yoksa krallığı uzun sürmeyecekti.

Kaldı ki, Al-Ith'in söylemediği, ama belli etmeden edeme-diği bütün o düşüncelerden dolayı, ülkesinin gerçekten de çok yoksul bir yer olduğunu tamamen biliyordu.

Ayaklarının altındaki zemin kaybolmuştu, gücünün ötesin-deki bir sorunla karşı karşıyaydı ve kendinden ve amaçların-dan emin değildi.

Onlar için yeni bir dönem başlıyordu.

Daha sonra geriye dönüp baktıklarında ikisi de, Ben Ata'nın diyarı boyunca yaptıkları yolculuğun, birbirlerine en fazla yakınlaştıkları anlar, evliliklerinin doruğu olduğunu gördüler. Ama şimdi Ben Ata tekrar adamlarının yanına dönüyor, Al-Ith ise kadınların kendisine ihtiyaç duyduğunu, onlarla Ben Ata ile olduğundan daha fazla zaman geçirdiğini görüyordu.

Yakında çocuk doğacaktı ve kuşakta, kendisinin onlara ziyaretinden habersiz, bu maceranın her anına karışmamış tek bir kadın yoktu.

Ben Ata her gece çok geç saatlerde geliyordu, genellikle çamura bulanmış ve sıklıkla yorgun düşmüş halde oluyordu. Kamp mutfağından onlar için yemek getiriliyordu ve Ben Ata yıkandıktan sonra Al-Ith ile yemeğe oturuyordu, çoğunlukla dalgın oluyordu, ama Al-Ith kendisine ne gibi yeni şeyler olduğunu sorduğunda cevap vermeye hazırdı ve her zaman onun yorumlarını dinlemeye istekliydi. Ama savaş, Al-Ith'in anladığı bir şey değildi ve ona yabancı bu hayatın ayrıntılarını dinlemeye istekli olduğu halde, fazla bir katkısı olamıyordu. Böylece Ben Ata geldiğinde, genelde hiç konuşmuyordu. Ben Ata her zaman günün ilk ışıklarıyla kalktığı için erken yatmaya hazırlanıyordu. Al-Ith ise bu dönem boyunca kasvetli ve rahatsızdı ve rahat uyumuyordu. Ama yine de kanepelerinde birbirlerine sarılışlarında, dostluk ve karşılıklı rahatlama vardı. Ben Ata güçlü, uzun elini Al-Ith'in karnına koyup yatmayı, bebeğin hareketlerini hissetmeyi seviyordu, ta ki bebek fazla ağırlaşana kadar, ondan sonra da Al-Ith'i sırtı kendisine dönük olacak şekilde çevirerek ve kolunu, karnının kıvrımının hemen altına yerleştirir oldu. Usulca sevişiyorlardı. Al-Ith daha önce hamileyken pek fazla sevişmemişti -en azından hatırlamıyordu. Hamilelik döneminde babalarla, şimdi Ben Ata ile olduğundan çok daha fazla zamanı birlikte geçirmişti. Ona öyle geliyordu ki, daha önceki hamileliklerinde günlerini hep, bebeği güçlendirmek, beslemek ve güven vermek üzere çocu-

ğun babası olan erkeklerle geçirmişti ve böyle bir zamanda birlikte olmak son derece önemliydi. Oysa bu, Ben Ata'nın hayatına o kadar uzak bir kavramdı ki, ona söz etmek bile anlamsızdı.

Böylece, Ben Ata yıkanıp giyindikten, onu öptükten ve akşam tekrar onunla birlikte olmaya can attığını söyleyip onu kanepesinin üzerinde kıvrılmış halde bıraktıktan sonra, aklı birazdan kamplardan tepeye çıkacak olan kadınlara yöneldi. Bu çocuğun doğmasını, en azından gündüzleri, neredeyse kendi çocuklarının doğmasını beklerkenki kadar büyük bir özlemle bekleyen kadınlardan, kadınların konuşmalarından, kadınların sevgisinden güç alıyordu. Ve yine bu da, Al-Ith'in daha öncesinde hiç hatırlamadığı bir şeydi -kendilerini coşkuyla, sanki bir tür kendini gerçekleştirmeymiş gibi bu çocuğun doğumuyla özdeşleştirmeleri - Daha da ötesi: Sanki bir doğum, bir tehdit, hatta bir haksızlık karşısında kazanılan bir zafermiş gibi, yenilgiye uğratılmış bir düşman karşısında bir savaşçının vahşi zafer narasını hak ediyormuş gibi. Geçmişteki çocuklar - kişisel olarak doğurmuş oldukları- daha ziyade etkilerin ve bir mirasın varış noktası ve güçlenişi olarak görülmüştü. Bir çocuk doğduğunda, kardeş bir ruh, bir sevinç, bir armağan olarak selamlanırdı, ama sahip olma ve elinde tutma ve sevinç çığlıkları atmak için bu tutkulu istek daha önceki hayatında hiç var olmuş muydu? Evet, belki de buna benzer bir şey olmuştu...

Burada epey farklı bir şey daha vardı ki, o da hiç yalnız kalmıyor oluşuydu. Kendi ülkesinde elbette babalar ve çocuğun yetişmesiyle ilgiliydiler. Olacak ve anne sayılacak kadınlar kendisine yakın durur ve sık sık onunla birlikte olurlardı, ama kendisiyle ve çocukla uzun saatler baş başa kaldığını hatırlıyordu. Oysa şimdi onun bu tür bir dileğinin olması bile bir akıl zayıflığı ya da bitkinlik işareti olarak görülüyordu. Üzüntülü olduğu düşünülüyordu. Ya da korktuğu. Çünkü hepsi de, bu sanki onun ilk çocuğuymuş gibi davranıyordu ve kendisi-

nin de, onca çocuğun, kendi çocuklarının ve öksüzlerin annesi olarak nasıl bir hayatının olduğunu söylemeye bir türlü dili varmıyordu, onlar kendilerine ait olana sahip olmaktan başka bir şeyi anlayabilecek durumda değillerdi - onların meseleyi görüşü böyleydi.

Bununla birlikte bu çocuk Ben Ata'nın oğlu olarak düşünülüyordu. Onun kendi oğlu değil. Kendisi bir kanal ya da bir taşıma kabı gibi görülüyordu. Son derece tuhaf ve çirkin bir şeydi ve aynı gün içinde defalarca hassas dengeleri alt üst oluyor ve şaşıyordu, acaba kendisi yanlış düşünüyor ve onların hepsi birden haklı mı diye. Ama nasıl olabilirdi ki? Bir çocuğa ilişkin bu benim, benim, benim demeler bedene her türlü saygıyı içeriyordu, ama her çocuğu -her bir çocuğu, yani onlar tarafından doğrulan ve yetiştirilen her bir çocuğu- besleyen daha yüksek ve daha incelikli etkilerin dile getirilişi neredeydi? Herhangi birisi bir çocuğu sanki bir kuklaymış ya da bir kedi yavrusuymuş gibi şapur şupur yalayabilirdi- ama bu düşünce nereden gelmişti? Onun aklına gelen bu düşünce ne kadar garip bir düşünceydi! Ve herhangi birisi bir çocuğu kucaklayıp özelliklerini inceleyebilirdi: "Bu burun benim, ve şurası onun ve şu benim annemin ve şu onun babasının..." Herhangi biri, hatta bir at ya da bir köpek bile, mirasın izlerini bu şekilde sürebilirdi. Ve bütün bunlar yeterince hoştu ve elbette hiç kimse, bir çocuğun içinde şu ya da bu emareyi seyretmenin sevincini yadsımazdı. Ama bu, işin yarısı bile değildi... insan bir çocuk hakkında -sadece ana babalığı kast ederek- "benim, benim," ya da "bizim, bizim" diyemezdi, kesinlikle diyemezdi. Çünkü bu yeni varlığın içinde gerçek ve güzel ve özel olan ancak Başka bir yerle ilişki içinde söz konusu olabilirdi...

Neresiyle? Al-Ith'in aklı bulanıyor, yerden kesiliyordu. "Mavi..." diye mırıldandı. "Evet. Mavi... Ama yine de, neresi? Ve başını ellerinin arasına alıyor, gözlerini kapatıyor ve hatırlamaya çalışıyordu... Sonsuz bir maviliği, yüksek zirvelerin arasında ışıldayan gök mavisi bir alan görüyordu. Ama nere-

de? Ve şimdi de omuzlarında ellerin dolaştığını, kendisini hafifçe sarstıklarını hissediyordu. "Al-Ith, Al-Ith, ne oldu, neyin var?" Ve tam gerçekten hatırlamanın eşiğinde olduğunda onu geri çağırıyor, geriye çekiyorlardı. Ve etrafı kaygılı, müşfik kadınlarla çevriliydi ve Dabeeb onu tutuyordu ve hepsi birden çığlık atıyor ve yakarıyor ve susmak bilmiyorlardı. Dırdır, dırdır... Tek yaptıkları buydu. Ama yine de onları seviyordu ve verdikleri destekten dolayı minnettardı. Çünkü eninde sonunda kendi ülkesinde değil onların ülkesinde doğum yapma yolundaydı ve kendisini nelerin beklediğini bilmiyordu.

Al-Ith günlerini bu şekilde geçirdi, Ben Ata delicesine meşguldü. Ordularına karmaşık savaş oyunları düzenliyor, onları sık sık ziyaret ediyor, duygulandırıcı nutuklarla ve telkinlerle umutlandırıyor, bununla birlikte bunlar onu utandırmaya başlıyor, kendini rahatsız hissetmesine neden oluyordu. Çeşitli kereler kendini, Al-Ith'in buraya gelecek halde olmadığını mırıldanırken buldu. Bunun dışındaki zamanlarında ülkesini bir uçtan bir uca ve her yerini at üstünde dolaşıyordu. Ülkesinin, kazandığı -Al-Ith'in armağanı olan bir görüş yeteneği- yepyeni gözlere nasıl göründüğünü öğrenmek istiyordu. Dahası, uzun yolculukları sırasında Al-Ith'in ziyaret etmiş olmadığı yöreler vardı: Onun oraları görmemesine özen göstermişti. Çünkü bunlar, Al-Ith'in şimdiye kadar görmüş olduklarından çok daha kötüydü. Halkının yoksulluğunu açıkça ve acı duyarak görüyordu ve sık sık, işlerin yukarıda, onun kuşağında nasıl olduğunu merak ediyordu; orada durum nasıl olmalıydı ki, bu kuşakta gördükleri karşısında böylesine sessizleşiyor ve kederleniyordu. Orduları olmayan bir ülkeyi düşünemiyordu. Böyle bir ülkenin düşüncesi bile içinde küçümseme duygusu uyandırıyordu -önceleri bunun küçümseme olduğunun farkında olmadan. Sonra, Üçüncü Kuşak aklına geldiği zaman soğuk bir hoşnutsuzluk hissettiğini fark etti, tıpkı, orduları -hatta icat ettiği savaş oyunlarından birisinde bir taraf- bir düşman karşısında bir zafer kazandığı zaman olduğu gibi, bunun kü-

çümseme olduğunu kabul etmek durumundaydı. Ve böylece içten içe dalgınlaştı ve çöktü - çünkü bu aşağı görme, bu üstünlük duygusu, ona enerjisini veren yakıttı. Ve bu enerji görülmeye değerdi. Kuşağının bir ucundan ötekine kral, bütün gün ve bütün gece eyer üstünde kalabilen ve organizasyon işleri üzerinde âdeta hiç uyumadan, neredeyse sonsuza kadar çalışabilen bir adam olarak bilinirdi. Ve bu neden böyleydi? Daha önce bunu bilmiyordu, ama şimdi biliyordu: çünkü böyle zamanlarda sanki bir düşmanı ayaklarının altındaki toza gömmüş gibi olurdu. Böyle bir şeyi gerçekten de Al-Ith ve onun halkı için hissetmek ister miydi?

Bu fikir ilk defa aklına geldiğinde tümüyle reddetti, tekrar aklına geldiğinde çekinerek evirip çevirdi ve yine kapı dışarı etti, ama fikir inatla geri döndü, tüm çıplaklığıyla, dosdoğru üstüne geldi. Kendini hasta hissetti. Başı dönüyor, fenalaşıyordu. Rastlantı o ya, daha kısa süre önce Al-Ith, yani öteki benliği ile içinden geçmiş olduğu ormanlar arasında at sürmekteydi. Orada tek başına yol alırken, sanki geniş bir yeşil açıklıkta her türlü ötücü kuşun ve bitki zenginliğinin ortasında kendini, altın cübbesi içinde siyah saçları sırtından dökülen ve küçük nazik eli sevgili atıyla konuşmakta olan Al-Ith ile birlikte görür gibiydi.

Ve birdenbire Ben Ata kendini ağlarken buldu. Bu salaklıktan başka bir şey değildi! Hatta korkutucuydu. Yine de atından aşağı atladı ve tökezleyerek ve hıçkırıklara boğularak, açıklığın bir ucunda duran ince uzun bir huş ağacının yanına gitti. Bu ağacı kucaklayıp ağladı. "Al-Ith, Al-Ith," diyordu, tekrar tekrar, huş ağacının beyaz kabuğunu öperek, sanki Al-Ith ölmüş ve şimdiden onun diyarından yok olup gitmişçesine.

Ama bu duygu seline onsuz nasıl dayanabilirdi! Nasıl yaşardı! Artık kendisi, bir savaşçı, büyük bir asker olmaktan çıkmıştı. Kendi benliğinin derinliklerindeki amaçlardan hoşlanmayan, içinde, kendisine düşman olma yolundaki duyguların yeşermesine tanık olan, amaçları yitip gitmiş bir adam haline

gelmişti.

"Al-Ith!" diye inledi, onun için yas tutarak - oysa aklına geldi ki, o sadece bir günlük at yolculuğu uzaklıktaydı. Yapması gereken tek şey atını öteki yöne çevirmek ve tarlaların ve hendeklerin arasından dörtnala geçmek, nihayet o tepeyi tırmanmak ve içinde yumuşak davul seslerinin çınladığı, çınladığı, çınladığı o aşk köşkünün içine dalıvermek - ve onu kollarına almaktı.

Ama bunu yapacak olsa, Al-Ith'i dairesinde, alçak bir koltuğun arkasına yaslanmış, büyümüş karnı tuhaflığıyla ona karşı çıkarcasına, kamplarındaki kadınların -görünüşe göre- yarısı tarafından etrafı sarılmış halde bulacaktı. Dabeeb onun yakınında oturuyor, belki de onu yelpazeliyor ya da kollarını okşuyor ya da dirseklerini ovuşturuyor olacaktı. Al-Ith bitkin, yüzü kızarmış ve başını huzursuzca bir yandan öte yana çeviriyor olacak, bir yandan da kadınlardan biri -belki de yine Dabeeb!- Ben Ata'nın o kadar çok sevdiği o muhteşem bukleleri tarayacaktı. Dün onları o halde görmüştü. Odaya dalıvermiş ve onları orada bulmuştu. Al-Ith başını kaldırmış ve gülümsemişti - tıpkı serbest bırakılma umudu kalmamış bir mahkum gibi. Peki kim hapsetmişti onu? Kendisi değil!

Telaşlı bir özür dilemeyle birlikte odalardan dışarı kaçmıştı. Dabeeb'in kendisine yönelttiği gülümseme zengin ve güven verici olmuştu, bir yoldaşınki gibiydi.

Al-Ith'in güzelliğine, onu hissetmenin canlandırıcı güzelliğine ulaşamaz halde, Dabeeb'i düşündü, neredeyse Dabeeb Al-Ith imiş gibi. Kendini toplantı çadırından çıkarken ya da belki kendi çadırına giderken düşündü ve Dabeeb'in gülümseyerek yoluna çıktığını. Ve ferahladığını, yatıştığını hissetti. Ḥuş ağacından uzaklaşıp tekrar atına atlarken gülümsüyordu.

Kadınların yanına dönmek için acele etmeyecekti. Ülkesini at üstünde dolaşacak, görebildiği her şeyi görecek, hiçbir şeyi göz ardı etmeyecek ve Al-Ith'in yüzünü bir kılavuz ya da bir hatırlatıcı olarak gözünün önünde tutacaktı-Al-Ith'in, birlikte,

baş başa, koruların ve tarlaların ve ormanların içinde yolculuk yaparken, bütün gece birbirlerinin kollarında ya da el ele otururkenki yüzünü. Böyle bir mutluluk gerçekten onun -onların- olmuş muydu? Çünkü şimdi -Al-Ith'in halini şimdi düşündüğünde- görebildiği yalnızca kırmızı, şişmiş bir yüz ve soran -ve soran- gözlerdi. Neyi? Her şeyi yok muydu? Ve her durumda, o kahrolası kadınlar etrafında toplaşmışken ona nasıl yaklaşabilirdi ki?

Bir garnizonu barındıracak kadar büyük bir kente vardığında görevli subaya, tepenin eteğindeki kampa, bu gece geri dönmeyeceğini davullarla bildirmeleri için talimat verdi. Ya da, belki de, bir sonraki gece de -ya da ertesi gece de- ya da ondan sonraki gece de. Gülümseyerek atını sürdü, Al-Ith'in Üçüncü Kuşakta haberlerin ağaçlarla gönderildiğini söylediği aklına gelmişti. Evet, ağaçlarla. Onun diyarında, gönderilmesi gereken her türlü haber için aktarıcı olarak bilinen ağaçlar vardı. Geç kalmış bir yolcu ya da söz verdiği bir saatte eve dönebilecek durumda olmayan birisi bu tür bir ağacı bulurdu, Al-Ith bunların her zaman büyük ve gürbüz olduklarını, dallarının belirli bir düzene sahip olduğunu söylemişti, söylenecek şeyleri o varlığın gövdesine fısıldardı - çünkü Al-Ith aktarıcı ağaçlar hakkında böyle konuşmuştu, sanki hisleri ve bilinçleri varmış gibi. Ağacın düşünceleri ya da duyguları göndericinin düşüncelerini ya da duygularını kabul eder ve bunları ne kadar uzağa gitmesi gerekiyorsa o kadar uzağa gönderirdi, böylece haber bir eşe, bir çocuğa, bekleyen bir aileye ulaşırdı. Söylediğine göre Al-Ith pek çok kere, sarayından, çocuklarından, kız kardeşinden ve elbette ki erkeklerinden, diye mırıldandı Ben Ata kızgınlıkla, birden yüzünün kıskançlıktan kıpkırmızı olup ter içinde kaldığını hissederek, hepsinden uzaktayken bir ağacı bulup haberlerini ona fısıldamıştı.

Şimdi de hiçbir şekilde önceden göremediği bir öfke ve huzursuzluk, Al-Ith'e ilişkin güzel düşüncelerini silip götürdü ve kendini Al-Ith'e öfkeyle esip tozarken buldu.

Ah evet, hep sevgi ve sevgi ve nezaket ve gülücükler ve öpücükler vardı, ama kendisi sadece -kaç tane olduklarını bile bilmiyordu!- erkeklerinden biriydi, kaç tane, kim, hangi sıklıkta türünden şeyleri sorduğu zaman -ama sadece ilk günlerinde sormuştu- Al-Ith gülmüş ve onu bir vahşi, bir barbar, bir hödük olarak nitelemişti - ona yakıştırdığı hakaretlerin sonu bir türlü gelmemişti. Ama şimdi değil. Şimdi onun kollarının arasına kıvrılmaya ve orada kıpırtısız yatmaya fazlasıyla hazırdı. Ama bundan sonra -ya da daha sonra- ne olacaktı? Herhangi bir şey olabilirdi, böylesi bir yaratık da bu koşullarda en olmayacak şey haline gelebilirdi!

Böylece Ben Ata öfkelenerek ve kederlenerek, bir köyden diğer köy müsveddesine, bir kentten diğerine, her defasında bunları içinden gizlice, Üçüncü Kuşağın hayal bile edemediği köy ve kentleriyle karşılaştırarak diyarını boydan boya dolaştı. Garnizonu olmayan, barlarında ve tavernalarında askerlerin dolanmadığı, duyuruları ve uyarıları yapmaya borazanları olmayan bir kent ölü bir kent değil idiyse, neye benzeyebilirdi ki? Erkeklerin hepsinin köyde kaldığı ve kadın işi yaptığı bir köy neye benzeyebilirdi -ve bu noktada Al-Ith'in kahkahasını duyar gibiydi. Al-Ith ona gülüyordu! Ah evet, muhtemelen içten içe hep gülmüştü, çok muhtemeldi ki gülüyordu, ama ondan gizlice gülüyordu. Ah, ne sinsiydi büyük Al-Ith, bundan hiç kuşku olamazdı.

Aydınlığın gökyüzünden çekildiği sırada bir kente vardı, kentin sınırında durdu ve yukarıya, dağlara baktı. Al-Ith'in dağları, diye mırıldanıyordu, içi onun özlemiyle dolarak. Onu yaratan, o dağlardı, sevimli Al-Ith'i -ve onu kollarını açmış, gülümseyerek kendisine doğru gelirken hayal etti - ve küfrederek kendini atından aşağı bıraktı, geçen bir askere atını ahıra götürmesini emretti ve en yakın hana gitti. Orada, asker kocası talimlere gitmiş olan bir kadını buldu, yüzünde, yanına ilk geldiği sırada Al-Ith'in yüzünde görebildiği bir ifade vardı, şimdiki gibi yumuşak, hafif ve uysal değil, azametinin ardında

kendisine karşı bir düşmanlık görünüyordu ve bu kadının yatağına girdi. Ama bu kadına geçmişte hep olduğu gibi onu hiç düşünmeden, onu bireysel bir yaratık olarak kaale almadan sahip olamadı. Onun hakkında, yan odada uyumakta olan çocukları hakkında, kocası hakkında ve bu yeni talimler konusunda ne düşündüğü hakkında sorular sordu -hoşnutsuz olduğunu anladı, çünkü bunlar sadece talimdi, ganimet elde etme fırsatı verecek bir savaş değil - ve onunla sevişirken, Al-Ith, Al-Ith diye seslenmemek için kendini tutması gerekti.

Hiç böylesine sürüklenmemişti. Hiçbir zaman bir başkasıyla yatarken diğer bir kadını düşünmemişti. Ve o gece boyunca hiç uyumadı, o cana yakın kadın, kollarında derin bir uykuya daldı, kadın daha sonra, bitkin düştüğünü söylemişti, çocuklarının en küçüğü yeni diş çıkardığı için hırçındı. Ben Ata'nın çocukların diş sorunundan haberi yoktu. Bu durumda küçük yumurcağın kaç yaşında olması gerektiğini bilemiyordu ve sorarak cehaletini ele vermekten korktu. Ama o gece avuçlarının ıslandığını hissetti ve bu huzur veren memelerin içinde süt olduğunu anladı ve sadece iğrenme ve rahatsızlık hissetti. Ona neden söylememişti? Uyarmamıştı. Nasıl olur da, öncesinde o koca memelerinde süt olduğunu itiraf etmeksizin kendisiyle, kralıyla, yatmaya razı olabilecek kadar sabırsız ve istekli olabilirdi... Farkına vardı ki, muhtemelen bunu itiraf etmeyi gerektirecek bir olgu olarak görmüyordu. Al-Ith'in memelerinin yakında elinin altında sütlü ve nemli olacağını düşündü. Tekrar iğrendi, ama aynı zamanda da Al-Ith'e özlem duydu... Ve böylece gece ilerledi, Ben Ata her dakikasında, muhtemelen efemine olduğuna inandığı, hatta reddettiği yeni duygularla ve düşüncelerle işkence çekti.

Bu arada Al-Ith, oğullarını, yeni veliahdı, Arusi'yi doğurmaktaydı.

Al-Ith'e bütün bunlar çok yorucu geldi. Zor ya da özellikle acı verici değil, çünkü eninde sonunda bu işte tecrübeli biriydi. Ama o bilge kadınların telaşlarını ve şunu ya da bunu yap-

maması, şunu ya da bunu yapması yolundaki o telaşlanmalara ve sanki kendisi sakatmış ya da şimdiye kadar hoşnutluk verici olmaktan başka ne olabileceği hiç aklına gelmemiş olan bir süreç yüzünden zayıf düşürülmüş gibi, bebeğin kendisi dışında herkes tarafından sevilip okşanmasına anlam veremiyordu.

Öteki çocuklarını doğururken babaları - varlıklarıyla ve düşünceleriyle onu desteklemek üzere toplanmış olurlardı - baş başa bırakarak kız kardeşiyle birlikte kendi odalarına geçtiğini ve orada yumuşak malzeme öbekleri üzerinde bağdaş kurarak çömeldiğini gayet net hatırlıyordu. Ve bebek neredeyse anında Murti'nin ya da kendi ellerine düşerdi. İki kadın çocuğu tutar, ona hoş geldin der, kumaşa sararlar ve döl eşi geldiğinde bağ kesilirdi. Murti Al-Ith'e yıkanıp temizlenmesi için yardım eder ve iki kadın çocukla birlikte pencere pervazında oturur, onu gökyüzüyle, dağlarla, güneşle ya da yıldızlarla tanıştırırlardı. Bu her zaman neşe ve sevecenlik dolu bir an olurdu, çocuk ise yeni gözleriyle onlara bakar, onlar da ona güven verir, onu tutar ve okşarlardı. Mutluluk! Al-Ith'in hatırladığı buydu. Kutlu, sessiz bir mutluluk ve buna benzer başka bir mutluluk hatırlamıyordu. Ve sonra da, ikisi de yatıştığında ve bebek onların dokunuşuna ve yüzlerine alıştıktan sonra, üçü birden, babaların beklediği yere çıkarlar ve orada tekrar mutluluk yaşanırdı. Çocuğun yetişmesine yardım edecek olan öteki kadınlar da gelirdi. Kadınlar, erkekler, sonra Al-Ith'in diğer çocukları, hepsi birden yeni yaratığa hoş geldin derdi... Kendi diyarında böyle olurdu.

Bunlardan eser yoktu.

Bütün o koşuşturma ve kendisi için duyulan kaygılardan dolayı Al-Ith öfkeden deliye dönmüştü.

Ve görünürde tek bir erkek yoktu ve besbelli ki, olmayacaktı da. Bir çocuğun böylesi bir kadınlar güruhunun ortasına doğması doğru ya da sağlıklı bir şey olabilir miydi? Ben Ata neredeydi? Ve o sırada kamplardan, Ben Ata'nın uzaklara yolculuk yaptığı ve hemen dönmeyeceği haberi geldi - davullar

öyle demişti. Çeşmelerin arasında yumuşak bir tınıyla çalan kendi davulları değil. Ordu davulları... Kadınların hiçbiri bunda yakışıksız bir durum görmüyordu, aksine, birkaçı, Dabeeb de içlerindeydi, açıkça şöyle demişti: Daha iyi, bu bir erkeğin yeri ya da zamanı değil.

Al-Ith bu barbar yerin usullerini anlamaya çalışmaktan vazgeçti -çünkü burası ona yine geri kalmış ve kaba görünüyordu ve bu çocuğu tutacak doğru kişinin kendisi olduğunda ısrar etti- çünkü o zamana kadar kadınlar kucaklama ve sevme hakkının kendilerine ait olduğuna inanmış görünüyordu. Bebek huysuzdu ve ağlıyordu. Al-Ith, doğduklarında bebeklerinden herhangi bir tanesinin ağladığını hatırlamıyordu. Neden ağlasınlardı? Ama bu kadınlar Arusi'nin rahatsızlığına sevinmiş göründüler ve bunu güçlülük kanıtı saydılar.

Al-Ith yataktan çıktı -dışarıdan bir yatak getirmişlerdi, çünkü evlilik kanepesini bu amaç için kullanmayı reddetmişti- ve bebeği aldı, onunla bir koltukta oturdu ve onlardan, hırçın bir sesle, kendisini yalnız bırakmalarını istedi. Aksiliği bile onlara onaylanması ve beklenmesi gereken bir şeyin kanıtı gibi göründü. Bakıştılar ve işaretleştiler ve kendinden utanmak üzere olan Al-Ith hayrete düştü. Orada oturup artık ağlamayan, zeki gözlerle etrafa bakınan, her bakımdan sağlıklı, güzel ve güçlü bir oğlan olan bebeği kucaklamış Al-Ith'e gülümseyen, özlem dolu bakışlar yönelterek çıktılar. Dabeeb kaldı, ama Al-Ith'in sessizlik ihtiyacını hissetmiş göründü ve Al-Ith'e gereksiz bir sürü iş olarak görünen, çocuğu giydirme ve yıkama işleriyle meşgul oldu.

Aslında istediği, Ben Ata idi. Onu özlüyordu. Çocuğun babasını görmesinin zamanıydı. Babası tarafından kucaklanmasının zamanıydı. Babasının düşünceleriyle beslenmesinin zamanıydı. Etrafa bakınıp durmasının, hem de sürekli olarak, nedeni muhtemelen buydu -babasını istiyordu. Al-Ith daha önce hiçbir çocuğun babasının gelmesini özlememişti- bu hiç gerekmemişti.

Al-Ith tüm kalbiyle hoşlanmadığı ve yersiz bulduğu türlü türlü duygularla sarsıldı. Dabeeb ona büyük bir hevesle, eğer içinden ağlamak geliyorsa güzelce ağlaması için ısrar ettiyse de, Al-Ith asabiyetle yanıyor ve göz yaşlarını dizginliyordu. Dabeeb, zavallı kuzucuk, ona çocuğu göğsüne tutmasını söylediğinde, Al-Ith başını salladı -çünkü bebeği şimdi emzirmek, ona cehalet ve yoksunluk yüklemek olacaktı.

Ama Dabeeb'i kızdırmak ya da hayal kırıklığına uğratmak istemiyordu, çünkü kendi kız kardeşi Murti kadar olmasa bile, bu karanlık ülkede olabileceği kadar onun yerini tutmuş, nazik ve sabırlı davranmıştı.

Dabeeb daha sonra çocuğu kucağına aldı, bu arada Al-Ith yıkandı, yeni elbiseler giydi ve saçlarını bu yerin tarzına uygun yaptı, onları ördü ve başının üstünde topladı. Sonra Dabeeb'e, sabaha kadar yalnız kalmak istediğini söyledi. Dabeeb kesinlikle hanımını yalnız bırakıp dışarı çıkmaya niyetli değildi -besbelli baskı altındaki bir kadının kaprisiydi bu- ama razı olur göründü ve köşkten dışarıya, kamplara bakan verandaya çıktı ve bir sütuna yaslanarak orada mevzilendi. Nemli olmakla birlikte yumuşak bir geceydi. Seslenecek olursa Al-Ith'in sesini duyabilecekti, ama her şeyin yolunda gittiğinden emin olmak için sık sık içeriye süzülmek istiyordu.

Nitekim bunu yaptı da. Al-Ith'i odalarında dolaşırken, çocuğa şarkı söyleyip onunla konuşurken buldu - Dabeeb'i huzursuz eden, zor bir konuşma türü. Ve sonra Al-Ith'in kucağında çocukla, büyük dağlara bakan bir pencerenin yakınına çömelmiş olduğunu gördü. Dağları bebeğe gösteriyordu! Ve Dabeeb görevinden biraz zaman çalarak tepeden aşağı koştu, bu haberi diğer kadınlara götürdü.

Bütün bunlar tamamlandıktan sonra, karlı zirvelerin üzerinde altın ve pembe ışıklar belirmeye başlamıştı, daha önce hep yapmış olduğu gibi usulca silerek temizlemek üzere bebeğin sıkıca sarılmış kundak bezlerini çözdü - ama kendini, çocuğu yalarken ve koklarken buldu, tıpkı bir kısrağın bir tayı

ya da bir köpeğin yeni doğmuş yavrusunu yalaması gibi. Hayli tedirgin oldu, şaşırdı, ama aynı zamanda kendini bu yeni çocukla bir sevgi tılsımı içinde buldu ve onu bir hayvanın yaptığı gibi yalayarak temizlemek dünyadaki en doğal iş gibi göründü. Ve çocuk da öyle düşünüyor gibiydi, çünkü onun her tarafını yalarken, hem de, kanın ve canlılığın daha hızlı dolaşmasını sağlamak üzere bir hayvanın yaptığı gibi sertçe yalarken, yüzünün ona iyice yaklaşmasına karşılık verdi.

Ve bu iş tamamlandıktan sonra çocuğu yeniden sardı ve göğsünde tuttu, sevgi ve sahip olma duygularıyla delice sarsılarak -ama buna benzer bir şeyi daha önce hiç hissetmemişti ve şu anda hissettiklerinden dolayı son derece tedirgindi. Bunlar, hissetmesi gereken şeyler değildi. Bu çocuğu sevmekten ve -daha önce kadınlardan birinden duyduğu gibi- "çıtır çıtır yiyecekmişçesine" arzu etmekten bitap düşmüştü.

Evet, burası Dördüncü Kuşaktı, Dördüncü Kuşağın usulleri bunlardı ve dolayısıyla da, muhtemelen, bu konuda yapılabilecek bir şey yoktu.

Ama Ben Ata neredeydi? Ben Ata neredeydi? Neredeydi o? Onu nasıl bırakabilirdi, nasıl böyle bir ihanette bulunabilirdi? Çocuğunu nasıl terk edip aç bırakabilirdi? Nasıl bir canavardı ki, tam kendisinin ve çocuğun ona en fazla ihtiyaç duyduğu anda çekip gidebiliyordu?

Bu arada Ben Ata, her bakımdan tatminsizlik içinde ülkenin öteki ucundan geri dönmekteydi. O kadınla geçirdiği gece yalnızca, kendisinden kasıtlı olarak sır saklayan bir yaratık olarak görmekte olduğu Al-Ith hakkındaki merakını daha da artırmıştı. Eğer huzursuzluğunu bir tanıma indirgeyecek durumda olsaydı, bir güçlülük ve haklılık kaynağı olarak hissedilen bir hayvansılığı (gerçi Al-Ith'in yüzüne karşı kullanacağı kelime bu olmazdı), kendi zekasından üstün görünen bir zeka ile bağdaştıramadığını söylerdi. Ama analitik değildi, sadece çelişkilere canı sıkılıyordu. Gece arkadaşı ona -sadece anlık dürtü eseri bir çiftleşmeye aklının da eşlik etmesine izin ver-

mesiyle- bu evliliğin acemiliği boyunca apaçık bir hödük olduğunu ve bu tür sözleri kendi hakkında kabul etme âdetinde olmadığını anlatmıştı. Anlamıştı ki bir hayvandan bile daha rasgele çocuk yapmıştı. Kendi zürriyetinin subaylarınınkilerle birlikte yerleştirildiği Çocuklar Ordusu'ndan hayli gurur duyardı. Sık sık, resmi geçitlerde ya da benzer vesilelerle o genç yüzler üzerinde göz gezdirirdi ve kendisini andıranları seçmeye çalışırdı. Bu oğlanların -içlerinden bazıları artık genç birer erkek olmuştu ve her bakımdan beklentileri yerine getiriyorlardı- ordularını süslemesini bekliyordu.

Ama bir baba olmamıştı.

Meseleye başka türden bir bakış olabileceğinden kuşku duymamıştı bile.

Ona öyle geliyordu ki, hayatının çoğunu, kendi doğasına karşı körlük içinde geçirmişti.

Ve dahası ve daha da kötüsü, gün ağarınca ayrıldığı kadının, çocuklarına bakmak üzere onun yanından çıkmadan önce söyledikleri ve ima ettikleri ona, krallığının her bakımdan tahmin bile ettiğinden daha gaddar ve halkının daha tatminsiz olduğunu anlatmıştı.

Oysa şimdiye kadar bu konuyu merak etmek aklına bile gelmemişti.

Öteden beri yapılanları yapmış, öteden beri davranıldığı gibi davranagelmişti, tıpkı babasının da ve onun babasının da yaptığı gibi - bildiği kadarıyla, ama bunu da düşünmüş değildi.

Tepenin eteğindeki kamplara vardığında hava kararmaktaydı ve askerlerinin ve karılarının ve çocuklarının kendisine gülümseyerek baktıklarını ve coşku gösterisi yapmaya can attıkların gördü. Bunu, kendi hakkındaki buruk hoşnutsuzluk ruh hali içinde bir ikiyüzlülük, hatta ihanet olarak gördü. Karşılık vermedi, gülümsemeden atı üstünde tepeyi çıktı, aklında Al-Ith vardı ve onu anlama niyeti, bundan kast ettiği de gelecekte onun tarafından kandırılmasına izin vermeyeceği idi.

Ama öte yandan onun özlemiyle doluydu - geçen geceki kadının kendisine verdiğinden daha fazla bir şeyin özlemi içindeydi. Çocuk aklına bile gelmiyordu.

Köşkü çevreleyen verandada kolunda bir bebek taşıyan bir kadın gördü ve bezginlikle, karısıyla baş başa kalmadan önce bütün o kadınlardan kurtulması gerektiğini düşündü. Sonra bu kadının Dabeeb olması gerektiğini düşündü ve rahatsızlığı yumuşadı: İlk uygun fırsatta onunla sevişmeye her bakımdan niyetliydi, çünkü onu da anlamak istiyordu. Dabeeb'in etrafında her zaman bir bebek ya da bir çocuk olurdu: Onu bu şekilde görmeye alışmıştı. Sonra, yaklaştığında, baş döndürücü bir şaşkınlık yaşadı, çünkü bunun Dabeeb değil Al-Ith olduğunu düşündü.

Aslında Dabeeb idi. Hanımına sürekli göz kulak olmakla geçirdiği son birkaç hafta onun incelmesine ve zarafet kazanmasına neden olmuştu. Bu doğumdan dolayı duyduğu sevinç, içinde bir alevi tutuşturmuştu, bunun kaynağında tüm kadınların, bu çocuğun bir şekilde hepsine yarar getireceği, onlar aracılığıyla da bir bütün olarak krallığa iyi geleceği inancı vardı. Ve Al-Ith'e yakın olmakla, bu ülkenin tepesinde yükselen o ülkenin daha yüce güdülerinden bir şeyleri içine almıştı.

Işıl ışıldı. Ama Ben Ata üzerine eğilip onu tutmak, yüzünün içine bakmak ve -tek bir sarsıcı doğruluk anında- Al-Ith'ten, kendisinden sakladığı her şeyi açıklamasını istemek üzerine yanına gittiğinde, bunun Dabeeb olduğunu fark etti. Kafası daha da fazla karıştı, Dabeeb'in kendisine doğru tuttuğu bebeğe bakmadan geçip gitti.

Büyük salona açılan kemerlerin altında kollarını kavuşturmuş bir kadın duruyordu. Yine içinden, hayatının kadınlarla, kadınlarla, kadınlarla dolup taştığına küfrederek onun da yanından geçmeye hazırlanıyordu ki, bunun Al-Ith olduğunu gördü. Öylece, konuşamaz halde kalakaldı.

Al-Ith ağır, kasvetli, hatta kaba idi. Gözleri Ben Ata'yı şaşırttı ve içini daralttı. Üstünde bir kan kokusu vardı. Sadece

siyah parlak saçları tanıdıktı.

"Neredeydin!" dedi, ondan kabul edemeyeceği bir sesle. Her biri nahoş olan duygular arasında savrulup durduktan sonra bu türden bir tanesiyle daha yüzleşecek halde değildi ve bu seferki de bu kadının bir şekilde cazibesini, ışığını, ateşini, sihirli bir yoldan hizmetçisi Dabeeb'e vermiş olduğu şüphesiydi.

Sonra onun artık ağır ve hamile olmadığını fark etti. Sonra, ağır ağır, doğurmuş olması gerektiği aklına geldi. Sonra da, az önce yanından geçmiş olduğu bebeğin kendi bebeği olduğu.

Bütün bunlar çok fazlaydı, dosdoğru kendi dairesine yürüdü ve başı ellerinin arasında, bir masanın başına oturdu.

Al-Ith ilk önce hareket etmedi. Aklı tekrar kendi ülkesindeydi, tüm yaşam deneyimlerini az önce olanlarla karşılaştırmaya çalışıyordu.

Gözleri, Dabeeb'in, bebeği de yanına alıp kocasının peşinden gitmesi için yalvaran gözleriyle karşılaşmadı. Ben Ata'nın Dabeeb'e telaşlı bir umarsızlık, bir sorgu içinde yaklaştığını görmüştü ve benzerini bu kadar çok gördükten sonra, şimdi bunun kendi hakkı olduğuna inanıyordu. Bu kuşakta 'aşk' buydu: çaresizlik, sorgulama, tatminsizlik.

Al-Ith daha önce hiç hissetmediği, keskin, dağlayan bir acıya kapılmıştı. Sanki havasız kalmış ya da bir yarın kenarından atlamaya zorlanmış gibiydi. Bu tuhaf yeni kederin ne olduğunu bilmiyordu, ama başını döndürüyordu. Birden kendi dairesine gitti ve tıpkı Ben Ata gibi, başı ellerinin arasında oturdu.

Hissettiklerinden hoşlanmıyordu, gerçi bu hisleri tanımıyordu. Bu berbat yerin sefilliklerinin ve aşağılanmalarının sonu gelmiyordu.

Hissettiği acı yüreğini parçalıyordu, nefesi kesiliyor ve gözlerini açmaya çekiniyordu, çünkü açtığında etrafındaki odayı bulanık halde görüyordu.

Dışarısı şimdi karanlıktı ve Dabeeb çocuğu içeri getirdi, çünkü acıkmış ve emzirilmeye ihtiyacı vardı. Dabeeb Al-

Ith'in kolunu çekiştirdi ve Al-Ith kayıtsız halde bebeği aldı. Bebek ağlamaya başladı. Dabeeb Al-Ith'in göğsünü açmasını bekliyordu, ama Al-Ith bunu yapmadı. Hissettiği acının - kötücül bir duyguydu, biliyordu- bebeği zehirleyeceğini düşünüyordu, bebek babasının varlığının gıdasından yoksun olmakla kalmayacak, bir de ayrıca kendisinden kötü etki alacaktı. Bunu, tüm nezaketine rağmen bu konularda bir vahşi olan Dabeeb'e söyleyemezdi. Güçlükle ayağa kalktı, çünkü kendini kötü hissediyordu ve susturmak için bebekle aşağı yukarı yürümeye başladı. Ama bebek korkunç şekilde ağlıyordu.

Dabeeb, acaba Ben Ata'nın yanına gidip karısının yanına gelmesini söylesem mi diye düşünürken Ben Ata çıkageldi. Al-Ith'i orada bebekle yürürken gördüğünde, yüzü bir çocuğunki gibiydi. Afallamış, ürkmüş, tam bir kayba uğrama, yoksun bırakılma acısı içindeydi. Ama şimdi, Al-Ith ona elinde bebekle tamama ermiş ve mükemmel görünüyordu ve bitkinliğinin ve uyku sersemliğinin bile güzel ve yerinde olduğunu düşündü. Hayatında istediği her şeyi içinde barındıran bir binanın eşiğine hoş karşılanma beklentisiyle gelmiş olsa, ama kapı yüzüne kapansa, kendini daha kötü hissedemezdi. Kemerli girişe yaslandı, kollarını kavuşturdu ve huysuz bir edayla karısını seyretti, yüzü beyaz ve çöküktü.

Dabeeb hiçbir şekilde şaşırmamıştı. Olan biteni tamamıyla anlamıştı. İkisi de kıskançlık içindeydi. Her şey yolundaydı. Doğanın daha yüksek bir yöresinde Al-Ith nasıl doğal gidişatı tamamıyla kavrayabiliyorsa, Dabeeb'in de burada doğayı kavrayışı eksiksizdi ve her şeyin kısa sürede yoluna gireceğinden emin oldu. Kendi doğumlarının her birinde sevgili kocası başka bir kadını, genellikle doğumla en yakından ilgilenmiş olanı, karşı konmaz bulmuştu -ve kendisi de kıskanmıştı. Ve Ben Ata kendisini bebekle tamamlanmış halde görmüş ve sonuçta küçük bir oğlan gibi davranmıştı. Elbette ki Al-Ith'in kendisi de bunu görebilirdi? Bazen bu büyük kraliçe ilginç ölçüde yavaş kavrıyordu, gerçi bunu söylemek, hatta düşün-

mek ona düşmezdi.

Basit bir inançla doğaya güvenerek, Dabeeb, çifte sessizce iyi geceler diledi ve kadınlara her şeyin normal seyrinde olduğunu söylemek üzere tepeden aşağı inmeye başladı.

"Neden bana bakmıyorsun, Al-Ith?"

"Çünkü bana ihanet ettin, ihanet ettin - ve çocuğa da!" dedi Al-Ith, kendisini de şaşırtan yeni bir sesle, gergin ve cırlak bir sesle.

Ben Ata tabii onun, şu ya da bu esrarengiz yoldan kendisinin dün geceki macerasını öğrendiğini düşündü ve birden süklüm püklüm oldu, Al-Ith bunu gördü- ve sonra nedenini anladı. Çünkü epey bir süre önce, onun bu ahmakça bakışının seks konusundaki suçluluk duygusu ile ilgili olduğunu anlamıştı. Şimdi ona sadece lânet ediyordu ve ona önem verdiği için kendine daha da fazla lânet ediyordu. Gerçekte olduklarının o kadar aşağısına düşmüştü ki, davulun çalmaya devam edip etmediğini duymak üzere kendini yatıştırabilecek durumda değildi -eğer mükemmel bir zamanlamayla şu an durmuş olsaydı, sadece atını çağırarak, bu alçak ve boz bulanık sisler diyarından dörtnala uzaklaşabilecekti.

Ben Ata'ya gelince, taşralı bir oğlan gibi kıvrandığını hissedebiliyordu, ama hayret ediyordu, çünkü hiçbir şekilde suçluluk hissetmiyordu. Aksine, bir kere bile olsa, bir kadınla bir gece geçirerek öğrendiklerinden hayli gurur duyuyordu, sanki onun kendisiyle aynı ölçüde gurur duyması gerekirmiş gibi.

Al-Ith, "Senin çocuğun... bu senin oğlun..." dedi, boğuk, cılız bir sesle.

Ben Ata bunun gerçekten de bir oğul olduğunu anladı, elbette tümüyle böyle olmasını beklemişti, çünkü bu zorunlu evlilik başka hiçbir şekilde anlamlı olamazdı, ama bunu bildiği halde, içi neşe doldu. Bunu nasıl dışa vuracağını bilemedi gerçi ikisini birden kollarına almak istiyordu. Onlara doğru yürüdü ve beceriksizce kollarını anne ve bebeğine doladı. Gözle-

ri parlıyordu. Ama bebek bir çığlık attı ve Al-Ith kendini geri çekti ve Ben Ata'ya sırtını çevirerek oturdu.

"Tamam," dedi, burukluk içinde, "siz ülkenizde bu işleri başka türlü yapıyorsunuz."

Al-Ith cevap vermedi, ama bir memesini açtı, bebek de hemen ağzını o memeye dayadı. Sessizlik. Ben Ata dolaşıp öteki tarafa geçti, Al-Ith'in onu dışarıda bırakmayı amaçlayan sırtına aldırış etmeyerek onları seyretti. Şimdi o kadar mutluydu ki, Al-Ith'in bu soğukluğunda ciddi olduğuna inanamazdı.

Ve birkaç dakika sonra Al-Ith iç çekti ve yumuşar göründü.

"Bizde" dedi, "çocuğun babaları onu karşılamak için hazır bulunur. Onu... beslemek için..."

"Çocuğun babaları" sözü bomba gibi düştü. Sanki bu yerin havası bile bu sözü reddediyormuş gibiydi. Ağzından çıktığı an Al-Ith pişman oldu, bunun kasıtlı bir provokasyon gibi görüneceğinden korktu. Ama daha da kötüydü. Ben Ata sersemlemiş, donakalmıştı. "Ama sizin ülkenizde de herhalde çocuğu emziren, bir kadındır değil mi?"

"Sütle değil," dedi Al-Ith, kendisine ait olduğuna gerçekten inanamadığı soğuk, alaycı bir sesle. "Başka gıdalar da var, Ben Ata, ister inan, ister inanma. Bu çocuk sadece bir- et yığını değil."

Emzirme pek iyi gitmiyordu: Bunca öfke ve suçlama ve tedirginlik odanın içinde dolaşıyordu ve havayla, emdiği sütle, annesinin bedeni üzerinden, Arusi'ye ulaşıyordu. Biraz ağlamak ve rahatsızlıkla çırpınmak üzere meme ucunu bir an bıraktı ve bunu yaptığında, Al-Ith'in büyük göğsü -Ben Ata bunu Al-Ith'in göğsü olarak tanıyamıyor, sahiplenemiyordu- süt fışkırttı, Al-Ith'in zaten solmaya başlamış mavi elbisesi ıslandı. Bütün bunları Ben Ata hayli itici buldu. Ama yine de gülümsüyordu ve Al-Ith'in dostluğunu özlüyordu.

"Sanırım hep birlikte oturuyorsunuz" dedi, alaycı olmaya çalışarak, gerçi aslında merak içindeydi, "ve mutluluk anılarını paylaşıyorsunuz?"

"Aman, git," dedi, "çık buradan. Git - Dabeeb'e!"

Bu onu şaşırttı: Ondaki bu niyeti nasıl fark ettiğini anlayamadı- nihayet, bunu hiç göstermemişti. Ayrıca ondan biraz korktu, tıpkı başlangıçta olduğu gibi.

Ama gitmedi. Bir süre için bu sahneye sırtını çevirdi, huysuzluk içinde pencereden dışarıya, şimdi karanlıkta kalan ve bu gece muazzam ve düşmanca görünen dağlara baktı. Bebeğin yutkunurken çıkardığı sesi dinledi, bir süre sonra ses kesildi. Sessizlik. Sonunda temkinle döndü, Al-Ith'in huzur içinde oturduğunu, çocuğun onun kucağında uyuduğunu gördü ve şimdi onun kendisine bakışı hoş, hatta davetkârdı.

"Gel, bak ona," diye fısıldadı.

Ben Ata hevesle yaklaştı ve Al-Ith ve bebekle aynı seviyeye gelmek için onun koltuğunun yanında diz çöktü. İkisi de gülümsüyordu. Al-Ith bebeği sıkıca sarılmış kundaktan kurtardı ve küçük kollar ve bacaklar serbest kaldı. Birlikte çocuklarını tepeden tırnağa incelediler, her özelliğini, her uzvunu.

Arusi sağlam, güçlü bir bebekti. Elleri ve ayakları, iri ve uzun boylu olacağını gösteriyordu. Daha şimdiden tepesinde parıldayan bir tutam kahverengi saçı vardı.

"Senin gibi yapılı olacak," diye fısıldadı Al-Ith, "ama bana benzer bir yanı olacak - onda bizim ülkemizin gözleri var."

Sonra bebeği tümüyle soydu, böylece Ben Ata bir oğul olduğunu ve her bakımdan tam ve iyi durumda olduğunu görebildi.

Sonra onu usulca sardı, yalnız yüzü açıkta kaldı ve "Şimdi onu tut," dedi.

Bu zor görev karşısında Ben Ata'nın dişleri kenetlendi, küçük yaratığı aldı ve sonra, yapabildiği için gururla gülümseyerek ayağa kalktı.

"Şimdi onunla yürü," diye fısıldadı Al-Ith, şimdi onun da gözleri parlıyordu, rahatlamış, güven dolmuştu.

Ben Ata bir süre aşağı yukarı yürüdü ve çocuğu geri vermeye niyetli göründüğünde Al-Ith, "Hayır, hayır, onu tut," de-

di. "Onu düşün. Orada olduğunu, onunla olduğunu bilmesini sağla."

Ben Ata anladı ve dediğini yaptı. Sonra, biraz yemek yedikten, çünkü ikisi de günlerdir -en azından öyle hissediyorlardı- yemek yememişti ve bebek bir kere daha emzirildikten sonra, Al-Ith çocuğu yatakta aralarına yatırdı ve bunun bu gece için gerekli olduğunda ısrar etti. "Böylece ikimizi birden tanıyabilir," dedi.

Böylece ikisi o geceyi, bebek ikisinin arasında, derin bir uykuyla geçirdiler ve Al-Ith kendini yeniden iyi hissetti, çünkü en azından Arusi babasından gıda almıştı.

Ve o gece Ben Ata için harikaydı, Al-Ith'in Kuşağının usulleriyle ve onun düşünceleriyle tanıştığını hissediyordu, bunları -halkının iyiliği için- benimsemesi gerektiğini biliyordu.

Ama ertesi gün başka bir şeydi. Bir kere, bütün kadınlar geri döndü, her yeri doldurdular ve onların kendisine parlayan gözlerle bakışları, sanki mucizevi bir şey başarmış gibi, döllediği diğer çocukları düşünmesine neden oldu - sonuçta, bu hiç de onun ilk çocuğu değildi! Sonra, tekrar onunla yalnız kaldığında ve çocuğu kendisiyle paylaşmak istediğinde, Al-Ith hiç de rahatsız olmuş ve kaygılı ve önyargılı ve hatta tekrar çirkin kadın değildi - çünkü onun güzel olduğuna inanmak için, ormanlar arasından yaptıkları yolculuk sırasında nasıl göründüğünü hatırlamak zorunda kalmıştı ve bu epey geride kalmış görünüyordu.

Bununla birlikte, günün her dakikasında çocukla meşgul görünse de, Al-Ith her an ona bakıyor, gözleri sürekli onu arıyordu: Neredeydi, ne yapmaktaydı?

Yapmakta olduğu şey aslında, nasıl kaçabileceğinin hayallerini kurmaktı ve öğleden sonra askerlerinin yanına gitti, Al-Ith'in cırlak suçlamalarını dinlerken onun hissettiği ayıplamanın aynısını onun için hissetti -ve biliyordu ve onun için üzgündü- onun hesabına.

Öte yandan, Dabeeb'i görmek istiyordu. Nedenini bilmi-

yordu, fazla da umursamıyordu. Kendine, doğumu baş ebeden dinlemek istediğini söyledi, ama aslında bunu o kadar da umursamıyordu. Dabeeb'i o akşam savaş oyunlarından döndüğü zaman, tam beklediği gibi-bütün gün Al-Ith'e yaklaşmamıştı- kendi evinde buldu ve tabii ki Jarnti büyük bir general olduğu için her şeyle ilgilenmekten dolayı tümüyle meşguldü. Ben Ata ve Dabeeb, çocukların uyuduğundan emin olduktan sonra -bu kaygıyı paylaşmak kendini son derece sorumlu ve yetişkin hissetmesini sağladı- hemen yatağa girdiler ve orada büyük bir hevesle birbirlerinden zevk aldılar. Dabeeb biraz ağladı ve inleyerek, delirmiş olduğunu söyledi ve onun susmasının daha doğru olacağını, erkeklerin zaten hep aynı olduklarını -fakat bu, tüm hayatı boyunca şu ya da bu şekilde bildiği bir şey olduğu için, Ben Ata kendini doğrulanmış ve suçlamalardan muaf hissetmişti. Her şeyden önce, duyarsızlıktan ya da hissedişindeki bir uygunsuzluk- tan dolayı suçluluk duygusuna kapılmadı: Al-Ith tarafından doğdurulmuş bu yeni Ben Ata'nın, içindeki neşeyi sonsuza kadar mahvetmiş olduğuna inanmaya başlamıştı.

Ve sabah savaş tatbikatlarına gitti ve Jarnti'nin gözlerinin içine, bir kralın generalinin gözlerine baktığı gibi baktı ve akşama kadar dönmedi. Yani, iki gün evden uzak kalmış oldu. Döndüğünde Al-Ith'in küfürler savuracağını bekliyordu.

Ancak Al-Ith bunun yerine, Ben Ata'nın daha önce görmediği, ışıldayan pembe bir maddeden bir elbise giymişti. Saçları, pek de ilgisini çekmeyen o hanımefendi tarzında yapılıydı. Elbisenin seçiminin talihsiz olduğunu düşündü, çünkü ona, şehveti simgeliyor gibi görünüyordu ve Al-Ith'i hantal gösteriyordu. Al-Ith'in kendisine cazip görünmeye çalıştığını gördü ve bundan hoşlanmadı, bu onu sevimsizleştirmişti: Henüz doğumdan iyileşmemiş haliyle, onunla sevişmek Ben Ata'ya uygunsuz görünüyordu. Ama, bebek beslenip uykuya yatırıldıktan sonra -kendi evlilik yataklarında değil, yanıbaşındaki bir beşikte- kafasındaki Al-Ith ile sevişti, onu ayırt etmeksizin.

Al-Ith ona sarıldı, sevecendi, aynı zamanda da saldırgandı, bunun nedeni de utanç duyuyor olmasıydı.

Al-Ith'in kendisini gerçekten istemediğini, kendi ihtiyacı bakımından istemediğini, ama bir şeyi kanıtlamasını istediğini hissedebiliyordu -ona, ya da kendisine, önemsemiyordu. Al-Ith ona, bedeniyle cevap veremeyecek kadar gevşek görünüyordu ve aklından bu bedenin, beşiğinde uyuyan ve şu an perspektiften azametli görünen çocuk tarafından gerilip açıldığı görüntüsünü bir türlü silip atamıyordu. Al-Ith'in içine girerken Ben Ata yalnızca, çocuğun dışarı çıkışını düşünebiliyordu. Aslında çirkin bir görüntüydü. Nefret ediyordu bundan.

Dönüp uyuyor gibi yapabileceği ilk an, uyudu, en son düşüncesi, Al-Ith için şimdi hissettiği şeyin acıma olduğuydu. Onu bir çocuk gibi kucaklayıp teselli edebilmek isterdi. Ama gerekli olanın bu olmadığı açıktı.

Al-Ith'e gelince, utanç içinde işkence çekiyordu. Bunu daha önce hiç yapmadığını, yapamayacağını biliyordu. Kendini bu paniklemiş, kıskançlık içindeki cırlak sesli kadın bedeni içinde tanıyamıyordu. Bununla birlikte, başka bir bağlamda kadınlardan birinin bu kelimeyi kullandığını duymuştu -çeşitli sahnelerde ya da durumlarda birtakım kelimeler ortaya çıkar ve ihtiyaç duyduğumuzda bize bilgi verir- ve Al-Ith kıskançlık içinde kıvradığını biliyordu. Kullanılır kullanılmaz bu kelimeyi kabul etmişti. Daha önce hiç kıskançlık duymamıştı. Bunun mümkün olduğunu bilmezdi. Bu tür bir duygu ona, evindeyken, arkadaşları ve gerçek yoldaşları arasında anlatılmış olsaydı, buna inanmayı reddederdi.

Oysa, daha önce hiç yapmadığı -ve istek duymadığı- bir biçimde, Ben Ata'yı cezbetmek üzere giyinmişti ve onun kendisiyle sevişmesine ihtiyaç duymuştu. Niçin?

Al-Ith uyanık yatıyordu, kocasının derin nefeslerini ve çocuğunun hafif, düzensiz solumalarını dinliyordu ve dışarıda çalan, çalınan davulun yumuşak sesini dinliyordu ve tek bir şeyin özlemini duydu. Davul seslerinin kesilmesini ve kendi-

sini serbest bırakmasını.

Sabahleyin Ben Ata birkaç kere, henüz gelmemiş olan Dabeeb'i andı ve Al-Ith tam olarak, olanları anladı. Benliğinin bir kısmı öfkeden kuduruyordu: Haksızlıktı, adil değildi, kendisi dezavantajlıydı, kandırılmıştı - öyle bir duygular gamı ki, benliğinin öteki kısmıyla bunun delilik olduğuna karar verdi. Öyle bir iç çatışmaydı ki, Ben Ata tekrar ordularına gittiğinde ferahlama duydu. Ve Dabeeb geldiğinde, Al-Ith ona bir öpücükle güven verdi, Dabeeb'inki kadar kendi aklının huzuru içindi bu, çünkü bir gardiyan, sahip olan ve suçlayan rolüne tahammül edemiyordu.

Dahası, kendi ülkesinin çocuklarının bir hak olarak sahip olduğu şeyi bu çocuk için istemekte haksızdı. Arusi bu dünyada beslenecekti ve kendi diyarının erdemleri bakımından kendisinin ona getirebildikleriyle, ona getirmiş olduklarıyla beslenecekti. Arusi, Al-Ith'in bildiği şekliyle babalığın gıdasını bilmeyecekti. Yapılacak bir şey yoktu. Ve belki de bunu dilemekle bile, o ilk akşam Ben Ata ile gerçekleştirmeyi denemekle hata etmişti.

Ben Ata'yı pek az görüyordu. Ben Ata üst üste günlerce, sonra haftalarca zamanını ordunun yanında geçiriyordu. Beşinci Kuşağa karşı gerçek bir sefer planladığını duyuyor - ama bu konuda ona karşı çıkmıyordu. Gece geç saatte yatakta yanına geldiğinde Al-Ith yorgun olduğunu, hatta, çocuğun huzursuz olup onu rahatsız olmasından korktuğu için kendi odasındaki bir kanepede uyumasını tercih ettiğini söylüyordu. O sıralar, koşullar yüzünden bir arada bulunmak zorunda kalan, ama nezaketi elden bırakmamaya kararlı yabancılar gibi davranıyorlardı.

Hatta Dabeeb'in, kocasıyla tekrar zevk yaşayıp yaşamadığını bile merak etmedi. Bunu düşünmeyi reddediyordu, çünkü bu tür düşüncelerin kendi içinde uyandırdığı yaratıktan iğreniyordu.

Çocuk sağlıklı ve güçlü olduğundan, onu memeden kesme-

yi düşünüyordu.

İşte o sıralarda bir rüya gördü. Arusi'yi seksle tanıştırıyordu. Arusi aynı anda hem küçük bir çocuk, hem yarı yetme bir oğlan, hem genç bir erkekti ve yoğun zevk ve doğruluk dolu bir rüyaydı, çünkü bu, olan, hatta olabilecek en yakın ilişkiydi ve en doğal şekilde dışa vuruluyordu. Ve aynı zamanda da yoğun bir üzüntüyle de doluydu, çünkü bu edimle artık o başka kadınlara gitmek üzere kendisinden özgürleşiyordu. Ve sorumluluk içeriyordu, çünkü bu bir suç edimi değil, ama herkesçe onaylanan bir ritüel ve bir gereklilikti. Uyandığında, bir kadının oğlunu seksle tanıştırmasının uygun düştüğü o dünyadan, bu tür bir edimin akıl almaz, kötü, zararlı sayıldığı bu dünyaya geçiş o kadar muazzamdı ki, saatler boyunca iki durumun da gerçek olmadığı, geçerliliğe sahip olmadığı bir arafta dolaşıyor gibiydi.

Dabeeb'in kamplardan yukarı çıkan yamaç boyunca çalıların arasından geçerek, dalların tepesini kavrayarak yaprakların kokularını salmalarını sağlayarak yürüyüşünü gördüğünde, onun neşeli ve enerjik metaneti Al-Ith'e meydan okur gibi göründü, rüyasında bu tür bir şeyi, hem de hâlâ o rüyanın ruh halini sürdürecek yoğunlukta görmüş olmaktan dolayı kendini sapkın ve rezil hissetti.

Al-Ith yerde, büyük bir kırmızı minderin üstünde oturuyor, bebek de mavi renkte başka bir minderin üstünde yatıyor, uyuyordu. Dabeeb'in gözleri her zamanki gibi, ikisini görmenin büyük zevkiyle parlıyordu. Sonra, her zamanki gibi tetikteki haliyle, Al-Ith'in bir derdi olduğunu gördü ve ellerini kavuşturmuş halde orta sütunun yanında, kaygılı bakışlarla, hizmete amade bir pozla durdu.

Bu yapılı dünyevi kadın ile sütunların nefis yumuşak kıvrımları arasındaki karşıtlık, Al-Ith'e düşüncelerinin bir özeti gibi göründü.

"Dabeeb," dedi, "Çok rahatsız edici bir rüya gördüm."

"Demek öyle, hanımım," dedi Dabeeb, her zamanki teskin

edici dadı sesiyle.

"Otur, Dabeeb. Hizmetçim olmak yerine arkadaşım olmayı hiç öğrenemeyecek misin?"

Dabeeb evlilik kanepesinin kenarına oturdu, çünkü yerde oturmaya alışık değildi.

"Evet, bu çocuğun büyüdüğünü, ama aynı zamanda hayli küçük de olduğunu, yaklaşık yedi yaşında, gördüm. Ve aynı zamanda bir bebek halinde. Ve ben - ona seksi öğretmek benim görevimdi." Al-Ith kendi sözlerinden korkmuş görünüyordu, çünkü bunları dile getirmekte güçlük çekiyordu. Cinsel tutuculuk Dördüncü Kuşağın bir özelliğiydi...

Ama Dabeeb sarsılmış görünmedi, gerçi tedirginlikle, Ben Ata'nın odalarına açılan ve perdelerin açılmakta olduğu kemere doğru bakınıyordu.

Ben Ata tesadüfen az önce gelmiş ve askeri planları üzerinde çalışmaktaydı.

Aslında Dabeeb'in tepeden yukarı gelişini görmüş ve Al-Ith'in ne dediğini duymuştu. Şimdi kemerli eşikte göründü ve orada yaslanmış, iki kadına uzaktan bakıyordu. Dalgın bir yüz ifadesi takınmıştı.

Dabeeb kaçma ve kanepeden inme emareleri gösterdi, ama Al-Ith başıyla tekrar oturmasını işaret etti.

"Ben Ata, olağanüstü bir rüya gördüm."

"Öyle, söylediğini duydum."

Bu iki kadının yakınlığını sinir bozucu buluyordu. Sık sık, kendini bu duruma nasıl soktuğunu merak edip duruyordu, öyle bir durum ki, gizlilik ve düzen konusundaki tüm iç güdülerine aykırıydı. İkisinin birbiriyle hiçbir zaman tanışmamış olmasını tercih ederdi... Şimdi birbirlerini tanımıyor olmalarını... Al-Ith'in olay çıkarmasını ve Dabeeb'i dışarı atmasını -şu sinir bozucu yakınlıktan başka her şeyi.

Dabeeb'in ayağa kalkıp gitme içgüdüsü ona hayranlık verici göründü: Al-Ith'in rahatlığı -ona öyle görünüyordu- yakışıksız ve saldırgandı. "Evet Dabeeb, sen bir şey söylemeyecek

misin? Söyleyecek şeylerin var, farkındayım!"

"O rüyayı kendim de gördüm, Al-Ith," dedi Dabeeb, tedirgin, ama inatçı bir edayla.

Ben Ata sabırsızca bir hareket yaptı ve kızardı.

Al-Ith bunu gördü ve gülümsedi. "Gördün mü, Ben Ata, tek sapık ben değilim!"

"Senin sapık olduğunu söylemedim," diye hemen itiraz etti Ben Ata.

Al-Ith güldü.

"O rüyayı oğullarımdan her birinde gördüm. Dört oğlum var," diye açıkladı Dabeeb. Gülüyordu, ama rahatsız bir gülüştü. "İlk defasında kötü bir kadın olduğumu düşündüm. Ama şimdi biliyorum ki..."

"Neyi biliyorsun?"

"Kadınlarla konuştuğunda, hepsinin o rüyayı görmüş olduğu ortaya çıkıyor. Çocuk çok küçükken görülüyor, ama rüyada çocuk herhangi bir yaşta oluyor. Genellikle yedi ya da on iki civarı."

Ben Ata şimdi kemerden ayrılıp kendi odasına geçti, sanki uygun şekilde sınır bulunmasında ısrar edermişçesine perdeleri arkasından sıkıca kapattı ve tepenin eteğindeki kamplara bakan kemerin içine yürüdü. Orada, ellerini arkasında kavuşturmuş halde, ayaklarını iki yana açmış, karakteristik pozunda durdu. Tüm kişiliğiyle, boyun eğmeyeceği, karşı koyacağı bir saldırıya maruz kaldığını dışa vurmaktaydı.

"Rüyanın nereden geldiğini merak ediyorum?"

"Bunu neden söyledin, Al-Ith?"

"Şey, bu sizde yapılan bir şey değildir Dabeeb, değil mi!"

"Tanrı aşkına, böyle bir şeyi nasıl söylersiniz! Bizi ne kadar küçümsüyor olmalısınız," dedi Dabeeb, alınarak.

"Şaka yapıyordum, hepsi bu."

"Ona, bunun bir Üçüncü Kuşak âdeti olup olmadığını sor," diye öneride bulundu Ben Ata, hâlâ sırtı dönük halde. Neşeli görünmek için elinden geleni yapıyordu.

Al-Ith onun adına üzülerek, yatıştırıcı bir sesle, bu rüyayı görene kadar böyle bir fikrin hiç aklına gelmediğini söyledi.

Ben Ata elinde olmadan bir anlık rahatlamayla iç çekti ve sanki üzerinden bir yük kalkmış gibi duruşunu değiştirdi.

"Ama elbette ki düşündüğün... Ah, Ben Ata, beni o kadar zamandır tanıyorsun ve şimdi bizim hakkımızda en olmayacak şeyleri hayal ediyorsun!"

"Neden şaşırdın? Unutuyorsun ki, senin savunduğun ve utanacak bir yan görmediğin bir sürü şey bana son derece kötü görünüyor. Ama tabii, ben bir barbarım."

"Peki, sözüme güvenebilirsin."

Dabeeb bu diyalog boyunca hızlı hızlı bir ona, bir ötekine bakıp duruyordu ve her zamanki gibi, kavga etmek yerine anlaşmalarından dolayı hoşnutluk duyduğunu ve rahatladığını belli ediyordu, çünkü kavga ettiklerinde kendini berbat hissediyordu, kendi hatası, en azından kısmen kendi hatası olduğunu düşünmeden edemiyordu.

"Bunu söylemen ilginç, Al-Ith. Daha geçen hafta kadınlardan biri bu rüyayı görmüştü, onun ilk oğluydu, birkaçımıza anlatıyordu -bu konuda çok ürkekti ve bir başkası aynı şeyi söyledi: Bu rüya nereden geliyor? Çünkü burada bu tür bir şeyi yapmaktan mutlaka çok utanırdık, bunu düşünmezdik bile, bu garip rüyalarımız olmasa aklımıza hiç gelmezdi de. Ama bu rüyayı görüyoruz."

"Muhtemelen geçmişin bir anısı," dedi Al-Ith.

"Bu kuşak olduğunu düşünmek istemem," dedi Dabeeb iffetle. "Güzel değil, değil mi, düşüncesi bile güzel değil."

"Bunu bilmiyorum," dedi Al-Ith. "Benim düşüncem tam da bu. Rüya sadece hoş değildi, anlaması zor gelen yanı, bir ritüeldi. Emredilen bir şey. Benden beklenen... Ancak şimdi, uyandıktan sonra, bunun yanlış olduğunu hissediyorum."

Ben Ata yarı yarıya inledi.

"Bence kralın huzurunda bu şekilde konuşmamalısınız. Onun için hoş değil, değil mi? Çileden çıkarıyor olmalı."

"Neden? Onun da bir annesi vardı!" dedi Al-Ith ve Ben Ata tekrar inledi.

"Aman Al-Ith," diye itiraz etti Dabeeb.

"Hiç iyi değil, beni hep korkutuyorsun. İkinizin de nedenini anlamayacağını biliyorum, ama korkutuyorsun. Nasıl oluyor da, siz kadınlar erkeklerinize düşmanlarınızmış ya da güvenemeyeceğiniz budalalarmış ya da küçük oğlanlarmış gibi muamele yapmaktan rahatsızlık duymuyorsunuz?"

Dabeeb de Ben Ata da sessizleştiler: Ağır ve afallatıcı baskılar karşısında vakarını koruyanların inatçı sessizliği.

"Bu rüyayı Üçüncü Kuşakta görmüş olsaydım, size şunu söyleyebilirim ki, hepimiz bu konuyu konuşuyor olurduk ve merak ederdik ve hatırlayıcıları ve tarihçileri, herkesi çağırırdık ve mümkün olduğu kadarıyla her şeyi ortaya çıkarırdık. Bunu sadece kadınlara özgü bir sır olarak tutmak asla aklımıza gelmezdi."

Tekrar sessizlik. Sonra, Ben Ata hırlayan ve alınmış bir sesle, sırtı hâlâ dönüktü, bu kadar geri kalmış olduğu için üzgün olduğunu, ama bu tür fikirlere alışmanın uzun zaman alacağını söyledi. "Belki de bir budala ve küçük bir oğlan muamelesi görmeyi tercih ediyorum," dedi. Ve bunun üzerine döndü ve kanepenin yanına geldi, gülümsüyordu, kendini gülümsemeye ve nazik olmaya, tüm içgüdülerinin ona dayattığı öfkeyle çıkıp gitmemek üzere ayarlamıştı.

Kuzu da olsan, koyun da olsan asılırsın, diye düşünerek, hâlâ kanepeye ilişmiş haldeki Dabeeb'in yanına bile oturdu, onunla bir çift oluşturdu, ikisi birden yerdeki Al-Ith'e ve bebeğe bakıyorlardı. Al-Ith gülümseyerek oturuyor, başı yukarıda onlara bakıyordu. Üçü de, aslında huzursuzdu. Ama gizliyorlardı.

"Belki de rüya Beşinci Kuşaktan geliyor," dedi Dabeeb. "Hepimiz, aşağıdaki o vahşilerin ne mal olduğunu biliyoruz."

"Bu konuda hiçbir şey duymadım," dedi Ben Ata, bir yandan da savaş ve yağmadan başka konularda herhangi bir şey

duymak için kendine fırsat yaratmadığını düşünüyordu.

"Bir yerlerden geliyor olmalı," diye ısrar etti Al-Ith. "Bu kuşağın kadınlarının aklında var bu. O kadar güçlü bir şekilde var ki, şimdi sizin yanınızda olunca ben de aynı rüyayı görüyorum. Bu da demektir ki, bunun senin aklının da bir yerlerinde olması gerekir, Ben Ata."

"Eğer ısrar ediyorsan, Al-Ith."

Güldüler, ama kolay değildi. Bu, üçü için de zor bir andı. Ben Ata bütün bunlara karşı duyduğu güvensizlikle boğuşuyordu, rüya sadece bir kısmıydı, çünkü üçünün böylesine yakın ve -görünüşte- uyumlu olmasından hoşlanmıyordu.

Dabeeb de suçluluk içindeydi, ama kendi kendine, Ben Ata'yı kendisinin seçmiş olmadığını, onun kendisini seçtiğini ve kralı reddetmenin haddi olmadığını söylüyordu ve Al-Ith her haliyle kendisinden hoşlandığını ve ona değer verdiğini göstermeye devam ettiğine göre de onun tarafından suçlanmıyordu.

Al-Ith de kıskançlık içindeydi. Ama doğrudan doğruya değil. Yalnızdı. İkisini, kocası ve o kadını orada otururken gördüğünde, ikisi de yapı ve gürbüzlükleriyle ve büyük bir dayanıklılık niteliğiyle o kadar birbirine benziyorlardı ki, kendini bir yabancı, dışarıda bırakılmış biri gibi hissetti. Al-Ith'in içinin bir yerlerinde, şimdiye kadar varlığını hiç bilmediği küçük bir çocuk sızlanıp duruyordu: ah, ben sevilmiyorum, dışarıda kaldım, onlar birbirlerini, beni sevdiklerinden daha fazla seviyorlar.

Buradan ayrıldığım zaman, diye düşünmekteydi Al-Ith, Dabeeb kocamla olacak, üstelik buna memnun olmalıyım, çünkü onun yalnız kaldığını düşünmek istemem, ama gerçek şu ki, ikisinin birbiriyle ortak yönleri, benimle olanlardan daha fazla... Kederle dolmuştu. Yine de gülümsedi, elinden geldiği kadar dostça.

"Al-Ith," dedi Dabeeb, "o rüya bizde, çocuğun memeden kesilmesi gerektiği anlamına gelir."

"Siz bunu böyle mi yorumluyorsunuz?"

"Evet. O rüya geldiğinde, eğer zaten yapmadıysak, oğullarımızı memeden kesiyoruz. Rüyanın anlamı, sen bilmesen de, benliklerinizin içinde giderek ayrılaştığınızdır. Oğlun kendini bir erkek olarak hissetmeye başlamıştır."

"Pekâlâ, yapacağım."

Dabeeb kalktı ve Al-Ith'in odalarına geçti, anlayışla ikisini baş başa bırakarak. Ve Ben Ata, biraz bekledikten sonra ve oğlanın sağlıklı görünüşüne ilişkin birkaç uygun yorum yaptıktan sonra izin isteyerek ayrıldı: Bu yıpratıcı itiş kakışa daha fazla dayanacak halde değildi. Dabeeb, Al-Ith, yine Al-Ith, Dabeeb - tekrar tekrar. Ayrıca biraz da, Al-Ith'in kendisiyle tekrar sevişmesini istemesinden korkuyordu ve bir şekilde, istemiyordu, hem de hiç.

Böylece biraz sonra tekrar tepeden aşağı indi ve o gece geç saatte Dabeeb'in yanına gitti. O sırada artık iyice tedirgin bir haldeydi, çünkü Al-Ith'in rüyasını düşünüyordu ve rüya yeterince korkunçken daha da kötüsü, Dabeeb'in bu kadar rahatça tüm kadınların aynı rüyayı gördüğünden söz etmesiydi. Sanki, Üçüncü Kuşak ile ilişkilendirdiği tüm tehlikeler, bunlar bir tür gülümseyen ihanet olarak özetlenebilirdi, ama asla lanetlenemez, reddedilemezdi, çünkü olağanüstü bir yoldan bunlar, onlar, Yüce Kişiler tarafından daha yüksek ve daha iyi olarak görülüyordu - sanki bütün bunlar Dabeeb'in cisminde yakınlaşmış ve kalıcı hale gelmiş, bir daha asla gitmeyecekti. Diyarının yarısı, dişi yarısı, içerisinden ansızın canavarların ortaya çıkabileceği karanlık, tehlikeli bir bataklıkmış gibi görünüyordu. Ve bu tehlikeli yan birdenbire ve kısa süre önce karşısına çıkarılmıştı: Hatta, kadınları hiç merak etmeden yaşadığı eski haline üzüldü. Kendini, Al-Ith nihayet gittiği zaman, aklının eski sağlıklı haline geri döneceğini umut ederken yakaladı - ama öyle olmayacağından korkuyordu.

O gece Dabeeb, onun yarı-ciddi ısrarıyla, türlü türlü kadın rüyalarından, inançlarından, fikirlerinden söz etti, ama gizli

toplantılarının doğasını sadece ima eti ve Ben Ata sanki, sonsuz rahatlık ve güven içindeki bir yere -Dabeeb'in iri ve yetkin bedenine- davet edilmiş ve oraya vardığında, hoşlanmadığı bir sürü bilgi onu peş peşe şoka uğratıp durmuştu. İkisi arasında, Dabeeb ile Al-Ith arasında, iyice sıkışıp kalmıştı! Kim düşünürdü ki bu Dabeeb, bu asker karısı, bu aklı başında, albenili ve sıradan kadın, böylesi bir belâ kaynağı olacaktı, hani resmi geçitteyken iç gömleğinin altına çim tohumları kaçtığını hissedip de elinden gülümsemekten başka bir şeyin gelmemesi gibi bir şeydi. Çünkü şimdi, gerçek karanlığı, rahatlamayı, unutuşu bulmak için nereye gidecekti, henüz kısa bir süre önce kadınları böyle düşünmeyi öğrenmişti: Şimdi ise karşısına, birdenbire tarihe, uzak geçmişe bile dayanan sorunlar ve düşünceler ve kıyaslamalar çıkarmayacak bir kadına rastlayabileceğine inanmıyordu... "Bu rüya ya da şu şey nereden geliyor?" diye soruyordu kadınlar birbirlerine, bu tür şeyleri konuşuyorlardı, ama ne düşündüklerini ve neleri merak ettiklerini asla erkeklerine söylemiyorlardı. Böylece, Al-Ith ile kendisi arasında görünmez bir duvarın bulunduğu sıralarda o gece ve başka gecelerde de, Ben Ata Dabeeb ile oynaştı ve gece boyunca uyanık yattı.

Bu arada Al-Ith oğlanı sütten kesti ve kendini sabırsız ve yeni enerjilerle dolu hissetti.

Yapacak yeterince şeyi yoktu. Kendi diyarında o kadar çok ve o kadar çeşitli şeyler yapardı ki! Gardırobunu yenilemekten başka bir şey aklına gelmedi, benliğinin en iyi yanının gülünç saydığı bir meşgaleydi bu, kentlerdeki elbise yapımcılarından yeni elbiseler ısmarladı - bununla hiç değilse imalatı teşvik etmiş oluyordu. Yine incelmişti ve ateş doluydu ve bu yeni Al-Ith'e - kendisi gibi diğer kadınlar da onu öyle görüyor ve yakında yeni bir bebeğin zamanının geleceği şakasını yapıyorlardı- uyacak giysilere ihtiyaç duyuyordu.

Ama Al-Ith, kendisinden istenen şeyin yeni bir bebek olmadığını hissediyordu. Yo, hayır, yapması gerekeni yapmış-

tı... Ama yine de davul çalınıyor ve çalınıyordu: Belki de Ben Ata ile bir çocuğu daha olması amaçlanmıştı?

Ben Ata bir gece geç saatte geldi ve onu gördü ve tekrar, sanki yeni tanışmışçasına onun çekimine kapıldı. Ve Al-Ith de kesinlikle onu reddetmedi, cesaretini kırmadı. Aksine. Onun için yanıp tutuştuğunu hissediyordu. Bu da, daha önce hiç bilmediği bir şeydi: Bunu, her gün görünüşü için saatler harcamasına bağlıyordu, bir çizgiyi ya da göğüsleri ya da bacakları ya da kolları vurgulayacak türden elbiseleri inceliyor, hanımının tekrar güzelleşmesine yardımcı olmaya bayılan Dabeeb'in ustalıklı gözetimi altında saçlarını yapıyordu. İnsan enerjilerini kendini sergilemeye, bedeninin şu ya da bu yanlarını belirli bir şekilde göstermeye adadığında, her zaman da görülmek ve cezbetmek fikriyle bunu yaparsa -o zaman bunlar bu delice arzuyu ortaya çıkarmaya yetmez miydi? Neden ve sonuç. Bu şekilde harcanan bir enerji şu şekilde cevaplanacaktır... Al-Ith durumunu böyle teşhis ediyordu, ama bu onu, Ben Ata'yı içine almaktan alıkoymuyordu- sanki onun için ölüyormuş gibi.

Ve Ben Ata bütün bunlardan zevk alarak yine de ona şöyle dedi: "Eskiden nasıl seviştiğimizi hatırlıyor musun?"

"Peki nasıldı?"diye sordu Al-Ith, gayet iyi bildiği halde.

"O zamanı hatırlamıyor musun..." dedi Ben Ata, çünkü o zaman şimdi, sanki çok uzun bir zaman sürmüş, sonu gelmeyecek gibiyken kaybolan bir cennet gibi görünüyordu. Al-Ith hiçbir bakımdan şimdiki gibi değildi o zamanlar, ferah ve nefis ve komikti de -böylece minnettar bir Ben Ata'yı, onun bilinmeyen, zor, içkin, tehditkâr gölgelerle kaplı olduğunu bildiği, kendi dünyasından korumaktaydı- incelikli olmayı, bir sevinçten diğerine dans etmeyi bilirdi, sonunda tahammül edilmez ayrılıkları ikisini birden bir ateşin içinde eritirdi, öyle bir ateş ki, şimdi asla olmayan bir şeydi. Bu birleşmeye yaklaşımları bu kadar farklıyken başka nasıl olabilirdi ki.

"Peki o zaman nasıldık?" diye sordu kolaycı bir tavırla. Ama gayet iyi biliyordu.

"Ah, o zaman farklıydın."

"Ya şimdi?"

"Şimdi - seni sürüyorum. Seni yoğuruyorum!"

"Ah, evet," diye fısıldadı, ürpererek. "Evet, öyle yapıyorsun. Benim ihtiyacım var. Mecbursun. İhtiyacım var."

"Yok, şikayet etmiyorum," dedi Ben Ata, iyi huylulukla, bir koca gibi, ona hoşnutlukla ve takdirle bakarak. "Şikayet ettiğimi düşünme."

"Ama ediyorsun!"

"Sanki senin ateşini yok etmemi istiyormuş gibisin. Seni söndürmemi. Orada inleyerek yatıyorsun ve ben... seni yoğuruyorum."

"Evet. Evet. Şimdi, Ben Ata. Öyle gerildim ki, öyle... parçalara ayrılabilirim. Sana ihtiyacım var... içimi doldurmana. Senin... sadece yap. Şimdi. Mecbursun. İhtiyacım var."

Ve Ben Ata yaptı. Onun içine daldı, yavaşça, uzun süre, tekrar tekrar, o ise altında inliyor, ölüyordu.

Ama geriye dönüp de, herhangi bir kadınla, herhangi bir yerde yaşadıklarının çok üstündeki bir şey olarak hatırladığı şey bu değildi, başka kadınlarla yaşadıklarından o kadar daha yüceydi ki, kimi zaman gerçekten yaşamış olduğundan kuşku duyuyordu.

Ama yaşanmıştı. O şekilde birlikte olmuşlardı. Dokunuş üstüne dokunuşta, bakış üstüne bakışta, görünüşe bakılırsa şimdi tamamıyla unutmuş oldukları ahenklere ve karşılıklara yer veren bir heyecan, mucizevi incelikli karşılık vermeler.

Bu çaresiz ve muhtaç kadın, ona hayal bile etmemiş olduğu zevkler öğreten o hep gülen Al-Ith olabilir miydi?

"Neden artık tekrar öyle olamıyoruz?" diye sordu ve tekrar sordu.

"Ama bu, benim oradan geldiğim zamandı, Ben Ata."

"Ama hâlâ oradansın! Başka nerelisin ki?"

"Yo, hayır Ben Ata, değilim. Emin ol, oralı değilim."

Ve Ben Ata onu, sanki boğulmaktaymış ve ancak onun be-

deni tarafından kurtarılabilirmiş gibi tuttu.

Al-Ith, eğer o bunu yapmasa, kendisini söndürmese, bayıltmasa, derinlere gömmese, içinden tüm gerginlikleri ve elektriklenmeleri çıkarıp atmasa, cinnet geçireceğini, patlayacağını hissediyordu. Neden? Hiçbir fikri yoktu. Burası Dördüncü Kuşaktı! Böyleydi işte.

Ama yine de her zaman, davulun sesini dinliyordu ve ne zaman duracağını ve ne zaman tekrar kendi ülkesine gidip gerçek kendi benliğine kavuşacağını merak ediyordu.

Bir gün davul duracak ve o serbest kalacaktı.

Hatta, kendi benliğinin yüksek, serin, taze havalarında kendine geldikten sonra, Ben Ata ile tekrar karşılaşıp, bunu Ben Ata'nın öylesine hayranlıkla hatırladığı şekilde 'yapacaklarını' bile hayal ediyordu.

Ama bunları düşünürken, bunun olabileceğine inanmak imkânsızdı.

Ve sonra, işte şunlar oldu.

Bir sabah Ben Ata ordularının yanından çıkıp tepeye tırmandı ve Al-Ith'i köşkte bulamayınca bahçelere gitti. Al-Ith çocukla birlikte, uzun havuzun öteki ucundaki yuvarlak yükselti ya da setin üstündeydi. Ben Ata ile Al-Ith'in arasında dökülen su fıskiyeleri yer alıyordu ve davulun sesi kulaklara doluyordu. Al-Ith'in arkasında, havuz bir sürü çeşmeyle doluydu. Baharat ağaçları kokularını yayıyordu. Güneş ışıyor ve bahçelerin tüm ıslaklığı ve nemi ve yeşili parıldıyordu. Her taraftan ışık geliyordu. Davul sesleri yankılanıyor ve çınlıyor gibiydi. Ve orada, güneşin bu altından titreşimlerinin ve davul seslerinin ortasında Al-Ith, beyaz zeminin üstüne serili mavi örtünün üzerinde yatan oğluyla birlikte oturuyordu. Al-Ith'in kendisi de pür ışık gibi ve göz kamaştırıcı görünüyordu. Sarı elbisesinin içinden ince kahverengi kolları ve eteğinin yukarı kaymış olduğu yerlerde de bacakları görünüyordu. Çocuğun üzerine öyle yoğun bir dikkatle eğilmişti ki, onu ve dünyayı dışarıda bırakmıştı. Suların ve davulun gürültüsü yüzünden,

ağır asker adımlarını hafifletmesi bile gerekmeden yaklaşabilmişti. Çok yakında durduğu halde Al-Ith onu görmemişti. Al-Ith kendini oğlunun seyrine vermiş, dalıp gitmiş, kendini kaybetmişti. Çocuk yattığı yerde küçük kollarını, küçük bacaklarını sallıyor, yumuşak sesler çıkarıyordu, annesinin hayranlığının farkındaydı -bunun doğru ifadesi buydu!- Ben Ata yüreği burkularak, ihmalkârlık duygusu içinde bunu düşündü. Bebek hoşnutluk ve sevgiyle ışıldıyor görünüyordu. Al-Ith küçük ayaklara dokunuyor, onları elleriyle sarıyordu, ellerini küçük bacakların üzerinde aşağı yukarı gezdiriyordu. Çocuğun yüzüne, bunun için öne eğilerek, öyle ciddi bir irade ile bakıyordu ki, Ben Ata bu hali onda daha önce hiç görmemişti. Kendisine kesinlikle bu şekilde bakmamıştı! Sonra o, görmekte olduklarını anlama kararlığı içinde adeta nefesini tutarak öylece dururken -çünkü bunu yapması gerektiğini biliyordu, çünkü kıskançlıktan boğulacak gibiydi- Al-Ith bebeğin bezini açtı, bebek çıplak kaldı. Soluk tenli bir çocuktu, sıcak, ince, esmer annesinin yanında, ona kıyasla yavaş ve ağır kalıyordu. Ben Ata hemen, istemediği bir şeyi kaydetmek zorunda kaldı: Bu oğlunun çıplaklığına karşı içgüdüsel bir antipati hissetti. Belki de antipatiden çok, kaynağını anlayamadığı bir merak. Neyin merakı? Sanki içindeki bir şeyin hayır... dediğini hissediyordu. Çocuk güzel biçimliydi, normal sağlıklı bir çocuktu. Cinsel organlar, Ben Ata öyle varsayıyordu, kendininkilerdi, onları tanıdı. Ama onu huzursuz, rahatsız ettiler. Çocuğu neden böyle teşhir ediyordu? Al-Ith çocuğun her yanını inceliyordu, dikkatle bakıyordu, aynı yoğun, dikkatli, ciddi bakışla.

Küçücük yerlerini, her kıvrımını... Ve dokunuyor, okşuyor ve kol ve bacakları elinin içinde aşağı yukarı gezdiriyordu. Ben Ata acı içindeydi ve yalnızlık içinde... Oğlanın cinsel organlarını da elden geçirecek miydi? Korku içinde seyretti. Ama yapmadı, gerçi bu muayene sırasında -sanki bir kanıt arıyormuş gibi, diye düşünürken buldu Ben Ata, ve bu düşünce kendisini bile şaşırttı- Al-Ith yüzünü bebeğin bedenine gömdü

ve güldü ve bebek de onun saçlarını çekti ve canla başla tekmeler attı ve o da güldü. Ben Ata'nın şahit olduğu sahne bir aşk sahnesiydi ve Ben Ata kendi kendine, onun kendisine aynı sevinçle davranmadığını, yüzünü göbeğine gömmediğini söyledi... Saçlarının kendi tenine dokunuşunu hayal edebiliyordu ve içinde umutsuz bir öfke çarpıntısı başladı. Ama kendisiyle bu şekilde sevişmişti -bir zamanlar. Ah, uzun zaman önce. Evet yapmıştı bunu, ama şimdi yapmıyordu. Şimdilerde sadece sarılıyor ve kıvranıyordu, sanki kurtarılmak için yalvarırcasına. Al-Ith küçük oğlanı yüzükoyun çevirdi, oğlan dizlerinin üstünde yükselmeye çabaladı, ama başaramadı ve Al-Ith uzun, sevgi dolu muayene ya da tapınma ayinine devam etti. Yoksa tutku muydu? İşaret parmağını hafifçe oğlanın dizlerinin arkasına koyuyordu, sanki bir nabız ya da en azından bedenin bir işaretini ararmış gibi. Avucunu küçük poponun üstüne tutuyordu. Çocuğun ensesini öpüyordu. Minik omuzları, avucunun yan taraflarıyla okşuyordu. Ve güneş rengi elbisesi içinde, saçları güneş ışığında rengârenk ışıldarken, ince, esmer bir kız halinde, onun üzerine eğilirken çocuğu tamamen kuşatıyor, ona sahip oluyor gibi görünüyordu. Bu soluk tenli iri çocuk onun değil de, bir sahtekârın çocuğu gibi görünüyordu -ve Ben Ata'ya göre Al-Ith'in bu bebeği şimdi yaptığı gibi sahiplenmesinde ve onu almasında yanlış, hatta sapıkça bir yan vardı... ve Al-Ith kendisini hâlâ duymamıştı. Hem de artık onun başında durduğu ve gölgesi neredeyse yuvarlak beyaz setin üstüne düştüğü halde. Bu setin üstünde, şimdi ona öyle geliyordu ki, o ve Al-Ith yüz kere sevişmişti. Sevişmelerinin, onların, ikisinin kaidesi ya da sahnesiydi burası...

Ve birden Arusi, dizlerinin ağırlığını taşıması için çabalarken başarılı oldu -göbeğinin üstüne çökmedi, dizleri onu tuttu ve dört ayak üstünde durmayı başardı, tıpkı küçük beyaz bir köpek gibi, diye düşündü Ben Ata. Duygulara boğulmuş, duygularla dolmuştu. Şu bebek o kadar savunmasızdı ki! Öyle ki, onu kaldırıp baş üstü beyaz mermerin üstüne bırakarak öldüre-

bilirdi. Bunu düşündüğü sırada bebek Al-Ith'in saçlarını yakalayıp kendini yukarı çekti - taytay duruyordu. Ben Ata'nın gözleri öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Kendine hakim olmaya çalıştı, kendini yatıştırdı ve görüşü berraklaştığında, Al-Ith'in kendisine baktığını, gülümsediğini gördü.

Bu gülümseme ona arsızca göründü. Hiçbir suçluluk belirtisi içermiyordu! Oysa az önce kendisini aldatmıştı, hem de bin kere.

Al-Ith hâlâ gülümsüyordu, sıcak, yakınlık dolu bir gülümseme ve mutlaka bebek içindi, kendisi, Ben Ata için değil! Al-Ith elini uzattı ve avucunu onun dizinin yanına koydu, tıpkı bebeğe yapmış olduğu gibi. Utanmazca, diye düşündü Ben Ata, bu dokunuşun şokunun içinde alevler halinde parladığını hissederek. Al-Ith gülümsüyordu. Onun ve çocuğun yanına oturmasını, aşk ayinini paylaşmasını istiyordu. İçinde pişmanlık ya da suçluluk duygusunun zerresi yoktu, bunu görmek Ben Ata'yı afallattı... Çocuğa aldırmayıp Al-Ith'i kaldırdı ve köşkün içine taşımaya başladı.

"Ben Ata," diye çığlık attı Al-Ith, "bebek, bebek, onu orada bırakamayız."

Ama çığlık, zaten köşkün sütunları arasından yaklaşmakta olan ve bebeği alıp bekçilik yapması gerektiğini gören Dabeeb'i harekete geçirmişti. Yüzüne bilgiççe bir gülümseme ve arsızca imalar dolmuştu, sanki, diye düşündü Ben Ata, mahremiyetlerini, kendisinin ve Al-Ith'in mahremiyetini gizlemeye yönelik içgüdüsel bir ihtiyaçla gözlerini onun gözlerinden kaçırarak, sanki hayatının bir noktasında, her türlü duruma uygun talimatlarla donatılmış gibi. Efendi, hanımı evlilik yatağına taşıdığı zaman, sadık hizmetkârın belirli bir yüz ifadesi takınması gerekir. Köşkün içinde Al-Ith'i indirdi. Al-Ith gülüyordu. O da. Bu arada öfkesi tümüyle gitmişti, onu taşırken, kollarındaki Al-Ith'in bedeninin hafif sıcak kudreti, cazibesiyle öfkesini kovmuştu. Büyük kanepenin iki ucunda tetikte durdular, birbirlerini sanki sınır nöbetçileri gibi seyrettiler, eğlen-

celi, kahkahalar içindeki bir karşıtlık içinde. Eşitler. Bir denge... Sevişmeleri şimdi, yakın zamanlarda "evlilik" aşkı olarak düşündüğü şeyden başka bir şeye dönüşmüştü. Bir hafiflik, bir kendiliğindenlik... Bir zarafet.

Ve böylece, tıpkı 'o eski zamanlar hep' -Ben Ata bu şekilde düşünüyordu- olduğu gibi oldu.

Ve şafakla beraber birlikte uyandılar, birbirlerine yakın, sanki onları öngörülmedik ve öngörülemez bir şekilde etkilemiş olan ve şimdi birlikte ferahlık ve huzur içinde nefes alabilir halde bırakan, ürkütücü ve doğal olmayan bir ayrılıktan toparlanmış gibiydiler.

Ve sessizlik içinde.

Dışarıdaki suyun şıpırtısını duyabiliyorlardı.

Ne sessizlikti... İçlerini dolduruyor, kolları, bacakları boyunca gezinip duruyor, onları kendi içine alıyor gibiydi.

Bir sessizlik.

Davul çalmayı durdurmuştu. Ve birdenbire, ikisi aynı anda doğrulup oturdular, birbirlerine baktılar ve ikisi de iniltiyi andıran bir iç çekiş çıkardı.

"Yoo, hayır, hayır, hayır," diye mırıldandı Ben Ata, Al-Ith'i kendine bastırarak. Ve Al-Ith iki elini onun saçına gömdü, yarı yarıya onun başını kendi bedenine doğru iter gibiydi, onu orada tutmak ister gibi, bir parça da kendine yaklaştırmamaya çalışır gibi... Tüm bedeni iç çekişlerle sarsılıyordu.

Ben Ata ona sımsıkı sarıldı, onu sarstı. Birbirlerini sarstılar. Kanepede yan yana diz çökmüşler, birbirlerini teselli ediyor, korkunç bir keder içinde birbirlerine sarılıyorlardı. Birbirlerinin yüzünü avuçlarının içinde tutuyor ve birbirlerinin gözlerine, sanki üzerlerine konan hükmün bir açıklamasını orada bulacakmışçasına bakıyorlardı.

Şimdi ayrılmak... Hayır, mümkün değildi.

Ve işte o an, Dabeeb yamaca bakan girişten içeri girdi, çocuk kucağındaydı, boğazını temizledikten sonra, "İkinize de bir mesaj vermem gerekiyor," dedi.

Ve bunun üzerine ikisi, Ben Ata ve Al-Ith, yavaşça çökercesine kanepenin iki yanına doğru birbirlerinden ayrıldı, daha şimdiden ayrıydılar ve Dabeeb'in söyleyeceği şeyin kaldıramayacakları bir nihai söz olacağını biliyorlardı... Yüreklerinin çarpıntısı bunu onlara söylüyordu.

Ve Dabeeb'in yüzü, acı çektiğini gösteriyordu. Onların adına yıkılmıştı. Ve aynı zamanda da rahatlamış gibiydi.

"Mesajı sana kim verdi, Dabeeb?" diye sordu Ben Ata.

"Bir çocuk."

"O çocuğu tanımıyor muydun?"

"Daha önce hiç görmedim ve hava karanlık, onu göremezdim ve hemen tepeden aşağıya iniverdi."

Sessizlik. Birbirlerinin nefes alışını duydular, kırık ve korku dolu geliyordu soluklarının sesi.

Sonra Dabeeb, "Önce sizden, size söyleyeceklerimden dolayı af diliyorum," dedi.

"Affedildin, Dabeeb."

"Hanımım, kendi ülkenize döneceksiniz... Ama bunu zaten biliyorsunuz, davul durdu."

"Evet, bunu biliyoruz."

"Ve siz, efendim Ben Ata, siz... siz... siz, doğudaki ülkeye hükmeden hanımla evleneceksiniz. Beşinci Kuşakla evleneceksiniz, efendim."

Al-Ith kanepeden aşağı kaydı, başı kollarının arasında oturdu, kendini düzgün nefes almaya zorladı.

Sordu. "Mesaj bu kadar mı?"

"Hayır. Çocuk burada kalacak. Bizimle. Ama siz onunla birlikte olacaksınız. Her yılın altı ayı."

Bunun üzerine Al-Ith inledi ve kendini yüzükoyun kanepeye attı, elleriyle başının iki yanını yumrukladı.

Ben Ata bu -şu anda başka nasıl görülebilirdi ki- kötü haber sahibine gözünü dikti ve konuşmak ister gibi göründü. Ama nihayet başını, çaresizlikle salladı ve Dabeeb, göz yaşları içinde dışarı çıktı.

Ve böylece ikisi baş başa kaldı.

Gece boyunca birbirlerine sarıldılar, ağladılar, birbirlerini teselli etmeye çalıştılar.

Ve sabahleyin ikisi de dikkat kesilerek davulu duymaya çalıştı -belki de günün aydınlanmasıyla birlikte tekrar başlardı. Ama sadece sessizlik vardı, sadece suyun sesleri duyuluyordu.

Ve çok geçmeden Dabeeb çocukla birlikte içeri girdi, onu Al-Ith'e verdi. Al-Ith bir iki kez onunla birlikte oturdu, ona baktı, kolunu bacağını okşadı, ama kısa süreyle; ve dokunuşlarıyla ve bakışlarıyla -kayıtsız değil- sanki kendisinden çekilip alınıyormuş gibiydi. Çocuğu öpmedi, tabii ki acıyla ağlamakta olan Dabeeb'e geri verdi.

Ben Ata sırtı odaya dönük halde duruyor, aşağıdaki kamplara bakıyordu.

"Hoşça kal, Ben Ata," dedi Al-Ith, ciddiyetle ve kuru ve neredeyse soğuk bir sesle - ve atının beklemekte olduğu bahçelere çıktı.

Ve böylece Al-Ith atına binip çocuğundan, benimsediği vatanından ve kocasından, Ben Ata'dan uzaklaştı.

Sevgili atının üstünde Üçüncü Kuşağın zirvelerine doğru at süren Al-Ith, Ben Ata'dan son defa ayrıldığında bu yolda at süren Al-Ith'ten son derece farklı bir insandı. Kendini hatırlamakta zorluk çekiyordu. Gittiği için memnuniyet duyduğunu hatırlıyordu. Bu mümkün müydü? Evet. Bu sulak yerden, sanki azat edilmiş gibi ayrılmıştı.

Kendi ülkesine, iade edilen bir sürgün gibi dönmüştü. Oysa şimdi sadece, bedeninin tahammül edemeyeceği bir kederle taş kadar ağırlaştığını hissediyordu, öyle ki atından aşağı, kanalın içine süzülebilir ve orada hiç şikayet etmeksizin boğulabilirdi. Gözlerini, üzerinde karların ışıldamakta olduğu, mehtapla aydınlanmış dağlara doğru kaldırdığında, tekrar oraya tırmanacak gücü hiçbir zaman bulamayacağını hissetti. Ya neye dönüyordu? Son defa orada olduğu zaman, sevilmeyen ve istenmeyen birisi olduğunu hatırlar gibiydi; aksine, kendini o

yerin bir parçası gibi hissetmemişti -dahası, sanki görünmez birisi olup çıkmıştı. O hayatın içine nasıl geri dönebilirdi, sanki hiçbir şey olmamış gibi?

Hatta, yarım yıl sonra bu yol boyunca geri gidecekti ve kocasını doğudaki bu meçhul kraliçe ile evlenmiş halde bulacaktı.

Ama bu imkânsızdı. Ne kendisi, ne Ben Ata bunu içine sindiremezdi... O kızla, her kimse, nasıl evlenebilirdi? Nasıl olurdu, ikisi, kendisi, Al-Ith ve o, Ben Ata, şimdi artık tek bir kişi oluşturacak kadar evliyken.

Bununla birlikte, o başka biriyle evlenecekti ve çocukları Arusi yarı yetim yetişecekti. Hayır, nasıl olabilirdi bu? Buna nasıl izin verilmişti? Yüce Kişiler elbette yanılmışlar, yargılarında hataya düşmüşlerdi... böyle düşünüyordu Al-Ith, atını asık suratla sınıra doğru sürerken. Hiç değilse kalkanı hatırlamıştı. Kendi ülkesine o kalkan olmadan giremeyecekti. Şimdi nasıl da bu kuşağın bir sakini olmuştu, öyle ki kelimenin tam anlamıyla, Üçüncü Kuşağın Al-Ith'ini hatırlayamaz olmuştu. Ama hatırlamak zorundaydı. Hatırlamaya çalışmalıydı...

Al-Ith uzun ve karanlık gecenin içinde yol almakta, iki yanındaki kanalların parıldayışını, önünde yükselen Üçüncü Kuşak zirvelerindeki beyaz ışıltıyı görmekte. Altındaki atı yavaş ve dikkatli. Ve tüm gece boyunca yüzünden göz yaşları akar durur.

Onu bu şekilde tasvir ederler. Ve öyleydi de.

Farkına varana kadar, kendi ülkesi içinde epey bir süre yol almıştı. Geçiş noktasında ani ve hatta ağrı veren etkiler hissettiğini hatırlar gibiydi, ama kalkanı kullanılmamıştı ve eyerine asılı olduğu yerde sallanıyordu, ama niye bir eyer vardı ki? İndi, eyeri ve kalkanı atıverdi, başını kaldırıp havayı koklayan ve hatırladığı bu yere küçük merhaba kişnemeleri çıkaran Yori ile biraz konuştu. Al-Ith hava değişiminden dolayı hiçbir rahatsızlık hissi duymuyordu. Şafağın aydınlığında büyük zirveler yakın görünüyordu ve dünkü gibi zor ve ürkütücü görün-

müyordu.

Al-Ith orada sessizce durdu, göğün aydınlanışını seyretti, uzun bir süredir içinde olmayan türden düşüncelerin yavaşça aklına doluşmasını izledi. Onları selamlıyor ve tanıyordu: Vay, sen buradasın demek! Seni unutmuştum doğrusu! Hoş geldin! Aşağıda, Ben Ata'nın ülkesinde bulunduğu zaman boyunca kendini ne kadar çok ihmal etmişti oysa. Yine de onun özlemiyle tutuşuyordu.

Bir süre, düzlüğün kenarındaki küçük çalıların ve eğreltilerin arasında dolandı ve Yori de onunla birlikte dolaştı ve şimdi, uzun zamandır unutulmuş kendi benliğinin geri gelip yerleşmesini bilinçli bir şekilde bekliyordu. Dördüncü Kuşağın yüreği ağırlaşmış, çileli kadınının silinip gitmesini, unutulmasını istiyordu. Ama görünüşe bakılırsa, daha başka bir şey gerçekleşmekteydi. Çok geçmeden, Dördüncü Kuşakta geçirdiği günleri kayıtsızlıkla, serinkanlılıkla, fakat mesafeli bir şekilde değerlendirmeye başladı: Zihninde, sanki önünde uzanıyormuş gibi, o ülkenin her yanını dolaşabiliyordu. Hakkındaki her şeyi biliyor, onu anlıyordu ve oraların Al-Ith'i de buradaydı, onu görebiliyordu ve ona, hoşnutsuzluk ya da üzüntü duymaksızın bakabiliyordu.

Tekrar Yori'nin üstüne atladı ve yavaşça yola devam etti, kendiyle ve ülkesiyle yeniden barışık olmayı usulca bekledi. Henüz bundan uzaktı. Bir seyirciydi. İçinden geçen, ama oraya ait olmayan birisi.

Al-Ith biraz korkmaya başlıyordu. Her neyse, yakında bazı insanlarla karşılaşacaktı, onların kendisine gösterdiği tepkiler de ona durumu gösterecekti... Nitekim çok geçmeden karşılaştı da. Dağlardan bu yana doğru at üstünde gelen bir grup vardı ve ellerini kaldırıp seslenerek onu selamladılar. Ve geçip gittiler. Adını söylememişlerdi. Demek şu anda onlar için görünür değildi. Henüz onlar için Al-Ith de değildi.

Geçidi tırmandı, pek çok değişik insanla karşılaştı ve hepsi de, onun aynı şekilde karşılık verdiği olağan nezaket jestlerini

gösterdiyse de, hiçbiri Al-Ith diye seslenmedi.

Al-Ith bu güzel ülkesinin içinde at sürüyor, yolun her kıvrımını tanıyor, zirvelerin her görünüşünü tanıyor, kendini bir yaprak kadar kuru ve hafif hissediyordu. İçindeki bir parçası, olan biten her şeyi biliyor ve anlıyordu ve dizginlenmiş bir kedere benzer bir bezginliği içine akıtıyordu.

Kendi eski benliğinin ya da ülkesinin içine kabul edilmeyecekti. Gördüğü her şey ondan ayrıydı. Toprakla ve ağaçlarla ve havayla neşe içinde tek vücut olmak, insanlarının bir parçası olmak, haklarında bilinecek her şeyi, aynı zamanda onların yerinde olduğu için, anında bilmek, bütün bunlar akıp gitmişti. Ve Dördüncü Kuşağın da bir parçası değildi, bir daha asla olmayacaktı -orayı, tekrar terk etmek zorunda olduğunu bilerek altı aylığına ziyaret etmek- ve o kuşağın çocuğu olan bir oğulu ziyaret etmek -ve henüz karşılaşacağı o yabancı kadınla evlenmiş bir koca- yoo, bütün bunları düşünürken bile, sanki daha önce ne idiyse, hepsinden uzaklaştırıldığını hissediyordu - eskisinden daha hafif, daha kuru, daha önce aklının ucundan bile geçmemiş bir şekilde, daha fazla kendisi olmuştu. Ama bundan böyle her zaman, gittiği her yerde bir yabancı olmaya mahkûmdu.

Saraya vardığında, atını ahırlara götürdü ve orada çalışan adamlar ve kızlar önce gözlerini kuşku içinde ona diktiler, sonra fısıldaştılar ve sonra tekrar bakakaldılar. Epey değişmişti ve onlar kendisini kabullenemiyordu. Atını onlara bırakıp bir an önce yanlarından uzaklaştığında rahatlamışlardı.

Yukarıya çıktı, sarayına, büyük merdivenler boyunca, onun insanlarının hayatlarını onsuz o kadar güzel bir şekilde yaşamakta olduğu odaların önünden geçerek kendi odalarına gitti. Ama orada hemen, bu yerin, onun yerinin, artık onun olmadığını gördü. Her zaman üzerine yattığı alçak kanepe doluydu. Büyük gardıroplarda onun olmayan giysiler duruyordu.

Pencere pervazına oturdu ve elbette onun yerini almış olan ve şimdi ona ihtiyacı kalmayan kız kardeşini beklemeye başladı.

Murti geldiğinde, şaşırmadı -çünkü bütün bu işler, Yüce Kişiler tarafından buyrularak bildirildiğinden- şaşıracak birisi değildi, ama Al-Ith, kız kardeşinin yüzündeki kasların kımıldanışlarından, kendisinin burada bulunuşunun Murti'nin başa çıkmak için zorlandığı, kendini hazırlamaya ihtiyaç duyduğu bir mesele olduğunu görebiliyordu.

Kız kardeşler birlikte pencerenin içinde oturdular ve akşam göğünün kararmasını seyrettiler ve tekrar yakınlaşmaya çalıştılar. Ama Al-Ith'in Dördüncü Kuşaktaki deneyimleri arasında, Murti'ye anlatabileceği hiçbir şey yoktu.

Oysa artık oraya aitti. Altı ay boyunca aşağıda, kendi ailesiyle birlikte olacağı haberini kız kardeşinin ...onun ailesi değillerdi!... nasıl karşıladığını gördüğünde, Al-Ith bunu anladı. Ve sonraki günlerde herkesle aynı şeyi yaşadı. Onun Al-Ith olduğunu biliyorlardı. Onların kraliçesiydi ya da daha önce olmuştu -çünkü o yerde şimdi Murti vardı. Onların yanından gitmişti, hepsinin hayatlarının görünmez egemenleri tarafından gönderilmişti ve tekrar gidecekti. Onlara yabancı biriydi. Ve ona bakma tarzları, konuşma tarzları, bunu Al-Ith'in içine iyice işledi. Bir aynanın önünde durmaya gitti ve orada öyle kaldı, saatlerce - kendi içinde olup da, onun artık bu ülkenin, kendi ülkesinin yurttaşı olmadığını söyleyen şeyi yakalamak istiyordu. Ama aynı olduğunu görüyordu. Yoo, tamamen değil... Hayvani bir pırıltı vardı, doğru deyiş bu muydu? Hayır, doğru ifadesi bu değildi: Kocasının ülkesinde dolaştığı sırada kendisine fısıldadığı kelime topraksı olmuştu: Ağır, ışıksız insanlar-çamurlar. Toprak mı olmuştu? Bir çamur? Bedenine bakarak kendi etrafında döndü. Aynaya eğildi, kendini gözlemlenmediği bir anında görmeye çalıştı... Gözleri, tetikte olmadıkları ya da dikkatli olmadıkları zaman ne söylüyordu? Hayır, kendine çamurumsu görünmedi. Ama bir tür çökmüşlük, bir katılık vardı. Artık kendi halkı olmayan o insanların gülümseyişi ve kıvrak karşılık verişi nerede kalmıştı? Artık değil. Artık yoktu. Onu orada bulan ve ne yapmakta oldu-

ğunu hemen anlayan Murti, yanına geldi ve yanında durdu. İki kadın birlikte aynaya baktı.

"Nedir bu?" diye fısıldadı Al-Ith Murti'ye, gözleri yaşlarla dolarak.

"Ah Al-Ith, artık bize çok uzaksın... Çok uzak." Ve görünüşe göre söyleyebilecekleri bu kadardı. İki kadın bir süre pencere pervazının içinde oturup ağladı, ama eskisi gibi değillerdi. Ve çok geçmeden Murti görevlerinin başına gitmek zorunda kaldı - Al-Ith'in eski görevlerine. Ve Al-Ith biliyordu ki, bunları tekrar üstlenmesi, hatta paylaşması bile, istenmeyecekti.

Ya 'kocaları'? Öteki benlikleri? Odalarında, sarayında, eskiden at bindiği yerlerde, kentinin sokaklarında dolaşırken onlarla karşılaştı, selamlandı, kendisine haberler verildi - ama onlara vereceği hangi haberler vardı?

Onlara savaşçı kral ile evliliğini anlatacak olsa, inanmazlardı.

Böylece, sanki onlarla da bağları kopmuş gibi görünüyordu. Ve 'kendi' çocuklarıyla olan bağları da. Ve Al-Ith, eğer onun durmuş olduğu yerde başka birisi durabiliyor ve kendisinin eksikliği hiç duyulmuyorsa, bu ilişkiler ve bağlar öteden beri ne anlam taşımış olabilirdi, diye merak etmeye başladı. Çocukları onu selamlıyordu: "Al-Ith, Al-Ith, bunca zamandır neredeydin?" Ve gelip toplaşıyorlardı. Ama o, Ben Ata ile o karanlık, acı verici bağını ve -muhtemelen- Dördüncü Kuşağın ordularına komuta etmek üzere büyüyecek olan oğlunu düşündüğü için cevap veremez halde, sessiz kalakaldığında, gülümsemeleri çok geçmeden kayboluyor, orada o kadar sessiz ve onlardan ayrı duran kendisine, ilgilerini kaybediyorlar ve öteki kadınların, öteki annelerinin ve neşe kaynağı, sevimli Murti'nin yanına koşuyorlardı.

"Buraya ait değilim, herhangi bir yere ait değilim, nereye aidim," diye fısıldıyordu Al-Ith kendine ve eski anılarının arasında dolanıyordu.

Kendi kendine Murti'nin, "artık bize çok uzaksın..." sözünü tekrar edip duruyordu ve bir gün o basık damlara çıktı, oradan da dar ve döner merdivenleri tırmanıp kulenin tepesinde durdu, sağa sola dönerek baktı, dağları, karları ve sonra da - İkinci Kuşağın silik mavi uzaklığını gördü.

Artık gün be gün oraya gitmeye başladı, gözlerini o mavi ile doldurdu. Ve çok geçmeden Yori'yi diğer hayvanların yanındaki yerinden almaya gitti, Murti'ye sadece, huzursuz olduğunu ve bir süre kendi başına dolaşmak istediğini söyledi, kuzeybatıya doğru hareket etti. Daha önce pek çok kere geçmiş olduğu yollardan geçmekteydi. Onlar kendisini -görünüşe göre- tanımasa bile, kendisinin tanıdığı insanların yanından geçti. Köylerin ve çiftliklerin ve kentlerin içinden geçti ve onları kocasının ülkesindeki çıplak yoksullukla kıyasladı, onun bunları görebilmesini diledi. Burada ne kadar büyük bolluk vardı! Ne büyük güvenlik! Ne kadar sağlıklı, huzurlu yüzler... Ve Al-Ith zihninde, Dördüncü Kuşağın soluk, beslenmemiş yüzlerini gördü ve... aniden, bakmakta olduğu yüzlerin şişman ve umursamaz olduğunu düşündü.

Bu onu ürküttü, kendine getirdi. Hayır, bu ülke için, o savaş ülkesinin yoksunluklarından herhangi birini dilediğinden değildi. Bu yüzlerin daha az pembe ve sıcak ve güleç olmasını diliyor değildi. Hasır örgüsünde yırtıklar ya da kiremitleri arasında delikler açılmış damlar ya da bu döşeli ve iyi bakımlı yollar yerine delik deşik ya da çamurlanmış yollar görmeyi diliyor değildi. Bunlardan hiçbirini diliyor değildi... Ama kendisi -gerçi ne olduğunu bilmiyordu - bir şeyin açlığıyla ve özlemiyle tutuştuğundan, buradaki insanların, kendi insanlarının nasıl olup da, bütün hayatları boyunca daha fazlasını istemeden yaşayabildiğine şaşıyordu.

Bildiği yöreleri geride bırakıyordu ve bir yerinde bir geçitle kesilen bir sırta çıkan dik ve pek az kullanılmış bir yolu tırmanırken, altındaki atı büyük çaba harcıyordu. Bu geçidin mavi dağları kesen aralığa açıldığını biliyordu... Yori'nin ne-

fesinin hırıltılı ve yavaş gelmeye başladığını duydu, onun artık yaşlandığını hatırladı, Yori artık yaşlı bir attı ve onun üstünden aşağı süzüldü ve eli onun boynunda, yanında yürüdü. Yori sevgi dolu gözlerini ona çevirdi ve neden bu kadar sabırsız, her zaman hareket halinde olduğunu, dur durak bilmediğini sordu. Sanki, dostlarıyla, kendi barınaklarında huzur içinde yaşamasına hiç izin verilmeyecek mi, diye soruyor gibiydi... Al-Ith onu okşadı ve övdü, onun tek dostu olduğunu söyledi ve birlikte devam ettiler, yukarıya, hep yukarıya doğru...

Mavi, hep mavi, renklerle dile gelen uzaklıklar görmüştü, ama şimdi, mavinin yakınlaştıkça eriyeceğini bekliyordu. Oysa öyle olmadı. Her şeyin etrafında yumuşak bir mavilik vardı - yolun, bir kaya öbeğinin etrafından kıvrıldığı ileride, mavimtırak bir hava onları çağırıyor gibiydi. Tepeler mordu, bitki örtüsü maviye çalıyordu. Yolun kıvrımının üstünde gökyüzü sadece uzak mesafelerin maviliğini barındırmakla kalmıyordu; hava her yerde özü bakımından maviydi. Ve ağaçların üzerinde küçük mor sisler asılıydı.

Hava, şimdiye kadar bildiği havadan farklı görünüyordu. Kendisinin de, zavallı atı gibi, zorlukla nefes aldığının farkındaydı. Ve aklı, olması gerektiği ve olmasına alıştığı kadar berrak değildi. adetâ, mavi bir sahtelik aklını çeliyor gibi görünüyordu. Hangi sahtelik?

Etrafına dikkatle bakındı, nesnelerin nasıl olması gerektiğine ilişkin bilincine sıkıca sarılarak bakındı, bu maviliğin sadece farklı bir şeyin zemini olduğunu düşündü, çünkü sarı alevlerin mavi bir zemini vardır. Mavilik sadece onun görebildiği -görebilecek durumda olduğu- şeydi. Muhtemelen farklı gözlerle, Al-Ith'inkinden çok daha incelikli gözlerle, içinde yürümekte olduğu bu dünya kendini, fışkıran alevler halinde gösterecekti. Bu mavi zeminin üzerindeki alevlerin ışıltısı halinde... Yori durdu, başını eğdi ve titredi. Al-Ith ona, kendini ortam içinde rahat hissedene kadar yol boyunca geri yürümesini ve kendisini orada beklemesini söyledi. Kendisi uzun süre kal-

mayacaktı... Onun dönüp yavaşça ve zahmetle, onu azat ettiği için minnet duyarak geri yürüdüğünü, ama minnetini sevinçli bir koşu ya da dörtnal gidişle gösteremediğini gördü ve Yori gözden kaybolduğunda, öteki yöne döndü ve İkinci Kuşağa girdi. Gerçi, nerede başladığını elbette bilmiyordu. Dördüncü Kuşağa gidiş gelişlerinin kalkanlar ve uyum gereçleri gerektirmiş olduğunu, oysa burada bu tür koruyucular olmadan girişimde bulunmakta olduğunu düşündü. Hiç kimsenin ona, buraya gelmesini söylemediğini düşündü... Ama yine de, bunu yapmak ona doğal bir şeymiş gibi göründü. Burada insanlar niçin arada sırada yeni girişimlerde bulunmuyordu ya da, hatta bunu yaşamlarının bir parçası haline getirmiyordu? Neden Üçüncü Kuşak, komşusunu hiçbir zaman düşünmeden yaşıyorlardı, arada hiçbir ayrım, bir sınır bile yokken...

Hissettiği gerçekten de büyük bir ... rahatsızlık mıydı? Hayır. Ama hiç de kendinde değildi.

Ciğerlerinin, kullanabilmek için büyük çaba harcamak zorunda kaldığı, koyu mavi bir havanın içinde sendeleyerek ilerliyordu. Sanki maviye boyanmış bir süt ya da tıpkı... Her hâl ü kârda havadan çok bir sıvı idi... Hava bir sıvıdan çok farklı değildi... Havanın kendi ağırlığı, hafiflik anları vardı... Akıyor ve döneniyordu... bulut havasında binlerce oyun ve hareket bulunduğundan bunlar görünür hale geliyordu,.. Hava...

Al-Ith inatla ilerliyordu.

Kendinden geçti. Uzun bir süre sonra kendine geldiğinde, havası aynı mavilikte, ama hafif ve canlandırıcı nitelikte olan, engin bir düzlükte tek başınaydı. Buradaki hiçbir şey ona tanıdık gelmiyordu. Bu toprağı bilmiyordu - eğer kendisini yüzeyin üstünde tutan, ama aynı zamanda hareket edebilen ve kayabilen ve direnç gösterebilen bu billurumsu, ama yine de bu sıvı madde toprak idiyse. Bu ağaçları ya da bitkileri bilmiyordu, daha ziyade alevlere ya da ateşlere benziyorlardı. Gökyüzü onun bildiği gökyüzü değildi, canlı akan bir pembe renginde yidi. Bununla birlikte, içindeki en güçlü duygu, bu yeri bil-

diği, buraya alışık olduğu -evinde olduğu-duygusuydu, hiçbir şeyi tanımasa bile öyleydi.

Hissettiği, içinde uyanan ve kıpırdanan duyguların önem taşımadığını, alışık olmadığı uyarımlarla gerilen ya da kışkırtılan bir organizmanın tepkilerinden ibaret olduğunu biliyordu. Aklının içinde tıpkı -bir bulutun?- hareleri ve öbekleri gibi uçuşan düşüncelerin -tepesinde sürekli olarak bulut parçaları, hareleri oluşuyor ve tekrar kayboluyordu- güvenilmez düşünceler olduklarını, çünkü bu tanıdık olmayan yerin yaratıkları olduklarını biliyordu. Bununla birlikte o, Al-Ith, bu yeri biliyordu. Ve yanına gelmesini -kimin ya da neyin?- bekliyordu. Açıklamak üzere mi? Uyarmak için mi? Ona tavsiyelerde bulunmak için mi?

Al-Ith olduğu yerde kaldı. Bu gördüğü rüyada ya da içine düştüğü fikrin içinde, kıpırdamadan oturması ya da kendini göremediği duvarlara ve sınırlara doğru, açılmalarını sağlamak üzere hücum etmesi fark etmiyordu... Burada bulunmakla, zaten sınırları aşmıştı.

Birisi gelecekti.

Ona öyle geldi ki her yanında, tepesinde, insanlar -hayır, varlıklar, bir şeyler, sonra görünmez, ama orada olan birilerivardı. Onu görebilen, gözlemleyebilen, ama kendisinin göremediği bir topluluğun ortasındaydı. Oysa ordaydılar. Neredeyse onları görebilecekti. Neredeyse, bu yüksek havanın seyrek mavisi içinde, sanki birtakım alevler titreyerek vücut buluyordu - büyük ve küçük alevler, kırılgan ve sağlam yapılı alevler ve delişmen ve kararlı alevler. Bir an onları görebildi-neredeyse. Sonra göremedi ve hiçbir şey yoktu ortada.

Sesler. Sesler duyabiliyor muydu? Bu diyarın sessizliklerinin hemen altında bir fısıltı sesi, konuşma sesleri vardı, ama kulakları dikkat kesildiğinde, sesler gidiverdi, kayboldu, onu bir süre sağır bıraktı. Ve zorladığı gözleri, kararır gibiydi. Bunun için donanımlı olmadığı şeyleri yapmaya çabalamaktan bitkin düşen Al-Ith orada uyudu ve uyandığında manzara yine

aynı, boş ve etrafında doluşan ve fısıldaşan görünmez insanlarla doluydu. Ama şimdi, uykuya daldığı sıradakinden daha fazlasını biliyordu.

Uykusunda, bilmesi gereken ona anlatılmıştı.

"Al-Ith, Al-Ith, böyle değil, yolu bu değil, bize bu şekilde gelemezsin... Geri dön, aşağı in, git..."

Al-Ith doğruldu ve dönenip duran pembe gökleriyle bu düzlüğün billur havasından, düzlüğü çevreleyen -ya da düzlüğe bekçilik eden- koyu mavi sislerin içine doğru sendeledi ve geldiği yol boyunca aşağı indi.

Geri gelmek zorunda olduğunu biliyordu. Ama farklı bir şekilde gelmesi gerektiğini. Hazırlıklı. Ama nasıl?

Devam ettikçe ve aşağı indikçe, zihni açılır gibi göründü ve dostu Yori'yi düşünmeye başladı. Bir nedenle, onun düşüncesi teselli edici değildi. Aksine, delice bir korku içindeydi... İçinden onu ölürken, ölü halde görüyordu: Yori onun gelişinin özlemi içindeydi, onu bekliyordu, böylece ondan ayrılabilecekti - ve yolun bir kıvrımını dönüp de mavi ülkeden kendi diyarının olağan ışığına çıktığında, Yori'yi yol kenarındaki otların üstünde yatar buldu. İleri atıldı ve tam, onun büyük bir güçlükle başını kaldırıp ölmeden önce dostça bir bakış attığını -elveda Al-Ith- görebilmeye ancak yetişti.

O yüksek geçidin sıcak ve temiz otlarının üstünde onun başında oturdu ve yanaklarında aniden esen bir rüzgârı hissedip başını kaldırdı, bir kartalın uçmakta olduğunu göreceğini biliyordu - ama koca kuş neredeyse baş ucundaki bir ağaç dalına konmaktaydı. Ve etrafına bakındı ve kartalların ve başka alıcı kuşların kayaların ve ağaçların üstünde ve hatta yerde toplaştıklarını gördü.

Dostunun yanında bekledi, ta ki bedeni iyice soğuyana ve ruhunun gitmiş olduğundan emin olana kadar ve ondan sonra ayağa kalktı ve kuşlara seslendi: "Gelin, alın onu, onu geri götürün, toprağımıza iade edin" - ve geçitten aşağıya tek başına gitti, arkasına bakmadan.

Kendi ülkesinin ferah esintili havasına vardığında, Al-Ith küçük bir ırmak buldu ve kenarında oturdu. Çok zaman önce, en azından ona şimdi öyle görünüyordu, atıyla birlikte bir ırmağın kenarında beklediklerini, birbirlerine eşlik ettiklerini düşünmekteydi, yüreği sızladı. Yüreğinin her yanı sızlıyor gibiydi, çünkü kendini Ben Ata'yı düşünmekten alamıyordu, şimdi o -muhtemelen- o yeni kadını ile evlenmekle meşguldü.

Kimsesi yoktu.

Gece boyunca orada oturdu, yıldızlara ve parlaklıklarına şaştı ve hemen orada, o kadar yakınında, yolun birkaç dönüşü ileride bulunan İkinci Kuşağın göklerini, yıldız nedir bilmeyen -en azından onlarla o kısa tanışıklığından ötürü, öyle olduğuna inanıyordu- gökleri, düşündü. Ya da en azından bu yıldızları bilmiyorlardı. Ya da bu şekilde ve kılıkta bilmiyorlardı. Ama elbette yıldızlar olmak zorundaydı, çünkü yıldızlar bizi oluşturan özdü, tâbi olduğumuz şeydi- İkinci Kuşakta yıldızlar olmak zorundaydı, kendisi görmüş olmasa da... Ve orada, şimdi anlıyordu ki, uzun bir süre boyunca bulunmuştu. Yori ile birlikte baharın başında, her yerde yeşil bitkiler ve otlar varken ve kuşlar yuva yaparken gitmişti ve şimdi neredeyse kış gelmişti ve otlar ölü ve kırıktı ve ırmağın suları soğuktan koyulaşmıştı.

O kuşağa, Üçüncü Kuşağın ve şimdi yurttaşı olduğu Dördüncü Kuşağın duyularını götürmüştü, ama o nazik yeri, orayı değerlendirebilmek için gerekli nitelikler olmaksızın kavramayı, değerlendirmeyi denemişti. Eğer farklı algıları olsaydı, eğer daha incelikli olsaydı, orada aslında neler görebileceğini kim söyleyebilirdi? O delişmen pembe gökler başka birine, o diyarın bir yurttaşına nasıl görünürdü? Belki hiç de o dönenip uçuşan eflatun ve sedef ve alev kütleler görmeyecekti. Belki de, orada görmüş oldukları, bunları görmeye ayarlı olmayan gözlerden göründüğü şekliyle yıldızlardı! İkinci Kuşağın yıldızları -evet, bir gün onları, şimdi, bu gece buradakileri gördüğü gibi görecekti- kendi hayatının dost, bildik yıldızları, so-

ğuk, dondurucu, muazzam, Üçüncü Kuşağın kış yıldızları.

Ve o gözler yakında, algılayabildiği tek şey olan o mavi zeminden beslenen, o kıpraşan soğuk alevleri görecekti...

Parlak yıldızların altında, soğuk ırmağının kenarında oturan Al-Ith, sıcaklığını içinde tutma çabasıyla kollarını dizlerine kenetlemiş halde uyukladı ya da transa girmişti ve gözlerinin önünde, göz kapaklarında, hayatında hiç görmediği şekiller ve figürler dans ediyordu. Orada rüya görürken, bunların İkinci Kuşaktaki görünmez kişiler olduğuna inandı -ve ne kadar çoktular ve ne kadar farklı ve ne kadar güzel ve ne kadar tuhaf- ve hepsi de, biliyordu ki, ya da bildiğini sanıyordu ve sanki ellerini onlara uzatıyor ve yalvarıyordu: Ben Al-Ith'im, Al-Ith, beni alın, bırakın geleyim...

Ama aralarındaki duvar mutlaktı ve bu duvar, Al-Ith'in kalın, hantal maddesiydi.

Orada, o gece, ne şekiller gördü! Kimi Murti ya da kendi çocukları kadar bildik görünüyordu. Kimi doğruca eski masallardan ve şarkılardan ve öykülerden fırlamıştı: Hikaye anlatıcıları da bunları, sanki yakından tanımışlar gibi tarif ederdi! Belki de tanışmışlardı, diye düşündü Al-Ith, orada oturup da yıldızların altında ileri geri sallanırken, çünkü soğuğun sızısı iliklerine kadar işlemekteydi. Hikaye anlatıcıları şöyle dediğinde: Ve sonra kambur bir cüce ya da rüzgârdan olma olağanüstü bir kız ortaya çıktı-evet, dinleyicileri her zaman, bunun bir konuşma tarzı olduğunu düşünür, ama belki de bu hikaye anlatıcıları ya da ataları, dağların derinliklerinde yaşayan küçük çarpık bacaklı güçlü adamlar ve kadınlar ya da duvarların içinden geçebilen ve alevlerin ya da rüzgârın içinde yaşayan nadir ve zarif bir insanlar ırkını görmüşlerdi... Ya da bu tür varlıklar en azından aşağı kuşakların bilincinin bir parçasıydı ki, bu zihinlerin düşünceleri ya da hikaye anlatıcılarının sözleri bunlara hayat verebiliyordu - işte oradaydılar, kıpır kıpır, canlı, Al-Ith'in zihninde dolaşıyorlar, mükemmel ve yaratılmış, ama yine de o kadar uzak, ama yine de onları görebiliyordu, ama

yine de onlara dokunamıyordu. Ve hikaye anlatıcıları diyarının tuhaf havyanları ve bildik hayvanlar da oradaydı. Bunlar biliyordu ki, o, yani Al-Ith, nihayet İkinci Kuşağa döndüğünde, ama bu sefer gerektiğince ve ciddiyetle hazırlanmış halde, Yori'sini orada bulacaktı, ama onun dönüşmüş ve değişmiş bir şeklini... Al-Ith o ayazlı gece boyunca, buz gibi otların arasında kambur olmuş, büzülmüş halde otururken böyle rüyalar gördü.

Ve burada sesimi yükseltme -elbette kendi adıma değil, çünkü burada 'ben' yoktur, ancak eşitlerin ve meslektaşların 'biz'i olabilir- bir şey söylemem gerekiyor. Al-Ith rüyasında bizi, şarkı yapıcılarını, masal anlatıcılarını görerek oturdu, bizlerin, anlattıklarımızı görüp görmediğimizi merak etti... Ya biz buna ne demeliyiz?

Diyelim ki Al-Ith o an, kollarını dizlerine dolamış ve aklına ateşten varlıklar doluşmuş haldeyken, aslında bizzat -ve farklı ve doğuştan yetenekli ve uzmanlaşmış olduğu varsayılan herhangi birimiz kadar- bizzat bir hikaye anlatıcısı, balad yaratıcısı, tarih yazıcısı idi: Bizzat kendisi ve kendi hesabına? Herhangi birimiz kendini tarihçi ya da şarkı yaratıcısı, kraliçe ya da çiftçi, aşık, çocukların gözeticisi, hayvanların dostu diye adlandırdığı zaman, nedir ki? Bizler, hepimizin paylaştığı, hepimizin biçimlendirme yolunda olduğu bir bütünün tezahür ediş açılarıyız. Al-Ith, hayatının çoğu boyunca, kraliçeydi... Üçüncü kuşağın özü kendini onun içinde bu biçim içinde dışa vuruyordu... Kraliçe biçiminde. Ya da başka zamanlarda anne, arkadaş, hayvanları bilen biri olarak. Ve Dördüncü Kuşağa gittiği zaman, Ben Ata'nın karısı, onun yanındayken o yerin kraliçesi olarak, Yori'nin koruyucusu, Dabeeb'in arkadaşı olarak, Üçüncü Kuşağın orada kendini sıkıştırdığı ve zorlanarak girdiği tarzı nasıl değerlendirebiliriz?... Evet, ama bütün bu kılıklar, yönler, sunuş biçimleri nedir? Bu ihtiyaçların bizden nasıl çekilip alındığına bağlı olarak, hepimizin farklı zamanlarda olduklarımızın salt tezahürleri değil midir? Bu çıplak sözlerle, hayatımın en derin derslerini, öğrenmiş olduklarımın

en doğru özünü yazıyorum. Ben sadece Üçüncü Kuşağın tarihçisi değilim ya da sadece kısmen öyleyim, çünkü aynı zamanda, onun hakkında yazabildiğim, onu betimleyebildiğim ölçüde Al-Ith'in hükümran olma halini de paylaşıyorum. Onun -ve Dabeeb'in- dişiliği hakkında yazarken onunla birlikte kadınım (ben bir erkek olduğum halde). Aklıma çağırdığım ve onu gerçek kılmaya çalıştığım zaman Ben Ata'yım. Ben... şu anda neyim, şu anda olduğum şey...

Biz tarihçilerin tarihlerimizin (ya da mizaçlarımızın), kötülükle, ahlaksızlıkla, meçhul ile ilgili kısımlarına yaklaşırken korku duymamız yerindedir. Betimleyici oluyoruz. Ve hatta -ve buna tanık oldum ve ürperdim- çağrıda bulunuyoruz. Şairlerin en masumu bile çirkinlik ve hakkında tahmin yürütmekten ileri gidemeyeceği güçler hakkında yazabilir- ve bunları kendi hayatına sokabilir. Yemin ederim, bunları gördüm, tanık oldum... Hayır, bu konularda rahat olmak doğru değil. Bununla birlikte, burada bir esrar var ve bu, benim anlayabildiğim bir şey değil: Ötekiliğin ve -hatta- kötücüllüğün bu dikeni olmadan, sağlığın, aklın, duyarlılığın altında yatan korkunç enerjiler olmadan, hiçbir şey işlemiyor ya da işleyemiyor. Size yemin ederim ki o iyilik -gözle görülebilir sıradan benliklerimizde adlandırdığımız şekliyle iyilik: sıradan, nezih olanbunlar, gölgeli yüzlerinden sürekli akıp duran gizli güçleri olmasa, birer hiç olurdu. Gizli yönleri saklı ve dizginlenmiş olmasaydı. Burada örneğin, Ben Ata'nın diyarını sadece doğu sınırlarındaki yöreler için değil, kendi içindeki yerler ve insanlar için de bir dehşet yeri haline getiren şeyleri pek fazla yazmadım. Yazmadım, çünkü tereddütlüyüm. Hepimizin, aşırı yoksulluk ve yoksunluğun neler ürettiğini bildiğimizi varsayıyorum: Her zaman dar kafalılık ve kötücüllük ve gaddarlık ve hamasi ruhluluk... İçlerinde yoksulluğun cömertlik ve şefkat halinde yeşerdiği birkaç kişi hariç. Ben Ata'nın yoksulluğu canavarlar yetiştiriyordu- bekleneceği gibi.

Karanlık güçlerin bizde, Üçüncü Kuşağımızda hangi görü-

nümler yarattığını bilmiyoruz. Belki de uyuşukluk? Al-Ith bizi kurtarana kadar bizi etkileyen durgunluk? Ya İkinci Kuşak?- hayır, bunu hayal etmeye bile girişemeyiz. Oysa, o yüksek yerlerde de karanlık bir yanın bulunduğundan emin olabiliriz ve kim bilir, belki de çok karanlık ve ürkütücüdür, aşağı kuşakların sınırlı tecrübesine sahip bizlerin hayal bile edebileceğinden çok daha kötüdür. Çok yükseklerin çok aşağı olanlarla dengelenmesi... Ve hatta onlar tarafından beslenmesi...gerekir, ama bu benim kolaylıkla içime sindirebileceğim ya da hakkında fazla yazmak isteyeceğim bir düşünce değil. Benim için çok zor. Kendimi bir betimleyici olarak görüyorum, sadece o kadar; geçip giden olayları kağıda döken biri... Ve bu yüzden burada sadece, Al-Ith oturup İkinci Kuşak hakkında rüya gördüğü zaman, onun İkinci Kuşak olduğunu, en silik ve uzak haliyle bile olsa, öyle olduğunu ve o kusursuz ateşten doğmuş varlıklar hakkındaki hayallerinin onu onlara yaklaştırdığını ve bizi, tarih yazıcılarını düşündüğü zaman da, o bizdi... Ve böylece, Al-Ith'in bu durumdaki düşüncelerine ilişkin bu dipnotta, sadece iddiamı öne sürüyor ve onu ortaya koyuyorum: Al-Ith benim ve Al-Ith'de bendir ve herhangi bir yerdeki her birimiz, düşündüğümüz ve hayal ettiğimiz kişi veya şeydir. Ne daha fazlası, ne daha azı. Hepimiz, en delidolu, incelikli alevlerin sönük mavi zeminiyiz. Al-Ith rüyasında bütün gece, bilinen ve bilinmeyen kişileri, gerçek ve hayal ürünü yaratıkları gördü ve gördüklerinin hepsi de, bizzat yaşadığı olaylar ve olgulardı.

Ve sabahleyin, tek başınaydı, Yori'si ve kocası için muazzam, açlık derecesinde bir özlem içindeydi -ama bu özlemi bastırmak ve kendinden uzaklaştırmak zorundaydı, eninde sonunda, kendisini düşündüğü çok da muhtemel olmayan bir erkeğe açlık ve özlem duymanın ona iyi gelmeyeceğini düşünüyordu- kalktı ve bacaklarındaki uyuşmayı gidermek için yürüdü ve bir köy ya da karnını doyurabileceği bir yer bulmak üzere yola çıktı.

Ve giderken mırıldanıyordu: Bir şarkı. Bulmak istediğim

bir şarkı. Bir şarkı olmalı. Şarkılar ve öyküler, evet, anlattıkları. Söyledikleri. Çınlattıkları. Öğrettikleri...

Ah, keşke Yori olsaydı...

Yüreğimi gök gürültüsü halinde düzlükler boyunca koşturmalıyım, diye mırıldanıyordu. Evet. Yüreğim gök gürültüsü halinde koşmalı... Evet. İşte bu. Yüreğim...

Bir köye gelip de orada bir han olup olmadığını sorduğunda, kapısında durduğu evin içine, Al-Ith olarak, davet edilmeyi beklerken, onu tanımadılar, bir dilenci yerine koydular - afallatıcı ve uygunsuz bir şey, çünkü bu ülke, en yoksullarını anlamıyor. Ona bir dilim bayat ekmek verdiler ve eğer iş arıyorsa, imalathanede değerli taşların kakıldığı ve cilalandığı bir iş olduğunu söylediler. Ya da ambarlarda, meyve ve yemişleri ayıklayıp kış boyunca saklanmaya hazırlama işi vardı. Ya da, eğer isterse -çünkü o kadın, kapısında duran bu zayıf ve kötü giyimli dilenciyi kuşku dolu bakışlarla süzüyordu, onun bir tarla işçisi olup olamayacağını değerlendirirken- ve yeterince güçlü olduğunu hissediyorsa, atlarla ya da ineklerle ilgili bir iş bulabilirdi.

Ve böylece Al-Ith, o köyün hayvanlarıyla uğraşmaya, onlara bakmaya, beslemeye, yolların ve tarlaların arasında hayvan eğitmeye başladı.

Beklediği şey -pek de umutla ya da keyifle değil- Dördüncü Kuşağa dönmesi çağrısıydı. Çünkü oradan ayrıldığından beri altı ay geçmişti.

Şu ya da bu şekilde kendisine bir şey söyleneceğini, emir verileceğini ve uyanık ve tetikte beklemekten başka yapacak şeyi olmadığını biliyordu.

Ve şimdi altı ay öncesine, Ben Ata'nın Al-Ith ile aşk yaşadığı köşkte yalnız kaldığı ve Al-Ith'in geriye hiç bakmadan - ama göz yaşları akıtarak- at sürüp uzaklaştığı zamana geri dönmemiz gerekiyor.

Al-Ith gibi yalnız değildi, çünkü yanında Dabeeb ve küçük oğlu vardı.

Dabeeb ona bebeği getirdi ve Ben Ata onu kanepeye yatırdı ve onunla bir süre oynadı, hatta gayet bilinçli bir şekilde, aynı keyfi yaşamasa da, aynı bilirlik düzeyinde olmasa da, Al-Ith'in çocukla beraberkenki halini taklit etmeye çalıştı. Ama hissedebildiği tek şey merhamet, koruma ve bekçilik etme ihtiyacıydı. Ama neyse ki Dabeeb vardı ve Dabeeb gerçekten anne gibiydi. Arusi yoksun kalmayacaktı, gerçek anlamıyla değil... Böyle düşünüyordu Ben Ata, koca avucunun içinde küçücük bir ayağı tutarken, bu ayağın serbest kalmak ve kendi aklına eseni yapmak için avucunu çekiştirip itiştirdiğini hissederken. Bebeğin yüzüne bakmak, Al-Ith'in dediğine göre 'Üçüncü Kuşak gözleri' olan o gözlere bakmak için eğildi. Bebeğin küçük yüzünden ona bakan gözlerin Al-Ith'in gözleri olduğu doğruydu, ama içlerinde Al-Ith'in ruhu yoktu... Ve bunu düşündüğünde, Ben Ata buz gibi bir özlemle içten içe sarsıldı. Her parçasıyla, her hücresiyle kederlendi, Al-Ith ile birlikte benliğinin yarısının koparılıp alınmış olduğunu biliyordu. Ve şimdi yapması gereken, gönlünün olmadığı, hayır, yapamayacağı bir şeydi.

Ne demekti bu, Beşinci Kuşağın hükümranı olan kadın ile evlenmek?- o barbar ve gerikalmış yerin hükümranı ile? Ne yapması bekleniyordu? Onu nasıl bulacaktı? Öylesine buraya gelecek miydi o? Yoksa yine askerlerini, hayatını, en azından yatağını paylaşacak isteksiz ve kızgın bir kadına eşlik etmek üzere göndermesi mi gerekiyordu? Sanki Üçüncü Kuşağın büyük kraliçesine uyum sağlamak için verdiği savaş yetmemiş gibi! Hele neredeyse sonuna gelmişken, o savaşın! Ve tam o ve Al-Ith bir tür denge tepesi ya da düzlemi bulur gibiyken, ne kendisinin vahşiliğini, çünkü artık o halini böyle görüyordu, ne de Al-Ith'in ona yönelik berbat ve gözüdoymaz ihtiyacını - çünkü kendisinin bu şekilde kullanılmasını (bunu böyle görüyordu) edeple, düzenle ve uygun hislerle bağdaştıramıyordu- içeren bir anlaşma tutturmuşken, aralarında her şey bir dengeye oturur oturmaz, her şey hafiflik, neşe, bilgelik ve ateşten

harika bir sevişme üzerine kurulurken tam o an, o yok olmuştu. Gitmişti.

Ben Ata'ya şimdi öyle geliyordu ki, istemiş olduğu şey, şimdi ve ebediyen istediği şey, sadece Al-Ith'in yanı başında oturmak ve onun yüzünü avuçlarının arasında tutmak, içlerinde öğrenmek isteyebileceği her şeyi barındıran o gözlere bakmaktı... Ona her şeyi öğreten gözlere, ona böylesine mutlulukla ve böylesine boş boş bakan bu bebek gözlerine değil.

Her zamanki gibi, kendisinden beklenenleri anında fark etmek üzere dolaşıp duran Dabeeb gelip bebeği kaldırıp götürdü. Ona bakışı gerçekçi ve arkadaşçaydı ve kendisine mutlak anlamda güvenebileceğini söylüyordu.

Çünkü onu seviyordu, Dabeeb onu seviyordu. O da bunu biliyordu. Bir anlamda o, onun karısıydı.

Aynı şekilde Jarnti'nin de karısı mıydı? O zaman Ben Ata ve büyük generali, bir kadını paylaşıyor muydu? Bu tür düşünceler, Al-Ith'in gelişinden önce Ben Ata için mümkün değildi. Kaybettiği Al-Ith'in teninin, etinin karşı konmaz kokusunu barındıran buruşuk bir kanepenin üstünde saatler boyunca elleri boş oturmaz, evli bir kadının, bir kocanın ne olduklarını düşünmezdi... bunlar ne demekti? Kendisinin genç bir askerken, rastgele bir şehvetin barbarlığı içinde -şimdi bunu böyle tanımlıyordu- zavallı bir kızı yakalayıp ona sahip olması ve onu bir daha aklının ucuna bile getirmemesi ile, evli olmak, Al-Ith ile olduğu gibi, arasındaki farkı yaratan şey neydi? Ve tıpkı, şimdi kendisini seven ve çocuğunu sevip ona bakan, tabii tıpkı kendi çocuklarına -Jarnti'nin çocuklarına- baktığı gibi, Jarnti'nin karısı, Dabeeb ile ilişkisinde olduğu gibi. Beşinci Kuşakla evlenmesi gerektiği, ne anlama geliyordu? Bütün bunlarda öyle bir şey vardı ki, fazlasıyla esrarlıydı, öyle ki beyni almıyordu. Bu soruyu sorabileceği ve o zaman kendisine gülüp önce alay edecek ve sonra da, sözlerle olmasa bile gözleriyle ve bedeniyle açıklayacak olan Al-Ith neredeydi?

Ah, Ben Ata'nın morali bozuktu, yolunu kaybetmiş, içi

bomboştu, büyük yakışıklı asker başını eğdi ve kederlendi ve üzüldü ve Dabeeb bebeği yatırıp kamp mutfaklarından yemek getirdiğinde, yemeği önüne koydu ve sandalyesinin başında, ellerini kavuşturmuş halde durdu ve Ben Ata, onun önünde ağlamaktan dolayı utanç duyuyordu.

"Ama ne yapacağım, Dabeeb?" diye sordu ona ve Dabeeb cevap verdi: "Onlar" -Yüce Kişileri kast ediyordu- "Al-Ith ileyken yol gösterdiler ve bu sefer de yol gösterecekler. Bekle ve gör."

Dabeeb o gece Al-Ith'in dairesinde bebeğin yanında kaldı, bu arada Ben Ata aşağı yukarı yürüdü ve kederlendi ve bu birkaç gün böyle sürdü. Zihninde karısının yanındaydı, Al-Ith'in kendi ülkesini nasıl bulacağını merak ediyordu- ve aynı zamanda da elbette onu tekrar isteyecek olan 'erkeklerini' ve 'kocalarını' düşündü. Bununla birlikte, Dabeeb'e yaklaşmadı. Üçü sessizce köşkte kaldılar, beklediler. Talimat gelmesini. Talimat gelmedi.

Ama halihazırda gelişmekte olan olayların ivmesi onu ileriye doğru sürükledi, çünkü Jamti'den bir mesaj geldi, Beşinci Kuşak sınırındaki savaşta ona ihtiyaç vardı.

Başka bir işe yarıyor görünmediğine göre, Ben Ata kendi kendine mırıldanmaktaydı, tüm asker takımlarını kuşandı ve cepheye doğru at sürdü.

Gönülsüzdü. Yol boyunca yoksul köylere ve sakil kasabalara bakıyor ve durumun nasıl iyileştirilebileceğini düşünüyordu.

Ordunun sınır boyunca kamp halinde bulunduğu yere vardığında, yapması gerektiğini varsaydığı gibi, bazı birlikleri teftiş etti, sonra da çadırına çekildi. Güzel bir çadırdı, göz kamaştırıcı bir beyazlıkta ve altın işlemeli; iki odası vardı, biri yatak odasıydı, oturma bölümünde ise çalışma masası, şimdiye kadar bin seferde yanında götürdüğü sağlam ve güzel bir sandalye ve eşyaları için bir sandık. Kapıda muhafız yoktu: Ben Ata muhafıza ihtiyaç duymadığıyla övünürdü.

Gece geç saatte, herkesin kralın giysisi olarak bildiği kara

bir mantoya büründü -hatta Jarnti ile, tekmil verdiklerinde saygıyı kendisine değil, mantoya gösterdikleri yolunda şakalar yapıyordu- ve tek başına kampta gezindi. Askerlerinin çadırları sonsuzluğa uzanıyor gibiydi: Düşman kuşak ile sınıra tepeden bakan uzun ve yüksek bir sırtı kaplıyorlardı. Nöbetçiler peş peşe dimdik durup gözlerini dikiyor, sonra kralı tanıyıp kollarını uzatıyor ve o geçip gidene kadar kıpırtısız duruyordu. Bu kampın sonu gelmiyordu... ne kadar çok adam, muhtemelen yarın gerçekleşecek olan savaşa hazır halde uyuyordu, gerçi Ben Ata savaşın nedenini hatırlamıyordu.

Halihazırdaki bu savaş ne uğrunaydı? Ah, evet, tabii, bu sırttan, üzerinde bir sinek bulutu gibi öbeklenen ve sıklaşan bir karaltı gibi seçebildiği şuradaki sırta kadar uzanan şu ihtilaflı topraklar vardı. Beşinci Kuşak askerleri rahat çadırlarda değil, kaputlarına sarınarak uyuyordu- kaputları da hayvan postlarından yapılmaydı. Yemek çadırlarından dağıtılan doğru dürüst asker tayınları ile beslenmiyorlardı. Yanlarında kurutulmuş meyve ve kurutulmuş et dolu torbalar taşıyorlardı. Ben Ata, takviye arabalarını ve yemek çadırlarını ve günde üç kere yemek takımlarıyla kuyruğa giren askerleriyle bir savaş kampı kurmanın ve sonra tekrar toplamanın, bütün o başbelâsı ıvır zıvırıyla uğraşmak zorunda olmayan o liderleri kıskandığını fark etti... Ama bu saçmaydı, çünkü Beşinci Kuşağın orduları barbardı, ayrıca ordu bile değillerdi, hatta erkeklerle birlikte savaşan kadınlar bile vardı, hem de bunlar kimi zaman, erkeklerden beter çıkıyordu...

Ben Ata böylece, yumuşak bir yarımay ışığı altındaki sayısız çadırların arasında dolanırken... karamsar bir ruh halindeydi, Beşinci Kuşak hakkında şimdiye kadar aklına gelmiş tüm düşünceleri gözden geçiriyordu, evlenmesi beklenen şu kadın hakkında bir fikir oluşturabileceği umuduyla.

Bu arada, şu binlerce çadırın ağırlığı ve kütlesi ve varlığı onu eziyordu... Evet, bunu daha önce çok yapmıştı, askerlerinin arasında geceyarısı dolaşması yeni bir şey değildi, ama ya-

kın zamanda yapmamıştı bunu... Buradaki adamları düşünüyordu. Ve Al-Ith ile yaptığı çeşitli konuşmaları. Ve ayrıca, Dabeeb ile yaptıklarını.

"Ülkemize bir elçi heyeti göndermenize gerek yok. Dördüncü Kuşakta tüm sanat ve becerilere sahip olmadığınızdan değil- ama onları uygulamıyorsunuz. Onları geliştirmiyorsunuz. On sekizinden altmışına kadar tüm erkeklerinizin savaşçılık oynamak için çekip gittiği yerde zaten nasıl geliştirebilirdiniz ki?" Elbette Al-Ith'in sözleri.

"Ama Ben Ata, anlamıyor musun? Köylerde ve kentlerde erkek yok. Yaşlı erkekler, kadınlar, hastalar ve çocuklar var. Oğlanlar kadınlar tarafından büyütülüyor. Sonra on ya da onbir yaşına geldiklerinde genç birliklerine alınıyorlar ve annelerine ve kız kardeşlerine düşman oluyorlar. Herhalde bunun farkındasındır Ben Ata? Oğlanlar kadınlardan başka bir şey tanımamışken, erkek olabilmek için kadınların aleyhine dönmek zorundalar - içlerinde çok fazla kadınlık var... Kadınlar tarafından yetiştirilmek, bir asker ulus yetiştirmektir. Kadınlara karşı içlerinde yumuşaklık olmayan, sadece küçümseme ve katılık olan erkekler." Bu da Dabeeb'in sesiydi.

"Fakat Ben Ata, ülken elbette zengin. Bizimkinin sahip olduğu her şey var - en azından suyu var! Ama zenginlik, halkın elleriyle olmadıkça zenginlik değildir."

"Evet, bu açık, Al-Ith."

"Hiç de açık değil, Ben Ata. Çünkü buna göre davranmıyorsunuz. Erkekleriniz oyun oynarken her şeyi kadınlarınız yapamaz. Ve bu yüzden zenginliğiniz toprağın ve taşların ve işlerin aslında nasıl olması gerektiğini mükemmelen bilen insanların kafasının içinde kalıyor. Neden onlara sormuyorsun? Bir miğferin çene kayışı için kötü tabaklanmış bir posttan bir deri şeridi kesebilen bir adam, yüz yıl ya da belki daha fazla dayanacak bir eyer yapabilecek biridir -tabii eyer kullanmakta ısrarlıysanız. Kamp şölenleri için kaba bir bira mayalayan kadının ellerinde ve içgüdüsünde, nezih şarap ve likörler yap-

mak için gereken maya da vardır. Evet Ben Ata, doğru- ülkende her tür potansiyel var."

"Ve sizinkinde her tür rahatlık ve keyiflik ve kimse şişko değil" - ve kavga böyle devam etmişti.

Varsayalım bu adamların -diyelim ki- yarısını gönderdi? Zavallı kıraç topraklarının her yanından, şimdi orduların içine hapsolmuş durumda olan, bolluk fışkıracaktı. Dördüncü Kuşağın sanatlarının ve zenaatlarının içine canlılık akacaktı. Çatılar aktarılacak, arklar kazılacak, tarlalar doğru dürüst sürülecekti. Ekinler ambarları dolduracak ve kadınlar konserveler hazırlayıp turşular kuracaklardı... ve ülkesinin içinde dolaştığında gergin, mutsuz yüzler görmeyecekti. Evet, yarın Jarnti ile bunun nasıl yapılması gerektiğini tartışacaktı... Altı yaşından beri asker olan o büyük generalin kendisiyle aynı fikirde olmasını beklediği için değil. Hayır, bunun bir şekilde giydirilmesi gerekecekti. Sunuş gerekliydi. Sanki ordunun askerlerinin yarısını terhis etmek bir şekilde ve uzun vadede, orduya yarar sağlayacakmış gibi göstermek gerekecekti... hafif bir yükselti üzerinde müthiş bir güzellikte parıldayan çadırına doğru yürürken Ben Ata bunları düşünüyordu.

İçeri daldı, üstüne su akıttı ve bacaklarını ileriye uzatıp kaputuna sarınmış halde oturdu. Düşündü. Al-Ith'i düşünüyordu. Şimdi ona öyle görünüyordu ki, kendisine kullanabileceği düşünce ve deneyimlerden bir hazine sunulmuştu, kullanımına verilmişti -ama o fırsatın geçip gitmesine izin vermişti. Al-Ith ne kadar çok şey biliyordu! Ne kadar çok şey öğretmişti - ve şimdi hepsi gitmişti. Çünkü yüreği ona son derece kesin bir şekilde, altı aylık ziyareti için geri döndüğü zaman, ilişkilerinin hiçbir şekilde aynı olmayacağını söylüyordu. Hayır, elbette olmayacaktı. Al-Ith ile evlenmeye zorlanmıştı ve bundan nefret etmişti ve onu sevme noktasına gelmişti ve şimdi onsuz yapamıyordu- ah, söylenmiyordu, insan elbette ki en iyisini bilen Yüce Kişilerin fermanlarından şikayet etmez, onlara söylenmezdi - ama şu öteki kadınla evlendiği zaman, muhte-

melen bütün bunlar şu ya da bu şekilde tekrarlanacaktı. Bu yüzden Al-Ith'in tekrar dağlardan gelen yol boyunca dörtnala at sürüp tepeye çıkmasını ve ikisinin köşkte evliliklerini yaşamasını umamazdı. Bütün bunlar geride kalmıştı.

Köşkte iki kadın, iki eşi mi olacaktı? Bunu tasavvur edemiyordu. Al-Ith Dabeeb değildi, ayak uydurmak ve kendini her yeni ihtiyaç ve vesileye sunmak üzere doğmamıştı. Ayrıca bir de o vahşi kadın, şu kraliçe vardı... Şimdiye kadar Onlar'dan, bu yeni evliliği nasıl gerçekleştireceği yolunda tek mesaj gelmemişti.

Meçhul küçük çocuğun getirdiği mesajı açıklarken Dabeeb'in söyledikleri aklına geldi: Al-Ith yılın yarısını oğluyla geçirecekti. Tam o ana kadar bunun, Al-Ith'in onun kuşağına, yani buraya geri döneceği anlamına geldiğine inanmıştı. Ve Al-Ith'in de bunu böyle gördüğünü biliyordu. Oysa belki de, kast edilen hiç de bu değildi? Kendi oğlunun, Üçüncü Kuşakta altı ay geçirmek üzere yanından alınacağı düşüncesi ona ağır bir darbe oldu ve şiddetli bir kıskançlığa kapıldı, bir "hayır" deme isteği ona tümüyle hakim oldu... Ama insan fermanlara hayır diyemezdi.

Aklına, bunun Arusi için, Üçüncü Kuşağın tüm havalarını ve zarafetini öğrenme imkânı sağlamanın bir yolu olduğu geldi, böylece Dördüncü Kuşağa elinden geldiği kadarını öğretebileceği bilgilerle donanabilirdi... Ben Ata orada öylece, hiddetli ve derin bir yoğunlaşmayla, yeni ve eski düşünceleriyle boğuşarak oturmaktaydı ki, çadırın girişi geri çekilerek açıldı ve bir yağma seferinden dönen bir grup asker, nefes nefese kalmış, etrafını tırmalayan, tırnaklarını çıkarmış vahşi bir kedi gibi çılgına dönmüş haldeki genç bir kadını çadırın içine itiverdi.

Askerler, kendilerinden bekleneceği gibi sırıtıyordu. Kollarını kavuşturmuş çadır girişinin hemen önünde duruyor ve ondan hoşnut kaldığına dair bir işaret bekliyorlardı. Yüzüne bir gülümseme takındı, onlara teşekkür etti, gerekli bazı el işaret-

leri, yan bakışlar, bilgiççe sırıtışlar ekledi ve bu tür vesileler için cübbesinin cebinde bulundurduğu birkaç demir parayı onlara atıverdi.

Genç kadın çadırın zeminine kapaklanmıştı ve doğrulamıyordu. Askerler gitti. Her şeyden önce kadının rahatsız, hatta belki de acı içinde olduğunu düşündü. Ona, üzerinde yatabileceği postlar atmak üzereydi, hatta bağlarını çözecekti ki, bunun bir ahlaki bunalım durumu olduğunun farkına vardı. Bu kızın ırzına geçmek onun hakkıydı. Daha kötüsü, göreviydi. İstese de, istemese de. Daha önce istemediği hiç olmamıştı - ya da daha doğrusu, üzerinde hiç düşünmemişti. Şimdi bunu düşünüyordu, Beşinci Kuşaktan bu kızların teninin her defasında ne kadar tozlu ve kuru olduğunu ürküntüyle hatırladı. Ve Al-Ith'i, Dabeeb'i ve oğlunun doğduğu geceki kadını da düşündü.

Aslında içindeki şehvet kıpırdanıyor, dudaklarını yalıyordu - ama fazla değil.

Kızın karşı koymadığını fark etti.

Çabucak ona baktı, gözlerini çevirdi. Mükemmel bir kızdı, boylu, iri, parlak sarı saçları uzundu, bağlıydı. Gözleri, Beşinci Kuşak kadınlarına özgü alev alev parlayan ela renkli gözlerdi. Güçlü, uzun bacakları ve kolları vardı. Kaba deriden pantolon ve kürkten dar bir ceket giymişti.

Ona doğrudan bakmayı ertelemeye devam ederken, kız kendisine korkusuz gözlerle sakince bakıyor ve bekliyordu.

Kendisine avlanan bir şahini hatırlatan bu vahşi yaratığa tecavüz etme fikri -ucunda askerlik onuru olsun olmasın- içini bulandırıyordu. Öte yandan, bir şey yapmak zorundaydı. Bağlarını gevşetirse kaçıp giderdi, bu da kendisini tüm ordu içinde alay konusu haline getirirdi. Gizlice, zayıflık belirtisi gösterirse fark edileceği korkusuyla, bağlarının fazla sıkı olup olmadığına baktı. El ya da ayak bileklerini kesiyor görünmüyorlardı.

Ne yapması gerektiğinden emin olmadığından, orada siyah giysilerine bürünmüş halde oturmaya devam etti, askerlerin

bağlamayı unuttuğu çadır girişinin arasından, kopkoyu gecenin içine baktı. Yumuşak kokulu bir esinti çadırın içine doldu ve -gerçi ona doğrudan bakmıyordu- kızın saçlarını dalgalandırdı.

Eski yüreğini bedeninden alan ve onun yerine başka bir şey koymamış olan Al-Ith'i düşünüyordu tekrar. Nasıl yaşayacaktı, yarım bir erkek, asker değil, huzurlu bir adam değil, koca değil, çünkü ondan mahrum bırakılmıştı, doğru dürüst baba da değil, çünkü oğlunu her yılın yarısı boyunca Üçüncü Kuşağa kaptırması en azından bir ihtimaldi... Yüce Kişilerin bu mesajları... Muğlak olduklarından değil, ama bunları yorumlayabilmek için olayların gelişimini beklemek zorundaydınız.

Kendisi kimdi? Ne yapacaktı?

Askerlerinin gelip Al-Ith'i zorla aşağıya, onun yanına götürmeye geldikleri sırada Al-Ith'in düşünmek durumunda kaldıklarının, çektiği çilelerin, kendisinin şimdi yaşadıklarının aynısı olduğunu anladı. Al-Ith, hayatının, düşünce tarzının, haklarının, alışkanlıklarının -her şeyin- paramparça olmak üzere olduğunu, barbarın teki tarafından mahvedileceğini, yeniden belirleneceğini ve düzenleneceğini bilerek beklemişti ve bu konuda yapacak hiçbir şeyi yoktu.

Ve kendisinin, Ben Ata'nın da elinden gelen bir şey yoktu.

Al-Ith, tecavüze -evet, artık bu kelimeyi kullanabilecek durumdaydı ve kullanmayı tercih ediyordu- bir barbarın tecavüzüne uğramıştı ve şimdi de kendisi aynı şeyleri kirli ilkel bir kraliçe ile yaşayacaktı...Ben Ata gözünün ucuyla, kızın bulunduğu köşede, daha önce algılamadığı bir şeyi görmekte olduğunu fark etti. Ona hâlâ sadece yan gözle bakarak başını hafifçe çevirdi ve o muhteşem kollarda ağır altın bilezikler, bacaklarda barbarca, ama güzel altın süslemeler bulunduğunu, bunların türlü türlü renkli taşlarla bezenmiş olduğunu, parmaklarında yüzükler, yine altından, hele bir tanesi öyle ağır ve işlemeliydi ki, ancak bir iktidar ya da itibar mevkiinin göstergesi olabilirdi ve kızın güçlü beyaz boynunda da altın bir zin-

cirin ucunda muazzam bir arma ya da mühür ya da simge asılıydı.

Gerçek ansızın içine doğdu ve sordu: "Sen Beşinci Kuşağın kraliçesi misin?"

"Evet, tabii," dedi.

Ben Ata güldü. Gülmeye hazırlıklı değildi, ama öylesine uygun, öylesine pat diye ve doğruca oluşan bir şeydi, öylesine muhteşem bir meydan okuma ve hatta -benliğinin en derininde böyle olduğunu hissetti- beklenen bir şekilde gelmişti ki, sanki olabilecek tek şey buymuş gibi, sadece gülebildi. Ve kız da aynı anda onunla birlikte güldü, güzel ve güçlü dişlerini sergiledi.

Böylece şafakta beraber, etraflarında bütün kamp canlanmaya başlarken, kralın çadırı yakınında bulunan askerlerin ilk duyduğu, Ben Ata'nın ve onunla birlikte de meçhul bir kadının gülüşleriydi, bu meçhul kadının da karanlıkta karşı sırtta yakalanan ve eğlenmesi için kralın çadırına atılan bir dişi asker olduğu lafları yayıldı.

"İyi vakit geçiriyorlar, ikisi de," dedi askerler birbirlerine, yarı hayran, yarı öykünmeyle, aşağı tabakaların tarzıyla. Ve az sonra, yakalanan kişinin düşman kuşağın kraliçesi olduğu ve krallarıyla evleneceği haberi yayıldığında, o gün çarpışmalar olmayacağından duydukları doğal ve yerinde kızgınlık, şölen ve eğlencelere akıp boşaldı.

Dördüncü ve Beşinci kuşakların karşılıklı iki sırtı üzerinde bulunan ordular bir hafta boyunca şölen yapıp dans etti. Birbirlerinin kamplarını ziyaret ettiler, türlü türlü ortak akınlar, devriye seferleri ve hatta talihsiz bölge halkına yönelik ortaklaşa yağma seferleri bile yaptılar, sırf eğlence olsun diye - ve genel olarak da birbirleriyle epeyce tanıştılar. Çünkü nesillerden beri savaş halinde bulunan bu iki ülkenin birbirleri hakkında buna rağmen hemen hiçbir şey bilmiyor oluşu kayda değer bir olguydu.

Bu arada kralın çadırında olup bitenler, askerlerin doludiz-

gin hayallerine hiç benzemiyordu.

Kraliçenin bağları elbette hemen çıkarıldı, kendisine içecekler getirildi ve neredeyse kralınki kadar güzel ikinci bir çadır, onunkinin yanına kuruldu.

Tavrı ve hali hiç de, daha az önce, yakalanmış bir çuval dolusu tavuk gibi yere çalınmış bir esirinkini hatırlatmıyordu. Nihayet her şeyden önce bir asker olan Ben Ata daha en başından olanların göründüğü gibi olmadığının farkındaydı ve kraliçe daha ikinci kızartılmış tavuğunu parçalamadan önce, istekle, kendi kendini yakalattığını itiraf etmişti bile - kendine özgü tarzıyla öylesi kahkahalar atıyordu ki, sandalyesinde oturmakta güçlük çekiyordu, zaten normalde bir sandalyeye oturmadığı belliydi - ve amacı kral ile tanışmak ve -bunu ilk önce dile getiren o oldu- onunla evlenmekti.

Ben Ata ondan, askerlerinin ve nöbetçilerinin ve akıncı birliklerinin yöntemleri ve alışkanlıkları yüzünden, Beşinci Kuşağın savaşçılarının "onların yapacağı her şeyi, günlerce öncesinden bildiğini" öğrendi- kendi ordusunun disiplini, düzeni, askeri kuralcılığı, rakiplerinde alaydan başka bir şeye neden olmuyordu ve rakipleri dilediklerini, diledikleri zamanda yapıyorlardı.

"Ama durum buysa," diye sordu nezaketle, "nasıl oldu da, bu savaşı uzun zaman öncesinde sona erdirmediniz?"

"Ama niye sona ermeliydi ki?" diye sordu kraliçe, tavuğunun gövdesinde lezzetli et parçaları ararken ve damadı hem dehşete düşüren, hem de kışkırtan bir şekilde parmaklarını yalarken.

Bunu, iki eski düşman arasında uzun ve ahbapça bir tartışma izledi ve Ben Ata bundan pek çok şey öğrendi, gerçi endişesi oydu ki, kraliçe hiçbir şey öğrenmemişti... Birlikteliklerinin tarzı ya da üslubu şimdiden belirlenmişti ve bir süre değişmeyecekti.

Yayılmış, sereserpe, esnemek ya da gerinmek için kollarını açarak, bacaklarını sanki sandalyesi bir tepenin üstündeki bir

taşmış ya da üstüne bindiği bir atmış gibi oynatıp sallayarak oturuyordu- her hâl ü kârda, vahşiliğini bu fazlasıyla somurtkan askeri çadıra uydurabilecek olmaktan fazlasıyla uzaktı. Sürekli ve son derece iyi huylulukla ona, Ben Ata'nın konuşma tarzına, düşünce tarzına gülüyordu - ama bu ona yakışıyordu.

Kendisine gelince, kraliçe kendine özgü umursamaz ve şehvetli özgüvenini sergiledikçe -bunu gösteriş olarak algılıyordu- kendisi bir o kadar daha fazla sırtını dikleştiriyor ve kendisine görev ve öz disiplini hatırlatıyordu.

Bu sahnenin içinde kendisini, Al-Ith'e ait -ya da en azından onun bir armağanı- olduğunu bildiği bir gözle gözlemleyebiliyordu. Onunla tanışmadan önce olsaydı, kesinlikle bu durumda içinden gülümsemeyi başaramazdı.

Bir nedenle, tıpkı protokolün gerektirdiği şekilde ona hemen tecavüz etmiş olsaydı daha iyi olacağı kuşkusunu duymaya başlamıştı: Kraliçenin varsaydığı şeyin bu olduğunu düşünüyordu. Çünkü onun bu vahşi ve coşkun edasının heyecandan ve hatta belirsizlikten kaynaklandığını düşünmeden edemiyordu. Belki de -böyleyse hiç şaşırmazdı- bu erkeği küçümsediğindendi. Gerçi kendisinin erkekçe olmadığını düşünmediği kesindi, çünkü kendisini önceden sık sık yamaçtaki gizlenebilecek bir yerden ya da hayvan ininden, askerlerinin başında bulunduğu haliyle seyretmiş ve cezbedici bulmuştu.

Şimdi onu yere çökertmenin ve üstünden geçmenin, dilinin ucuna gelen bu sözleri incelediğini ve reddettiğini fark etti, yeri değildi. Kraliçe şimdi gayet baş döndürücü ölçüde cazibeliydi. Ama şimdi, işlerin doğal seyri alt üst olduğuna göre, nasıl davranacağını bilmiyordu. Ve kendi içgüdüleri de kargaşa içindeydi, çünkü nihayet hâlâ Al-Ith ile evliydi ve bu durum kendi başına, bu kraliçe ile herhangi bir rastgele ya da anlık sevişmeyi yasaklıyordu.

Muhtemelen olması gereken şeyin, evliliğin kendisi gerçekleşene kadar birleşmeden uzak durmak olması gerektiğini

varsaydı- kraliçe bunun yakında gerçekleşeceğini ve resmi türden bir gerdek gecesi olacağını söylemişti. Ama ondan önce, kendisini bir şekilde kanıtlaması gerektiğini biliyordu. Ona söylendiğine göre Beşinci Kuşak kraliçesi belirli müsabakaların galiplerini, kendi çadırında bir gece geçirterek ödüllendiriyordu ve kendisinin de onlardan herhangi biri kadar başarı göstermesinin bekleneceğini biliyordu. Ve Ben Ata'nın gerek askeri, gerek başka türden yetenekleri hakkında fikir yürütürken, elbette farkında olmadan sergilediği- çünkü hiçbir öz bilinci yoktu zaten- uzun, soğuk aşağılayıcı bakışlarıyla, ondan kuşku duyduğunu belli ediyordu. Mesele Ben Ata'nın suratıydı: O kadar gergin ve kuralcı, "fazlasıyla Dördüncü Kuşak", şimdiden böyle ifade etmişti.

Bu arada askeri meseleleri tartıştılar, her biri kendi tarzını savunarak... ki savunmaya ihtiyaç yoktu, çünkü bütün o nesiller boyu süren çarpışmalarda iki tarafın hiçbirinin diğerinden bir taş atımlık toprağı bile kalıcı bir şekilde kazanmayı başaramamış olması bunun kanıtıydı.

Belli oluyordu ki, nasıl Dördüncü Kuşak Beşinci Kuşak ile savaşı neredeyse bir yükümlülük, başlangıcını hiç kimsenin hatırlayamadığı bir zorunluluk olarak görüyor idiyse, Beşinci Kuşağın tutumu da bundan çok farklı değildi.

Savaş -kendi tarzlarında elbette- kraliçe ve halkı için bir yaşam tarzıydı. Kendilerini sınama, onur ve kendilerine saygıyı korumanın yolu, başlıca eğlenceleriydi.

O halde niçin buna son vermek istiyordu?

Bu konuda kraliçe muğlak cevap verdi, daha ziyade ve açıkça umursamadan; Ben Ata bunu eğlenceli buldu, büyümüş de küçülmüş bir çocuğun edasına benzetti.

Kendisini tatmin eden ve güvenilir olduğunu düşündüğü bir tablo oluşturana kadar birkaç gün geçti.

Dördüncü Kuşak, Beşinci Kuşağın, üzerinde birkaç göçmen kabilenin azıcık gıda ve su bulmak için çadırlarını ve sürülerini dolaştırıp durduğu çöllerden ve seyrek bir fundalıktan ibaret

bir yer olduğuna inanıyordu. Bunun nedeni, onların tarafından bakıldığında kum ve fundalıktan başka bir şey görülmüyor olmasıydı ve başka türlü insanlar görmemiş olmalarıydı. Oysa kuşağın sadece bir kısmı bu kumlu arazilerden oluşuyordu. Doğusunda ise zengin otlaklar, çiftlik arazileri, köyler ve hatta büyük kentler -zenginleşip yumuşamış ve kendini Vahşi ve süvarilerine karşı savunamayan bir diyar- uzanıyordu. Bu kız kabilenin lideri olarak mevkisini miras almamıştı, gerçi bir reisin kızıydı ama, bunun için savaşmıştı. Çeşitli kabileler onun komutasında federasyon halinde birleşmişlerdi ve ona kraliçe diyorlardı. Dördüncü Kuşak ile savaş her zamanki gibi devam etmişti, ama çabucak kaynakları orada ziyan etmenin budalaca olacağını görmüştü: Çiftlikleri yağmalamanın daha anlamlı olduğu apaçıktı. Daha sonra, çiftlikler ülkesi kendisine tabi ve sadık kılındıktan sonra, haftalarca kısraklarının sütüyle ve birkaç avuç kurutulmuş erzakla yaşayabilen partal adamlarının oluşturduğu güruhu kentlere dehşet salmıştı. Beşinci Kuşağın her bölümünün temsilcilerini büyük bir tantana ya da meclis içinde bir araya çağırmış ve herkesin önünde kraliçe olarak taç giymişti.

Dördüncü Kuşak ile niye uğraşsındı ki? Önünde, o kentli solucanlardan haraç toplayacağı ve ihtiyaç duyduğu ya da heveslendiği her şeye el koyabileceği bir bolluk içinde hüküm süreceği bir dönem uzanıyordu.

Peki Ben Ata ile evliliği bu planında nereye oturuyordu?

Muhteşem ela gözleri biraz kaydı, yüzü dürüst bir itiraf görünümü takındı, davetkâr ve baştan çıkarıcı bir şekilde gülümsedi... Ama Ben Ata hemen, evliliğin onun için, sınırını güvence altına almaya ve serbestliğini artırmaya yaraması dışında hiçbir önemi olmadığını gördü.

Akşamın geç saatlerinde onu çadırına -tabii nezaketle- geri gönderdiğinde, kraliçe düğün şöleni hazırlıklarını yapmak üzere kendi halkının arasına geri döndüğünde tüm jestlerin ve kamp şarkılarının konusunu oluşturacağını bildiği, onun kah-

kahalarla karışık alaycı bakışlarına, bir kendine hakimiyetle göğüs gerdi.

Sonra da karanlıkta uyanık yattı, kollarını başının altına almış, bu vahşi kızı düşünüyordu;onunla her türlü zevki yaşayacağını umuyordu, o bunları beklemeyeceği için daha da tatmin edici olacaktı.

Al-Ith'i düşündü, Al-Ith'in düşünceleri buralara ve yakınına kadar akıp geliyormuş gibiydi... ve içinde en azından biraz öfke vardı. Sonsuza kadar tutsak ve bağlı olduğunu biliyordu, ona olmasa bile onun diyarına, onun tarzına -öyle ki, bir daha asla düşünmeden davranamayacaktı ya da durumunu gözden geçirmeden edemeyecekti. Ve buna pişman değildi, gerçi içinde bir şeyler, onun kendisine büyü yaptığını söylüyordu- ve Al-Ith herhalde, yeni kraliçenin şu anda çadırında Ben Ata'ya kahkahalarla güldüğünü bilerek seviniyor olmalıydı.

Artık eskiden olduğu gibi, ne yapması gerektiği konusunda asla şüphesi olmayan o Ben Ata olamazdı; ama aynı zamanda da, daha yüksek ya da daha iyi bir merkez ya da durumdan yola çıkarak davranabilecek halde de değildi. Arada bir yerdeydi ve korkunç bir şekilde kararsızdı.

Al-Ith'i ve onun haksız ve kurnaz sihirini, Yüce Kişileri ve ilk defa, kendini onların yerine koymaya kalkışmayı düşündü... Evet, budalaca ve belki de cezalandırılmayı gerektirecek bir şey olduğunu biliyordu. Ama kendini alamıyordu. Onların, Üçüncü Kuşak için olmasa bile -bu onu hayli aşıyordu- Beşinci Kuşak için yaptıkları planın ana hatlarını görmeye başladığına inanıyordu. Ve "onların yerinde olsaydı", kesinlikle bu çöl vahşilerinin yakıp yıkmasına, talan ve yağma yapmasına izin vermeyeceğini düşünüyordu. Vahşi'nin altın takılarının hepsi de örneğin, kentlerin atölyelerinden çalınmaydı. Sarışın güzelliğini o kadar iyi gösteren o gri kürkler, kendi halkının zenaatının ürünü değildi, soyduğu pazarlardan gelmeydi. Kabilesinin tüm kadınları altınlar ve nadir taşlar içinde dolaşıyordu, hatta atlarına altın zincirler koşulmuş, köpeklerine altın

tasmalar takılmıştı. Her çadır grubunda, ipeklerin ve narin kadifelerin ve kadınların gündelik çadır hayatlarında olmasa da şenliklerde giydiği elbiselerin içinde yığıldığı ambar çadırları vardı ve her yağmadan sonra şenlikler yapılırdı. Çadır insanlarının hayatları artık meşakkatli ve yoksul ve kendine yeterli değil, israf doluydu. Ben Ata kraliçeye, çok geçmeden kabilelerin de küçümsedikleri insanlar kadar yumuşak ve yoz hale geleceğini söylemişti, ama o gözler kendine özgü edalarıyla kayıp gitmiş, gülümsemek için sadece bir an tereddüt ettikten sonra başını geriye atmış ve ona meydan okumuştu: "Ama nasıl, yumuşak mı? - bizim ne kadar yumuşak olduğumuzu göreceksin!"

Ve düğün şölenine az kalmıştı ki, gördü de.

Kara çadırlar çölün üzerinde kilometrelerce alanı kaplıyordu, ama birbirinden ayrı değil, gruplar halindeydiler - çöl insanları olarak münzevilik ve ayrılık mizaçlarının temeliydi. At sürüleri vardı, binlerce attan oluşuyordu. Koca kuzuları ya da danaları içine alan tepsiler dolaşıyordu, hatta kimi tepsilere iki üç tanesi birden konmuştu. Sanki tüm vadi tek bir devasa yemek sofrası olmuştu ve Ben Ata'ya ve maiyetindeki askerlere öyle bir kabul yemeği verildi ki, az daha yığılıp kalacaklardı. Kraliçe, halkını bu evliliğe hazırlamak üzere geri çekildiğinden beri geçen günler boyunca -ve elbette Ben Ata, onlara sunulacak tablonun kendi sunacağı tabloya hiç benzemeyeceğini biliyordu- Ben Ata kendisini, onun şampiyonlarını alt etmesi gerekeceği ana hazırlıyordu. İyi bir biniciydi, ama bunu kendisine ya da başka herhangi birine kanıtlayalı epey zaman geçmişti. Vaktiyle ordularındaki hiçbir adam onu güreşte ya da dövüşte yenemezdi - ama bunlar eskidendi. Dördüncü Kuşağın dört bir yanındaki en usta ve en kurnaz güreşçiler ve biniciler çağrılmıştı ve Ben Ata kendini onların ellerine teslim etmiş ve onların arasında gençlik becerilerini ve güçlerini yenilemişti.

Ben Ata kraliçenin güreş şampiyonlarını yenebileceğinden

fazla kuşku duymuyordu - öyle de oldu. Bir yığın siyah çadırın önündeki açık bir alanda, başlarında kraliçenin bulunduğu kadınlardan ve çocuklardan ve süvarilerden oluşan bir seyirci kalabalığı önünde Ben Ata bir düzine adamla güreşti ve şimdiye kadar gördüğü en kurnaz, en amansız, en çevik güreşçileri peş peşe yere serdi.

Kraliçe bunu beklememişti ve -her zamanki gibi yüzünün ifadelerine ve kollarının ve bedeninin hareketlerine hakim olamayarak- onu överken açıkça somurttu.

Kraliçenin, binicilik yarışında alt edileceğini umduğunu görebiliyordu; yarışta kabilenin her erkeği belirli bir çıkış noktasından başlayacak ve açıkça geride bırakılana ya da yarışı kazanana kadar at koşturmaya devam edecekti. Bu yarışın tek şartı, hiçbir atın ölümüne ya da kalıcı bir bitkinliğe düşecek kadar koşturulmamasıydı. Ben Ata'nın atı krallığının en iyisiydi- sonuçtan hiçbir kuşkusu yoktu. Ama işaretin verilmesini beklerken (kadınların çıkartacağı bir tür vahşi uluma sesi) yarışmacıları incelemekteydi ve kendinden şüphe duymadan edemedi. İçlerinden bazıları incelik ve hafiflik bakımından kamçı ya da yılan gibiydi ve hepsi de daha yürümeyi öğrenmeden ata bindirilmişti. Kraliçenin onun yenileceğini beklediği açıkça belliydi ve Ben Ata onun haklı olduğunu düşünüyordu, ama aklında tek bir düşünceye sarıldı, o da Yüce Kişilerin -anlayabildiği kadarıyla- kendisinin kazanmasını istemesi gerektiğiydi ve durum öyleyse de, kazanacaktı. Ve kazandı da. Uzun, yıpratıcı bir yarıştı, çölde sıcak ve tozlu bir ikindi vakti kilometrelerce at koşturmuşlardı, güneş sol tarafındaydı ve sanki onu taşıyan kendi iradesi değil de, durmaksızın içine akıtılan yüksek, heyecan dolu bir enerjiydi. Çöl binicilerini peş peşe geride bıraktı ve çıkış noktasına tek başına geri döndü.

Kraliçe şimdi asık suratlı değil, düşünceliydi ve hatta boyun eğmeye hazır görünüyordu. Ananelerindeki her şey ona bu erkeğe saygı göstermesini buyuruyordu -artık zafer hakkı

olarak onun kocasıydı- ama hesapları iç güdülerinden yanaydı.

Bir an bile onun yenileceğinden başka bir şeye ihtimal vermemişti ve bu, halkı için yapılmış planlar için gerekli olan evliliği önlemeyecek olsa da, kendini ona armağan edişini bir horlama eylemi haline getirecekti.

Adet olduğu üzere ikisine düğün çadırlarına kadar, uluyan kadın güruhları ve çadırın etrafında at koşturan ve çadırın üzerinden atlayan biniciler tarafından eşlik edildi, ta ki kraliçe içeriden avaz avaz bağırarak onları azarlayana kadar- bu, törenin bir parçasıydı ve halkına, bu erkeğin beklediği erkek olduğunu haber veriyordu.

Hâlâ kendi kazanılmış haklarını öne süren Ben Ata -Al-Ith ile tecrübelerinin kendisine belirli üstünlükler kazandırdığını hissediyordu- geline, onun şu vahşileri uzaklaşana kadar hiçbir şey yapmaya niyetli olmadığını belli etmiş ve kocaman bir battaniye öbeğinin üstüne rahatça yerleşmiş, az önce kazandığı yarışı saniyesi saniyesine tekrar anlatarak gelinin canını, çıldırmanın eşiğine gelecek kadar sıkmıştı.

Nihayet onun beklentilerini karşılamaya hazır olduğunda, durumun öyle olacağından hiç şüphe etmediği gibi olduğunu gördü: kendisinde Al-Ith ile ilk sevişmesi sırasında ne kadar incelik var idiyse, kraliçede de o kadarı vardı. Kraliçe ilk olarak onu tarifsiz şekilde gizemli bulmuş ve sonra da aslında Dördüncü Kuşağı küçümsemesi gerekmediğini görmüştü.

Ve böylece ikisi evlendi ve şenlikler ve şölenler ve yarışlar ve güreşler bir ay boyunca devam etti. Bu sırada çadırlar dolusu bebek döllendi ve Kraliçe Vahşi, kendisinin de hamile olduğunu ve çocuğun, Dördüncü Kuşak ile ebedi ittifakın kararlılık göstergesi olacağını ilân etti. Bu sözler bir bakıma, yeni kocasını yatıştırmak, ama aynı zamanda da onu tekrar kendi evine kışkışlamak içindi, çünkü Beşinci Kuşağın zengin bölgelerini kurutma eğlencesine geri dönmeyi sabırsızlıkla bekliyordu.

Ancak Ben Ata, ayrılmak için hiç de acele ediyor

görünmüyordu.

Strateji uğruna yapılmış bir evlilik içinde göstermelik bir kral olmak bir yana, politikayı etkileme arzusunda olduğunu her haliyle belli etti. Bu kesinlikle, kraliçenin planladığı şey değildi. Onun gördüğü şekliyle, Ben Ata onun halkının hayatını, kendi halkınınki kadar sıkıcı ve düzenli hale getirmeyi arzuluyordu. Ben Ata onun savaşçı yöntemlerini tasvip etmiyor, sürekli yağma planlarını desteklemeyi reddediyordu ve gece gündüz onu, yolunu değiştirmezse pek yakında, sadece mideleri için yaşayan bir yozlaşmışlar ordusunun hükümdarı olacağı konusunda uyarıyordu...

Ve -evet- yeni kraliçesiyle bu şekilde tartışırken, Ben Ata tutumundaki ironilerin tümüyle bilincindeydi. Çünkü aklının yarısı, kendi insanlarının hayatlarını iyileştirmekle şimdiye kadarkinden çok daha fazla uğraşmasını sağlamanın planları ile meşguldü. Ordunun dörtte üçü "süresiz izne" ayrılmıştı- evine dönenlere, kendi köylerinin ve kasabalarının hayat düzeyini yükseltmeleri için talimatlar verilmişti. Jarnti surat astı, hatta rica etti, yalvardı- anlayamıyordu, o da, yüksek yaylalardan gelen yabancı cadının kralına büyü yaptığından emindi. Ve elbette bu "süresiz iznin" ardında yatanları görüyordu. Ordular böyle bir durumda tutulamazdı... Ben Ata'nın Dördüncü Kuşağın askeri zaferlerine ilgisini kaybettiğinden kuşkulanıyordu. Pek çok şeyden kuşkulanıyordu- ama hayatı boyunca savaşa gömülmüş olan aklı, Ben Ata'nınkini izleyemiyordu. Dabeeb'den bilgi almaktan başka çaresi kalmamıştı ve Dabeeb'in her söylediği de, Jarnti'nin korkularını doğruluyordu.

Ben Ata'nın aklındaki ironi tek değildi.

Dördüncü Kuşak bir kez huzur ve bolluğa döndükten sonra, daha gevşek idare edilmeyecek, eskisinden daha az düzenli olmayacaktı, bunda kararlıydı. Anarşi değil! Ben Ata'nın yüreğinin en derinlerinde saygı duyduğu ilkelerde gevşeme olmayacaktı.

Bununla birlikte Vahşi'nin vahşi ve çöl yöntemlerinin tü-

münü birden terk etmesinde ısrar etmiyordu, sadece başkalarından çalmayı ve yağmalamayı bırakmasını istiyordu. Ama kraliçe halkının geleneksel hayatına geri dönecek olursa, bunun anlamı -Ben Ata'nın düşünce tarzında- düzenli bir anarşi idi. Her kabile, hatta müttefik kabileler grubu, üyelerine karşı fanatik ve akıl almaz, hatta ölümüne bir sadakat borçluydu. Başka bir kabile üyesinden himaye talep eden bir adam, gerekirse, o adamın canını isteyebilirdi ve istendiğinde aynı şekilde karşılık vermesi beklenirdi. Bu kabile ve grupların üyeleri arasında mutlak bir şeref, güven, cömertlik vardı- ama gruplar, kabileler arasında, kandırmanın, ihanetin, hilebazlığın, şerefsizliğin haddi yoktu. Kabileler birbirlerinin sürülerini ve hayvanlarını avlıyor, birbirlerinin kadınlarını çalıyorlardı, gerçi onlara daha sonra kendi kadınları kadar iyi muamele ediyorlardı: ve bunlar özgür, gururlu kadınlardı, hakları ve imtiyazları vardı. Bir koyun hırsızlığı meselesi yüzünden birbirlerinin boğazını kesiyorlar, partal mantolarına sarınıp kumda uyuyan adamları yanlarında taşıdıkları su için katlediyorlardı. Ben Ata'nın, savaşçı ordularının Beşinci Kuşağın bir ucundan diğerine koşturup bulabildikleri her şeyi aldıkları yeni düzene tercih edilebilir bir düzen olarak tavsiye etmekte olduğu düzen buydu.

Her şey görece, diye teselli ediyordu Ben Ata kendini, bu yeni rolüne kendi de inanamaz halde. Ve hayret içinde, tekrar tekrar aynı iddiayı öne sürüyordu: çölün sağlıklı yaşam tarzı, kabileler tutumluluğa, meşakkate, at üstünde yaşamaya, rahatsızlığa bağlı kalmadıkça yok olmaya mahkumdu.

Bazı anlarda Al-Ith'in orada olup bu hayreti onunla paylaşmasının özlemini duyuyordu -neyi paylaşacaktı, herhalde bu durumun eğlendiriciliğini? Bu duruma nasıl sokmuştu kendini? Davranması gerektiği gibi mi davranıyordu, kendisinden beklenenleri mi yapıyordu? Yüce Kişiler kendisi hakkında ne düşünüyordu- ondan hoşnutmuydular?

Vahşi diyarına buyruklar verirken Ben Ata tek başına ku-

mulların üzerinde ya da çadırında oturuyor, düşünüyordu. Bir yerde yanlış yola mı girmişti? Gerçi her şey görünmez, ama kudretli bir planı izliyor gibi görünüyordu. Farkına varmadığı ve kendisinden beklenen başka bir şey mi vardı? Çünkü besbelli ve açıkça görünen potansiyellere karşı kör kaldığına inanmaya hazırdı. Bunları kurup durdu, tarttı, bu arada Vahşi onu bu şekilde yakalayıp kendisi de sessizce oturuyor ve kendi aklında düşüncelerin yeşermesine izin veriyordu. Ben Ata ile karşılaşmadan önce, insanın onun gibi bir erkeğe saygı duyabileceğini hayal bile edemezdi, oysa şimdi saygı duyuyordu: O, kendisinin ötesindeydi, bunu kabul edebiliyordu, ancak gizlice ve kendi kendine de olsa.

Halkının yozlaşması hakkındaki uyarıları, evet, bu olgu konusunda haklıydı, nedenleri konusunda olmasa da. Kendi de görebiliyordu: Halkının içinde bir laçkalık ve gevşeme vardı ve kendisi bundan hoşlanmıyordu.

Ben Ata kendi ülkesine döndüğü zaman, onun tavsiyelerini özleyeceğini düşünüyordu. Tepkisizdi. Ağır kanlıydı. Ama budala değildi. Birbirlerini dengeliyorlardı, evet, buydu işte. Eh, belki de onu ziyaret ederdi - nihayet, şu çocuk yoldaydı. Bir kız olacağından kuşkuları yoktu: kendisi, kendi vahşi dişiliğinin gücünün ancak kendini doğurabileceğine inancından, Ben Ata ise, Al-Ith ile birlikte bir oğul beklediklerindeki aynı isabeti ve uygunluğu hissettiğinden. Ben Ata ona, bu kız çocuğunun Beşinci Kuşak kadar Dördüncü Kuşağın da kraliçesi olacağını, ama zaten doğmuş bir oğul -bu oğul hakkında biraz muğlak konuşuyordu- ile ortaklaşa hükmedeceğini söylemişti. Muğlaklık pek Ben Ata'nın tarzı olmadığı için, Vahşi bu konuda ondan şüpheleniyordu. Bu konuda ihanet var idiyse, o zaman akınlarla ve yağmalarla ilgili olmalıydı- aklı bu şekilde çalışıyordu, başka türlüsü elinden gelmiyordu; ve kendisinin batıdaki o kârlı kuşağın hükümranının annesi olması düşüncesi, yağma hayalleriyle içiçe geçiyordu. Bir yandan, sınır boylarındaki kabilelerinden, Ben Ata'nın garnizonlarının hâlâ bir

uçtan diğerine orada oldukları bilgisini almıştı, bu da, acaba Ben Ata başka insanların aklını okuma yolunu mu biliyor, diye merak etmesine neden olmuştu, çünkü kendisi Dördüncü Kuşağın içlerine nasıl akın düzenleyebileceğini düşünmekteydi- sadece zaman zaman elbette, sık değil ve daha ziyade, maalesef yasak olan zevkleri anma şeklinde. Sınır halkının, bir gecede değişemeyecek kadar uzun zamandır akınlarla yaşamakta olduğunu söyleyerek kendini savunmayı düşünmüştü.

Ben Ata onu aniden terk etti. Bir sabah rüyasında köşkü ve çalan davulları görerek uyandı. Vahşi'nin yanında dirseği üzerinde doğruldu, arasından, tozlu bir güneşin ışıkları altında sapsarı renkteki ve rüzgârda savrulan kumlardan başka bir şeyin görünmediği, çadır kapısından dışarıya bakarken, davul hâlâ kulaklarında çınlıyordu- ve bütün bedeninde davullar bir keder ve kaybın nabız atışları gibi gürlüyordu. Ayağa fırladı, Vahşi'yi kucakladı, askerlerini topladı ve Vahşi olan biteni daha doğru dürüst anlayamadan gitmişti bile.

Ve o gittiğinde, Vahşi çadırında pek çok gün boyunca tek başına oturdu, Al-Ith'in gitmesi emredildiğinde Ben Ata'nın aklında olan düşüncelerden çok farklı olmayan düşüncelerin aklına doluşmasına izin verdi. Bu evlilikte istemiş ya da beklemiş olduğu hiçbir şeyi bulmamıştı- keyfini sürdüğü kesinlikle söylenemezdi, çünkü çok fazla rahatsız edici yeniliği içinde barındırıyordu. Bununla birlikte, içindeki her şey değişmişti ve kendi halkının hayatlarından ayrı düştüğünü ve anlayamadığı bir şekilde sorumluluk sahibi olduğunu hissediyordu. Yaptıkları, tercihleri için hesap verecekti- ama kime? Ben Ata, Yüce Kişiler adını verdiği kişilerden söz ediyordu. Kimdi onlar? Onların var olduğunu nereden biliyordu? Gözetlendiğini ve seyredildiğini ve hatta kendisine istekte bulunulduğunu, yönlendirildiğini hissetmek onu rahatsız etti. Ben Ata ona, Dördüncü Kuşağın son olmadığını söylemişti- Üçüncü Kuşak vardı ve hatta kadınlarından biri oradan gelmeydi. Ve onun da ötesinde ayrıca, Ben Ata'nın sadece isimlerini bildiği başka

diyarlar vardı.

Halkı, kraliçenin kederlendiğini konuşuyor ve şarkılarında anlatıyordu. O aldırmadı. Yo, hayır, Ben Ata'nın gittiğine üzülüyor değildi. Memnundu- Ben Ata bir yük, bir ağırlık, kendi benliğine dönmek üzere uzaklaştıramadığı bir şeydi. Tek bir şeyin özlemini duyuyordu: asker Ben Ata'nın oturduğu -ve düşündüğü- o çadıra atıldığı o gece nasıl biri idiyse, tekrar o hale dönmeyi. İnsanın düşünebileceğini bilmezdi. İstemiyordu! O kendisini bu berbat, yavaş, kuruntulu tarzlarla tanıştırana kadar mükemmel bir hoşnutluk içinde olmuştu...

Ben Ata atını köşke sürdü ve oğlunu, Dabeeb'in gözetimindeki dadılarla birlikte buldu. Oğlan yürüyordu. Ben Ata'nın ilk düşüncesi, çocuğu bir atın üstünde önüne oturtup ordularının önünde aşağı yukarı gezinmek istediğiydi- ama sözü edilebilir ordular yoktu.

Dabeeb her şeyi gayet iyi idare ediyor görünüyordu. Jarnti, geri kalan birliklerin gönlünü hoş tutmakla meşguldü.

Ben Ata, erkeklerin geri dönüşüyle beraber, hayatın ve gücün içine akışını seyretmek üzere krallığını teftişe çıkacağını düşündü.

Ama bu arada kendini oğluyla birlikte bahçede, çeşmelerin arasında buldu. Çocukla birlikte beyaz mermer yükselti üzerinde oturdu ve çocuğun başını, Al-Ith'in, annesinin dağlarını görebileceği şekilde yukarıya çevirdi ve ona Üçüncü Kuşaktan ve bir gün nasıl oraya gidip oranın yol yordamını öğreneceğinden söz etti.

Dabeeb bir pencereden seyrediyordu ve Dördüncü Kuşağın tümü anında, kralın oğluna yukarı bakmayı öğretmekte olduğunu öğrendi. Karları seyreden insanlara uygulanan cezalar kalktı ve insanlar her yerde alenen başlarını kaldırıp, artık erişemeyecekleri bir yer olmaktan çıkan o yasak diyara baktılar. Kadınların törenleri hareketli ve zafer havasında geçti ve ilk defa erkekler de katıldı. Kuşak boyunca ve her yanda yayılan bu yeni ruh Ben Ata'yı sevindirdi ve çocuğa özgüven ve güç

verdi. Ama Ben Ata rüyasında duyduğu davulun sesini bekliyordu ve davul sessiz kaldı.

Ben Ata, Al-Ith'i ziyaret etmek üzere Üçüncü Kuşağa bir ziyaretten söz etmeye başladı. Ama bu, emredilmiş bir şey değildi- Dabeeb'in sessizliği de ona bunu hatırlatıyordu. O halde kendisine, Ben Ata'ya, Üçüncü Kuşak yasaklanmış mıydı? Oysa oğlu orayı ziyaret edecek gibi görünüyordu...

Dabeeb ve bir grup kadının bir yolculuk için hazırlık yaptıklarını gördü ve daha sormadan, nereye gideceklerini anladı. Daha kısa süre önce olsa topunu birden hapse atacak ya da başlarına ceza miğferleri taktıracak olan o, kral, kadınların karısını kendi ülkesinde ziyaret edeceklerini ve Arusi'yi yanlarına alacaklarını duydu.

Peki gerekenin ve amaçlananın bu olduğunu nereden biliyorlardı, diye Dabeeb'e hesap sordu.

Dabeeb hepsinin birden -kadınları kast ediyordu- gitmenin kendilerine düştüğü ve hakları olduğu izlenimine kapıldıkları cevabını verdi, çünkü eski bilgiyi bunca zamandır canlı tutan onlardı. Ama onlara söylenmiş miydi? Emredilmiş miydi? Bir haberci gönderilmiş miydi?

Bu noktada Dabeeb haklı olduğunu gösteren bir edayla ve onun tartışmaya kalkışmaması gereken bir haklılıkla kızdı. Ben Ata'nın içindeki niyetler öylesine kapsamlı bir şekilde alt üst olmuş ve tersyüz edilmişti ki, ona karşı çıkmadı.

Kadınlarla birlikte gittiğinde, çocuk iki yaşındaydı. Bir zamanlar bunca askeri talime sahne olan sulak düzlüklerden uğurlanışları, resmi türden olmasa da, büyük bir olaydı. Karışık bir kalabalık bağırdı ve artık her yerde genel olarak kullanılmak üzere uyarlanmış olan, kadınların şarkısını söylediler ve bunca değişimin sürmekte olduğu yeni Dördüncü Kuşağı, dış görünümleriyle bile yansıtıyor görünen bu kutlu kadınlardan duydukları gururu sergilediler.

Çoğu orta yaşlara yeni girmiş yirmi kadındılar. Al-Ith'inkilerden taklit ettikleri elbiseleri giyiyorlardı, çünkü onun yanla-

rındaki yaşantısı yeni malzemelere, yeni ve incelikli renklere ve daha önce akla gelmedik kalıp ve kesimlere ilham vermişti. Gururlu ve kendine güven dolu bir başkaldırı içinde saçlarını çözmüşlerdi, tam anlamıyla mutlu oldukları söylenemeyecek erkeklerinin gözlerinin içine bakıyor ve birlikte olmanın gücüyle gülüyorlardı. Ve hepsi de eyerlemeyi ve yular takmayı reddettikleri atların üstündeydi. Al-Ith kadar usta değillerdi ve hayvanlar üzerindeki hakimiyet düzeyleri yola çıkışları sırasında kuşkulu yorumlara neden oldu, ama yeterince iyi başa çıktılar. Üçüncü Kuşak'ta hoş karşılanacaklarına güvenleri o kadar fazlaydı ki, ilk önce kalkan, hatta koruyucu broşlar ve tokalar almayı bile reddettiler, ama sınıra doğru tırmanmaya başladıklarında Dabeeb'in kalkanını önüne bağlaması gerekti ve diğerleri de onu izledi.

Güzel, güçlü, iyi görünen bir topluluk oluşturuyorlardı, küçük çocuk Dabeeb'in önünde oturuyordu ve yanlarında başka küçük çocuklar da vardı, çünkü kadınlar çocuklarının "yeni usulleri öğrenme fırsatını kullanmaları gerektiğini" savunuyordu.

Üçüncü Kuşağın yüksek, tazelik dolu havalarına çakırkeyiflik hissinden başka bir etkiye kapılmadan geçtiler ve büyük düzlüğü gecenin inmesinden ve kavurucu rüzgârın başlamasından önce aştılar.

Platoya tırmanan geçidin yarı hizasında büyük bir handa durdular ve Al-Ith adına misafirseverlik talep ettiler. İnsanlar onlara bakmak için dışarı döküldüler ve içeri kabul edilirlerken ve atları götürülürken seyrettiler.

Al-Ith'ten dolayı özel bir şekilde karşılanacaklarından emindiler, ama böylesine nezaketle ağırlanmalarının bu addan dolayı olmadığını -aslında Al-Ith adı ev sahiplerini hiç etkilemiş görünmüyordu- bu diyarın âdetinin yabancılara misafirseverlik göstermek olduğunu gördüler.

Ama gördükleri nezaket soğuk ya da en azından kayıtsız bir nezaket gibiydi.

Ana salondaki çok uzun ve geniş bir masanın etrafına oturtuldular ve o yerin olağan kullanıcıları, gerçi nezaketsizliğe yer vermeden, ayrı oturdukları yerden seyrederken, özenli bir hizmet gördüler. Kadınlar aşırı yüksek sesle konuşmaya ve gülmeye ve başlarını arkaya savurmaya başladılar, birbirlerine yönelik hazzı büyük bir olay haline getirdiler, ama bu arada içten içe kendilerine güvenleri söndü. Umdukları neydi? Elbette, evlerinde hoş karşılanmaktı. Bir sürgünden döndükleri evlerinde. Bütün o hazırlık ayları boyunca hissettikleri bu olmuştu. Ama kendi içlerinde bununla başa çıkmak ve şöyle demek: Bekle hele, gerçekten Al-Ith'i gördüğümüz zaman bambaşka olacak, demek kolaydı- onların moralini gerçekten düşüren şey, burada ne kadar kaba kişiler olarak göründüklerini anlamalarıydı. Ülkelerinin en iyileri, en güzelleri, en cüretlileri bile burada kaba saba kalıyordu. Eh, buna katlanabilir, dayanabilirlerdi, çünkü nihayet nesiller boyunca yaptıkları hep buydu, her zaman en iyi şeylerden ve kendi potansiyellerinden koparılmış olduklarını bilmişlerdi.

Çevreleri onlara acı verdi, yoksunluklarının farkına varmaya başlamalarına neden oldu.

Elbette, kendi ülkelerinde çeşitli türlerde hanlar ve oteller vardı. Ve bazıları ilk bakışta, bu handan çok farklı görünmüyordu. Rahatlayıp etraflarına bakmaya ve dokunmaya başladıkları zaman, durumu görmeye başladılar.

Onlarda, büyük bir ana salonu, öyle ya da böyle bir ateşi, oturacak yerleri ya da masaları olmayan han yoktu... ah, ama ne kadar büyük bir farkla... şimdi, bu odaya girdiklerinde, bunu görmeyeceklerdi- neyi? Ayrıntıları. Mesele çeşitlilikti, her şeyin sevgi dolu yaratıcılığıydı.

Şöminenin büyük siperi ustalıkla ve aynı zamanda da eğlendirici bir şekil halinde işlenmişti- sadece orada, bir akşamın yarısı boyunca onları oyalamaya yetecek ayrıntı vardı. Sırf oturma sıraları değil koltuklar, şekiller ve arkalıklı banklar ve sandalyeler vardı ve koltuklarda minderler vardı ve bunlar iş-

lemeliydi ve işlemeler tıpkı şömine siperi gibi, öykülerle ve şarkılarla dolu geçirilmiş bir akşam kadar dopdoluydu. Kendilerine servis yapılan tabaklar ince porselendi, bunun varlığından bile doğru dürüst haberdar değillerdi ve bunlar hiç bilmedikleri bir tarzda güzeldi. Ve bunların sonu gelmiyordu- hele, bu marifetli ev hanımlarının her birinin, krallarına sunulanlardan bile çok üstün olduğunu bildiği o yiyecekler.

İşte, demek barış buydu. Barış içindeki bir diyar. Sılalarında süren değişikliklerden hepsi etkilenmiş ve yüreklenmişlerdi- damlar nihayet doğru dürüst aktarılıyor, evler taştan ve iyi tuğlalardan yeniden inşa ediliyor, daha önce sazlık ve kurbağalarla dolu olan tarlalar sürülüyordu- işte bu, demişlerdi birbirlerine, barışın anlamı budur.

İkişer, üçer kocaman yatak odalarına yerleştirildiler ve nevresimleri ve yastıkları ve battaniyeleri ve hatta, hayal bile etmemiş oldukları zarafet ve sağlamlıktaki yatakların kendisini incelerken duydukları heyecandan hiçbiri uyuyamadı. Katlar arasında odadan odaya koşturdular, her biri yanlarındaki çocuklar kadar heyecan içindeydi ve şaşkınlıkla bağırıyordu ve gördüklerini akıllarına iyice kazımaya çalışıyordu ve nihayet hancı gelip büyük bir nezaketle, öteki misafirlerin uyumasına izin vermelerini rica etti.

Sabahleyin, alışık olmadıkları ve insanların ihtiyaç duyduğunu bile bilmedikleri türden bir kahvaltıdan sonra hepsi birden, şaşırmayı bekleyerek ahırlara gittiler. Ve hayretler içinde, iç çekerek ve birbirlerine, Dördüncü Kuşak yurttaşlarının pek çoğu bu atlar kadar iyi yaşasaydı, çok daha iyi olacağını fısıldayarak çıktılar.

Ve hayretler içinde, yükselen karların altına doğru at sürdüler, bunlar artık yaklaşmışken, uzaklıkları yüzünden sanki onları yanıltıyor gibiydi- ama şimdi uzaklıkları başka türdendi. Karşılaştıkları insanların yanından, selamlanmayı bekleyerek sessizce geçtiler ve içlerindeki tüm sevinç ve heyecan uçup gitti. Görülebilecek her şeyi görebilmek için de yavaş hare-

ket ediyorlardı ve günün ortasında, kayalık yaylaların eşiğindeki küçük bir kentte, toprak tarım için kullanılmadığı için hayvanların otladığı bir yerde mola verdiler. Hayvanlar bakımlı ve güçlüydü ve hiçbiri hayatlarının bir döneminde bile aşırı çalıştırılmış görünmüyordu.

Kent taştan yapılmaydı ve kimi on ya da on iki katlı yüksek binalardan oluşuyordu. Ama tekdüze ya da tek tip değillerdi, etrafa yayılıyorlardı ve pek çok köşeleri ve dam uzantıları vardı ve buralarda insanlar oturuyor ve vakit geçiriyor ve yaylaların üzerinden dağlara bakıyorlardı. Binaların tüm yüzeylerinde kareler ve dikdörtgenler ve daireler parıldıyor ve göğü ve hatta bulutları ve uçan kuşları yansıtıyordu- sanki sular yakalanıp bu yüzeylere sürülmüş ve oraya tutturulmuş gibiydi... Önceki gece de öteki handa cama hayran kalmışlardı- camın varlığına değil, çünkü kendi ülkelerinde de cam vardı, ama camın bu şekilde kullanılabileceğini düşünemezlerdi bile, düzeni ve orantıları zevk veren ya da koca bir kenti, sanki gökyüzü duvarların içine dokunmuş, örülmüş ya da kulelerin damlarının yan taraflarına sular sürülmüş gibi gösterecek şekilde kullanılabileceğini hayal edemezlerdi... yeşillikli küçük merkez meydanında ağızlarını açmış, durup bakınıyorlardı... Kendileri birer taşralı görgüsüzdü ve bunun farkındaydılar. Yine bir hana girdiler. Dün gecekinden farklıydı, o kadar farklı ki, bir han olduğunu çok zor anladılar. Üstü örtülü teraslar, kendi de üstü açık olan, ama cam levhalarıyla kapanabilen bir merkez salonu çevreliyordu. Bu terasların değişik katlarına yerleştirilmiş masalarda insanlar oturmuş, rehavet içinde yemek yiyor, içiyorlardı ve etraflarında çocuklar oynuyordu. Tepelerindeki karlı zirveler camların içinde yansıyordu, sanki dağlar, kar ve rüzgârlı gökyüzü, kendi maddelerinin bir parçasıymış gibi. Dinlenen insanların bu olağan manzarası, alt üst olmuş zavallı yüreklerini sıkıştırıyordu. Ayrıntılar halinde alındığında, bunda olağandışı hiçbir şey yoktu: Küçük bir çocuğa, masada doğru oturma şeklini gösteren bir adam, bir

erkeğe gülümseyen bir kadın -kocası mı? Bir kocaysa, kesinlikle Dördüncü Kuşaktakiler gibi bir koca değildi!- ama bir bütün olarak ele alındığında, her şey, belirli rüyaların içindeki özü oluşturan bir özlemi yansıtan berrak, güzel bir ışık içinde görünüyordu: buruk bir sürgünün bilgisiydi bu.

Kendilerine,- zevkle- baktıklarını söylediler. Bunu bu şekilde gördüler. Amacı ya da zorlaması ya da azarı içermeyen bir iyi hal. Ama zevk kavramı reddedilmeliydi. Dabeeb onlara, en azından yanlarına ilk geldiğinde Al-Ith'in üstünde bu rahatlık havasının bulunduğunu söyledi: Al-Ith'in genişliği ve varlığının özgürlüğü. Ama bu, zevk değildi, hatta sevinç bile değildi: gerçi Dabeeb'in Al-Ith ile o ilk karşılaşmasından kendi çıplak küçük evine götürdüğü şey, mutluluğun mümkün olduğu yolunda afallamış, hatta muzaffer bir inanç olmuştu. Ama Al-Ith'in güçlülüğü başka bir şeyden- bir yerden- kaynaklanmıştı...

Bakmakta oldukları şey, bu manzaranın içe dönük yanı, zevk ya da mutluluk değildi, bu sözler -aşağıda, Dördüncü Kuşaktayken onlara ne kadar uzak görünmüş olsalar bile- şimdi bayağı, hatta küçümsenecek nitelikler olarak görünüyorduama anlamaya başlayamadıkları bir şeydi.

Son derece şiddetli ve acı bir şekilde çökmüşlerdi. Bunlarla Dördüncü Kuşağın umut bile edebilecekleri arasındaki uçurum- yüz yıllıktı. Bu- zamandı, ama daha yüksek, daha ince bir ölçekteki zaman. Ah, evet, nasıl yapıldığı gösterilse Dördüncü Kuşak bunun gibi yüksek evler inşa edebilirdi, hatta yanlarını camlarla bezeyebilirdi. Sofralarındaki yemekleri âdeta yeni bir dil oluşturan desenler ve motifler halinde konuşturmayı öğrenebilirlerdi. Hizmetçilerini, bu motiflerin dilinin nakşedildiği giysilerle giydirebilirlerdi. Ama gerçek farklara gelince, henüz ancak hakkında düşünmeye başladıkları bu öteki boyuttan beslenmeyi öğrenmeleri gerekecekti. Her şeyden önce: Burada hizmet veren insanların rahat ve dingin tarzı: Eşit kişiler ve ortaklar olarak- ayrımlar ve sınıflar ve rütbe-

ler ve bu -köle ruhluluğa- hürmet etmek en derin özlerine bu kadar uzun zaman boyunca damgasını vurmuşken, Dördüncü Kuşağın bireyden bireye bu mutlak eşitliği öğrenmesi ne kadar zaman alacaktı? Üçüncü Kuşağın bu kısmı bile o kadar imkânsızlık ölçüsünde uzak görünüyordu ki, şu ya da bu yemeği mi tercih ettiklerini soran kızın gülümseyişi bile onlara onlardan çok daha yüksek bir diyardan geliyor gibiydi.

Bu handan çıktılar, daha doğrusu kendi duyguları tarafından buradan uzaklaştırıldılar ve göğü ve suyu ve karları ve ışığı ve dağları kendi yapı malzemesinin bir parçası olarak barındıran o sevimli pırıltılı taşlardan yapılma kentten uzaklaştılar, başlarını sürekli etraflarındakilere çevirip durdular, Arusi ve diğer çocukları sık sık yukarı kaldırdılar, her şeyi görebilsinler ve etkilensinler ve hatırlasınlar -ve benliklerinin içlerinde Üçüncü Kuşağın bilgisini barındıran ilk bireyler olsunlardiye.

Ve akşamleyin Andaroun"a girdiler ve tekrar yol sorduktan sonra, ağaçlarıyla ve bahçeleriyle o küçük meydana geldiler. Ve hep birlikte sarayın geniş beyaz merdivenlerinde durdular, Al-Ith'i sordular.

İsmi söylediklerinde meraklı, ama düşmanca olmayan bakışlarla karşılaştılar.

Uzun bir bekleyişten sonra genç bir kadın yavaşça onlara doğru geldi.

En azından Dabeeb hemen, bunun Al-Ith'in sözünü etmiş olduğu kız kardeşi olduğunu anladı, çünkü bu Al-Ith idi, ama sarı saçlı ve beyaz tenliydi.

Dabeeb -bu harikulade güzellikteki saray, ferah yüksekliği ve genişliği, balkonları ve sütunları, nefis parlak renkleri karşısında- diz çökmek ya da saygıdeğer hanımım! diye yalvarmak için duyduğu isteği bastırdı. Çünkü bunun, bu yerin âdeti olmadığını biliyordu.

Al-Ith adını kullandığında, Murti başını salladı ve sadece, "Ama o burada değil," dedi.

Kadınlar gördüler ki, bu kesin bir sözdü: umdukları şeyin kendilerine verilmeyeceği anlamına geliyordu.

"Bu onun çocuğu," dedi Dabeeb, oğlanı uzatarak.

Murti, Arusi'yi aldı, kollarının nadiren çocuksuz kaldığını belli eden bir tarzda biraz kucağında tuttu, sonra, "Kız kardeşim burada değil," dedi.

"Şimdi buranın kraliçesi değil mi?"

"Sanırım anlamıyorsunuz," cevabını aldılar. "Şu an için onun işini ben yapıyorum, eğer sorduğunuz buysa. Onu orada bulursunuz..." ve Murti kuzeybatı yönünü işaret etti.

Görünüşe bakılırsa söyleyecekleri bunlardan ibaretti.

Ama tam gitmek için dönerlerken sordu: "Neden geldiniz?"

İşte şimdi ne yapacaklarını şaşırmış, kızarmış, utanmışlardı, çünkü kendi kendilerine de aynı soruyu sormaktaydılar. Murti, burada olmaya hakları olup olmadığını soruyordu, daha önce Ben Ata'nın da sorduğu gibi.

"Ne yapmak gerektiğini kız kardeşime sormalısınız," dedi Murti ve bu sözle birlikte çocuğu Dabeeb'e iade etti ve merdivenlerden yukarı koşup saraya girdi.

Kadınlar tekrar kendilerine bir han buldular. Şimdi moralleri bozuktu ve içleri kötü sezgilerle doluydu, gerçi hiç kimse onlara nezakette kusur ediyor değildi. İstediklerinde karınları doyuruluyor, barınak sunuluyordu, çünkü kendilerine verilenleri ödeyecek imkânları yoktu. Ve artık, eve dönüp gördüklerini aktarmaktan başka yapacakları bir şey kalmadığını düşünüyorlardı ve anlattıklarına herkes inansa bile işe yaramayacaktı, çünkü tek yapabilecekleri açıklamak ve tekrar tekrar şunu söylemekti: Bir ülkenin olgunluğu ve verimliliği sürekli savaşa dökülüp harcanmazsa, o zaman her şey, ama her şey dolup taşmaya ve yeşermeye başlayacak ve nefis bir şekilde binbir ayrıntılar halinde büyüyecek ve gelişecekti. Ve ellerde ve akıllarda öyle beceriler ve cinlikler yaşamaktaydı ki, bunların sadece beslenmesi ve yer açılması... sabır gösterilmesi yeterliydi.

Geceyi geçirdikleri bu bina, misafirlerine bahçeler ve yeşillik sunan türdendi. Türlü türlü bahçeler ve bunların arasına yerleştirilmiş hoş oda blokları vardı. Hepsi bir odaya konmuştu ve yiyecek getirilmişti. Bu akşam yatak örtülerini ve kapı kollarını incelemediler, bahçelerin arasında dolaştılar. Ben Ata ile Al-Ith'in köşkündeki çeşmelerin arasındaki bahçe düzenlemesinin görkemli ve güzel olduğuna inanmışlardı, oysa şimdi artık onların yalnızca, yapılabilecek olanların bir örneği ya da simgesi olduğunu öğrenmişlerdi.

Günler böyle geçti. Sessizce ve her şeyi gözlemleyerek ilerlediler, morallerini bozmamaya, kendilerini küçük görmemeye çalışarak ve gecelerini değişik türden hanlarda geçirdiler, çünkü bu yerin gezginlerine sunduğu hoşluk ve ilginçliklerdeki çeşitliliğin sonu yok gibi görünüyordu.

Gittikleri yerlerde Al-Ith'i sordular ve kimi zaman boş bakışlarla karşılaştılar. Sanki Al-Ith unutulmuştu. Gerçi insanlar genellikle, "onun oralarda bir yerlerde bulunduğu söyleniyor" yollu cevaplar verdiler.

Ve bu böyle devam etti, ta ki arasında mavi sislerin dönendiği bir gediğin açıldığı bir dağ sırasına ulaşıncaya kadar.

Bir akşam küçük bir köye vardılar ve yine içinden geçip gideceklerdi ki, Al-Ith'i sorduklarında, onu ahırlarda bulabilecekleri söylendi.

Ve buldular da. Birkaç atı tarlalardan ağıllarına getirmekteydi. Onları gördüğünde şaşırmış göründü. Ama onları hoş karşıladı. Ve oğlunu kollarına öyle bir hevesle ve hüzünle aldı ki, bu onlara her şeyi anlattı.

Ama şimdi gayet kesin bir şekilde biliyorlardı ki, burada olmamaları gerekiyordu.

Her şeyden önce, olayları gidişatına göre iyi ya da kötü diye değerlendirecek olursak, o zaman bunun cevabı belliydi: Çünkü burada Al-Ith ile birlikteydiler ve geceleyebilecekleri bir yer bile yoktu, çünkü bu köy, bir hanı olmayacak kadar küçüktü.

Al-Ith, köyün tüm meselelerine herkes adına karar veren insanlara gitti ve henüz yaz sonu olduğundan, kadınların bağlarda yatması için izin istedi. Öyle yapmalarına ve ihtiyaç duydukları meyvelerden almalarına karar verildi.

Böylece yirmi kadın ve küçük çocukları ve Al-Ith'in oğlu, o geceyi bağlardaki çimenlerin üstünde, sıcak bir göğün altında geçirdiler.

Kadınların evlerinden ayrılmalarından bu yana ilk kez tanıdık bir çevre içinde bulundukları söylenebilirdi- ama bu bile ancak kısmen doğruydu. Çünkü Dördüncü Kuşakta bu yaşlı verimli bağlarla boy ölçüşebilecek hiçbir şey yoktu, hatta meyvelerden bazıları bile onlara yabancıydı.

Dördüncü Kuşaktaki yeni koşullardan ve Ben Ata'dan söz ettiler, gerçi nihayetinde Ben Ata'nın uzun bir süreyi birlikte geçirdiği yeni kraliçe hakkında söylenenleri biraz temkinle aktardılar. Ülkenin en kötü yoksulluk koşullarının iyileştirildiğini ve ambar ve depoların dolmaya başladığını anlattılar. Şimdi Al-Ith'in kucağında uyumakta olan Arusi'nin nasıl büyüdüğünü ve geçirdiği çeşitli hastalıkları ve küçük kazaları anlattılar.

Ama, Al-Ith'in kendisinden söz edebilmeleri ve onun burada, eski hayatından sürülmüş halde ne yapmakta olduğunu sormalarına ancak epey zaman sonra sıra geldi. Bu kadarını zaten biliyorlar ve anlamışlardı.

Onlar bu ülkeye, Üçüncü Kuşağa özlem duyuyor idiyse, o zaman Al-Ith'in de tüm kalbiyle, sadece başını kaldırmakla girişini görebildiği o daha yüksek, daha hoş yerin özlemiyle tutuşmasının doğal olduğuna inandılar.

Bu kadınlar için o kısa kesilmiş, tatlı kokulu otların arasında oturup da Al-Ith ile birlikte başlarını kaldırıp, daha önce de onca zamandır yaptıkları gibi, Üçüncü Kuşağın harikulade zirvelerine bakmak tuhaf bir duyguydu. Onun doyup bıktığı ve terk etmek istediği bu yere daha girmeye hazır olduklarını ve hakları olduğunu bile hissetmiyorlardı. Bütün bunları biliyorlardı. Gerçi, buranın gündeliğini bilmiyorlardı.

Bu, sanatçılarımızın özellikle sevdiği bir sahnedir, kocaman sarı bir dolunay ile tasvir ederler ve mehtabı Al-Ith'in başına yakın ya da hemen arkasına yerleştirirler. Ya da bir, iki yıldızla yan yana hoş bir hilal ile resmederler. Ve sıklıkla da, ışıldayan kuyruğuyla meyve bağını ışık yansımalarıyla dolduran kocaman bir tavus eklerler.

Ama genelinde gerçekçi bir tasvirdir ve bunları söylememin nedeni, bunun doğru tasvirlerin sonuncusu olmasıdır. Çünkü şimdi, Al-Ith'in öyküsünde, popüler zevke uzak düşen bir şeyler geliyor. Burada ele alacağımız şey, büyük ve sevilen kraliçenin -yoo, kendi diyarına sırt çevirmez- durumudur. Hayır, diyarını reddetmez. Reddetseydi daha kolay, daha dramatik olurdu. Ama şimdiden, en azından benliğinin bir kısmıyla, başka bir yerde yaşıyor gibidir. Ve bu, nahoş bir gerçektir. Kurudur. Hatta infial yaratıcı, çünkü dışarıdan, bilgili olmayan gözlerle bakıldığında, içindeki değişim ve büyümenin fazla bir emaresini göstermeyen -tıpkı bir kozanın içindeki büyüme ve mayalanmanın cahiller tarafından anlaşılamaması gibi- bu kişinin gündelik şefkatleri ve tatminleri tümüyle bir kenara bırakmamış olduğuna inanmak zordur. Hayır, biz şarkıcılar ve tarihçiler ve ressamlar belirli olguları yumuşatıyorsak, bu gereklidir, affedilebilirdir.

Mesela -atı Yori. Gerçek şu ki, Al-Ith Dördüncü Kuşağa geri dönmedi. Davul bir daha asla onun için çalınmadı. Uzun süre bekledi, umdu- ya da yarı beklenti halindeydi, bir yandan endişe içindeyken- türlü türlü şeylere inandı, bu yüksek sınırlarda bulunmakla hata ettiği, sorumluluklarından uzaklaştığı gibi. Ama nihayet, kendini şöyle teselli etmekteydi ki, her zaman yola çıkmaya hazırdı. Ve hâlâ, yüreğinden geriye kaldığı kadarıyla, kocasının özlemini duyuyordu. Ama bütün bu çelişkili umutlar ve arzular hiçbir sona ulaşmadı, çünkü gerçekten -ve çok daha sonra, belirli değişimler yaşandıktan sonra- gerçekleşen şey, oğlunun Üçüncü Kuşağa uzun ziyaretler için gelmesiydi. Ama bize yaptığı ziyaretler aslında, Murti ile zaman

geçirmek üzereydi. Böylece gelişmeler, onun beklentilerini boşa çıkardı... ya da yarı beklentilerini... ya da bu da olmadı, çünkü gittikçe daha fazla, kendisini hiçbir şeyin beklemediğini hissediyordu.

Al-Ith'e ilişkin en popüler resimlerden birisi onun, oğlunu önüne oturtmuş, oğlanın yaşı altı dolayındadır, Dördüncü Kuşağa at üstünde inişini gösterir. Gülümseyen ve müşfik Ben Ata onun arkasında ve daha aşağıdadır, böylece Al-Ith ön plana egemendir. İkisi, bir eğitim gezisinden geri dönen bir grup Dördüncü Kuşak çocuğuna önderlik etmektedir. Çocuklar, evcilleştirilmeye istekli küçük birer vahşi halinde resmedilmiştir. Al-Ith'in bindiği at Yori'dir. Hayır, tam olarak değil, çünkü sanatçılar, kendilerine meydan okunması ihtimaline karşı küçük bazı farklar yerleştirmeye özen gösterirler. Yori'nin hiçbir zaman ölmediği söylenebilir: bazı ölümler vardır ki, sıradan insanların hayalinde kabullenilmezler. Ve elbette binlerce ata onun adı verildi.

Hiçbir zaman gerçekçi tasvir edilmeyen başka bir kişi, Dabeeb'dir ve çoğunlukla şarkıcı olarak betimlenir, sanki mesleği buymuş gibi.

Sabahın erken saatlerinde, kadınların çoğu uykuya dalmışken ve Al-Ith otların üzerinde kıvrılmış uyuklamaya başlamışken, uyuyamayacak kadar üzgün haldeki Dabeeb, sessizce şarkı söylemekteydi:

"Yüreğimi gök gürültüsü gibi düzlük boyunca sürmeliyim,
Hepinize fark atmalı, kendimi geride bırakmalıyım-
Kimim ben, bu yüksek gururlu hayvanın üzerindeki?
Nereye gitmem gerektiğini o hayvan daha iyi biliyor

Ah, orada kendime dönüp bakmayı sevmiyorum,
Küçüktüm evde-oturanların, yatağında-yatanların arasında.
Hayır, kendimden hoşnutluklarımı aç kalmaya kışkırt
Ta ki yüreğimi yüksek topraklara sürene,
Kendimi geride bırakana kadar.

Bana açlığımı sevmeyi öğret,
Kumlardan sert rüzgârlar gönder..."

"Söylediğin nedir?" dedi Al-Ith yattığı yerden doğrularak.

"Yeni bir şarkı."

"Evet, bu belli. Hiç duymadım. Nereden gelme?"

"Çölden. Beşinci Kuşaktan," dedi Dabeeb, özür dilercesine.

"Demek oradan..." Al-Ith diz çökmüş, eğilmiş, ellerini önünde bağlamıştı. Ve Dabeeb gülümsemeden edemedi.

"Ah, o kadar çok değiştin ki, Al-Ith!"

Al-Ith'in ilk onlara geldiği zamanki halini hatırlamadan edemiyordu- sanki hatıranın bugün üzerinde bir hakkı varmış gibi.

Sanki o kraliçenin güleçliği ve cazibesi, Al-Ith'in şimdiki halini mahkum etme gücüne sahipmiş gibi, o Al-Ith'i ki- şimdi otların içinde çömelmiş, kıpkırmızı olmuş çılgın yüzünün arkasında karlı zirveler gözükmekte- görünmez alevlerle her zerresine kadar yanmış yıpranmış ince bir kadındı.

"Hepsini söyle!" diye yalvardı Al-Ith.

"Ama Al-Ith, onların bizimki gibi şarkıları yok. Bizim Dördüncü Kuşak şarkılarını bilirsin- farklı zamanlarda farklı sözleri olur, ama bu sözlerin neler olduğunu biliriz. Ve kimini çocuklarımıza kelimesi kelimesine öğretiriz. Kimileri yalnızca kızlarımız içindir ve tek bir heceyi yanlış söylerlerse iyi bir kötek yiyeceklerini söyleriz onlara. Evet bizim usulümüz bu. Ama aşağıda, bize anlattıklarına göre, şarkılar ayak üstü yaratılıyor. Ülkelerinin kumlarında at sürüyorlar- ve orası korkunç bir yer, öyle diyorlar, kuru ve yeterince su yok ve insanı kapkara yakacak kadar sıcak- Dördüncü Kuşak"taki bizler şikayet etmemeliyiz, gerçekten, gerçi ediyoruz. Aşağısı bir kertenkele ülkesi ve her taşın altında bir yılan var ve eteğini silkelediğinde akrepler dökülüyor. Evet, üzgünüm, şarkı, ona geliyorum... onların şarkıları hakkında, koca bir süvari birliği birlikte yola çıkar ve biri bir mısra söyler, sonra bir başkası onu alıp kendi bir mısra ekler ve bu böyle devam eder, giderlerken şarkıyı

yaratırlar, kimi zaman bütün gün ya da gece boyunca. Ve şölenleri olduğunda, durdukları yerde en iyi şarkıları uydurana ödül verilir. Birisi bir mısra atar ortaya, ne bileyim, diyelim ki "İşte bir bağın ortasında oturuyoruz," yoo, hayır, o zavallı şeyler için bağ söz konusu olamaz, kum fırtınası olsa neyse. Bu şarkıyla, Ben Ata'nın muhafızı köylere geri döndüğü zaman karşılaştık. Popüler hale geldi. Hepimiz söylüyoruz. Ama eğer onlar aşağıda tamamen unutmuşsa hiç şaşırmam. Şimdiye kadar onlar çoktan yeni bir şeyler söylüyor olsalar gerek."

"Bunun oradan gelmesi," diye fısıldadı Al-Ith, "oradan."

Kadınların orada birkaç gün daha geçirmesine, ama havanın yakında değişeceğini akılda bulundurmalarına karar verdiler. Karşılığında, hasadı kaldırmada onlara iş düşüyordu.

Al-Ith, oğlu ve Dabeeb birlikte mavi geçidi tırmandı. Yarı yolda Al-Ith, otların üstündeki beyaz kemikleri göstermek üzere atından indi.

Üçü, koyulaşan mavi sislerle kuşatılmış halde durdu. Dabeeb bunu ürkütücü buldu. Nefes almakta güçlük çekiyordu. Cesur ve güçlü olan küçük oğlan sanki ağlayacakmış gibi görünüyordu, ama kendini tuttu.

"Ben Ata, erkekler ağlamaz diyor" diye açıkladı annesine ve dadısına.

Al-Ith onların kalıp kendisini beklemesini söyledi. "Kendi başıma yukarı çıkabilirim. Her defasında daha ileriye gidiyorum... Artık daha uzun kalabiliyorum. Ama bugün kalmayacağım... ah Dabeeb, bir bilsen oraya ne kadar büyük özlem duyduğumu, oraya alınmayı ne büyük açlıkla beklediğimi..."

"Ama biliyorum, Al-Ith!"

Dabeeb, Arusi ile birlikte kalın beyaz kemiklerin yakınında oturdu ve Al-Ith geri dönene kadar ona, gelmiş geçmiş en nazik ve en sevgi dolu at hakkında öyküler anlattı. Uzun sürmüş gibi görünmüyordu, ama Dabeeb onun gözlerinden, artık kendilerinden ne kadar uzaklaşmış olduğunu anlayabiliyordu.

Al-Ith oturdu ve çocuğu kucağına aldı ve eğilip onun göz-

lerine baktı ve onu, oradan getirdikleriyle besledi.

"Bunu geri götür," diye fısıldıyordu. "Bunu babana götür. Dördüncü Kuşağa ver- besle, güçlendir, doyur, sürdür..."

"Yukarıda gördüğün, nedir?" diye sordu Dabeeb.

"Görme yeteneğim yok. Ama gittikçe daha fazlasını görüyorum... alev gibi, ateş gibi, ışık gibi varlıklar var... sanki rüzgâr ateş ya da alevler olmuş... mavi sadece, gerçek ışığın cevheridir, Dabeeb ve gözlerimi kapadığımda" -ve gözlerini kapadı- "şekiller, resimler, yansımalar görüyorum... yüce ve güzeller, Dabeeb, bizim gibi değiller, onlar için bizler sadece... bize acıyorlar ve yardım ediyorlar, ama bizler sadece..."

Bunları kekeledi.

Ve Dabeeb, "Evet, onlar için biz sadece..." dedi.

Dabeeb umutsuzdu. Kendi yüreği, kendi benliği, kız kardeşi, hanımı, arkadaşı olarak hissettiği Al-Ith şimdiden bu diyardan, kendi diyarı ve evinden uzaklaşırken, kendisi, Dabeeb, aşağı, aşağı, aşağı inmeye kendini hazırlıyordu- ve sanki bir mahkum gibiydi.

Bağa döndüklerinde kadınlara, geri dönmeleri gerektiğini söyledi, itiraz etmediler. Al-Ith'e, bir teselli verme edasıyla, çocuğun onun yanında kalması gerektiğini söyledi, ama Al-Ith'in yüzü ona, ne kadar büyük bir yanılgıya düştüğünü hatırlattı.

"Üzgünüm," diye sızlandı. "Nasıl oldu da, hepimizin gelmesi gerektiğinden bu kadar emin oldum, bilmiyorum -ama şimdi anlıyorum ki- nasıl yaptım bunu? Ve zarar verdim, evet, bunu hepimiz görebiliyoruz."

Anne ve çocuk ayrıldı, korkunçtu. Tıpkı yetişkin bir insan gibi sessizdi ve kederini içinde tuttu ve onu sıkıca tutan Dabeeb'in önünde oturmuş, yola çıktı ve yumuşacık başına göz yaşları yağdı. Arkasından ölü bir yüzle bakakalan annesine geri dönüp bakmadı.

Geri dönen kadın kafilesi hiçbir bakımdan aşağı ülkeden gelirkenki gibi değildi, sessizdiler ve kendilerini kimsenin

görmesini istemiyorlardı.

Ve yol boyunca onlara yönelen bakışlar eleştiri doluydu ve hanlarda ağırlanışları nezaket doluydu, ama içlerini donduran bir tarzda.

Bu hatalarının sonuçları gerçekten de ağırdı. Üçüncü Kuşak"ta herkes -zaten "aşağısını" hiçbir zaman sempati ile düşünmüş değildik- terbiye yoksunu, ukala kadınları konuşuyordu. Gelmeleri bile münasebetsizlik olarak hissediliyordu. Onların gelişi, daha en başta Al-Ith'i almaya gelen işgüzar ve darkafalı askerlerden çok daha fazla zarar vermişti. Kaldı ki, kadınlar, tıpkı daha önce askerlerin -sanki dünyadaki en normal şeymiş gibi -kadınlar olmadan gelmeleri gibi, bir kafile halinde gelmeye gerek duyduysa, o yerde ne terslikler olmalıydı. Giysileri- o kadar gurur duydukları giysileri- ve saçlarının şekli, her şeyleri ayıplandı ve bunların, zaten bir konuda yanlış yola girmiş ya da evlilikten kötü etkilenmiş görünen Al-Ith'e yansıma şekli hayli kötü oldu. Hepimiz evliliği tekrar sorguladık ve hayatımızın temellerine yönelik sinsi bir saldırı hissettik: Hatta bazılarımız Yüce Kişiler hakkında hayrete düşmeye başladı- acaba hataya mı düşmüşlerdi ya da ihmalkârlık içinde yanlış yorumlanmaya mı meydan vermişlerdi? Bu tür düşünceler bizim için yeniydi ve kuşağımızın her yanında huzursuz, iç bulandırıcı bir akım faaliyet halindeydi.

Dördüncü Kuşakta ise, kadınların anlattıkları, ağır aksak süren onarım ve yenilenme faaliyetine yararlı olmadı. Pek çok insan, o yüksek, o güzel, o incelikli yaşama tarzı hakkında anlatılanlara inanmadı. Hele anlayan hiç olmadı. Kadınlar anlattıklarında doğruluktan şaştığından değil, Dördüncü Kuşakta henüz, gördüklerini yansıtabilecek ve açıklayabilecek hiçbir şey bulunmadığındandı bu. "Yukarıdaki" süslemeler ve renkler ve desenler ve maharet hakkındaki söylentiler, birdenbire türlü türlü abartılı süs püslerin yayılmasına neden oldu. Hatta Ben Ata gereksiz gösterişleri yasaklayan bir yasa çıkarmak zorunda kaldı ve şöyle bir kötü duygu oluştu: Bizde olamaz-

ken, niye onlarda olsun?

Ve evliliğin kendisi ve her iki kuşağın veliahtı durumundaki çocuk- gerçi henüz nereye varacağı anlaşılamadan- ilk kez eleştirildi. Al-Ith soğuk ve kaprisli olarak değerlendirildi ve halkın gönlü, Ben Ata'yı köşkte ziyaret eden yeni eşten yana döndü. Kuşağın her yanında insanlar, köşkteki hizmetçi kadınların getirdiği dedikoduya gülüyordu. Yeni kraliçe Ben Ata'ya eski güzel günleri yaşatıyordu! Gerçekten vahşi biriydi doğrusu, hem de nasıl! Ve bu şekilde konuşmak onlara iyi geliyordu, çünkü kendilerini "aşağıdaki" o kum yiyicilerinden üstün hissedebiliyorlardı, oysa Üçüncü Kuşaktan gelen haberler ezici bir yeteneksizlik ve yetersizlik hissi içeriyordu.

Ama bunlardan söz etmek için daha erken...

Dabeeb, at üstünde onun önünde sıkı sıkıya sarılmış ve hâlâ üzgün ve ayrılma acısı içinde bulunan küçük çocukla birlikte tepeye çıktığında, köşkü boş buldu. Çocuğun dadılığını yapan kadınlar evlerindeydi ve Ben Ata, kocası Jarnti ile birlikteydi, daha küçük, daha çevik bir orduyu organize etmekle meşguldüler.

Böylece Arusi'yi aşağıya, kendi evine götürdü ve kendi çocuklarının yanına koydu. Her hâl ü kârda, çocuğun bu hatalı ziyaretten zarar gördüğünü ve öteden beri tanıdığı birinin sıcaklığına ve güvenliğine ihtiyaç duyduğunu biliyordu.

Ben Ata geri döndü, kadınların geldiğini duydu ve Dabeeb'i oğlanla birlikte buldu; oğlan onu tanıyor, ama ne zaman geleceği, ne zaman gideceği belli olmayan birisi olarak güvensizlik duyuyordu.

Büyük çocuklardan biri Arusi'yi odadan çıkardı ve ikisi yalnız kaldı.

Dabeeb zayıflamıştı, yalnızlık çekiyor görünüyordu. Ben Ata onu güzel buldu, yeni bir tarz güzellikti bu- onu hem uzak tutuyor, hem de Al-Ith'i hatırlatıyordu.

İkisi, Dördüncü Kuşağı yükselten yeni ruhun henüz hiçbir belirtisini içermeyen çıplak küçük odada sessizce oturuyorlar-

dı. Ben Ata odaya baktı ve bu çıplak tutumluluğu gidermek üzere bir şeyler yapmaya karar verdi- onun, burada yapılabilecek şeylere karşı ebediyyen kayıtsız kılacak harika şeyler ve güzellikler görmüş olduğundan, artık hiçbir şeyin ona ilgilenmeye değer görünmeyeceğinden hiç mi hiç haberi yoktu.

"Büyük bir yanılgı içindeymişim," dedi Dabeeb hatasıyla cesaretle yüzleşerek.

"Evet, sanırım öyle."

"Ben Ata, orası hayal bile edemeyeceğin kadar harika..." diye başladı ve ağır, acılı bir şekilde, büyük bir ihtiyaç halinde, gördüklerinden söz edip durdu, ama bunlarla ancak, bir tür iç darbe ya da yara aldığını aktarmış oldu.

"Ya Al-Ith," diye sordu Ben Ata, "o nasıl? Nasıl görünüyor?"

Ve bunun üzerine Dabeeb içini çekti ve başını salladı.

"Açıklayabileceğimi sanmıyorum. Biz anlayamıyoruz bir kere... ama Ben Ata, bir terslik var, en azından ben öyle hissediyorum. Tüm kadınlar aynı fikirde değil- bazıları onun iyi olduğunu düşünüyor, çünkü her zaman tuhaf birisiydi, öyle değil mi?"

"Ama Dabeeb, ters olan nedir?"

"Sanki cezalandırılıyor gibi. Hissim bu... mesele onun kız kardeşi. Ah, o katıyürekli biri, Ben Ata!"

"Ne demek Murti katı yürekli!" diye itiraz etti Ben Ata, Al-Ith'in kendisine, "öteki benliği" olan kız kardeşi hakkında anlattıklarını hatırlayarak.

"Dediğim gibi- orada insanın iyi öğrendiği şey, onların bizden üstün olduğu ve bizim gerçek anlamıyla anlamadığımız oluyor... ama sana yemin ediyorum, Murti Al-Ith'in aleyhine dönmüş durumda. Ya da en azından, onun orada olmayışından memnun."

"Nerede peki?"

Nihayet Ben Ata durum hakkında bir fikir edindi ve Dabeeb'in, bunları değerlendirebilecek durumda olmadıkları görü-

şüne katılmaktan başka bir şey yapamadı.

Al-Ith'in tuhaflığı onu üzmüştü. Değişmiş olması- "ah, görsen tanımazdın!" Ve "bizden çok uzaklaşmış durumda, Ben Ata ve nerelere gittiğini anlamayı umut bile edemeyiz."

Ama Ben Ata hemen sonra Dabeeb için kaygılandı, nihayet onu da seviyordu.

Şimdi, onun yanaklarına ve ensesine baştan çıkarıcı öpücükler kondurmayı ve o bir yandan itiraz ederken, çocukların içeri girmesi ihtimaline karşı kapının önüne bir sandık çektikten sonra onunla birlikte yatağa yuvarlanmak, aklına bile gelmedi.

Sandalyesini onunkine yaklaştırdı, ellerini eline aldı ve saçlarını düzeltti ve Dabeeb ağlarken ona sarıldı ve çocukların, Arusi dahil, yemek saati gelene kadar öylece kaldılar. Ve şimdilik küçük çocuğun onun yanında kalmasını kararlaştırdılar, böylece sevilecek ve kendini ailenin bir parçası hissedebilecekti.

Böylece Ben Ata Dabeeb'i teselli etti; onu sık sık ziyaret etti, oğlunu görmek, Al-Ith hakkında daha fazla şey duymak ve bundan sonra ne yapmak gerektiğini tartışmak üzere.

Çünkü Al-Ith onu ziyaret etmeyecekse, o zaman kendisi onu ziyaret etmek istiyordu.

Ama hiçbir şey olmadı. Davul sessiz kaldı. Hiçbir yerden mesaj gelmedi. Nihayet her iki diyarın veliahtı durumundaki çocuk, bu sıradan hanede gelişip serpiliyordu.

Davul çalındığı zaman, Vahşi için çalındı. Gelmek istemiyordu. Gidip onu alması gerekti. İkisi çifte maiyetle döndü- onun vahşi çöl süvarilerinden oluşan gruplar ve Ben Ata'nın yürüyüş nizamı içindeki askerleri. Çöl adamları etrafta dolanıyor, vahşi bağırış çağırışlarla bu güvenli, evcil ve uysal küçük krallık karşısındaki şaşkınlıklarını ve hoşnutsuzluklarını dışa vurdular, bu arada askerler sadece önlerine bakarak katı bir nizam içinde uygun adım yürüyordu.

Vahşi'nin Ben Ata ile kaldığı süre boyunca, çöl adamları

atlarını kuşağın bir ucundan diğerine koşturdular, çünkü tek bir yerde kalmak onların doğasına aykırıydı. Baştan çıkarmaya çalıştıkları kadınlara ve hayretler içindeki delikanlılara söyledikleri mayalanmaya ve değişime katkıda bulundu ve dönüşünde Vahşi ile birlikte gidip çölün macera dolu usullerini öğrenmek isteyen bir delikanlı birliği oluşmuş, Ben Ata'ya yaptıkları başvuru kabul edilmişti.

Ve sonra- hiçbir şey olmadı. Al-Ith gelmedi. Ve Ben Ata'ya çağrı gelmedi. Dabeeb de, kral da, planların kadınların düşüncesiz yolculuğu yüzünden değişmiş olduğunu biliyordu. Belirsizlik çok zor geldi.

Ama hepsi için de ne zor bir zamandı!- aynı zamanda da heyecanlı, zorlayıcı, her şeyin yeni olduğu bir zaman...

Özellikle, hayatları orduda geçmiş olan, çoğu yaşlı ya da orta yaşlı erkekler için.

Jarnti için, mesela.

Artık iyice küçülmüş ordu içinde yapacak işi kalmadığından değil, ama işin tüm şanı kaybolmuştu.

Epey zamanı evde geçiyordu. Onlara tahsis edilmiş küçücük bölümüyle, evli askerlerin küçük lojman binası sanki her yaştan bir düzine çocukla doldurulmuştu: evde ona yer yoktu ve kapıları tamir etmeye, duvarları badana etmeye -bu türden işlere- koyulmadıkça, meşgalesi de yoktu. Bu işleri yaptı, büyük oğlanlarla paylaşarak, ama çocuklar daha önce pek nadir gördükleri bir baba ile bu yakınlıktan zevk aldıysa da, Jarnti hep öyle şaşkın, duruma inanmaz bir edayla çalışıyordu ki, kendisine bu rolün düştüğüne inanmadığı her halinden belliydi. Ve Dabeeb, onu şükranla seyretmekle birlikte, onun huzursuzluğunu paylaşıyordu, çünkü bunun ona neye mal olduğunu biliyordu.

Ya da daracık mekânda huzursuzca dolanıyor, bu yüzden orayı daha da dar, boğucu ve sakil hissediyordu; çoktan şeritleri sökülmüş, intizamı kalmamış, sivil kullanıma ayrılmış eski üniformalar içinde bile asker kalan, büyük askeri şahsiyet

halinde.

Ön odalardan birinin penceresi, üstünde köşkün bahçelerin arasında zarafetle yükseldiği tepeye ve onun ardında da Üçüncü Kuşağın dağlarına bakıyordu. Portatif bir sandalyeyi oraya getirip oturuyor, önüne bakıyordu: çünkü başı, onca zaman boyunca cezalandırılan ve aşağıda durmaya zorlanan kaslarının üzerinde bir türlü yukarı kalkamıyordu.

Dabeeb'in odaya girip de onun başını yukarı kaldırmaya çabaladığını- ve başının geri düştüğünü -gördüğü oluyordu. Ve onun başarısızlığını gördüğünü bileceği korkusuyla tekrar dışarı süzülürdü. Şimdi bir gururun dadılığını yapmaktaydı, çünkü onun için büyük üzüntü duyuyordu.

"Dabeeb, tüm hayatımın bir hiç uğruna harcandığını anlıyor musun?"

"Hayır, olur mu hiç, canım?"

""Olur mu hiç" benim karşımda bu ses tonunu kullanma! Ama tüm hayatım boyunca neydim? Ya şimdi neyim?"

Boş gözlerle ve acıyla önüne gözünü dikmiş, ata biner gibi oturmakta olduğu sandalyenin arkasında duran Dabeeb sevgi nidaları çıkarmaktaydı.

"Bu hissin nasıl olduğunu bilir misin?" Tüm hayatım boyunca sadece bir şey oldum. Ben buyum."

"Belki olduğun tek şey bu değildir," diye yatıştırmaya çalıştı Dabeeb.

"Bu ses tonunu kullanmayacaksın! Nasıl olur da bana şu şımarık veletlerinle aynı muameleyi yapmaya kalkarsın?"

"Üzgünüm, ama bence..."

"Senin ne düşündüğün önemli değil! Benim hayatım- gitti, iptal oldu, silindi. Bir zamanlar ordumuzdan gurur duyardık. En güçlüler karşısında başımız dikti..." Ama burada durdu ve bu sözün talihsizliği yüzünden sessizlik havada asılı kaldı. "Her neyse, yerimizi bilirdik. Ama ansızın, bir günden diğerine, her şey tersine döndü, akla kara yer değiştirdi."

"Üzgünüm, Jarnti."

"Senin üzgün olup olmadığın ne fark eder! Ya babam? Bu babamın hayatına bir anlam verir mi? Bütün hayatı boyunca bildiğince görevini yaptı. Ve onun babası da- bu yön değişikliği hepimizi ne hale getiriyor? Hiç, hepimiz birer hiçiz."

"Tamam, canım..."

"Sakın bana bir fincan sıcak süt ya da güzel bir lokma yiyecek teklif etme... Yaparsan seni döverim... ve bu da bir başka mesele. Nasıl oldu da, birden dokunulmayacak kadar narin oldun? Sana bir fiske vursam paramparça olacağını sanıyorsun. Ben senin çocuğun değilim, Dabeeb, nasıl oldu da bana bir çocuk muamelesi yaptığını ancak şimdi anlayabiliyorum."

Dabeeb bir şey söylemedi. Şefkat gösterme, destek olma, teselli etme, güven verme ihtiyacıyla dolup taşıyordu. İkisinin de meşgaleleri yok olmuştu!

Kimi zaman, Jarnti'nin gün be gün, tüm hayatı boyunca- onun ve atalarının- sahip olduğu alışkanlığın ve aldığı eğitimin aksine, vaktiyle yasaklanmış olan zirvelere sürekli bakabilmek üzere başını kaldırmaya çalışarak oturduğu odaya sessizce girerdi. Ve hiçbir şey söylemeden, hiç değilse kendisinin yanında olmasından ferahlık duyacağı umuduyla yanına otururdu.

Bu arada çocuklarına sessizce, babalarının eski haline ve hele şimdiki değerli çabaları için daha da fazla saygı duymayı öğretiyordu; kendi hesaplarına da, akıllarını, her zaman tepelerinde asılı duran o yüksek ülkede barınmak üzere eğitmelerini, böylece fırsatı geldiğinde oranın etkilerinden pay alabileceklerini anlatıyordu. Ve Arusi için müşfik bir üvey anneydi. Ve bütün bu zaman boyunca gizli gizli Al-Ith'i düşünüyor, kendini onunla özdeşleştiriyordu; çünkü Al-Ith kendi ülkesinden tükenip giderken, Dabeeb de içten içe bu ülkeye veda etmekteydi.

Yaşlı kocasıyla başbaşa oturduğunda -çünkü büyük ordularının birdenbire değersizleştirilip harap edildiğini görmenin

darbesini yediğinden beri çok, çok yaşlanmıştı- bunu insanın bir çocuğa göstereceği bir yaklaşma şekli olarak görmeyeceğini umarak, elini ona doğru uzatırdı ve kimi zaman gerçekten de Jarnti'nin onun elini tuttuğu ve delice bakışlarla, sanki daha önce gerçek anlamıyla hiç görmemişcesine ona bakmak üzere öne uzandığı olurdu.

"Dabeeb!" diye sorardı o zaman, kırık, ama inatçı bir sesle. "Dabeeb, Yüce Kişilerden söz ediyorsun. Onlardan öyle söz ediyorsun ki... insan senin konuşma tarzından ötürü, onları bizzat tanıyorsun sanır! Ama onlar elinizdeki her şeyi alır. Onların yaptığı şey bu... sana bir yol gösterirler ya da bütün hayatın boyunca bir yolda ilerletirler ve sen bunu iyice içine sindirirsin, bunun her şey olduğunu düşünürsün ve sonra- pufff! Yok olur! Gitmiştir... Dabeeb, buna ne diyorsun ha? Söyle hadi!"

"Ne yaptıklarını bildiklerine inanmamız gerekiyor, canım."

"İnanıyoruz değil mi? İnanıyor muyuz? Eh, ben bundan çok da emin değilim." Ve o küt, inatçı asker yüzünü başka tarafa çevirirdi ki, gözlerinde yaşlar olduğunu görmesin. "Anlamıyor musun, Dabeeb? Mesele sadece, şimdi bize, ordunun hiçbir şey olmadığını ve önceden o kadar gurur duyduğumuz eski usullerimizin beş para etmediğini ve asıl büyük işin samanlıklar yapmak ve arklar açmak olduğunu söylüyor olmaları değil. Ama bu aynı zamanda, tüm geçmişi de bir hiç haline getiriyor. Bunu görmüyor musun?Geçmişimiz hava cıva ve süprüntü."

"Bunu görmüyorum, Jarnti."

"Hayır mı? Ama ben öyle görüyorum."

Nihayet Dabeeb'in geri dönüşünün üzerinden beş kış geçmişti ki, Dabeeb krala gitti ve ona, Üçüncü Kuşağa gitmesini söyleyen bir mesaj geldiğini söyledi. Dabeeb sözünü daha yeni tamamlamıştı ki, Ben Ata atına binmiş ve yola çıkmıştı bile.

Sınırda yolunun kesildiğini gördü, kendi garnizonları, ken-

di nöbetçileri değil, Üçücüncü Kuşak'tan bir grup genç erkek tarafından, silahlıydılar ve onu tehdit ettiler. Ben Ata o kadar çok şaşırmıştı ki, atının üstünde sessizce bakakalmaktan başka bir şey yapamadı. Her şeyden önce, Yüce Kişiler emir verdikten sonra engellenebilmesine şaşırmıştı. İkincisi, silahlara. Çünkü devri geçmiş silahları gösteren tarihi minyatürlerden çıkma bu şeyler gibisini hiç görmemişti. Genç insanların ellerinde sopalar vardı. Sapanları vardı. Bir ucuna ince iplerin, iplerin ucunda da ağırlık ya da taşları bağlı olduğu sopaları vardı. Ellerinde büyük taşlar tutuyorlardı. Üzerlerinde Üçüncü Kuşağın gündelik kıyafeti vardı ve görünüşleri son derece uygar ve sivildi. Mesele silahların gülünç olması değildi: askerleri ve kralı kışkırtmak için yeterliydiler... Henüz kısa bir süre önce olsa, Ben Ata güler ve askerleri de alaycı kahkahalar atar, sonra bu zavallı insanları büyük bir zevkle kovalar, tutsak alır ve cahil çocuklar hayvanlara nasıl eziyet ederse onlara öyle işkence ederlerdi. Ama şimdi, Ben Ata askerlerini durdurdu ve atının üstünde sessizce oturup düşündü. Sonra askerlerini gönderdi ve gerisin geriye Dabeeb'in yanına gitti.

"Mesajda, söylemeyi unuttuğun, başka bir şey daha var mıydı?"

Dabeeb "var" dedi. "Ama bana o kadar gülünç göründü ki, Ben Ata..."

Mesaj, ordusuyla birlikte gitmesi gerektiği yolundaydı.

Dabeeb ile Ben Ata yüzlerinde ciddi bir ifadeyle karşılıklı oturdular. Üzerinde konuştular ve Ben Ata, Jarnti ile konuşmaya gitti. Dördüncü Kuşak'ta şimdi yürürlükte olan düzen, tüm genç erkeklerin iki yıl askerlik hizmeti yapması ve sonra da kendilerini ordudan süresiz izinli saymaları şeklindeydi: bu, Ben Ata'nın vazgeçilmez saydığı şeyi -her gencin disiplini ve tertipli olmayı öğrenmesini- sağlamak içindi. Jarnti'den üç bölük istedi. Her birinde yüz adam vardı. Tüfeklerle, kılıçlarla ve bıçaklarla silahlıydılar. Ama Ben Ata'nın üzerine hesap kurduğu ve dikkatini yoğunlaştırdığı, görünüşleriydi.

Ben Ata tekrar sınıra vardığında, arkasında savaş teçhizatı kuşanmış, tepeden tırnağa silahlı, miğferleri parıldayan, mızrakları hazır ve üstlerinde ünlü yansıtıcı yelekler bulunan askerler vardı. Bir davul çalınıyor ve borular çınlıyordu.

Taşlı sopalı gençlerden oluşan gruplar mevzilerini savunma havaları takındılar, ama şaşkınlıkları onları alt etti, çünkü bir ordunun böyle amansız ve güçlü olabileceğini gerçek anlamıyla anlamış değillerdi. Ve üç yüz adamın tek vücut olabileceğini -bireylerin bu daha büyük, dehşet verici iradenin içinde iyice eriyerek bireyler olmaktan çıkabileceklerini- bilmezlerdi.

Ve Ben Ata'nın kendisi de, onların Al-Ith'inin kocası, diz üstünden bileklerine kadar çıplak haldeki bacaklarıyla ve kocaman ağaç kütükleri gibi kollarıyla dev ve ürkütücü bir görünüme sahipti. İyice sıkılmış kemeriyle deri cepkeni öyle tuhaf görünüyordu ki, kendini cezalandırmaya ya da sadist bir amaca hizmet ediyor olmalıydı. Ve madeni miğferi, içindeki bir gaddarlığın işaretiydi.

Böylece sınırdan geçide ve plato üzerinde de başkente giden yol boyunca, bu yürüyüş halindeki askerler tüm ulaşımın durmasına neden oldular ve peş peşe, savaşçı ve hatta acımasız kişiler olduklarına inanmış insan gruplarını geçtiler ve bunlar felç olmuş gibi bakakaldılar, masumiyetleri onları savunmasız bırakmıştı.

Bir geceliğine kamp kurdular. Ertesi günün ortasında, Ben Ata'nın ordusu küçük meydana vardı. Ben Ata atından inmedi, atını Al-Ith'in sarayına çıkan merdivenlerin dibine sürdü ve orada oturup bekledi. Pencerelerde yüzler göründü, her yandan insanlar gelip sağda solda durdu, baktı, fısıldaştı, seyretti.

Nihayet Murti, daha önce Dabeeb için indiği gibi, tek başına merdivenlerden indi.

Ben Ata onu görünce neredeyse yıkılacaktı. Çünkü tekrar Al-Ith ile karşılaşmış gibiydi, narin ve cazibeli ve albenili,

ama kendisine o kadar zevk ve şehvet veren vahşi ve görkemli Vahşi'nin sarışınlığına dönüşmüş haliyle.

"Görüyorum ki, tüm ordularınla gelmişsin, Ben Ata," dedi.

"Hiç de tümü sayılmaz, Murti."

"Ama ordular. Silahlı."

"Sizin sınırdaki gençleriniz gibi."

"Onlar en iyisini yapmaya çalışıyordu."

"Ben de bana emredileni yapıyorum."

Dimdik Murti'nin yüzüne baktı. O da Ben Ata'ya baktı, ama gözleri uzaklaştı, içini çekti.

"Artık itaatkâr değil misin, Murti?"

"Ne yapmam gerektiğinden emin olduğum zaman değilim."

Ben Ata'nın atı huzursuzlanıyor, başını sallıyor, ağzının içindeki madeni parçadan kurtulmaya çalışıyordu.

Murti bunu seyretti, gülümsedi, küçük, alaycı bir gülümseme.

"Evet, biliyorum," dedi Ben Ata. "Usullerimiz farklı. Ama bir konuda aynı olmak zorundayız."

"Ben Ata, bizim bu diyarımız bir zamanlar barış içindeydi. Halinden memnundu. Hiç kimsenin aklından değişim ve yıkım geçmezdi."

"Murti, memnuniyet en yüksek amaç değildir."

Gözleri tekrar karşılaştı, öylece kaldı- ve kaldı. Murti gözlerini kaçırmadı.

Ben Ata gülümsüyordu- hüzünle.

"Ben gülümseyecek bir şey göremiyorum."

"Beşinci Kuşaktan Vahşi ile yaptığımız savaşları düşünüyordum. Ama o tüm konularda dizginsiz özgürlükten yana, serbestlik- anarşi. Onun gözünde ben yasayı temsil ediyorum. Kendinden hoşnut olmayı. Hoşnutluğu. Hatta neredeyse- kendinden menkulluğu."

Murti kısa bir gülümsemeye kapıldı ve tekrar ciddileşti.

"Peki senin bu yeni büyük kraliçe nasıl biri, Ben Ata?"

"Beşinci Kuşaktaki büyük kraliçe birkaç yüz kişinin kabile

reisi, ama yetenekli ve çok cesur olduğu için başka elli yoksul kabileye daha hakim olmayı başarmış ve hepsi de Beşinci Kuşağın bizimle sınırı boyunca uzanan dar bir çöl şeridi üzerinde yaşıyorlar. Beşinci Kuşak zengin bir ticaret ülkesi ve sizin kadar çok çeşitteki tahıllar ve ağaçlar ve meyveler yetiştiriyor. Ama bunlar tembel ve kendinden hoşnut oldukları için, bu kız bunların hepsini haraca bağlamayı başarmış. Ve onları aklına estiği gibi soyabilecek ve yağmalayacak durumda."

"Kadınların da çeşitliliğe önem verdiğin kesin."

"Ama Vahşi artık kuşağın geri kalanına terör salmıyor, çünkü ben bırakmıyorum. Çünkü ben ondan daha güçlüyüm."

"Kutlanacak bir öykü, Ben Ata."

"Sanırım beni, Al-Ith'i görmekten alıkoymaya çalışıyorsun?"

Murti inatçı bir edayla, "Daha ziyade Al-Ith'i engellemeye çalışıyorum - ama, açıklaması kolay değil."

"Huzursuzluk yaratmasın diye mi?"

"Evet."

"Bana öyle geliyor ki, Murti, bizim bu evliliğimizin asıl etkileri ne olursa olsun, artık herhangi bir şeyi değiştirmek için çok geç."

"Daha kötüsünü önleyebiliriz- mesela, şu budala kadınların kendilerini rezil etmeye geldiği zamanki gibi."

"Evet. Bu bir hataydı. İtaatsizlik idi."

Murti bunun üzerine iç çekti. Uzun bir an boyunca sessiz kaldı.

"Seni Al-Ith'e gitmekten alıkoyamam," dedi. "Sen bizden daha güçlüsün. Hiçbir fikrim yoktu! Senin bu ordunu görene kadar bunu bilmiyordum. Ama hayranlık duymuyorum, Ben Ata."

Ve bu sözlerle birlikte dönüp içeri gitti.

Ben Ata ve birlikleri kuzeydoğuya doğru devam etti.

Bu arada şunlar olmuştu.

Dabeeb'in geri dönmesinden kısa süre sonra Al-Ith'in kö-

yüne bir kadın geldi, onu sordu ve kendisine ahırlara bakması söylendi. Kalıp çalışmak istediğini söyledi. Al-Ith ile birlikte olmak istediğini söyledi. Ona iş bulundu. Çok geçmeden bir başkası geldi- genç bir erkek. Kışın sonunda bir düzine insan gelmişti. Artık gerçekten başka hiç kimseye yer kalmamıştı. Ama baharla birlikte yenileri geldi. Yakındaki köylerde, daha sonra daha uzaklarda bundan söz edilmeye başlandı- ta ki sonunda Murti'nin kendisi gelip Al-Ith ile bağda oturana kadar. Karşılaşmak ikisi için de acı verici olmuştu- artık o kadar yabancılaşmışlardı ki, bir zamanlar düşünceleri yan yana ilerlerken ve biri ötekinin ne yaptığını ya da ne yapmayı düşündüğünü, ayrı yerlerde oldukları zaman bile bilirken.

Murti değişmişti. Daha ciddi, daha yaşlı, daha yargılayıcı idi.

Al-Ith kurumuş kalmış bir kadındı, tükenmişti.

"Buradan taşınmalısın, Al-Ith" dedi Murti, sesi telaşlı ve cırlaktı, çünkü bunu söylemesi zordu. "Ve bu diyara geri gelmemelisin."

"O zaman nerede yaşayacağım?"

"Şimdi yaşadığın yerde- görünüşe bakılırsa. Senin oraya, bizden daha yakın olduğunu duydum."

"Anlamıyorsun."

"Ben ne gördüysem, onu anlarım."

"Gördüklerin fazla değil, Murti." Al-Ith bunu yumuşak bir sesle, ama inatla söyledi ve Murti bir süre sessiz kaldı.

Sonra: "Sana bir şey sormam gerekiyor, Al-Ith. Ve dürüstlükle cevap vereceğini biliyorum. Diyelim ki, senin Ben Ata ile evliliğinden önce, hepimizin dertsiz ve her şeyin olması gerektiği gibi olduğu zamanlar..."

"Ama Murti," dedi Al-Ith, suçlayıcı bir edayla, "Gayet iyi biliyorsun ki..."

"Hayır! Beni dinlemelisin. Dinle! Bir zamanlar sen bizim Al-Ith'imizdin ve biz de senindik. Diyelim ki, o zamanlar kuşağımızda delice huzursuz sorun yaratan bir ruhun varlığını,

insanların değişimlerden, bizim hiç duymadığımız türlü türlü girişimlerden söz ettiğini, bir şekilde öğrendin ve hatta hayvanların bile alt üst olduğunu öğrendin, o zaman buna bir son vermeye yönelik adımlar atar mıydın?"

"Elbette," dedi Al-Ith, "Ama..."

"O zaman hepsi bu," dedi Murti.

Murti hemen koşarak uzaklaşmaya başlamıştı, hayli çaresizlik içindeydi, sanki Al-Ith onu kovalıyormuş ve hatta ona zarar vermek istermiş gibi. Al-Ith "Murti!" diye seslendiğinde atına varmıştı bile.

Murti, yine aynı korkunç telaş içinde atına atlamaktaydı.

"Murti," dedi Al-Ith, ama yumuşak, emreden bir sesle.

Ve Murti atını durdurdu ve kız kardeşine dönüp dinledi.

"Unutuyorsun ki, Murti! Ben aşağıya, Ben Ata'nın yanına gönderildiğim zaman işler çok kötüydü. Bizler kederliydik ve moralsizdik ve rahatsızdık. Eskisi gibi doğurmuyorduk ve hayvanlar da aynı durumdaydı..."

"Ah, bu konuda bir şey bilmiyorum," dedi Murti, telaşlı, kızgın bir sesle. Ama hâlâ oradaydı, dinliyordu, Al-Ith'in kendi üzerindeki kudretinin etkisi altındaydı.

"Ama öyleydi. Ve şimdi, uyuşukluk ve kayıtsızlık ve keder yerine, doğum oranlarının düşmesi ve çiftleşmek istemeyen hayvanlar yerine, tam aksini görüyoruz. Tam tersini, Murti!"

Ama Murti daha fazlasını algılayabilecek durumda değildi ve atını çevirip öyle bir koşu tutturdu ki, sanki Al-Ith peşinden düşman ve yırtıcı hayvanlar salmış gibiydi.

Ve bu noktada, hepimizin tamamen habersiz olmadığı bir gözleme yer vereceğim:

Eğer iki kişi çok yakın idiyse, tıpkı Al-Ith ile kız kardeşinin olmuş olduğu gibi, sonra da içlerinden biri farklı bir deneyime girerse, geçmiş dengelerden ve kavrayışlardan çok farklı, hatta yıkıcı görünen bir şeylere girişirse, o zaman geride kalan kişi sıklıkla içe kapanır ya da belki de gericileşir, bir yarayı ya da zayıf, acıyan bir noktayı korumaya çalışır gibi...

evet, ama burası Üçüncü Kuşaktı ve bu özel türden tepkiyi hiç kimse bu şekliyle göstermiş değildi: kısaca bu, böylesine kaba bir şekilde yaşanmamıştı. Bunları izleyen bizler, Murti'nin gerçi Dördüncü Kuşağın etkilerine maruz kalmadığını, ama bununla birlikte kız kardeşi üzerinden etkilenmiş olduğunu, nihayetinde onun öteki benliği olduğunu düşündük: Murti "aşağı inmekten" kurtulamamıştı, her ne kadar öyle görünmese de. Kısaca, bu düşüncesiz, kestirip atan kuru, hatta intikam alırcasına davranış, hiç birimizin Murti'den beklemediği bir şeydi.

Murti'yi hiddetli ve buruk bir yüzle atının üstünde otururken, zavallı Al-Ith'e, sanki en basit hayvanları arasındaki en işe yaramayanıymış gibi tepeden bakarken gösteren tablolarımız vardır.

Evet, bu sahnenin gerçekleştiği kesin ve bu bakımdan dürüstlükle kaydedilmiştir. Ama ben bu sahne üzerinde çok düşündüm ve Al-Ith için olduğundan çok Murti için üzüntü duyuyorum. Bu, Murti'nin öyküsü değil. Bunu anlatmak için yeterince zamanımız yok. Ama onun, Al-Ith'in Dördüncü Kuşağın sulak topraklarına yaptığı yolculuktan dolaylı ve zor bir şekilde etkilendiğini ve ayrıca, Al-Ith'in İkinci Kuşak ile yavaş özümsenme süreci boyunca yaptığı -ve yapacağı- bir uzaklaşma sırasında da benzer etkiler yaşayacağını belirtmek yeterli olsa gerek. Murti bizim için çok uzun bir zaman boyunca sevimli ve sevgili ve tamamen sevinç kaynağı bir hükümdar oldu- gerçi aslında, şimdi yaşlanmış olsa da ve uzun süre önce, aralarında Arusi'nin de bulunduğu başkalarına yer açmak üzere arka plana çekilmiş de olsa, hâlâ öyle. Ama, Al-Ith ile ayrılmalarından beri onda her zaman esrarengiz ve uzak ve en önemlisi, münzevi bir yan vardı- ve eğer onun hangi süreçlerden geçtiğini bilebilecek durumda olsaydık, onun kendine özgü bir tarzda, bir bakıma Al-Ith'in şimdiki halinden pek uzak olmadığı sonucuna varırdık.

Murti'nin Al-Ith'e yaptığı ziyaretin ertesi günü, o amatörce, ama kesinlikle titizlikle silahlanmış haldeki bir grup genci-

miz oraya vardı ve Al-Ith'in kendileriyle gelmesinde ısrar ettiler. Yaptıkları şeyden rahatsızlık duymuyorlardı. Al-Ith onların, daha kısa süre önce aralarında kız kardeşleri gibi ya da, onların görünmez, ama iki tarafça da bilinen ve kabul edilen bir parçası gibi -düşündüğü her şey onlar karşısında saydam, onların da düşünceleri kendisine açık halde- dolaştığı insanlarla aynı kişiler olduklarına inanmakta güçlük çekti. Şimdi onlarla kendisi arasında bir duvar vardı: onlar kendisini görüyorlardı, ama gördükleri kendisi değildi...

Onu, mavi sislere doğru çıkan geçidin başına götürdüler. Orada küçük bir kulübe ya da çardak vardı. Kendine sebze yetiştirebileceği toprak vardı ve küçük bir tarlanın içinde bir inek duruyordu. Kulübeye Murti'nin talimatıyla bazı sıradan konfor ögeleri yerleştirmişlerdi. Biraz uzaklaştılar ve mevzilendiler. Sonra da, o andan itibaren orada muhafızlar bulunduruldu. Korkunç ya da çirkin bir hapis değildi, aksine- sadece bir grup genç insandan oluşan bir kordondu, gençler sürekli değişiyordu, çünkü hayatlarını burada geçirmeleri beklenemezdi. Ama yine de bunlar gardiyandı ve onun kendi kuşağına geri dönmesini engelleyen ve -ayrıca- onun yakınında bulunmak isteyen dostlarının yaklaşmasını önleyen gardiyanlardı.

Dostlarının genç insanların oluşturduğu sıranın arkasında toplandığını gördü. Aşağı yukarı elli kişiydiler. Küçük kulübesine doğru baktılar ve kendisi de onlara el salladı. Muhafızlarla konuştular- ve istekleri reddedildi. Kendi aralarında konuştular, sonra dağıldılar. Al-Ith bilmiyordu ama, ondan sonra bunlar yakındaki çiftlik ve köylerde kendilerine yer buldular ve Al-Ith'e benzeyen ve bir gücün kendilerini ona çektiğini hisseden bu tür insanların sayısı arttıkça, bunlar da kuşağımızın kuzeybatı kısımlarında yerleştiler. Böylece çok geçmeden, etrafta çok geniş bir alandaki tüm çiftlik ve köyler neredeyse tamamıyla bunlarla doldu.

Ben Ata ona doğru gelirken, onun daha önce kaldığı yerde

bütün bunları öğrendi. Ve durup, Al-Ith'in yakınında olmak için gelmiş olan çok sayıdaki insanla konuştu. Hepsinde aynı özellik vardı- ilk anda hiç belli olmuyordu, ama sonra, onları tanımaya başladığınızda, sanki hepsinde bir damga varmış gibi görünüyordu. Her biri, sanki tahammülleri kalmamış, ya da kalamayacakmış gibi, Üçüncü Kuşakta yaşayamaz durumdaydı. Başkalarımız, varolan dünyalar içindeki bu en iyi dünyada hiç üzerinde düşünme gereği duymadan mutluluk içinde yaşarken, onlar sadece anlamsızlık, sığlık görebiliyordu. Kabuklardan bıkmış ve boşluktan başka bir şey umamaz haldeydiler ve Al-Ith'in uzun bekleyişi ile önlerinde yolun açılmasından çok önce, daha kendileri bilmeden, İkinci Kuşak için elverişli adaylar olmuşlardı.

Ben Ata askerlerini bu dost insanların evlerine dağıttı, atını onların yanında bıraktı, sonra da eşinin bulunduğu küçük kulübeye çıkan geçit boyunca yürüdü.

Kapısının eşiğinde bir sandalyede oturmaktaydı ve Ben Ata yaklaşırken ayağa fırladı, gözleri açlıkla -Ben Ata'nın hemen fark ettiği gibi- oğlunu aramaya başladı.

"Üzgünüm Al-Ith, ama Arusi hakkında bir şey söylemediler."

Al-Ith başını eğdi, gülümsedi ve yaklaşmasını bekledi. Ben Ata yaklaştı, onun ellerini tuttu ve iç çekti, sonra ikisi kapıda yan yana, sarılarak oturdular, gülümsediler.

"Ah, Al-Ith," dedi Ben Ata, "seni görmeye gelmem de aynı şey değil mi?"

Bunun üzerine Al-Ith gülmeye başladı, eskisi gibi, durmak bilmiyordu, böylece birden ikisi de güldü.

"Ama sen bir tutsaksın!"

"Daha önce üzülürdüm- korkunç üzülürdüm. Ama şimdi önemsemiyorum."

"Eh, artık tutsak olmayacaksın. Bana öyle görünüyor ki, Murti ondan daha güçlü olmamdan -hiç değilse bu konuda daha güçlü olmamdan- memnundu bile."

Ve ona her şeyi anlattı, yıllardır olanlardan haber verdi, olan her şeyi açıkladı.

Vahşi'den, Al-Ith sorana kadar söz etmedi. Sonra da güldü, öyle bir edayla güldü ki, hoşnutluk ve şaşkınlığın ve öfkenin bir karışımıydı ve her şeyi anlatıyordu- bir an Al-Ith'in gözlerinde yaşlar belirdi. Ama kararlılıkla sildi onları.

"O bir çocuk gibi," dedi Ben Ata. "Hiç ummazsın. Bir şey istiyorsa, mutlaka sahip olması gerektiğini düşünüyor! Ama eskisinden daha iyi- sanırım. Ve öyle öfke nöbetleri var ki- öylesini kesinlikle görmemişindir! Ama bu konuda da düzeldi- yani, biraz..."

Al-Ith'in yüzünü görünce, onu öptü.

"Evet Al-Ith, onu sevmek durumundaydım - hem de seni tanıdıktan sonra!"

Al-Ith bu sözleri kast edildiği şekliyle anladı ve gülümsedi.

Birbirlerinin kollarında oturdular, yanakları bitişikti ve mavi sislerin asılı olduğu geçide baktılar ve nihai olarak o kadar ayrı düştükleri halde, hâlâ evli olduklarını düşündüler.

Ben Ata bu ziyaretinde birkaç gün kaldı. Görevlerini usandırıcı ve gerçekten de günden güne daha inanılmaz buldukları için, gitmeye zaten can atan gardiyanları oradan gönderdi. Ben Ata, Al-Ith'i yakın bir köyde rahat bir eve ya da uygun bir yere yerleştirecekti, ama Al-Ith, artık küçük kulübesini sevdiğini söyledi ve oradan ayrılmak istemedi. Dostları -çünkü kendilerini böyle görüyorlardı- gelip onunla konuşabiliyordu artık ve o da onları ziyarete gidiyordu.

Ben Ata aynı yıl içinde tekrar, bu sefer askerler olmadan geldi ve oğullarını ve ayrıca Dabeeb'i de getirdi. Geri dönme zamanı geldiğinde, Arusi Üçüncü Kuşağın usullerini öğrenmesi için Murti'nin yanına bırakıldı.

Bu düzen çok fazla sürmedi. Al-Ith bir gün öteki kuşağı ziyaret etmek için yolun yukarı kısmına gitti ve geri dönmedi. Dostlarından bazıları aynı şekilde kayboldular- tıpkı, sık olmamakla birlikte, her zaman birileri çıkıyordu- Dördüncü Ku-

şaktan insanların da, kimisi tüm hayatları boyunca özlem duyarak, bize geldiği, aramızda bir yer bulup kaldığı gibi. Dabeeb bunlar arasındaydı.

Artık Beşinci Kuşaktan Dördüncü Kuşağa sürekli bir hareket vardı. Ve Dördüncü Kuşaktan da Üçüncü Kuşağa- ve bizden de geçidin yukarısına doğru. Ve artık bir ferahlık, bir tazelik ve bir sorgulama ve bir yenilenme ve bir ilham vardı, eskiden sadece ataletin ve kapalı sınırların bulunduğu yerde.

Çünkü artık hepimiz eski durumu böyle görüyoruz.

Ve hareket hep tek yönlü değil- hiçbir bakımdan.

Örneğin, bizim şarkılarımız ve öykülerimiz sadece "aşağıdaki" o sulak diyarda bilinmekle kalmıyor-tıpkı artık bizim onlarınkileri bilmemiz gibi-, ayrıca Beşinci Kuşağın kumlu kamplarında ve çöl ateşlerinin başlarında da anlatılıyor ve söyleniyor.

Ve bir gün "Yüce Kişiler" "Cennet"in kraliçesine, "Cehennem"in kralıyla evlenme emrini gönderirler. Sınıfsız, sorunsuz, mutlu insanların, savaş nedir, şiddet nedir, kötülük nedir, sömürü nedir bilmeyen insanların kuşağının kraliçesi Al-Ith, çaresiz uyacaktır bu emre ve şiddetin, savaş kurallarının egemen olduğu kuşağın kralına, Ben Ata'ya gidecektir.

Her ikisinin de karşı koyamadıkları bu emrin sonucu; müthiş bir gerginlik olacak, birbirlerini tanıma süreci zamanla tutkulu bir aşka dönüşecektir. Ve her ikisi de sayılarını bilemeyecekleri kadar çok partnerle sevişmiş, pek çok çocuğa sahip olmuş çift, bir şeyi yaşayarak öğrenecektir: Sevişmek başka şeydir, evlenmek başka... Dokunmak başka şeydir, aşkı, sevdayı içselleştirmek başka...

Her şey gerilerde kaldığında, cehennemin kralının diğer kuşakların kraliçeleriyle evliliklerinin nedenleri tartışıldıktan sonra açığa çıkan sonucu mağrur kral Ben Ata özetleyecektir: "memnuniyet, en yüksek amaç değildir!" Kraliçe Al-Ith ise gözlerini erişilmesi zor uzaklıklara yöneltmiştir...

Doris Lessing, başlıbaşına bir kozmoloji yarattığı "Argostaki Kanopus Arşivleri" dizisinin bu ikinci kitabında, kendi kadınlık, annelik deneyimlerini okurlarıyla paylaşmanın da ötelerine yelken açarak, iyilik-kötülük, yaratıcı dinamizmin kaynakları, çaresizlik gibi konuları ele alıyor. İnsanlardaki sınırsız yükselme içgüdüsüne, mistisizm eğilimlerine ve evet, insanın bedenini ve kişiliğini paylaşmaya yönelik içgüdülerinin nedenlerini sorgulayan bir başka bakış...

Doris Lessing *1919 yılında İran'da doğdu. Dünyanın farklı kültürlerini öğrenerek, dünyayı dolaşarak yetişti. Uzun yıllar Komünist Parti içinde yer aldı. İngiliz edebiyatının yaşayan en önemli adıdır. Ve halen İngiltere'de yaşamakta ve yazmaktadır*

Çiviyazıları Bilimkurgu-Fantezi
Sakız Sokak 6/9 Kadıköy/İstanbul
ISBN 975-8086-44-8

